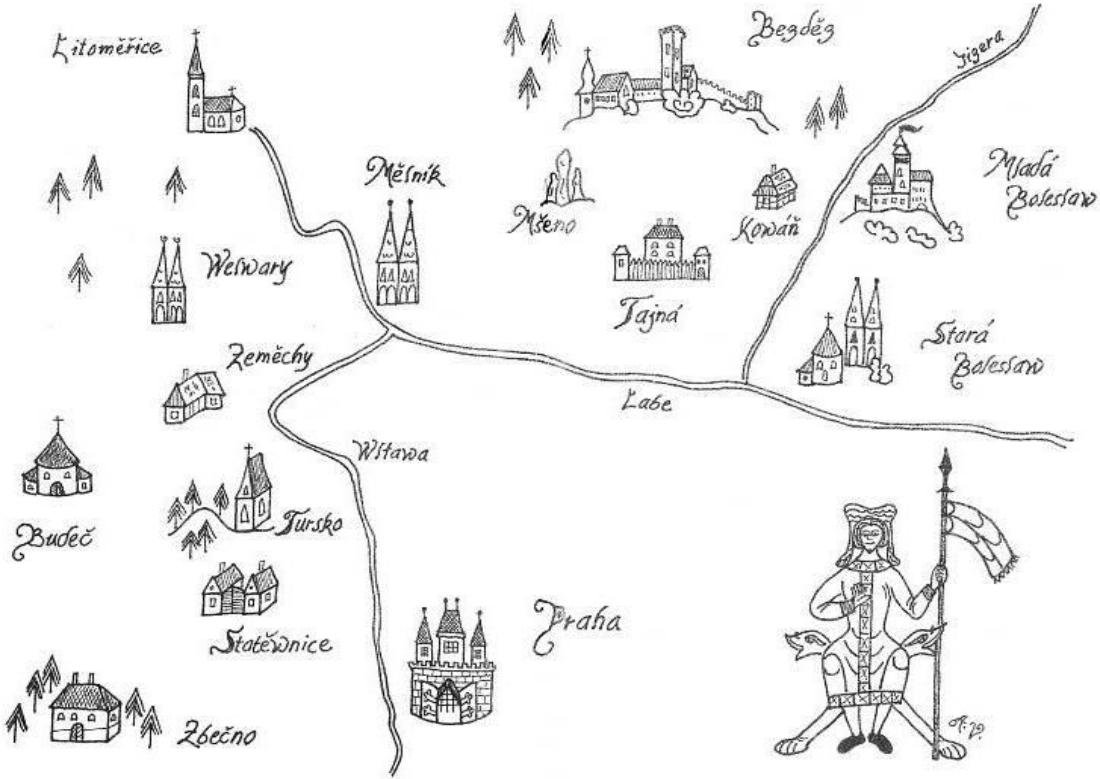

VLASTIMIL VONDRUŠKA

Strážce boleslavského mysteria

Hříšní lidé Království českého

MOBA

Litoměřice
Mělník
Welwary
Zeměchy
Budeč
Tursko
Stateřnice
Zbečno
Wltava
Praha
Labe
Bezděz
Jizera
Mladá Boleslav
Mšeno
Kokáň
Tajná
Stará Boleslav

Vlastimil Vondruška

STRÁŽCE BOLESLAVSKÉHO MYSTÉRIA
Hříšní lidé Království českého

Odpovědný redaktor Pavel Vlasatík
Technická redaktorka Miroslava Zedníčková

DTP a grafická úprava Studio MOBA
Obálka Studio MOBA
Tisk CPI Moravia Books, s r. o., Pohořelice

Vydala Moravská Bastei MOBA, s r. o., Brno

© Vlastimil Vondruška, 2006
© Mapa Alena Vondrušková, 2006
© Moravská Bastei MOBA, s r. o., Brno 2007

Vydání první

ISBN 978-80-243-2674-0

Cena včetně DPH 259 Kč

VLASTIMIL VONDRUŠKA

Strážce boleslavského mysteria

MOBA

Mé ženě Aleně

Píše se druhá polovina 13. století. České království patří k nejmocnějším v Evropě. Právem, ale také s trochou závisti označují současníci českého krále Přemysla II. Otakara „králem železným a zlatým“. Kutnohorské doly chrlí neuvěřitelné množství stříbra. Obávaná česká vojska porážejí v krvavých bojích nejednoho nepřítele. Český král soupeří s Habsburky o titul římského císaře.

Za pozlátkem slávy se však skrývají trhliny. Doma, v českém království, zápasí Přemysl II. Otakar s vlastní odbojnou šlechtou. Páni si za časů jeho předků až příliš zvykli na slabou vládu a nyní jim pevná ruka vadí. Bojují každý s každým a všichni společně proti králi. Všem jde o jediné – ovládnout co největší majetek, urvat pro sebe co nejvíce moci. Je to doba nebezpečná a neklidná.

Aby upevnil svou moc, buduje panovník nová královská města a také hrady. Jedním z nich je i nedávno založený Bezděz v severních Čechách. Výstavbou hradu a dohledem nad odbojnou oblastí je pověřen mladý královský prokurátor Oldřich z Chlumu. Zastupuje panovníka, velí královské vojenské posádce, vybírá daně, stará se o bezpečnost na cestách a také hájí zemské právo. Vyšetřuje hrdelní zločiny, soudí a vynáší rozsudky. I když všechny své povinnosti plní jistě svědomitě, vyniká především při řešení detektivních případů.

I. KAPITOLA

Léto pomalu končilo, a i když byly dny ještě slunečné a teplé, večer vál chladný vítr a v noci občas poprchávalo. Hospodáři sváželi z polí poslední mandele usušeného obilí a na strništích se pásl dobytek. Úroda byla dobrá a v českém království vládla spokojenost. Přes občasné šarvátky mezi šlechtou panoval mír a všichni upřímní křesťané se modlili za zdraví krále Přemysla II. Otakara, který vládl již desátým rokem.

Po nerovné cestě plné výmolů klusal od Mšena na koni starší muž. Byl oblečený do zelené soukenné suknice starobylého střihu, na těle měl navlečenou drátěnou košili a u pasu se mu houpal meč. Kulatou hlavu lemovaly dlouhé bílé vlasy a na bledém čele se mu perlil pot. Ústa pevně tiskl, jako by přemáhal slabost. V jedné ruce držel otěže koně a druhou si občas sáhl na hruď. Bolest kolem srdce byla stále silnější. Už jednou měl slabý záchvat mrtvice. Tehdy mu ranhojič řekl, že podruhé by ho zřejmě nepřežil.

Stiskl stehna a patami popohnal koně, aby přešel z klusu do cvalu. Do svého dvorce v Tajné to měl už jen kousek. Musel dojet včas. Ne kvůli sobě, ale kvůli Ludmile. Tolik práce si dal, aby ji zbavil jejího prokletí, a teď, když už byl skoro u cíle, zradilo ho srdce. Zlostně zaklel. Tlak v hrudi byl stále silnější a u srdce ho bodaly ledové jehličky. Nebál se smrti, pokud by své dílo dokončil. V tom případě by mu totiž Bůh jistě prominul jeho hříchy.

Konečně před sebou uviděl nevelké návrší zarostlé trnkami a spoustou kopřiv a bodláčí. Hned za ním ležel jeho vladycký dvorec. Zhluboka se nadechl a setřel si dlaní pot z čela.

Možná k němu bude Bůh milosrdný a ještě chvíli ho nechá žít. Vladykův kůň si spokojeně odfrkl. Byl po dlouhé jízdě unavený, ale poznal, že se blíží k stáji, kde ho čekal žlab s vodou a seno. Sám zrychlil.

Vladyka Burjan z Tajné přejel návrší a oddechl si. Uviděl dvorec obehnaný dřevěnou palisádou. Vrata byla otevřená a z komína patrového obytného stavení stoupala k obloze mírumilovná stužka dýmu. Přes dvůr běžela děvečka a v ruce nesla z chléva vědro mléka do kuchyně. Na poli vedle cesty starý Kuneš se ženou nakládali na žebřiňák poslední snopy ječmene. Když zahlédli svého pána, nechali práce, křesťansky ho pozdravili a uklonili se.

Přesně v té chvíli se starému vladykovi zatmělo před očima a v hrudi jako by cosi prasklo. Polohlasně vykřikl, pustil otěže a pomalu sklouzl ze sedla na zem. Dopadl do husté trávy vedle cesty. Nejasně si ještě uvědomil, že ho Kuneš se ženou zvedají a opatrně ukládají do žebřiňáku. Chtěl jim ještě říci, že musí mluvit s Ludmilou, ale ztratil vědomí.

Když zase otevřel oči, ležel na lůžku v přízemní jizbě svého domu. Za oknem byla tma a v krbu hořel oheň. Vedle něho seděla na trojnohé stoličce Ludmila. Byla to vysoká světlovlasá dívka, na sobě měla hnědý šat a byla bledá strachy. Za ní stál šafář Matěj Štěpa.

Vladyka Burjan otevřel ústa, ale nedokázal vydat ani hlásek. Měl vyschlé hrdlo a cítil se strašně slabý.

„Tatínku…," řekla něžně dívka. „Hned ti dám napít."

Sehnula se a zvedla džbán, který měla připravený na podlaze vedle lůžka. Opatrně ho přiložila starému zemanovi k ústům a nalila do nich pár doušků.

Těžce polkl, ale hned se cítil lépe, i když na hrudi ho stále pálilo. Nemohl pohnout levou rukou, zřejmě ochrnula. Také nohama nemohl vůbec hýbat. Ale to mu bylo v tuhle chvíli jedno. Hlavně, aby mohl mluvit. S námahou otevřel ústa, šlo to těžce. Chvála Bohu, snad to ještě stihnu, napadlo ho a pocítil nesmírnou úlevu.

Podíval se na šafáře a úsečně, jak byl zvyklý, mu nařídil, ať je nechá samotné. Matěj Štěpa se uklonil, ale než stihl odejít, otevřely se dveře a dovnitř vpadla děvečka Mariána.

„Je tu staroboleslavský kanovník," hlásila zadýchaně. „A s ním spousta mužů. Mají zbraně a křičí, ať hned otevřeme vrata."

Vladyka Burjan se vyděšeně pokřižoval. Tak to přece jen nestihl. Rychle přemýšlel, co se dá dělat. Šafářovi po chvilce nařídil, ať vrata neotevírá a schová se v kuchyni. A ať ho ani nenapadne vystrčit nos.

Sotva za šafářem a děvečkou zapadly masivní dřevěné dveře, přivřel starý vladyka na chvíli oči, aby sebral sílu. Bolest na hrudi se zvětšovala.

„Ludmilo," řekl unaveně. „Sundej mi řetízek s medailonem z krku a vezmi si ho. Je strašně důležitý. Opatruj ho jako oko v hlavě!"

„Tatínku, neměli bychom otevřít vrata? Proč nechceš strýčkovi kanovníkovi otevřít? Může tě vyzpovídat a…"

„Ne!" skoro vykřikl, ale vzápětí se rozkašlal. „Ludmilo, já tě mám strašně rád. Jako svou vlastní… Musím se ti ale k něčemu přiznat. Ty nejsi má dcera. Já tě jen vychovával."

„Ale… ty jsi můj otec!" rozplakala se Ludmila. Bylo toho na ni ten den už příliš.

„Nemáme čas. Pojď blíž," řekl těžce. Počkal, až mu dá napít, a pak ukázal ke krbu. „Musíš odsunout tu desku před ohništěm. Sílu máš, půjde to. Pod ní jsou schody do sklepa. Nikdo o něm neví. Tam se schováš. Vezmi si s sebou ten džbán, ať máš co pít. Desku zase zaklop a vyjdi, až budeš mít jistotu, že tu nikdo není. Pamatuj si, jestli tě strýc kanovník chytí, je to tvůj konec."

„Zabije mě? Ale proč?"

„Nemám čas vysvětlovat ti to. Nezabil by tě, ale nebudeš už nikdy svobodná. Já chci, aby to konečně skončilo. Abys žila jako ostatní lidé, abys mohla milovat a abys…" V tu chvíli ho znovu bodlo u srdce. Cítil, že

ztrácí vědomí. Ludmila se sklonila k jeho rtům, aby rozuměla přerývanému šepotu. Starý vladyka stihl říci ještě pár vět a pak omdlel.

Ludmila zůstala nepohnutě sedět a uvažovala, zda otec neztratil rozum. Byla v pokušení vyjít na dvůr tvrze a schoulit se do náruče strýčka kanovníka. Byl k ní vždycky tak laskavý. Vstala a zamířila k oknu. Vyhlédla ven do šera noci. Jeden z mužů kanovníkovy družiny právě přelezl palisádu, zvedl závoru a otevřel vrata. Muži v čele s kanovníkem Mladotou vjeli do dvora. Vstříc jim vyběhl pacholek Janek a křičel, že pan Burjan leží nemocný. Vysoký vousatý jezdec zvedl meč a beze slova ho zabil.

Ludmila tiše vykřikla. Pak si pěstí zacpala ústa a vrhla se ke krbu. Musela napnout veškerou sílu, aby deskou pohnula. Nakonec se jí to podařilo. Popadla džbán, pokřižovala se a vkročila na příkré schody vysekané ve skále. Desku nad hlavou přiklopila snadněji, protože na spodní straně měla upevněné držadlo a ještě závoru. Přiklop zajistila a přesně v tu chvíli nad hlavou zaslechla ránu a kroky.

Zůstala stát a snažila se dýchat co nejtišeji. Bála se jít dolů, protože kolem byla tma a neviděla na krok. Nad hlavou slyšela tlumené hlasy, ale většině z nich nerozuměla. Pochopila jen, že se otec zřejmě probral z mdloby a oni se ho vyptávají, kam cosi uschoval. Uslyšela hlasitý křik, že nemohou Ludmilu najít, a vzápětí ostrý povel kanovníka Mladoty, aby všechno prohledali, ale neublížili jí.

Pak hlasy v jizbě zase hovořily tišeji. Přemýšlela, co se tam může dít a zda kanovník otce vyzpovídá a dá mu poslední pomazání, aby byla jeho duše spasena. Překvapeně si uvědomila, že o starém vladykovi stále přemýšlí jako o svém otci. Tady v Tajné žila od nejútlejšího dětství. Jeho vždycky za otce považovala. A on se k ní tak i choval. Ale pokud by byla pravda, co jí prozradil…

Cítila, že jí přeběhl mráz po zádech.

Pak nad hlavou uslyšela nadávky a křik. Z rozzlobených hlasů vyrozuměla, že vladyka Burjan zemřel. Ale muži z komnaty neodešli. Přecházeli sem a tam, slyšela rámus, jak na zem házeli věci, a dokonce zachytila praskání dřeva rozbíjeného nábytku. Trvalo dlouho, než vše utichlo. Teprve pak se odvážila opatrně sestoupit dolů.

Pod schody byl malý sklep vytesaný ve skále. Po hmatu ho začala prohlížet. Byl dlouhý nejvýše tři nebo čtyři kroky. Na konci našla truhlici, a když ji otevřela, objevila v ní velikou houni a v plátně zabalené placky s kusem uzeného masa. Jídlo sice nebylo úplně čerstvé, ale podle vůně se dalo ještě jíst. Vladyka Burjan ho tam uložil zřejmě před týdnem, než odjel.

Položila houni na zem a sedla si na ni. Napila se ze džbánu a pak se schoulila do klubíčka a usnula.

Netušila, jak dlouho spala. Úplně ztratila pojem o čase. Opatrně vyšla po schodech nahoru a poodsunula desku nad hlavou. Ucítila žár a zápach páleného dřeva. Rychle ji zase přirazila zpátky. Z krbu se asi na podlahu vyvalila hořící polena. Pokus opakovala po delší době znovu. Žár byl ještě silnější a zápach dýmu byl tak nesnesitelný, že se rozkašlala. To nemohlo být od tří polen, která byla v krbu. Pochopila, že dvorec hoří.

Pokřižovala se a opatrně sestoupila zpátky do sklepa. Snědla placku s kusem uzeného masa a přemýšlela, co udělá, pokud se odtud dostane živá. Neznala vlastně nikoho kromě vladyky Burjana, jejich čeledi, lidí z vesnice a staroboleslavského kanovníka. Znala také několik zemanek z nejbližšího okolí, ale na ty by se nespoléhala ani v případech mnohem méně komplikovaných, než byl tenhle. Napadl ji jediný člověk, kterému by snad mohla věřit. Jenže si nebyla jistá, zda ho může požádat o pomoc, protože ve skutečnosti ho skoro neznala.

Už od zimy se jí dvořil rytíř Věnek, který vlastnil tvrz v nedaleké Doubravičce. Líbil se jí, ale vladyka Burjan nikdy nedovolil, aby s ním zůstala alespoň chvíli sama. Měl krásné oči a lásku jí mohl vyznávat pouze pohledem. Nahlas spolu o jeho citech nikdy nehovořili. Přesto si byla jistá, že on je jediný, kdo ji ochrání.

Nahoru se šla podívat ještě mnohokrát, než oheň konečně dohořel. Zatím snědla všechny placky a ven si troufla, teprve když už slunce stálo vysoko na obloze. Opatrně odsunula desku a vyhlédla. Místo jizby, kde spával vladyka Burjan, uviděla ohořelé trámy a provalený krov. Nad hlavou měla otevřené nebe. Pak se otřásla hrůzou. V rohu stálo lůžko a v něm ležely ohořelé zbytky jeho mrtvého těla. Další ohořelé mrtvoly našla venku na dvoře a také u stájí. Družina staroboleslavského kanovníka povraždila všechnu čeleď.

Vyšla před palisádu a zděsila se. Tajná byla malá vesnička. Poblíž dvorce stály jen tři statky. Ty sice nevyhořely, ale kolem domů leželi všichni vesničané v krvi. Neviděla důvod, proč by se tu zdržovala. Rychle se pomodlila za spásu jejich duší a pak se vydala k osadě Ostré, která rovněž patřila vladykovi Burjanovi. Jí se naštěstí zákeřní vrazi vyhnuli. Obešla ji lesem a po úzké stezce přes louky a kolem políček ohrazených proutěnými ploty pokračovala k Doubravičce. Přitom se neustále rozhlížela, zda někde neuvidí cizí jezdce. Bylo jí jasné, že kanovník Mladota nechá celé okolí svými vrahy prohledat.

Šla se slzami v očích a modlila se. Vždyť všichni ti lidé zemřeli kvůli ní.

Tvrz v Doubravičce vypadala spíše jako větší statek než vladycký dvorec. Na nevysokém ostrohu porostlém řídkým listnatým lesem stálo přízemní obytné stavení ohrazené hliněným valem. Ludmila věděla, že musí být opatrná. Zemřelo už dost lidí. Schovala se v hustém křoví a čekala na soumrak. Teprve když ze vzdálené Kovaně

uslyšela hlas kostelního zvonu oznamující klekání, obezřetně se úvozem vplížila do dvorce.

Věnek byl nejmladší syn Albrechta ze Slivence a při dělení otcovského majetku na něj zbyla jen tahle malá tvrz s jedinou vesnicí. I když se svým starším bratrem Jarošem nevycházel dobře, nestěžoval si. Zrovna nesl do stáje dvěma koním píci, když Ludmilu zahlédl. Hodil vědro na zem, až se překlopilo a část obroku se vysypala, ale nevšímal si toho. Rozběhl se k ní a šťastně se usmíval. Byl vysoký a štíhlý, stejně jako ona. Ale vlnité vlasy měl černé a na bradě mu rašily řídké vousy.

„Tak tys jim utekla, chvála Bohu," volal. Když doběhl až k ní, objal ji a políbil, jako by se to rozumělo samo sebou. Ludmila si uvědomila, že to je vůbec první polibek, který od muže dostala. Ale v tuhle chvíli z toho žádnou radost neměla. Cítila se otupělá a spíše než po lásce toužila zemřít. Položila mu hlavu na rameno a rozplakala se. Něžně ji objal a rukou hladil po tváři.

Protože si všiml, že na ně z chléva civí s otevřenou pusou děvečka, křikl, ať jde po svých. Pak objal Ludmilu kolem ramen a zamířil do domu. Přitom ji konejšil: „To bude dobré. Najíš se a všechno mi povíš."

Ludmila se pomalu uklidňovala. Bylo tak krásné mít vedle sebe muže, který ji chrání. Věděla ale, že pravdu mu povědět nemůže. Obávala se, zda síly jednoho chudého rytíře stačí na to, aby byla v bezpečí. Teď měla hlad a potřebovala si odpočinout. Jakmile se posadila ke stolu a stará hospodyně přinesla s úsměvem mísu hrachové kaše, popadla dřevěnou lžíci a dala se s chutí do jídla.

„Slyšel jsem o tom neštěstí," hovořil Věnek pomalu. „Jakmile sem tu zprávu přinesli, osedlal jsem koně a vyrazil do Tajné. Zrovna pohřbívali mrtvé. Ale tvoje tělo mezi nimi nebylo. Doufal jsem, žes jim utekla. Bůh mé modlitby vyslyšel. Boleslavský popravce Jaroslav z Hruštice už tam byl a tvrdil, že ty lupiče určitě rychle chytne."

„To nebyli lupiči," poznamenala tiše Ludmila. „Chtěli unést mě."

„Tebe? Ale proč? Kvůli výkupnému?"

„To já nevím," odpověděla rychle, aby nemusela nic vysvětlovat. Ostatně, sama tomu příliš nerozuměla. Kdyby vladyka Burjan nezemřel tak rychle, dozvěděla by se určitě víc.

Takhle se mohla jen domýšlet. A to bylo snad ještě horší než znát pravdu.

„Nařídil jsem pacholkovi, aby můj dvorec hlídal. Nás ti lotři nepřekvapí," usmál se přesvědčivě rytíř Věnek. „Tady jsi v bezpečí. Teď se vyspíme a ráno uvidíme, co dál."

Ludmila zčervenala a pak se optala se sklopenýma očima, jak to myslel. Mladík se vesele rozesmál. „Ty si samozřejmě lehneš do mé komory, protože jinou tu pro hosty nemám. A já zůstanu tady v jizbě. Lehnu si na lavici s mečem v ruce. Ale kdyby ti tohle nevyhovovalo, tak klidně…"

„Ne!" přerušila ho rezolutně a vděčně se usmála. Cítila, že toho černovlasého mladíka šíleně miluje. Pak poděkovala hospodyni za večeři a odešla si lehnout. Víčka se jí sama zavírala únavou.

Ráno za svítání ji Věnek netrpělivě vzbudil. Stál u lůžka v plné zbroji a tvářil se starostlivě. Měkce, aby ji příliš nepoplašil, oznamoval: „Už jsou tady."

„Ti lupiči?" vykřikla a vyskočila. Na sobě měla jen krátkou průhlednou košilku z lehkého tylu a okamžitě si všimla, jak si ji Věnek potěšeně prohlíží. Jenže věděla, že teď není čas na to, aby se styděla. Vrhla se k truhlici, kde měla složené šaty.

„Počkej, neoblékej se," nařídil jí mladý rytíř. Rukou si zakryla klín i ňadra a pak se zamračila: „Děláš si legraci?"

„Ne, počkej. Ti lotři řádili v Tajné proto, aby tě unesli. Je to pravda?"

„Tohle vím jistě.“

„Zatím se skrývají. Kolem v lese je nejméně deset mužů. Těm se neubráníme. A ani neproklouzneme, kdybychom chtěli utéct. Vyčkávají, co se bude dít.“

„Je zbytečné, aby vraždili i tady. Vzdám se jim,“ rozhodla se Ludmila a sáhla po své suknici.

„Ne!“ protestoval rezolutně Věnek a chytil ji za ruku, protože ho nechtěla poslechnout. Pak křikl z okna na dvůr, aby k nim okamžitě přišla děvečka.

Sotva dívka vstoupila, optal se jí, jak by se jí líbilo, kdyby dostala nové šaty. Začala nadšeně kývat a rukama cosi ukazovala. Ludmila pochopila, že děvečka je němá a podle výrazu tváře zřejmě i slabomyslná.

„Tak se svlékni,“ nařídil Věnek děvečce přísně. „A oblékni si tyhle krásné šaty. Hned pak vezmi vědro a jdi ven ke studánce pro vodu.“

Dívka ze sebe okamžitě shodila svou špinavou suknici. Pod ní byla nahá. Vůbec si s tím ale nedělala těžkou hlavu. Chtivě popadla Ludmiliny šaty z jemného sukna a nadšeně si je přetáhla přes hlavu. Pak si přes ramena přehodila plášť s vyšitým erbem.

„Ještě tenhle stříbrný pás,“ řekl nesmlouvavě Věnek a sám ho pomohl děvečce obtočit kolem boků. „A teď jdi pro vodu!“

Sotva za ní zapadly dveře, trochu netrpělivě poručil: „Oblékni se do jejích šatů, Ludmilo. Sice ti to bez nich sluší mnohem víc, ale čeká nás dlouhá cesta.“

„Kam?“

„To nikomu neřeknu, aby nás nenašli. Už jsem nechal osedlat koně. Za chvíli pro tebe přijdu.“

Vzápětí Věnek vyběhl na dvůr a schoval se za křídlem pootevřené brány. Nenápadně vyhlížel ven a čekal, co se stane.

Sotva děvečka s vědrem v ruce došla ke studánce, vyběhli z lesa dva muži, popadli ji a skoro ihned se k nim přihnali na koních dva další. Zmítající se děvečku vysadili do sedla před jednoho z jezdců a pak všichni

zmizeli. Věnek tasil meč a vyběhl z tvrze, jako by chtěl unesenou dívku bránit. Ale slyšel jen vzdalující se zvuk koňských kopyt. Chvíli počkal, pak rychle obešel tvrz a prohlédl křoviny kolem. Ale nenašel už nikoho. Zločince se mu podařilo oklamat.

Vrátil se do dvorce a běžel do jizby. Z truhlice vytáhl váček s penězi a do kožené brašny složil šaty. Pak odvedl Ludmilu na dvůr a pomohl jí do sedla. Křikl na starou hospodyni, že odjíždí a neví, kdy se vrátí. Do té doby ať se o jeho dvorec postará sama. Netrpělivě povolil koni otěže a vyrazil po cestě k nedalekým vesnickým chatrčím. Věděl, že moc času nemají. Ludmila ve špinavých plátěných šatech jela za ním. Teď už neměla jenom strach, ale cítila i nesmírné ponížení.

II. KAPITOLA

Lovčí Kratina se rozhlédl po nádvoří hradu Bezdězu a přemýšlel, kde by našel pánova panoše. Ota ze Zástřizlí byl vysoký a přehlédnout se dal těžko, jenže nebyl obvykle nikdy tam, kde by zrovna měl být. Královský prokurátor Oldřich z Chlumu mu podobné prohřešky promíjel. Nejen proto, že Ota byl nesmírně platný při vyšetřování zločinů, ale také proto, že věkem dávno panošem být neměl. Byl rytíř a sloužil Oldřichovi z Chlumu tak dlouho, že mu nikdo už jinak než panoš neřekl.

Lovčí nepředpokládal, že by ho teď navečer našel v kuchyni, kde by dohlížel na přípravu pánovy večeře. Pokud zrovna nesváděl nějakou děvečku, mohl cvičně zápasit s velitelem družiny Divišem, ale mohl být také někde mimo hrad. Optal se pacholka, který se zrovna loudal kolem. Ten se podrbal na ježaté hlavě a řekl, že podle něho bude panoš Ota v kuchyni. A pokud nebude tam, je určitě s nějakou holkou. Také by mohl cvičit s mečem. Dál ho lovčí Kratina mluvit nenechal. Nakopl ho a rozkřikl se, že je královský služebník a nikdo si z něho nebude dělat legraci.

„Co tady řveš?“ uslyšel za sebou veselý hlas.

Ohlédl se a uviděl panoše Otu. Měl hezký obličej s energickými rysy, světlé vlnité vlasy a na sobě oděv podle poslední módy. K zelené suknici nosil výstřední tmavý kabátec s dlouhými rukávy. Kolem útlého pasu si ovinul silný kožený řemen se stříbrným nákončím. U pasu se mu houpal meč. Lovčí nepřívětivě zabručel, že takovéhle úkoly mu byl čert dlužný.

„Nemrač se, vypadáš jako divočák,“ popichoval ho panoš Ota. „Snad ti neutekli jeleni do lesů pána z Dubé?“

„Kdyby si vzali s sebou tebe, dal bych na modlení," opáčil stále ještě nakvašeně lovčí Kratina. Pak si rukou pohladil husté vousy na bradě a o poznání přátelštěji pokračoval: „Potkal jsem nějakého mladého rytíře. Neznám ho, ale on prý zná tebe. Mám ti vyřídit, že s tebou musí nutně hovořit. Počká prý zítra ráno tam, kde jste obdivovali rusalky."

„Rusalky?" zavrtěl nechápavě hlavou panoš Ota.

„Přesně tak to řekl," přikývl lovčí Kratina zlomyslně hlavou. „Tak ne abys ho nechal čekat dlouho!" Pak se otočil a s pohvizdováním se vydal ke kuchyni. Měl pořádný hlad.

Panoš Ota uvažoval. Bylo jasné, že s ním někdo potřebuje mluvit tajně. Jenže stále si nemohl vzpomenout, s kým ze svých přátel v poslední době o rusalkách hovořil. Usilovně vraštil čelo, protože nechtěl toho neznámého nechat na holičkách. Co když šlo o něco vážného? Teprve po chvíli mu došlo, že zmínka o rusalkách je skrývačka.

Někdy kolem Letnic zakopl v krčmě nedaleko Doks o Věnka z Doubravičky. Občas se potkávali na turnajích a honech, ale přáteli se stali teprve v tom šenku. Pozdě večer se pak vraceli na Bezděz. Když míjeli malý rybníček, zahlédli pár venkovských holek, které se koupaly nahé. Seskočili z koní a schovali se v křoví, protože takovou podívanou by si nechal utéct jenom blázen. A podle panoše Oty ještě jeho pán Oldřich z Chlumu. To byly ty rusalky! Proto ta hádanka. Věnek si dával zatraceně pozor, aby se o jejich zítřejším setkání nikdo nedozvěděl.

Po večeři šel panoš Ota spát brzy, protože nechtěl zaspat. Byl velice zvědavý, neboť tohle slibovalo zajímavé dobrodružství.

Ráno drobně mrholilo a při zemi se válela mlha. Ota ze Zástřizlí opustil Bezděz hned, jak strážný otevřel bránu. Na koni projel mezi domky v podhradí a

kamenitou cestou pokračoval po úbočí kopce dolů k rozcestí. Projel lesem a odbočil k rybníčku. Jak předpokládal, kousek za hrází čekal Věnek z Doubravičky. Seděl na břehu, zády se opíral o košatou vrbu a napjatě sledoval splávek prutu. Když zaslechl kroky, položil prst na rty, aby byl panoš tiše. Právě mu brala nějaká ryba.

Pro rybáře neměl Ota příliš pochopení. Honit jelena v lese a uštvat ho, to považoval za chlapskou zábavu, ale sedět hodiny u vody a čekat, jestli se rybě uráčí spolknout červa, to se mu rytířské nezdálo. Zavrtěl hlavou, jako by chtěl namítnout, že sem nepřišel proto, aby mlčel a čekal, co udělá nějaká hloupá ryba. Právě v tu chvíli sebou splávek trhl, ponořil se a znovu vyplaval na hladinu. A ještě jednou. Černovlasý rytíř popadl prut a obratně zasekl. Začal přitahovat a za chvíli se plotice mrskala na břehu v trávě. Věnek ji dýkou zabil a zručně vykuchal. Ruce si otřel o nohavice a teprve pak se obrátil na panoše.

Ota káravě vrtěl hlavou: „Prosím tě, to má být nějaká zábava?“

„Nejde o zábavu, mám hlad,“ zabručel černovlasý rytíř. Pak zase nahodil udici do vody a vysvětloval, že potřebuje chytit ještě alespoň jednu.

„Jestli jsi mě sem pozval jenom proto, že tě nebaví chytat ryby samotného, tak tě vykuchám jako toho okouna,“ řekl přátelsky panoš Ota a posadil se do trávy vedle něho.

„To je plotice,“ upozornil ho Věnek a poprvé se trochu usmál. Pak sáhl do husté trávy za sebou a ze skrýše vylovil lahvici z černé pálené hlíny. Odzátkoval ji, napil se, spokojeně mlaskl a podal Otovi. „Jídlo nemám, jen tohle. Medovina, silná a dobrá.“

„Tím si mě neudobříš. Víš, v kolik jsem musel vstávat?“

„A víš, v kolik já?“

„To jsi sem přijel až z Doubravičky?“

„Ne, ale to teď není podstatné.“ Mladý rytíř zvážněl a rychle pokračoval: „Máme problém. Veliký. Nutně potřebujeme pomoc.“

„Potřebujeme? Ty nejsi sám?“

„Je se mnou dívka.“

„To už zní lépe. Kde ji máš?“

„Pak tě s Ludmilou seznámím. Ale až chytnu ještě jednu rybu. Ludmila je moc milá a hezká, takže tě předem varuji, nech si zajít chuť. Mám ji rád.“

„Zadaným dívkám zásadně nepomáhám,“ zavrtěl hlavou panoš Ota. „A zamilovaným rytířům už vůbec ne.“

„Jdi k šípku! Tady jde o život!“ vykřikl zlostně rytíř Věnek, ale hned ztlumil hlas a polekaně se podíval na nehybný splávek, který klidně plaval po hladině.

Ota nedůvěřivě našpulil rty a optal se stejně tiše, aby neplašil ryby, zda to jeho přítel trochu nepřehání.

„Ani v nejmenším,“ šeptal Věnek a překotně vyprávěl, co se stalo v Tajné a jak s Ludmilou utekl z Doubravičky.

„Jenže tím to neskončilo,“ pokračoval zachmuřeně. „Chtěli jsme se před těmi vrahy někam schovat. Napadlo mne, že nejlepší to bude u Rafuse z Kuřívod. Je to přítel a jeho tvrz je dost daleko, aby nás tam někdo poznal. I tak jsme si ale dávali během cesty k němu pozor. Přenocovali jsme v lese a všechna obydlená místa objížděli. Nikdo nemohl vědět, že jsme právě tam. Rafus nás ubytoval a my ze dvorce nevystrčili ani nos. Včera ráno, zrovna když jsem se myl na dvoře v korytě, se tam objevil nějaký žebravý mnich. Zastavil pohůnka, že prý hledá jednu mladou světlovlasou dívku, která se ztratila, jestli nějakou takovou nepotkal. A ten pitomec hned ze sebe začal sypat, že takovou zrovna teď hostí jeho pán. Mnich mu požehnal a zmizel. Běžel jsem pro Ludmilu, sbalili jsme si věci a rychle utekli. Když jsme byli dost daleko, Ludmila se ukryla v křovinách a já se opatrně plížil zpátky na kraj lesa. Nečekal jsem dlouho a přihnala se

družina Kuny z Kovaně. Rafus jim před nosem zavřel bránu, abychom měli čas zmizet. Začal se s těmi lotry dohadovat, ale dál už jsem nečekal.“

V tu chvíli se splávek na hladině prudce pohnul, Věnek netrpělivě popadl prut a zasekl. Opatrně přitahoval a po krátkém zápase vytáhl další rybu. Byla větší než ta první a na hřbetě měla ostrou ploutev.

„Takže už máš dvě plotice a můžeme jít za tou krásnou Ludmilou,“ řekl spokojeně panoš Ota a vstal ze země.

„Tohle je pro změnu okoun…,“ zasmál se Věnek. Sebral úlovek i lahvici s medovinou a zamířil kolem rybníčku do lesa na protější straně. Po úzké stezce stoupali do mírného svahu, obešli zanedbanou pastvinu a pokračovali dál řídkým listnatým lesem. Pak stezka odbočila do hluboké rokle, lemované pískovcovými skalkami. Panoš Ota ucítil kouř ohně. Opatrně sešli po příkré cestě dolů a pod nevelkým skalním převisem uviděli sedět u ohniště štíhlou plavovlasou dívku v hnědém mužském oděvu. Vedle sebe měla položenou přilbici a krátký meč.

„To je Ludmila,“ řekl hrdě Věnek a podal dívce ulovené ryby. Rychle je očistila, nabodla na prut a opřela o kámen, aby se na ohni opékaly. Teprve pak se zkoumavě podívala na panoše Otu. Obličej měla unavený a špinavý od sazí. Rozpačitě se usmála a prostě se optala: „Pomůžeš nám?“

„Pomohl jsem ošklivějším dívkám, než jsi ty. Tak nevím, proč bych nepomohl tobě. I když jsi prý, k mé veliké lítosti, už zadaná,“ řekl a snažil se vypadat bezstarostně. Z toho, co se zatím dozvěděl, moc moudrý nebyl.

„Nejsi tady kvůli hloupým řečem,“ zamračila se uraženě. „Potřebujeme se na pár dní ukrýt.“

„A pak?“ řekl panoš Ota a posadil se k ohništi. Slunce pomalu stoupalo po nebi, ale v rokli zastíněné

stromy bylo vlhko a chladno. Natáhl ruce k plamenům, aby si je trochu ohřál.

Ludmila pokrčila rameny a do očí se jí draly slzy. Věnek se na Otu utrhl, že by se snad mohl chovat ohleduplněji, a začal Ludmilu hladit po vlasech, aby ji uklidnil.

„Jde snad o vaše bezpečí, ne?“ zlobil se panoš Ota. „Pokud budu zdvořile lhát, co vám to pomůže? Ukrýt se nestačí. Jestliže vám chce někdo ublížit, musíme ho najít a potrestat.“

„Má pravdu,“ přikývla Ludmila. Odsunula se, aby se Věnek mohl posadit na kámen vedle ní. Pak se obrátila na panoše Otu a požádala ho, aby tedy navrhl, co mají dělat.

„Nejdřív musíme zjistit, o co vlastně jde,“ řekl zamyšleně. „Kde jste dneska spali?“

„Tady v lese,“ zabručel rytíř Věnek neochotně. „Nemáme kam jít. Hledat přístřeší u rytířů, se kterými se znám, je hloupost. A v šenku ještě větší. Když nás našli v Kuřívodech, najdou nás i jinde. S tebou jsem se ale potkal jen několikrát, takže si myslím, že ty vrahy nenapadne spojovat tě se mnou.“

„Na Bezděz vás bohužel vzít nemohu,“ povzdechl si panoš Ota. Ale než stačil ještě něco dodat, Ludmila rozhněvaně vykřikla, že na královský hrad by stejně nikdy nešla a ať ji raději utopí, než vydají královským úředníkům. Panoš se překvapeně podíval na Věnka a ten nepatrně zavrtěl hlavou, jako by chtěl naznačit, že dívce neprozradil, komu Ota ze Zástřizlí ve skutečnosti slouží.

„Také si myslím, že se na královské úřady spoléhat nedá,“ přikývl licoměrně, aby Ludmilu uklidnil. „Ale v lese také zůstat nemůžete. V noci je už chladno a každou chvíli poprchává. Na podzimní počasí se spoléhat nedá, stejně jako na úřady. A pořád jíst ryby také není nejlepší strava pro tak krásnou dívku…“

„Nech toho!“ naštvaně mu skočil do řeči rytíř Věnek.

„Kdybys mi pořád neskákal do řeči, tak jsem chtěl ještě dodat ‚a pro tak sličného a ušlechtilého rytíře‘,“

vysvětloval panoš Ota a s potěšením zahlédl, že se Ludmila pousmála.

„Až to bude za námi a Ludmila v bezpečí, tak tě seřežu," slíbil dobromyslně Věnek.

„Klidně, ale jenom v případě, že zase potkáme nějaké rusalky…"

„Seřežu tě hned," rozhodl Věnek a očima naznačoval, že o téhle epizodě z jejich krátkého přátelství by se Ota před Ludmilou zmiňovat neměl.

„Stejně bys mne nepřemohl. Navíc by byla v tvém postavení hloupost bít se s jediným člověkem v českém království, který vám může pomoci," upozornil panoš Ota a s hranou samolibostí si začal upravovat vlnité světlé vlasy. V duchu se skvěle bavil. Čím více se Věnek mračil, tím Ludmila dostávala lepší náladu. Požádal ji, aby jejich spor rozhodla.

„Jaký spor?" divila se.

„Nu, jestli je lepší jíst dál ryby a spát v lese, nebo poslouchat, jak se ti dvoří," opáčil panoš Ota a pak rychle obrátil ryby nad ohněm, protože se na jedné straně už skoro začaly pálit. V duchu mu bylo jasné, že tihle dva jsou zvyklí na pohodlí zemanského dvorce a v lese by dlouho nevydrželi.

„Na Věnka stejně nemáš," řekla s uzarděním Ludmila a ostýchavě se k černovlasému rytíři přitiskla. Ale přitom se na panoše Otu usmívala. Věnek ji majetnicky objal rukou kolem ramen a na Otu vítězoslavně mrkl, ale tak, aby ho Ludmila neviděla.

„Já vám stejně pro začátek nic moc lepšího nabídnout nemohu," řekl po chvíli uvažování panoš Ota. „Zatím vás odvedu k uhlíři Kryštofovi. Má chatrč kousek odtud v lese tamhle pod kopcem, kterému se tu říká Tachov. Milíře má daleko od všech cest, tam nikdo nepřijde, jak je rok dlouhý. A Kryštof je mi zavázaný, protože jsem ho zachránil před oprátkou. Umí mlčet a pár dní se o vás postará. Přivezu vám nějaké jídlo."

Ludmila přikývla a z ohně sundala prut s opečenými rybami. Stáhla je na veliký list lopuchu a dýkou začala porcovat. „Od včerejšího poledne jsme neměli v ústech. Jak jsme pospíchali, vzali jsme si jen meče a medovinu,“ dodala ještě a pak se hladově zakousla do masa.

Protože ryby nebyly nijak veliké, panoš Ota si nevzal, i když se mu sbíhaly sliny. Jeho na Bezdězu čekalo jídlo z hradní kuchyně. Počkal, až dojedí. Pak se společně vydali po okraji lesa k nedalekému kopci za uhlířem Kryštofem.

III. KAPITOLA

Královský prokurátor Oldřich z Chlumu byl asi pětatřicetiletý muž. Byl stejně vysoký jako jeho panoš, ale robustnější. Měl přísnou tvář lemovanou krátkými černými vousy a bystré oči. Již řadu let spravoval jménem krále severní Čechy. Řídil stavbu Bezdězu, vyšetřoval zločiny, soudil a hájil panovníkovy zájmy proti věčně nespokojené šlechtě. Když se panoš Ota vrátil na Bezděz, zastihl ho u stolu ve velkém sále. Dojídal pečené kuře a mračil se.

Oldřich z Chlumu svého panoše vyslechl a zachmuřil se ještě víc. Hodil kost psovi, který seděl v rohu a oddaně sledoval každý jeho pohyb. Hřbetem ruky si otřel mastná ústa, napil se vína míšeného s vodou a pak zavrtěl nesouhlasně hlavou. „Podívej, já nevím, kde mi hlava starostmi stojí. Lupiči zase přepadli nějakého kupce u Mšena, vítr strhl lešení u spodní brány a zabil jednoho kameníka, takže se stavba zase zpozdí, Hynek Berka z Dubé hrozí, že bude dělat potíže, pokud mu panovník nepovolí postavit poblíž Housky nový hrad, a před chvílí přinesl posel zprávu, že se sem v brzké době chystá na návštěvu sám král. Takže jistě chápeš, že mne starosti nějakého zemana nezajímají, protože Tajná i Doubravička patří pod pravomoc boleslavského popravce. Ať si s tím poradí urozený pán Jaroslav z Hruštice.“

„Jenže on je neochrání. Ty dva pronásledují nějací lotři. Proto se uchýlili sem. Museli totiž uprchnout i z Kuřívod. A ty přece spadají pod vaši správu, urozený pane. Rytíř Věnek i ta dívka vědí, že jedině u vás lze najít spravedlnost…,“ smlouval panoš Ota, ale Oldřich z Chlumu ho zarazil. Rezolutně zavrtěl hlavou: „Řekl jsem ne!“

Jenže Ota ze Zástřizlí byl tvrdohlavý. Věděl, že si může dovolit do určité míry svému pánovi odporovat. Proto okamžitě navrhl, zda by se nemohl na ten případ podívat sám. Copak nemá s vyšetřováním zločinů spoustu zkušeností?

Ludmila z Vartemberka, manželka královského prokurátora, která seděla na opačné straně stolu, je dosud mlčky poslouchala. Teď se usmála, a protože viděla, že se její muž pořád mračí, povzbudivě na Otu mrkla. Pak se panoše optala: „Říkal jsi, že ta dívka se jmenuje stejně jako já. Jestliže tak stojíš o to, abys jí pomohl, znamená to, že je asi hezká, viď?“

„Zdaleka ne tak jako vy, má paní,“ uklonil se dvorně panoš Ota. „Vy jste nejkrásnější Ludmila křesťanského světa.“

„Ještě dělej poklony mé ženě. Stačí, že nenecháš žádnou ženskou suknici na pokoji,“ zabručel Oldřich z Chlumu. Už se tolik nemračil.

„Někdo mi musí občas povědět, že mi to sluší, když ty na takové zbytečnosti nemáš pro věčné starosti čas,“ opáčila Ludmila z Vartemberka a shovívavě se zadívala na svého muže.

„Tak to si vymýšlíš,“ protestoval okamžitě Oldřich z Chlumu. „Zrovna minulý týden jsem ti po mši pochválil ten nový náhrdelník. Víš, že tě mám rád, ale…“ Pak se obrátil na panoše Otu a úsečně mu nařídil, ať si hned osedlá koně a vyrazí pátrat, jak to vlastně s přepadením dvorce v Tajné bylo. A ať se nevrací dřív, dokud něco nezjistí.

Sotva spokojený panoš s úklonou odešel, vstal Oldřich z Chlumu, obešel stůl a poklekl před svou ženou. Vzal ji něžně za ruku a políbil. Chvíli mlčel a pak se provinile optal, zda by jí teď mohl dokázat, že pro něho je ta nejkrásnější žena křesťanského světa. Ludmila z Vartemberka se nepatrně začervenala a pak přikývla.

I když mu velitel družiny Diviš nabízel doprovod, panoš Ota odmítl. Chtěl se ještě zastavit u uhlíře Kryštofa a k tomu nepotřeboval žádného svědka. Z hradní kuchyně vzal dva bochníky chleba, kus sýra a skoro celou pečenou vepřovou kýtu. Jídlo uložil do koženého vaku, přivázal ho k sedlu a vyrazil.

Pod Tachovem byl za chvíli. Uhlíř Kryštof starostlivě obíhal milíře a utěsňoval mokrými drny místa, ze kterých se kouřilo. Rytíř Věnek s dřevěným rýčem, který měl okutou špici, vyrýval na nedaleké louce čerstvé drny. Ludmila seděla na dřevěném špalku u ohniště a širokou lžící míchala polévku v rezavém kotlíku. Ota hodil na zem vak s jídlem a křikl, že se zastaví, až se bude vracet, teď že pospíchá. Pak popohnal koně a mírným klusem pokračoval lesem dál na Ždírec a Housku.

I když to nebylo nikde zapsáno, Oldřich z Chlumu spravoval kraj od Mělníka, Mšena a Bezdězu na sever. Území kolem Jizery spadalo pod pravomoc boleslavského popravce. Ale panoš Ota měl na sobě plášť s erbem českého krále, a proto si s tím příliš těžkou hlavu nedělal. Nejdříve se zastavil v Lobči, ale vladyku ani jeho ženu tam nezastihl.

Teprve ve Vrátnu měl štěstí. Ondřej ze Skramouše ho bodře uvítal a pozval do jizby, že má novou várku ječného piva. „Abych vladyku Burjana neznal," vykládal rozšafně. „Vždyť Tajná je hned za lesem. Víš, o mrtvých jen dobré, ale byl to divný člověk. S nikým se moc nestýkal, jako bychom mu nebyli dost dobří. Pořád měl nos nahoru a ta jeho rozmazlená holka taky. A jak se oblékali! Oba, to bys měl vidět. Každý rok nové šaty, a jaké. Kde na to asi brali? Já mám poddaných víc než on, ale tohle bych si v životě dovolit nemohl."

V tu chvíli vstoupila do jizby jeho žena. Byla kostnatá a věčně se tvářila nakvašeně. Protože zaslechla poslední slova, okamžitě se osopila na svého manžela, že to není nic divného, protože vladyka Burjan se uměl ohánět a peníze dokázal vydělat, na rozdíl od něho, který

pořád sedí u piva a klábosí. A přitom jejich čeleď ještě ani nesvezla všechno obilí, ona ale se nebude starat o všechno. Jenom ho varuje, že jestli to takhle půjde dál, přijdou o střechu nad hlavou.

Panoš Ota se pokusil zemana Ondřeje zastat a ženu přísně napomenul, že tu nikdo neklábosí, protože spolu hovoří úředně. Zemanka si složila ruce v bok a začala Otovi spílat, že královský prokurátor za ně obilí svážet nebude, a jestli nemá nic lepšího na práci, ať jim raději pomůže na poli.

Když panoš Ota odjížděl, v duchu si říkal, že se vladykovi Burjanovi vůbec nediví, že se svým sousedům vyhýbal. Projel přes vyschlou pastvinu a kolem řídkého lesíka k Tajné. Pohled na mrtvé spáleniště byl smutný. Za poslední usedlostí byla čerstvě navršená mohyla a do ní zaražený kříž. Tady společně pochovali všechny oběti nedávného vraždění. Dojel až k ohořelým troskám vladyckého dvorce a sesedl. Koně uvázal za otěže ke zbytkům brány a vydal se do kamenného domu. Zdi sice zůstaly stát, ale krov i podlahy prvního patra se zřítily dolů, a i když od požáru uplynulo už několik dnů, stále se ve vzduchu vznášel kyselý zápach ohně a drobný popílek.

Jizbu vladyky Burjana našel snadno, stejně jako kamennou desku před krbem, pod níž se skrýval tajný sklep. Odsunul ji, křesadlem zapálil louč a sešel po příkrých schodech dolů. Sklep byl malý, stěží by se tam vešli tři lidé. U zadní stěny stála vysoká okovaná truhlice, přesně jak vyprávěla Ludmila. Otevřel ji a okamžitě mu bylo jasné, že musí mít dvojité dno, protože vnitřek byl hodně malý. Ludmila však neměla světlo, proto si toho nevšimla. Jenže ať Ota dělal, co chtěl, nenašel způsob, jak tajný prostor otevřít. Nakonec vzal meč a truhlici rozbil. V úkrytu pod falešným dnem našel fialový plášť podivného střihu, který měl na zádech vyšitá písmena B-S-W-Z. Ze stejné látky tam ještě byla špičatá kukla s otvory pro oči a pár rukavic. Pod oděvem ležel pergamen s modlitbou ke svatému Václavovi, váček se stříbrňáky a

kadeř světlých vlasů ovázaná stříbrnou nití. Panoš Ota všechno vynesl ven a příklop v podlaze za sebou pečlivě zavřel.

Řekl si, že by se měl pomalu vrátit na Bezděz, jenže do večera zbývalo dost času, a tak se rozhodl vzít to oklikou přes Kováň. Zastaví se u rytíře Kuny a optá se, co vlastně chtěl v Kuřívodech.

Věci, které našel v truhlici, sbalil a uložil do koženého vaku, pak se vyšvihl do sedla a zamířil přes návrší k Ostré. Věděl, že tahle vesnička patří k Tajné, a původně ji chtěl jen projet. Pak si řekl, že když už je tady, zkusí se vesničanů optat, zda něco neviděli. Ale v obou usedlostech, kde se zastavil, ho uvítalo nepřátelské odmítnutí. Celkem ty lidi chápal. Jejich pána a všechny sousedy kdosi pobil a oni se teď báli. Už to chtěl vzdát, když si všiml staršího muže s dřevěnými vidlemi, který stál na návsi a upřeně ho pozoroval. Panoše Otu napadlo, že mu třeba chce něco povědět, ale tak, aby ho ostatní neviděli. Proto uchopil koně za otěže a pěšky pokračoval po cestě za humna. Přátelsky se na vesničana usmál. Sotva vešel do nedalekého lesa, zastavil a posadil se na pařez. Zvědavě vyhlížel k vesnici. Za chvíli uviděl muže s vidlemi, jak jde rychle po cestě k němu.

„Chtěl jsi se mnou mluvit?“ uvítal ho přátelsky, sotva se vesničan objevil.

Muž přikývl a chvíli rozpačitě mlčel. Pak začal, že má strach a prosí ho, aby nikomu neprozradil, že spolu hovořili. Měl ale v Tajné přátele a doufá, že vrahy potrestá nejen Bůh, ale i světská spravedlnost. Kdyby urozený pán neměl na sobě plášť s erbem českého krále, neřekl by mu nic, ale takhle doufá, že se král od něho dozví, co se v jeho zemi děje, protože on je určitě spravedlivý.

„Cos viděl?“ přerušil ho vlídně panoš Ota, od sedla odvázal lahvici s vínem a podal ji vesničanovi. Ten se vděčně napil a chvatně ze sebe chrlil, že když začala Tajná hořet, on zrovna pracoval na poli za lesem. Z něj to

je do Tajné kousek, a protože si nejdřív myslel, že to je obyčejný požár, hned tam běžel, aby pomohl hasit. Jenže když přišel blíž, uviděl cizí muže, jak vraždí. Schoval se v křoví a třásl se strachy, aby ho nenašli. Bylo sice šero, ale ty vrahy viděl dobře, protože je osvětloval oheň z hořící tvrze. A jednoho z nich určitě poznal.

„Abyste rozuměl, urozený pane, já mám bratra," vysvětloval vesničan a natáhl ruku, aby mu panoš Ota dal ještě trochu vína. „Má statek v Košátkách, to je odtud směrem na Starou Boleslav. Kousek od Košátek je v lesích taková malá ztracená tvrz, stojí o samotě, a pokud neznáte cestu, snadno ji minete. Jmenuje se Zluňovice a patří rytíři, který se jmenuje Janek. Protože bratra občas navštěvuji, několikrát jsem toho rytíře zahlédl v košáteckém šenku. Tenhle Janek ze Zluňovic byl mezi těmi lotry, co vypálili Tajnou."

„Jsi si tím jistý?" optal se panoš Ota. Konečně pořádná stopa.

„Jako že je Bůh nade mnou. Nebyla by ještě trocha vína?"

„Ne, láhev už je prázdná," povzdechl si panoš lítostivě. Vesničan ji stihl vypít celou až do dna. „Každopádně ti děkuji."

„Nezapomeňte, co jste slíbil. Nikomu o mně nic neříkejte. Ani králi ne, urozený pane," chrlil ze sebe vesničan a zdálo se, že se mu dodatečně v hlavě rozleželo, proč tak riskuje. Tvářil se vyděšeně a rychle se rozběhl po cestě zpátky do Ostré.

Panoš Ota nasedl a pokračoval do Skalska. Přebrodil potok, a když už měl Kováň skoro na dohled, napadlo ho, že by měl někde ukrýt vak s věcmi z truhlice v Tajné. Pokud ho rytíř Kuna pozve do jizby, bude muset nechat koně ve stáji. A co když by mu někdo prohlížel brašny u sedla? Zastavil a skoro okamžitě si všiml vykotlané lípy. Kožený vak strčil do dutiny a zaházel suchým listím. Pak spokojeně nasedl a pokračoval dál.

Byl zvědavý, protože v Kováni ještě nebyl. Kunova tvrz byla mohutná a vypadla skoro jako malý hrad. Měla kamennou zeď a bránu chráněnou věží. Nad vjezdem byl do pískovcového kvádru vytesaný erb pánů z Kováně – dva hadi, jejichž těla byla uprostřed svázaná. Panoš Ota sám nevěděl proč, ale při pohledu na tenhle erb ho zamrazilo strachy. Neměl hady rád a tihle vypadali jako mlčenlivá výstraha. Když vjel na nádvoří, zastavil ho zamračený šafář, uchopil jeho koně za otěže a optal se, co tu hledá. Neznělo to příliš zdvořile.

Panoš Ota se pátravě rozhlížel. Vlastní tvrz tvořilo dvoupatrové věžovité stavení z masivních pískovcových kvádrů. V přízemí mělo jen úzké střílny, vchod s dřevěnou pavlačí ležel pro větší bezpečí v prvním patře. Dostat se k němu dalo jen po dřevěném můstku z ochozu hradby. Nádvoří lemovaly stáje, maštale a čeledník, přilepené k hradbám. Musela tu sloužit spousta lidí, rytíř Kuna byl zřejmě velice zámožný šlechtic.

Panoš Ota sesedl a rukou ukázal na svůj plášť. „Nevidíš erb českého krále? Chci mluvit s tvým pánem.“

Šafář pokrčil lhostejně rameny, zavolal čeledína a předal mu Otova koně. Pak zabručel, ať jde za ním. Po úzkém dřevěném schodišti vystoupili na ochoz a přes můstek se dostali do tvrze. Celé první patro tvořila rozlehlá síň s klenutým stropem. Ve stěně proti dveřím se nacházela úzká okna s kamenným ostěním, u pravé veliký krb a v něm hořel oheň. Uprostřed síně stál dlouhý dubový stůl s lavicemi. Podlahu z ošlapaných kamenných dlaždic kryly kožešiny divočáků a také jednoho medvěda. Na lavici za stolem seděl Kuna z Kováně se svým bratrem Havlem a ještě jedním rytířem, kterého panoš Ota neznal. Na stole před nimi stál veliký modrý džbán s pivem.

„Tak co mi náš panovník chce?“ optal se trochu ztěžklým jazykem Kuna. Byl to hrubý muž s tváří poďobanou od neštovic.

„Mého pána by zajímalo, cos hledal v Kuřívodech," řekl chladně panoš Ota, a i když ho nikdo nevyzval, posadil se na lavici ke stolu.

„Do toho ti nic není," ozval se hned jeho bratr. Havel byl světlovlasý štíhlý mladík s unylým pohledem a dlouhýma rukama, takže vypadal trochu jako pavouk.

„Přijel jsem se optat po dobrém. Pokud ale chcete, můžete se zodpovídat před královským soudem," odsekl Ota naštvaně.

„Neudělali jsme nic nečestného," řekl o poznání mírněji Kuna. „Jen jsme hledali zločince, který hanebně vyvraždil Tajnou. Určitě jsi o té hrůze slyšel."

„A proč zrovna v Kuřívodech?"

„Protože se nám doneslo, že se tam skrývá rytíř Věnek z Doubravičky. To on Tajnou vypálil a unesl Burjanovu dceru Ludmilu. Proč tě to zajímá?"

„Kuřívody jsou bezdězské manství," vysvětloval panoš Ota a rychle uvažoval, co dál. Pokud by boleslavský popravce obvinil rytíře Věnka, bylo by asi složité dokazovat jeho nevinu. Zvláště pokud by se musela Ludmila nadále skrývat a nemohla by svědčit před soudem.

„Stalo se," přikývl klidně Kuna, pak nalil do poháru pivo a podal ho Otovi, aby si s nimi připil. „Kuřívodského Rafuse už má pan Jaroslav z Hruštice pod zámkem ve vězení. Nu a ty nám tu teď necháš svůj meč a půjdeš za ním!" Sotva to dořekl, vyskočil od stolu a tasil. Jeho druhové udělali bleskurychle totéž. Ale panoš Ota nebyl v podobných šarvátkách žádný začátečník.

Kopl do lavice a povalil ji na zem. Kuna i cizí rytíř o ni zakopli a div se nesvalili na zem. Ota se zatím vrhl ke dveřím, ale mladý Havel byl rychlejší a zastoupil mu cestu.

Panoš Ota udělal mečem nejprve klamavý výpad a pak ťal. I když Havel na poslední chvíli uskočil, nebyl dostatečně rychlý a Otova zbraň mu rozsekla rameno.

Vykřikl bolestí a upustil meč na podlahu. Dlaň si přitiskl na krvácející ránu a naříkal, jako by umíral.

„Můžeš si za to sám," zabručel panoš Ota. Pak otevřel dveře a vyběhl ven. Na ochozu stáli dva muži z Kunovy družiny a v rukách drželi výhružně kopí, obrácená špičkami proti němu.

„Zabijte toho parchanta," křičel Havel a třásl se vzteky.

„Ne," překřikl ho Kuna. „Odzbrojte ho a odveďte do Boleslavi. Urozený pán z Hruštice ho chce živého." Pak se obrátil na svého mladšího bratra a zlostně se na něho utrhl, aby nefňukal jako ženská, že to je jen škrábnutí.

Otovi ze Zástřizlí nezbylo nic jiného než se vzdát. Pustil meč z ruky a počkal, až ho spoutají. V duchu se divil, co to má znamenat. Jeho zajetí bylo totiž totéž jako vyhlášení války mezi boleslavským popravcem a Oldřichem z Chlumu. Že by ho jeho pán nechal klidně v cizím vězení, o tom pochyboval. Pak ho ale napadla děsivá představa. Co když se o tom Oldřich z Chlumu vůbec nedozví?

IV. KAPITOLA

„Už měl být dávno zpátky,“ vrtěl starostlivě hlavou velitel družiny Diviš. Byl voják každým coulem a jizva na tváři svědčila, že prošel spoustou bitev. Velice si však zakládal na tom, že neslouží jen s mečem v ruce, ale královskému prokurátorovi pomáhá i při vyšetřování. Někdy jednal zbrkle, ale už mnohokrát se osvědčil. Měl mladou a hezkou ženu, která mu často se smíchem vyčítala, že má panoše Otu raději než ji. Občas to byla svým způsobem pravda.

„Copak ho neznáš?“ konejšila Diviše černovlasá Marta. „Zůstal u nějaké dívky přes noc. Uvidíš, že se ráno vrátí.“

Ale veliteli bezdězské posádky se tohle vysvětlení příliš nezdálo. Panoš Ota miloval dívčí krásu a uměl ji dobývat lépe než kdokoli jiný, ale pokud šlo o pátrání, šla zábava vždycky stranou. Jestliže odjel panoš Ota do Tajné, pak šlo o něco důležitého. Diviše sice trochu mrzelo, že se mu nesvěřil s podrobnostmi, ale pak mu Ludmila z Vartemberka vysvětlila, ať se kvůli tomu netrápí, že to celé dělá Ota tak trochu proti vůli jejich pána. Tím spíše se měl podle Divišova názoru panoš vrátit večer na Bezděz.

Nakonec mu to nedalo, osedlal koně a po večeři vyrazil do nedaleké Bělé. Jak předpokládal, v místním šenku zastihl několik kupců, kteří tudy projížděli se svými vozy, protože se blížily podzimní výroční trhy.

„Viděl jsem takového rytíře,“ přikývl jeden z nich, když se Diviš optal, zda nepotkali panoše jeho pána. „Dlouhé vlnité vlasy, výstřední oblek, plášť s královským erbem, všechno souhlasí. Až na jednu maličkost. Měl spoutané ruce a nějací muži ho vedli do Boleslavi.“

Oldřicha z Chlumu zastihl velitel družiny Diviš již na lůžku. Vpadl k němu do ložnice celý zadýchaný a hned ze sebe začal chrlit, že musejí okamžitě vyrazit.

„Počkej," mírnil ho trochu rozmrzele královský prokurátor. Byl unavený a chtělo se mu spát. „Napadl nás nepřítel? Nebo někde hoří?"

„Ještě hůře, urozený pane. Panoše Otu uvěznili v Boleslavi."

V první chvíli Oldřich z Chlumu velice neslušným způsobem zaklel a měl vztek, že Otovi cestu povolil. Další problém, který bude muset rychle vyřešit. Mnohokrát se mu ale stalo, že jakýmsi šestým smyslem vytušil složitý případ dříve, než ho k němu povolali. Teď ho přepadl stejný pocit. Rozladění rychle ustoupilo. Sám sebe se ptal, co se stane, pokud se zpozdí výstavba brány. Lupiče stejně dříve nebo později dopadne a král Přemysl II. Otakar mu také hlavu neutrhne. Vše mohlo zatím počkat. Panoše Otu měl rád a neuměl si svůj život bez něho představit.

„Nech osedlat koně," řekl rezolutně, zívl a vstal. „Vezmeme s sebou dvacet mužů. Pojedeme s královskou zástavou." Pak se rychle oblékl a k pasu si připnul meč. Ještě se zastavil u své ženy Ludmily, aby jí řekl, že odjíždí. A také proto, aby jí pověděl, jak moc jí to sluší.

„S těmi lichotkami to zase nepřeháněj," smála se potěšeně Ludmila. „Celý rok nic, a najednou nevíš, kdy s nimi přestat. Schovej si nějaké také na zimu."

„Ženám se rytíř nezavděčí," povzdechl si, políbil ji a vyběhl na nádvoří.

Příhrádkem, osadou u Jizery pod vysokou skálou, na níž stál boleslavský hrad, projela družina Oldřicha z Chlumu už za tmy. Brány sídla boleslavského popravce byly zavřené a velitel Diviš musel dlouho křičet, než se na ochozu objevil rozespalý strážný.

„Přijeďte ráno," bručel nevrle.

Chvíli se s ním dohadovali, ale když strážný uviděl praporec s erbem českého krále, souhlasil, že o jejich návštěvě poví urozenému pánu Jaroslavovi z Hruštice. Ať rozhodne on. Vzápětí zmizel.

Družina Oldřicha z Chlumu sesedla z koní a čekala před hradbami. Byla příjemná podzimní noc, mraky na nebi se roztrhaly a krajinu osvětlovalo sinavé světlo měsíce, který byl právě v úplňku. Nedaleko zahoukala sova a za chvíli znovu.

„Jestli zahouká ještě dvakrát a nikdo do té doby nepřijde otevřít bránu, zaútočíme," vyhrožoval netrpělivě velitel Diviš.

Sova sice nezahoukala, ale strážný se také neobjevil. Diviš několikrát hlasitě zakřičel, jak dlouho budou čekat, a pak prohlásil, že už toho má dost. Odvázal od sedla silný provaz s uzly, na jehož konci byla masivní železná kotva se čtyřmi hroty. Provaz roztočil nad hlavou a kotvu vyhodil nahoru k cimbuří. První hod se mu nepovedl, a kdyby neměl na hlavě železnou přilbici, přidal by k veliké jizvě na tváři další, pokud by to ovšem nedopadlo ještě hůř. Zlostně sebral provaz ze země, chvíli si pohledem měřil výšku hradby a pak kotvu vyhodil znovu. Tentokrát se na cimbuří zachytila za nějakou spáru. Diviš pro jistotu vší silou zatáhl za provaz, ale držel pevně. Pak si plivl do dlaní a začal obratně šplhat nahoru. Díky uzlům na provaze to šlo celkem snadno.

Hradby nikdo nehlídal, jako by byl hrad opuštěný. Diviš přeběhl po ochozu k žebříku, slezl dolů na nádvoří a zvedl závoru brány. Sotva ji odsunul, vyřítilo se z paláce několik vojáků se zbraněmi v rukách. Diviš jim vyšel vstříc s mečem připraveným k boji. Slyšel, jak za jeho zády zaskřípaly panty. Vojáci Oldřicha z Chlumu se zvenku opřeli do masivních dřevěných vrat a celkem snadno bránu otevřeli. Než strážní boleslavského popravce doběhli k Divišovi, stáli vojáci královského prokurátora v řadě vedle něho s meči a kopími v rukách, připravení k boji.

„Co si to dovolujete?“ křičel rudý hněvem velitel boleslavské posádky, zrzavý muž se širokým obličejem. V ústech mu chyběly dva zuby a trochu šilhal.

„Kde je panoš mého pána?“ houkl na něho nepřívětivě Diviš, uhnul výpadu jeho meče a pak ho popadl za krk a stiskl. Zrzavému veliteli vypadla zbraň z ruky a začal křičet o pomoc. Ale Diviš stiskl ještě víc. Výhrůžně opakoval svou otázku.

Ostatní obránci polekaně ustoupili. Bylo jich méně, ale na rozzlobeného Diviše by si stejně netroufli. Někteří ho znali a věděli, že když se takhle mračí, je lepší jít mu z cesty.

Zrzavý velitel se dusil, a protože nemohl ani mluvit, jen rukou ukázal k věži za palácem.

„Tam je?“ ujistil se ještě jednou Diviš. Když zrzavý velitel přikývl, udeřil ho jílcem meče do spánku a omráčil ho. Pak se rozběhl k věži. Boleslavští obránci, kteří mu stáli v cestě, se uctivě rozestoupili. Za Divišem běžel s mečem v ruce Oldřich z Chlumu a ještě tři vojáci. Ostatní zůstali u brány a hlídali s napřaženými kopími v rukách boleslavskou posádku.

Sotva Diviš vpadl do věže, uslyšel ze sklepení bolestivý nářek. „Sem, urozený pane,“ křikl přes rameno a hnal se po schodech dolů.

Klenuté sklepení bylo osvětlené loučemi. K široké dřevěné lavici byl hrubými provazy připoutaný panoš Ota a kat mu drtil palečnicí prsty na ruce. Za ním stál pacholek a držel důtky. Na nižší lavici u stěny seděl Jaroslav z Hruštice a ještě dva rytíři. Diviš si jich nevšímal a hnal se ke katovi. Bez sebe zlostí řval, ať toho hned nechá. Kat se ani neohlédl a pokračoval zaujatě v práci. Pacholek bleskurychle oběhl lavici se spoutaným panošem, zvedl důtky a postavil se Divišovi do cesty. Velitel bezdězské posádky ho netrpělivě odstrčil, a kdyby pacholek nepadl zády na zeď, asi by se svalil na podlahu. Přesto se nemínil tak snadno vzdát. Zvedl důtky a švihl jimi, jenže Diviš bleskurychle nastavil proti jeho ruce

meč. Pacholek už nestačil důtky zastavit a rozřízl si o ostří jeho zbraně předloktí. S bolestivým kvílením se zhroutil na podlahu. Z poraněné ruky se mu řinula krev.

Diviš si ho nevšímal, překročil ho a kopl klečícího kata do obličeje. Pak se sklonil, uvolnil šrouby palečnice a mečem přeťal pouta, která držela panoše Ota. Bylo to tak rychlé, že boleslavský popravce a jeho rytíři nestačili udělat vůbec nic. Teprve když byl panoš Ota volný, vyskočili a začali Divišovi vyhrožovat. Na víc se nezmohli, protože to už do sklepení vběhl Oldřich z Chlumu s vojáky. Ti okamžitě namířili proti klejícím mužům svá kopí a donutili je, aby se posadili zpátky.

„Co má tahle svévole znamenat, pane z Hruštice?“ křičel skoro nepříčetný hněvem Oldřich z Chlumu.

„Na poslední chvíli,“ poznamenal panoš Ota a třel si pochroumané špičky prstů. „Naštěstí začali s prvním stupněm tortury teprve před chvílí.“

Kat se mezitím zvedl ze země, vyplivl z úst na podlahu chuchvalec krve, podepřel naříkajícího pacholka a oba rychle zmizeli.

Teprve teď se Jaroslav z Hruštice trochu vzpamatoval ze šoku. „To bych se měl spíše zeptat já vás, pane z Chlumu,“ rozkřikl se, ale protože mu jeden z Oldřichových vojáků výhrůžně šermoval špičkou kopí před obličejem, zůstal raději sedět s rukama mírumilovně složenýma do klína. O poznání tišeji dodal: „Přepadli jste můj hrad jako lupiči. Až se to dozví král…“

„Porušil jste snad vše, co vám ukládá zemské právo,“ nenechal ho Oldřich z Chlumu domluvit. „To jste zemský popravce? Vyslýchat právem útrpným urozeného muže nesmíte bez svolení našeho panovníka. A to nemluvím o tom, že to je můj služebník a vy nemáte právo věznit ho bez mého souhlasu. Copak neměl rytíř Ota ze Zástřizlí na sobě barvy českého krále?“

„V případě zrady našeho panovníka mohu udělat, co uznám za vhodné,“ bránil se chabě Jaroslav z Hruštice.

„Tak? A čím rytíř ze Zástřizlí krále Přemysla II. Otakara zradil?“

„Právě se to snažím zjistit…“

„Krále zrazuje především ten, kdo nectí jeho zákony,“ odsekl káravě Oldřich z Chlumu, pak se podíval na své muže a klidně řekl: „Jdeme!“

„Ještě se potkáme,“ křičel za ním boleslavský popravce skoro hystericky, ale zůstal raději v bezpečí sklepení.

„Co jsi provedl?“ optal se mírně Oldřich z Chlumu, když kráčeli přes nádvoří hradu k bráně. Všude panovalo ticho a mezi temnými budovami se dutě rozléhaly jejich kroky.

„Vůbec nic. Jen jsem se vyptával, jak to vlastně bylo s přepadením Tajné,“ odpověděl unaveně panoš Ota. „Měli bychom ještě vyzvednout Rafuse z Kuřívod. Někde ho tu také vězní. Když pominu fakt, že nic neprovedl, je přece bezdězský man. Na něj nemá boleslavský popravce vůbec žádné právo, jen dvorský soud.“

Oldřich z Chlumu se zastavil a nařídil jednomu ze svých vojáků, aby to hned zařídil. Pak se zase obrátil na Otu. „Na co se tě při tortuře ptali?“

„Na jedinou věc. Kde se ukrývá Burjanova dcera Ludmila.“

„A víš to?“

„Snad…“

Oldřich z Chlumu se pátravě zadíval na panoše Otu, ale mlčel. Pomalu kráčel k hradní bráně, kde čekali koně. Odvázal otěže svého hnědáka a pohledem se přesvědčil, že velitel družiny přivádí Rafuse z Kuřívod. Musel ho podepírat, protože mladý vladyka na tom nebyl po odpoledním mučení zrovna nejlépe.

„Ostatní záležitosti zatím počkají,“ řekl Oldřich z Chlumu rezolutně. „Vraždění v Tajné mě začalo zajímat. Zítra chci mluvit s tou Ludmilou, když je o ni teď takový zájem. Přiveď ji na Bezděz, Oto.“

„To asi nepůjde," bránil se panoš. „Nedůvěřuje královským úřadům."

„A takové bych měl pomáhat?" zabručel královský prokurátor a vyšvihl se do sedla. „Kdyby se nejmenovala Ludmila jako má žena, nechal bych ten případ být, ať si ji roztrhají vlci. Ale už kvůli jejímu jménu vypátrám, co za tím vším vězí. Nezbývá, než abych za ní zašel sám. Doufám, že mi snad ukážeš její skrýš?"

„Ale převléknete se za obyčejného zemana," upozornil ještě panoš Ota, vyskočil do sedla a rychle vyrazil po cestě ven z hradu, aby nemusel svému pánovi nic dalšího vysvětlovat.

V. KAPITOLA

Ráno bylo opět sychravo, podzim se nezadržitelně blížil. Oldřich z Chlumu měl na sobě prostou suknici z šedé nebarvené látky a potrhanou drátěnou košili, kterou si vypůjčil od jednoho vojáka z hradní posádky. I když se snažil, aby vypadal jako chudý venkovský rytíř, moc se mu to nedařilo.

„Tamhle na mýtině bychom se měli setkat," ukazoval panoš Ota před sebe. Pomalu stoupali lesním průsekem do příkrého svahu. Z návrší byl nádherný výhled na Bezděz. Přesto nebyl královský prokurátor spokojený. Zastavil se, setřel si pot z čela a zabručel, proč se nemohli setkat někde dole a kvůli čemu se mají škrábat tak vysoko.

„Protože tady nás nikdo nepřekvapí," vysvětloval panoš Ota. „To by musel být člověk blázen, aby se pro nic za nic trmácel tak vysoko."

„Já tě měl nechat v rukách toho kata o něco déle, abys nebyl tak drzý," povzdechl si Oldřich z Chlumu. „To má člověk za svou dobrotu."

Na kraji mýtiny pod nízkým smrkem seděl Věnek z Doubravičky. Na klíně měl položený meč a přimhouřenýma očima je pozoroval.

„Kde ji máš?" zaútočil na něho bez pozdravu panoš Ota.

„Jste sami?" optal se ostražitě rytíř a vstal. Chvíli poslouchal, a teprve když si byl jistý, že nikdo za královským prokurátorem nejde, strčil do úst prsty a hlasitě hvízdl. Z hustého trnkového křoví na opačné straně mýtiny se vynořila Ludmila. Měla na sobě mužský oděv, pouze dlouhé světlé vlasy, které jí spadaly pod okrajem přilby, prozrazovaly, že je dívka. Došla až k nim a dychtivě si prohlížela tvář Oldřicha z Chlumu. Zdálo se,

že se od ní nemůže odtrhnout, až Věnek zakašlal, jako by ji chtěl upozornit, že to není zdvořilé.

Královský prokurátor se zasmál, a než ho stačil panoš Ota představit, oznámil, že on je přece ženatý a není tedy důvod k žárlivosti. Jeho bezstarostná poznámka uvolnila počáteční napětí. Rytíř Věnek se okamžitě ohradil, že Ludmila není jeho majetek a může si dělat, co chce, ale tím spíše jí věří. Panoš Ota poznamenal, že on zase doufá v dívčin dobrý vkus, a pokud by měl Věnek na někoho žárlit, pak především na něho.

„Má žena se také jmenuje Ludmila," dodal Oldřich z Chlumu a svého panoše napomenul, že si poznámky o dobrém vkusu vyprošuje, neboť v celém kraji je známo, že Ota by nebyl nejúspěšnější svůdce, kdyby on sám nebyl ženatý a nedržel se proto zpátky.

„Dej si na urozeného pana Oldřicha pozor," varoval panoš Ota rytíře Věnka. „Takhle lehkovážně obvykle nežertuje. Jen v případě, že potká nějakou krásnou Ludmilu. To se pak nezná. On je totiž na Ludmily zatížený, víš?"

Ludmila stála tiše, byla sice trochu zmatená z jejich řečí, ale cítila se lépe. V hlase všech tří cítila sebevědomí a doufala, že upřímný smích je znamením poctivosti. Jenže ihned se pokárala, aby nedala na první dojem. O staroboleslavském kanovníkovi si také myslela, že to je dobrý člověk. Dokonce mu říkala strýčku.

Panoš Ota představil Oldřicha z Chlumu jako zemana, který vlastní nedaleko tvrz a na něhož se mohou spolehnout. „Má přátele hodně vysoko postavené, a tak nám může být užitečný," vysvětloval Ludmile, protože postřehl v jejích očích nedůvěru.

Posadili se na zem a Oldřich z Chlumu se začal vyptávat, jak to vlastně bylo s přepadením dvorce v Tajné. Po několika větách ovšem pochopil, že nemůže začít tak zhurta. Dívka sice neměla s úřady žádné zkušenosti a většinu života strávila zavřená ve venkovském dvorci, přesto nebyla naivní a vůbec hloupá.

Pokud se od ní chtěl něco dozvědět, musel si nejdříve získat její důvěru. A tak začal vyprávět o manželce a jejich malém synkovi.

Trvalo dlouho, než mu Ludmila svěřila, jak to ve skutečnosti bylo. Přiznala, že si až do přepadení Tajné myslela, že vladyka Burjan je její otec. Vyprávěla, jak dvorec napadl staroboleslavský kanovník Mladota s družinou mužů, které neznala. Jak všechny místní povraždil a tvrz spálil. Řekla také, že ji hledali a chtěli unést, ale umírající vladyka ji před kanovníkem varoval. Stihl jí ještě prozradit, že se k ní váže nějaké tajemství a to je důvod, proč se ji snaží unést. Ona ovšem netuší, jaké tajemství to je, protože vladyka Burjan zemřel dřív, než se to dozvěděla. O jeho posledních slovech mlčela. Neřekla o nich ani Věnkovi. Jednak proto, že jim stejně pořádně nerozuměla, ale hlavně proto, že se snažila jim nevěřit.

„Muselo to být hrozné," přikývl Oldřich z Chlumu účastně a dlaní si hladil vousy na bradě. To dělával vždy, když se potřeboval soustředit. Tenhle problém byl opravdu víc než zvláštní. Navíc to na první pohled nedávalo vůbec žádný smysl. Pak Ludmilu požádal, aby mu pověděla víc o vladykovi Burjanovi.

„Byl to hodný a laskavý člověk," začala vzpomínat a sklopila oči k zemi. „A strašně chytrý. Pořád si vymýšlel nějaké hádanky a nutil mě, abych jim přišla na kloub. Vedle něj jsem se nikdy nenudila. Měla jsem ho strašně ráda. Nikdy na mne nekřičel a nepamatuji se, že by mne udeřil. A přitom jsem jako dítě moc poslušná nebyla."

„Jezdíval často pryč? Nemyslím na návštěvy k sousedům na jeden den, ale na více dní. Nechával tě doma samotnou?"

„Často ne, ale někdy ano," přikývla Ludmila, zvedla hlavu a setřela si slzy z očí. „Občas jezdíval do Staré Boleslavi za kanovníkem Mladotou. Můj otec… vlastně vladyka Burjan byl velice zbožný."

„Do Staré Boleslavi je to na koni z Tajné jen pár hodin. Nevíš, co tam dělal?“

„To opravdu netuším,“ pokrčila rameny. „Ale někdy byl pryč třeba i celý týden.“

„Neprozradil, kam jezdí a co tam dělá?“

Ludmila mlčky zavrtěla hlavou. Už se netvářila lítostivě, ale spíše ostražitě. Výslech se jí přestával líbit.

Oldřich z Chlumu si toho všiml, povzbudivě se usmál a pokračoval: „Každá drobnost může být důležitá. Kolik jste měli čeledi?“

„Šafáře, tři čeledíny a dvě děvečky. Pak ještě hospodyni a přes léto pastýře.“

„Vladykovi Burjanovi patřila Tajná se třemi selskými statky. A Ostrá, kde je, pokud vím, usedlostí šest nebo sedm. To není veliké panství. Nebylo té čeledi příliš?“

„Tomu já nerozumím,“ pokrčila rameny.

„Rytíř Ota se vyptával vašich sousedů,“ pokračoval Oldřich z Chlumu zamyšleně a vraštil čelo stále víc a víc. „Tvrdí, že jsi chodívala oblékaná jako kněžna. Prý jsi měla každý rok nové šaty a spoustu šperků.“

„Ano, vladyka Burjan byl ke mně nesmírně štědrý. Říkal, že pro svou dceru udělá všechno na světě… Má truhlice se šaty bohužel shořela.“

„Ale jeho nákupy musely stát spoustu peněz.“

„Nebyli jsme chudí,“ zvedla hrdě hlavu. „V truhlici měl neustále několik váčků se stříbrňáky.“

„Kde jen na to bral?“ opakoval spíše pro sebe Oldřich z Chlumu. Pak si otřel dlaní čelo, na kterém se mu perlil pot. Po chvíli mlčení pokračoval: „Když vladyka Burjan opouštěl na delší dobu dvorec, doprovázel ho někdo ze služebnictva?“

„Vždycky jezdíval sám. Tvrdil, že rytíř s mečem se nemá čeho bát.“

„Na dívku z venkovské tvrze jsi velice bystrá. Učil tě někdo číst nebo psát?“

„Ó ano, jak už jsem řekla, vladyka Burjan byl velice vzdělaný. Naučil mě i trochu latinsky, umím počítat a

také se vyznám ve hvězdách. Často si od kanovníka půjčoval různé knihy a já si v nich pak směla číst. To mě velice bavilo. Ale líbilo se mi také, když jsme jezdívali po okolí na koni," zasnila se Ludmila. „Umím střílet z luku a také trochu ovládám meč. Vladyka říkal, že když nemá syna, musí všechno užitečné naučit mě."

„A co v kuchyni, Ludmilo? Pomáhala jsi vaší hospodyni? Nebo ve dvoře děvečkám?"

„Nikdy! Vladyka byl strašně laskavý a nenutil mě do věcí, které mě nebavily. Navíc nám sloužil dostatek čeledi."

„Dvě chudé vesničky s pár poddanými, ale u nich výstavná tvrz se spoustou čeledi, stříbrňáky v truhlici, drahé šaty a tebe vychovávali jako princeznu…," opakoval nahlas Oldřich z Chlumu. „To se nerýmuje, nezdá se ti? Kde jen ty peníze bral?"

Ludmila pokrčila rameny, zamračeně stáhla obočí a hněvivě stiskla rty. Rytíř Věnek si toho všiml a chtěl ji vzít za ruku, ale odstrčila ho.

„Právě v tom, že měl vždycky dost peněz, by mohla být odpověď na otázku, proč tě chtěli unést," pokračoval Oldřich z Chlumu. „I když spousta rytířů bohatne loupením, nezdá se, že by to byl tenhle případ. Vladyka Burjan musel ty peníze od někoho dostávat. Nejspíše od staroboleslavského kanovníka Mladoty. Jenže proč? U toho s pátráním začneme…"

„Vy nejste obyčejný zeman," skočila mu úsečně do řeči Ludmila a vyskočila. Pak se obrátila na panoše Otu a zlostně se optala, proč ji oklamal.

„Co to do tebe vjelo?" bránil se překvapeně.

„Myslíš, že jsem hloupá?" zlobila se. Pak se otočila a chtěla odejít.

Oldřich z Chlumu vyskočil a chytil ji za ruku. Pokorně se optal: „To jsem tak špatný herec?" Přitom se jí díval do očí a jeho jindy přísný výraz se změnil. Ve tváři byla starost, stejně jako pochopení a něha. Ludmila se mu chtěla vytrhnout, ale na poslední chvíli si to

rozmyslela. Z toho muže cítila sílu a také víru. Podivuhodně ji to uklidňovalo.

Oldřich z Chlumu pustil její dlaň a požádal ji, aby se zase posadila. Pak se provinile optal: „Jak jsi poznala, že nejsem obyčejný zeman? Co jsem udělal špatně?“

Protože slunce stoupalo na obloze a začalo být horko, Ludmila si sundala z hlavy neforemnou přilbici a rukou si upravila husté světlé vlasy. Trochu se uklidnila. Velice jí to slušelo a po očku se ohlížela po Oldřichovi z Chlumu. Ještě chvíli dělala, že trucuje, ale pak začala vysvětlovat, že šaty si člověk může vzít na sebe jaké chce, ale chování nezmění. Kdo se narodil sluhou, bude i v knížecích šatech hrbit hřbet. A vysoký úředník převlečený za žebráka bude stejně každého poučovat.

„Bystrý postřeh,“ souhlasil s uznáním Oldřich z Chlumu. „Tak dobrá, nebudu tě klamat. Jsem královský prokurátor. Doufám, že mi tu malou lež odpustíš. Můj panoš Ota ale tvrdil, že bys jinak se mnou vůbec nemluvila. Pokud ti mám pomoci, musím se dozvědět co nejvíc. Proto jsem se převlékl za obyčejného zemana.“

„Proč byste mi pomáhal? Vždyť mne vůbec neznáte!“

„Ve starověkém Římě zobrazovali bohyni spravedlnosti se zavázanýma očima. To proto, že spravedlnost musí být slepá, aby mohla měřit všem stejně. Já ve spravedlnost věřím, a proto se snažím pomáhat lidem bez rozdílu. Někdy i proti vůli jejich pánů. Protože jen to, že člověk hájí pravdu, i když je třeba bolestná, ho odlišuje od pohana nebo zvířete. Ale pokud dovolíš, i já mám o tobě pochybnosti.“

„Jaké?“ zamračila se trochu uraženě. „Řekla jsem vám pravdu.“

„O to nejde. I ty se chováš jinak, než by se měla chovat svobodná dívka, která vyrůstala ve venkovské tvrzi. Jsi sebevědomá, vzdělaná a máš v sobě něco vznešeného. Něco, co se nejde naučit, ale co člověk dostává od sudiček do kolébky. Škoda, že ti vladyka Burjan nestihl prozradit, čí dcera jsi ve skutečnosti.“

Chvíli mlčela a cítila pochybnosti, které ji neustále pronásledovaly. Bylo toho na ni příliš a toužila se svěřit. Nevěděla proč, ale Oldřichovi z Chlumu důvěřovala, i když byl královský prokurátor. Měl stejně laskavé oči jako vladyka Burjan. Nakonec se rozhodla, že pokud má někomu své tajemství prozradit, bude to on.

Vstala a požádala ho, aby s ní kousek poodešel, protože mu chce něco důvěrného povědět. Panoš Ota se pobaveně usmál a chystal se cosi poznamenat, ale zachytil přísný pohled svého pána. Pochopil, že teď není na žertování vhodná chvíle. Ani Věnek neprotestoval, i když se tvářil uraženě.

Ludmila odvedla královského prokurátora na opačnou stranu mýtiny, tam se zastavila a se sklopenýma očima řekla: „Když vladyka umíral, prozradil mi ještě něco. Řekl, že mým předkem byl kníže Václav…“

„Inu, král Václav prý rád lehával s urozenými i neurozenými ženami a musel mít spoustu nemanželských dětí,“ souhlasil Oldřich z Chlumu klidně. „Ale nezdá se, že by to jeho jediného legitimního syna trápilo. Kvůli levobočkům krále otce by snad nikdo nevraždil.“

„Vy mi nerozumíte,“ zarazila ho netrpělivě Ludmila. „Nejde o krále Václava I., otce našeho panovníka. Já mám v sobě krev knížete svatého Václava.“ Pak sáhla do záňadří a vylovila medailon na řetízku. Podala ho Oldřichovi z Chlumu a pokračovala: „Tenhle šperk by to měl potvrzovat, ale vůbec mu nerozumím. Vladyka mi ho daroval, když umíral. Prý ho mám opatrovat jako oko v hlavě.“

Královský prokurátor uchopil stříbrný medailon do ruky. Na první pohled poznal, že je starobylý. Oválnou plošku z leštěného stříbra lemoval nádherný filigrán, jaký by zlatníci už ani neuměli zhotovit. Uvnitř medailonu byla jen čtyři písmena: B-S-W-Z. Jinak nic víc. Chvíli je zamyšleně studoval a pak medailon vrátil.

Ludmila si pověsila řetízek zpět na krk a pokračovala: „Řekl mi ještě něco. Abych hledala v

Kosmovi. Zbytek prý uložil pod křížem. Víc nestačil prozradit, protože ztratil vědomí. No a já se musela ukrýt před těmi vrahy do sklepa. Slyšela jsem ale, že chtějí, aby jim prozradil nějaký úkryt. Možná ten pod křížem, o němž se mi zmínil."

„Takže ty jsi Přemyslovna," konstatoval Oldřich z Chlumu tiše a s úctou. V jeho hlase nebylo cítit překvapení, nedůvěra či obdiv, ale obava. Ludmila se na královského prokurátora neklidně zadívala. Pochopila, že se opravdu bojí. Nikoli o sebe, ale o ni. Teprve teď dostala skutečný strach. Vzala ho za ruku a mlčky ho vedla přes mýtinu zpět.

„Obávám se, že je to vážnější, než jsem si myslel," povzdechl si Oldřich z Chlumu, když došli k čekajícím mladíkům.

„Neměli by se to také dozvědět?" optala se zaraženě Ludmila.

„Svému panošovi to samozřejmě povím, jinak by mi těžko mohl pomáhat. Znám ho a mohu za něho ručit. Ale rytíře Věnka z Doubravičky neznám. Musíš to rozhodnout sama. Pokud ti mohu poradit, kromě rozumu použij i srdce."

Ludmila přikývla, uchopila Věnka za ruku a nesměle ho pohladila. Pak špitla, že mu zcela důvěřuje. Usmál se i panoš Ota a dodal, že kdyby Oldřich z Chlumu nebyl královský prokurátor, mohl by si vydělat slušné peníze jako dohazovač.

„Od tebe bych toho moc nedostal. Poradíš si i bez dohazovačů," suše se zasmál královský prokurátor.

„Co bude dál?" špitla stísněně Ludmila a posadila se zpátky do trávy pod smrk.

Oldřich z Chlumu rychle zopakoval, co mu právě prozradila. Pak začal nahlas uvažovat: „Ludmila je zřejmě Přemyslovna. Jenže kolik urozených lidí má dnes v sobě trochu přemyslovské krve? Spousta. V jejím případě je jiné snad pouze to, že předkem byl svatý Václav. Církev jistě nemá ráda, aby žili potomci světců a

světic. Ale ani to není důvod k vraždám. Uherští králové jsou přímí potomci svatého Štěpána a císaři zase svatého Karla Velikého. Že by chtěli Ludmilu unést proto, že její předek je světec? Co by tím získali?“

„A navíc, copak je nějaký starý stříbrný medailon důkaz?“ dodal panoš Ota.

„Já Kosmu četla,“ ozvala se zaujatě Ludmila. Její nálady se měnily rychle jako jarní počasí. Tváře jí hořely vzrušenou zvědavostí. „Ale o svatém Václavovi tam není skoro nic. A nikde se tam nepíše, že by měl manželku a děti.“

„To je pravda,“ přikývl Oldřich z Chlumu. „Nepamatuji si ale už přesně, co všechno tam kanovník Kosmas píše. Až budu v Praze, zastavím se v bibliotéce vyšehradské kapituly a přečtu si jeho kroniku znovu.“

„Musí existovat ještě další důkazy,“ mínil rytíř Věnek. „Ty, co vladyka Burjan ukryl pod jakýmsi křížem.“

„Kdo ví, o čem hovořil?“ pochybovačně vrtěl hlavou panoš Ota. „Mohl třeba ukrýt truhlici peněz, která nepatřila jemu, ale staroboleslavskému kanovníkovi.“

„Můj otec nebyl zloděj!“ vykřikla okamžitě Ludmila.

„Víte, co je nejhorší?“ přerušil jejich spor Oldřich z Chlumu. „I kdyby se našly nějaké starobylé listiny, které by potvrzovaly, že Ludmila je přímým potomkem svatého Václava, krále Přemysla II. Otakara by to příliš nezajímalo. A hlavně, nijak by ho to jako panovníka neohrozilo. Zajímalo by to snad pár prelátů, ale vydělat peníze by na tom mohli těžko. Proč tedy kanovník Mladota povraždil celou Tajnou, aby Ludmilu unesl?“

„Buď je tu ještě něco, o čem zatím nevíme, nebo byla Tajná vyvražděna z úplně jiného důvodu,“ navrhl panoš Ota.

Ludmila po něm šlehla pohledem a jízlivě podotkla, že to je neobyčejně bystrý úsudek. Buď se to stalo proto, že je Přemyslovna, nebo proto, že Přemyslovna není. Panoš Ota se na ni shovívavě usmál, až zlostí nadskočila,

a pokračoval: „Faktem ale je, že na Ludmilu se vyptával také boleslavský popravce, když mne mučili. Ludmilu chtěl z Kuřívod unést rytíř Kuna z Kováně. Proč by se o ni všichni zajímali, kdyby byla tak bezcenná?“

„Jak bezcenná?“ urazila se Ludmila. Pak zachytila pobavený pohled panoše Oty a pochopila, že svou úvahu formuloval právě takhle, aby se jí pomstil za předchozí jízlivou poznámku. Pohodila hlavou a opřela se demonstrativně o rytíře Věnka. Pokud by si z ní měl někdo dělat legraci, pak k tomu měl právo on. Jenže Věnek byl na rozdíl od panoše Oty mnohem vážnější. Znovu si uvědomila, že ho má strašně ráda, a s uzarděním uvažovala, že by mu to chtěla dokázat. Jenže zatím nebyla příležitost.

„Jistě, Ludmila je hlavní kartou v podivné hře,“ souhlasil Oldřich z Chlumu. „Ale my zatím neznáme její pravidla, proto nechápeme, o co vlastně jde. Varovat by nás však mělo, co všechno už se stalo a kolik lidí muselo zemřít. Ti, co za těmi zločiny stojí, se zjevně nezastaví před ničím. Klidně zabijí kohokoli z nás, aby ji získali.“

„To, že jste se začal o případ zajímat, musí vést zločince k domněnce, že víte, kde Ludmila je,“ uvažoval panoš Ota zachmuřeně. „Takže lze předpokládat, že mohou začít slídit kolem Bezdězu. K uhlíři Kryštofovi to zase není tak daleko, aby u něj byla v bezpečí.“

„Souhlasím,“ přikývl Oldřich z Chlumu. „Musíme pro ni najít jiný a bezpečnější úkryt. A také pohodlnější.“

„Vezmete nás s sebou na Bezděz?“ optal se rytíř Věnek nedůvěřivě.

„Určitě ne,“ zavrtěl rezolutně hlavou královský prokurátor. „Náš král se chystá navštívit hrad. Třeba by nechtěl potkat svou příbuznou… Oto, vzpomínáš si ještě na tu šikovnou lékárnici v Mělníce, která nám tak pomohla v případu rožmberské růže? Jak se jen jmenuje?“

„Adalberta. Ale já jí říkám Vojtka, zní to lépe,“ poznamenal trochu neochotně panoš Ota. Ihned žárlivě

dodal, že se ovšem provdala za tovaryše Bartolomea, který teď vede lékárnu po jejím zavražděném otci.

„Pokud se však nepletu, zůstali jste i po její svatbě víc než přátelé. Kdykoli Mělníkem projíždíš, zastavíš se v lékárně. A většinou přes noc. Takže předpokládám, že ti Vojtka vyhoví," pokračoval s neskrývanou ironií v hlase Oldřich z Chlumu.

„Jak v čem," souhlasil rozpustile panoš Ota. „Klidný život jí moc nesvědčí. Začíná trochu tloustnout."

„Doufám tedy, že bude na naší straně. Mělník je věnné město českých královen. Tam pravomoc královských úředníků a ani boleslavského popravce nesahá. Královna Kunhuta je mi za určitou službu zavázaná. V Mělníce bude Ludmila nějakou dobu v bezpečí. Vojtku požádáš, aby ji u sebe ukryla. Do města vejdete až za soumraku. Bylo by dobré, aby Ludmila vypadala trochu jinak. Mohla by mít černé vlasy…"

„Seženu paruku," slíbil panoš Ota a podle úsměvu bylo zřejmé, že se už na návštěvu Mělníka těší.

„Hovoříte, urozený pane, jako by Ludmila měla jet do Mělníka sama…," protestoval rytíř Věnek.

„Také že ano," přikývl královský prokurátor. „Koho budou ti vrahové hledat? Muže a ženu. O samotnou černovlásku nebudou mít zájem. Tebe zatím ukryji jinde. Požádám některého spřáteleného velmože u hranic, kde tě neznají, aby tě přijal jako vojáka do své družiny."

„Já Ludmilu neopustím," protestoval rytíř Věnek. Ani plavovlasá dívka se netvářila nadšeně, ale chápala obavy královského prokurátora. Položila konejšivě dlaň na jeho ruku a pošeptala, že stejně nemají na vybranou a Oldřich z Chlumu ví, co dělá. Rytíř Věnek vrhl zlostný pohled na panoše Otu a podotkl, že ho ovšem nijak neuklidňuje fakt, že ji bude doprovázet Oldřichův chlípný panoš.

„Jak jsi mě to nazval?" dusil se smíchy Ota.

Věnek z Doubravičky jen mávl nepřívětivě rukou a dodal, že jen doufá, že panoš Ota je rytíř.

„Ota je samozřejmě rytíř," bránil ho Oldřich z Chlumu. „Ale i kdyby nebyl, tak mu přísně zakážu, aby se k panně Ludmile choval jinak, než se sluší." Pak se pobaveně ušklíbl a pokračoval: „I když samozřejmě vím, že si z podobných příkazů moc nedělá, mohu tě ujistit, že lékárnice Vojtka si ho už ohlídá."

Ludmila byla v obličeji rudá studem, ale přesto se hněvivě ozvala. Řekla, že všichni muži jsou nevychovaní hrubiáni a že nechápe, proč bible obviňuje praméti Evu ze spáchání prvotního hříchu, protože jediný, kdo na to pořád myslí, jsou muži. Pokud to oni nechápou, tak je to především na ní. A ona bude svému Věnkovi věrná, a tím by tahle hloupá diskuze mohla skončit.

Oldřich z Chlumu klidně přikývl a pokračoval ke svému panošovi: „Vezmeš s sebou peníze a Vojtce zaplatíš. Neříkej jí ovšem, o co jde. Jen jí vysvětli, že musí mlčet. Jí můžeme věřit."

„A co jejímu manželovi? Bartolomeo je hlupák."

„Musí ho poslat pryč. Třeba pro nějaké léky do Saska, co já vím? Určitě si s tím poradíš. Zvláště až Vojtka zjistí, že tam bude mít tebe…"

„Zařídím to," přikývl panoš Ota s tím nejctnostnějším výrazem ve tváři, jakého byl schopný.

„Víc se zatím stejně dělat nedá," usmál se Oldřich z Chlumu na Ludmilu. „Nu a já začnu pátrat. Neboj se, zjistím, co za tím vězí. Buď trpělivá. Může to trvat pár dní. Buďte zatím sbohem. Ozvu se." Pak rázně vstal a vydal se po svahu dolů k cestě, kde měl přivázaného koně. Panoš Ota vyskočil a rychle ho následoval. Na kraji mýtiny se ještě ohlédl a křikl, že Ludmilu zítra ráno vyzvedne u uhlíře Kryštofa.

Sotva zmizeli, objala Ludmila Věnka a dlouze ho políbila. V duchu si říkala, co kdyby se už nikdy nepotkali.

VI. KAPITOLA

Když se Oldřich z Chlumu vrátil na Bezděz, čekalo ho veliké překvapení. Hned ráno dorazil posel boleslavského popravce. Se zdvořilou úklonou oznámil, že urozený pán Jaroslav z Hruštice došel k přesvědčení, že jde o nedorozumění, a chce svou chybu napravit. Proto zve královského prokurátora k návštěvě, aby si v klidu o všem pohovořili a jednou provždy celou záležitost pohřbili.

„Doufám, že tam nepojedete?“ strachoval se velitel družiny Diviš.

„To nejde,“ vrtěl hlavou Oldřich z Chlumu. „Kdybych odmítl jednat se všemi, které považuji za nepřátele, tak pomalu nevystrčím z hradu nos. Navíc mne pán z Hruštice zve oficiálně. Pokud by se mi v Boleslavi něco stalo, král ho přísně potrestá. Tak hloupý boleslavský popravce zase není. Pojedu tam.“

„Kníže Boleslav také pozval svého bratra Václava oficiálně, a pak ho tam zavraždil,“ bručel nespokojeně Diviš.

„Jenže to bylo ve Staré Boleslavi, ne tady,“ upozornil královský prokurátor. „A už se tím netrap. Raději konečně chyť tu lupičskou bandu. Minulý týden zase zamordovala jednoho libereckého kupce někde u Mimoně.“

„Kdy Boleslav navštívíte, urozený pane?“

„Hned po obědě. Pojede se mnou Ota a dva vojáci s královskou zástavou,“ rozhodl Oldřich z Chlumu a obrátil se na svého panoše. Dodal, že toho alespoň využijí a na zpáteční cestě se zastaví pro věci, které Ota našel v Tajné a ukryl poblíž Kováně. Protože zítra panoš odjíždí, je dnes odpoledne poslední možnost, kdy se to dá zařídit,

neboť bez něj by tu skrýš hledali těžko. Proto se mu pozvání boleslavského popravce vlastně výtečně hodí.

Potom zašel za svou Ludmilou a řekl jí, že je nejkrásnější Ludmila křesťanského světa. Tuhle lichotku slyšel od panoše Oty a neviděl důvod, proč by ji nepoužil také. Jeho žena ho však trochu nepřívětivě klepla přes ruku, kterou ji objímal, a podotkla, že si těch lichotek nebude vážit, pokud je bude říkat každý den. A zvláště, pokud si je bude půjčovat od svého panoše. Ať si raději vymyslí nějaké vlastní.

„Nechceš, nevadí," řekl a dělal, že se urazil. Pak ji políbil a oznámil, že se vrátí až večer.

Boleslavský hrad vypadal ve dne mnohem přívětivěji než předešlé noci. Na nádvoří se jich ujal zrzavý velitel hradní posádky. Na spánku měl velikou modřinu od Divišova úderu a zdálo se, že po tom úderu skoro zapomněl šilhat. Koně odvedli dva čeledíni a Oldřich z Chlumu se svým doprovodem zamířil do velkého sálu, kde boleslavský popravce přijímal vzácné návštěvy.

Jaroslav z Hruštice jim vyšel vstříc s rozpaženou náručí a Oldřicha z Chlumu na znamení přátelství objal. Na sobě měl svůj nejlepší oděv z tmavého brokátu vyšitého stříbrem. Rukou ukázal ke stolu, na kterém bylo připraveno bohaté pohoštění. Královského prokurátora posadil do křesla po své pravici, pak si nechal od sklepníka podat džbán. Nalil rudé víno do číše a pronesl starobylý přípitek: „Připíjím ve jménu apoštola svatého Jana a na znamení čistých úmyslů, že v tomto vínu není jed, piji jako prvý." Napil se a spokojeně mlaskl. „Dobré, mám vlastní malou vinici. Co mu říkáte?"

Oldřich z Chlumu se napil rovněž, a i když nebyl znalec vína, musel přiznat, že není špatné. Jaroslav z Hruštice se rozplýval srdečnou pozorností. Sám svému hostu do misky naložil nejlepší kousky z pečeného divočáka.

Panoš Ota s oběma vojáky stál za křeslem svého pána a dělal na ně očima nenápadně posunky, protože mu

licoměrná podlézavost boleslavského popravce připadala odporná. Přesto Ota pána z Hruštice svým způsobem chápal. Muselo se mu v hlavě rozležet, co udělal, a teď se obává královského hněvu. Proto určitě bude jeho pána přemlouvat, aby o všem mlčel.

„Vaše pozornost mne opravdu těší," řekl s úsměvem Oldřich z Chlumu, jako by svého panoše slyšel. Rozhlížel se sálem, jehož stěny zdobily fresky s válečnými výjevy. Pocházely určitě ještě z časů, kdy boleslavský hrad vlastnili Přemyslovci. Malby byly okázalé, nákladné a nevkusné. Pak si všiml, že na jednom místě je kdosi nedávno přemaloval. Aniž by malíř respektoval starší malbu, zobrazil v zeleném věnci erb pánů z Hruštice. Nad něj v malém štítku namaloval hlavu podivného ptáka, jakého Oldřich z Chlumu neznal. Optal se boleslavského popravce, ale ten mávl rukou a vysvětloval, že tihle ptáci žijí ve Svaté zemi a ráno je lze vidět poblíž Kristova hrobu. Proto ho nechal přimalovat ke svému erbu. Pak začal ukazovat na jednotlivé fresky a vysvětloval, kdo v oněch bitvách zvítězil a kdo padl.

Rozhovořil se s nadšením, až by mu královský prokurátor uvěřil, že je milovník válek a obdivovatel rytířského hrdinství. Ale od svého panoše Oty věděl, že tomu tak není. Po chvíli ho zdvořile přerušil, a jako by se omlouval, řekl: „Rád bych, abychom hovořili především o naší záležitosti. O tom ostatním si můžeme vyprávět později."

„Jistě," přikývl Jaroslav z Hruštice a ostražitě svraštil obočí. Pak si olízl rty a chvíli uvažoval, jak začít. Nebyl příliš dobrý herec a v jeho tváři četl Oldřich z Chlumu potlačovanou zlost.

„Kdybych jako rytíř navrhl, abychom na to celé zapomněli a připili si na přátelství, co byste odpověděl?" začal boleslavský popravce.

„Jako rytíř bych to jistě přijal," přikývl Oldřich z Chlumu a s omluvou pokrčil rameny. „Ale jako královský prokurátor to udělat nemohu, to jistě chápete."

„Jistě," souhlasil Jaroslav z Hruštice chladně. „Bylo to celé nesmírné nedopatření a já jsem se do něho dostal jako Pilát do Creda. Jak víte, nějací lotři vypálili dvorec v Tajné, povraždili všechny obyvatele a unesli pannu Ludmilu. Je samozřejmé, že si u mne okamžitě stěžoval staroboleslavský kanovník Mladota…"

„Co ten s tím má společného?" přerušil ho zvědavě Oldřich z Chlumu. Tohle jméno se v souvislosti s přepadením objevovalo neustále. Přitom Mladota musel být bezvýznamný klerik, protože Oldřich z Chlumu ho ani neznal.

„Ten?" zarazil se boleslavský popravce. „Copak vy to nevíte? Tajná je přece jeho dvorec… Tedy lépe řečeno, patří nějakému církevnímu bratrstvu, jehož je členem."

„A vladyka Burjan?"

„Byl jen nájemce. Spravoval Tajnou, protože byl poručníkem panny Ludmily. Ovšem jen do její svatby. Pak jí měl dvorec přenechat a opustit ho."

„Takže Tajná patřila původně jejím rodičům?"

„Ne, vždycky patřila církvi," upjatě opáčil boleslavský popravce. „Ale to snad není v tuto chvíli podstatné. Důležitější je, že tvrz nějací lupiči přepadli a spálili. Kanovník Mladota požaduje přísné potrestání zločinců a já se mu nedivím. Vždyť tam povraždili všechnu čeleď a vesničany. Dokonce i děti, představte si to."

„To jsem slyšel také," zamračil se Oldřich z Chlumu. „Ovšem to ještě nevysvětluje, proč jste chtěl mučit rytíře Otu ze Zástřizlí. Služebníka královského prokurátora!"

„Kanovník Mladota předložil věrohodné svědectví, že mezi těmi lupiči byl i váš panoš. Neměl jsem důvod nevěřit mu. A jistě chápete, že šlo o čas. Pannu Ludmilu unesli a s ohledem na pověst vašeho panoše jsem se obával, aby ji ještě nepřipravil o poctivost, protože…"

„Tak dost!" rozzlobil se Oldřich z Chlumu. „Jestli chcete, abychom se usmířili, pak mluvte pravdu!"

„To já ale dělám," pomrkával nešťastně Jaroslav z Hruštice. „Bylo to tak, věřte mi."

„Kdo si troufl obvinit mého panoše?"

„Podle kanovníka Mladoty, který mi to svědectví přinesl, jel prý náhodou kolem Tajné těsně před přepadením jeden rytíř a lupiče potkal. Ostatní neznal, ale vašeho panoše ano. Proto jsem požádal rytíře z Kováně, aby mi pomohl Otu ze Zástřizlí chytit."

„Kdo byl ten důvěryhodný rytíř, který tak ochotně svědčil proti mému Otovi?"

Boleslavský popravce se chvíli ošíval, než jméno prozradil. Tím svědkem nebyl nikdo jiný než Janek ze Zluňovic. Předešlého dne se o něm panoš Ota od vesničana z Ostré náhodou dozvěděl, že byl mezi muži, kteří Tajnou vyvraždili. Oldřich z Chlumu si to uvědomil okamžitě. Opřel se pohodlněji ve svém křesle, zvedl číši s vínem a zamyšleně upíjel. Teprve po chvíli řekl: „Ten den, kdy byla přepadena Tajná, jsem byl na návštěvě u pana Hynka Berky z Dubé. Panoš Ota byl celý den se mnou a věřím, že slovo pána z Dubé má pro vás větší váhu než svědectví rytíře ze Zluňovic."

„Ale jistě," rozplýval se ochotou Jaroslav z Hruštice. „Ono se totiž stejně ukázalo, že se ten rytíř zmýlil. Víte, celé je to hloupé nedorozumění."

„A co obvinění rytíře Věnka z Doubravičky? To je také nedorozumění?"

„Nakonec se ukázalo, že ne váš panoš Ota, ale právě on unesl Ludmilu. Všude po něm pátrám."

„Pokud dovolíte, urozený pane, ani tohle tvrzení neodpovídá skutečnosti," ozval se zdvořile panoš Ota. „O obvinění rytíře Věnka hovořil urozený pán Kuna mnohem dříve, než mne boleslavský popravce uvěznil. Pokud ho už tehdy podezíral, proč mne pak mučili?"

„Jaké důkazy máte proti rytíři Věnkovi?" optal se ihned nesmlouvavě Oldřich z Chlumu.

„Netuším, co urozený pán Kuna z Kováně tvrdil," bránil se Jaroslav z Hruštice, „ale můžete se ho zeptat

osobně. Víte, jemu je také líto, co se rytíři Otovi stalo. Už jsem pro něho poslal, aby se s vaším panošem udobřil.“

„Takže si všichni navzájem padneme do náručí,“ zabručel ironicky Oldřich z Chlumu. „Ale co když to bylo obráceně? Co když Janek ze Zluňovic není svědek, ale lupič a vrah? Svým svědectvím se přece přiznal, že byl poblíž Tajné, když se to stalo. Pokud máte proti rytíři z Doubravičky jen jeho slovo, je to, jako byste neměl nic. Je vám tohle doufám jasné?“

„Už jsem informoval kanovníka Mladotu, že je třeba všechna svědectví prověřit,“ přikývl upjatě boleslavský popravce. „Ať rozhodne sám. Shořel jeho dvorec a on je žalobce. Já už s tím nechci mít nic společného!“

„Pokud to myslíte vážně, nebudu si stěžovat našemu králi,“ řekl po krátkém uvažování Oldřich z Chlumu. „Mám ovšem podmínku.“

Jaroslav z Hruštice pokrčil nepatrně rameny a rezignovaně přikývl, i když výraz jeho tváře svědčil o tom, že si myslí něco jiného. Jenže teď byl on tím, kdo se musel podrobit.

„Nezmíním se králi o vašem svévolném porušení zemského zákona, pokud se vzdáte vyšetřování přepadení dvorce v Tajné. Ujmu se toho případu sám.“

„Když o to tak stojíte…“

„Ovšem naši dohodu chci mít v ruce písemně.“

„Pokud nevěříte slovu rytíře… Nechám připravit příslušnou listinu,“ přikývl boleslavský popravce a bylo vidět, jak se přemáhá, aby hovořil klidně.

„Pošlete ji na Bezděz,“ souhlasil Oldřich z Chlumu a vstal. „Nu a teď je načase, abych vám poděkoval za skvělé pohoštění a rozloučil se.“

„Nač ten spěch? Listinu nechám napsat v kanceláři ihned. Můžete si ji odvézt.“

„Zbytečná ztráta času…“

„Navíc je na cestě sem pan Kuna z Kováně. Sedněte si ještě. Do hodiny tu bude. Pokud chcete, mohu na Bezděz poslat zprávu, že se zdržíte. Aby sem zase

nevpadl váš velitel Diviš a nepral se s mou posádkou," jízlivě připomněl Jaroslav z Hruštice.

Z Boleslavi odjížděl Oldřich z Chlumu až před večerní mší. Rytíř Kuna z Kováně si dal načas a dostavil se mnohem později, než sliboval boleslavský popravce. Mnoha slovy se Otovi omluvil a řekl, že i rána na ruce jeho bratra se zavřela a není tedy důvod požadovat odškodnění za prolitou krev. Nakonec se vlažně objali a na rozloučenou dostal Oldřich z Chlumu listinu s pečetí, v níž boleslavský popravce souhlasil, aby přepadení Tajné vyšetřoval on.

„Děkuji, že jste přijel," loučil se Jaroslav z Hruštice zdvořile. „Budu si vaši laskavost pamatovat."

„Ani já nezapomínám," dodal Kuna z Kováně výhrůžně.

„Já také ne," přisvědčil panoš Ota.

Oldřich z Chlumu cválal se svým doprovodem po příkré cestě dolů k Jizeře. Přes předhradí pokračoval pohodlnou cestou údolím. Hned jak přebrodili řeku, zastavil a obrátil se na své vojáky: „Pojedete nejkratší cestou na Bezděz, aby má žena a velitel Diviš neměli strach. Řeknete, že se zdržíme možná až do tmy, ale určitě se vrátíme ještě dneska v noci."

Voják s praporcem českého krále v ruce se zdvořile uklonil a pak vyrazil se svým druhem cestou do kopce k vesnici Hrdlořezy. Pomalu se smrákalo a v nárazech foukal chladný vítr.

„A my pojedeme do Kováně," usmál se královský prokurátor na panoše Otu. „Jen abys tu skrýš našel."

„Kdybych věděl, že na hrad přijede rytíř Kuna, mohli jsme mu vzkázat, aby ten vak vyzvedl a přivezl nám ho. Ušetřili bychom cestu," navrhl ironicky panoš Ota. Pak povolil otěže svému koni a vyrazil k lesu.

Kováň objeli velikým obloukem po pastvinách. Panoš Ota chvíli bloudil, než našel rozcestí s vykotlanou lípou. Vak byl na svém místě. Rychle ho vytáhl a přivázal ke svému sedlu. Právě se začalo stmívat.

„Jde to lépe, než jsem si myslel," liboval si Oldřich z Chlumu. „Domů to vezmeme přes Housku. Je to nejkratší cesta."

Na Bezděz dorazili, když už na nebi vyšel měsíc. Byla jasná noc.

„Měla jsem strach, kde jsi," vítala ho rozčilená Ludmila z Vartemberka, která čekala spolu s Divišem na nádvoří.

„Copak naši vojáci ještě nedorazili?" divil se Oldřich z Chlumu. „Poslal jsem je napřed."

„Ne, nikdo se nevrátil," potvrdil Diviš. Pak si zavolal dva muže z posádky a nařídil, ať hned osedlají koně a vyrazí po cestě do Boleslavi, jestli se něco nestalo. Než se Oldřich z Chlumu s panošem Otou navečeřeli, byli vojáci zpátky. Oba se tvářili zle.

„Naše muže někdo v lese před Bělou zavraždil. Nebylo sice moc vidět, ale i tak je podle stop zřejmé, že je přepadl silný oddíl. A dobře vyzbrojený. Ti lotři měli samostříly i meče. V lese je vlákali do léčky."

Ludmila z Vartemberka se bledá strachy pokřižovala a podotkla, že Oldřich měl tentokrát štěstí, protože jel jinou cestou. Ale příště by měl dát na ni a velitele Diviše a nevrhat se do každého nebezpečí po hlavě. „Chápeš? Byla to past," pokračovala se rty zlostně stisknutými do přísné linky. „Proto tě boleslavský popravce pozval. Ne, aby se usmířil, ale aby tě mohl nechat zavraždit."

„Proto nás zdržoval," připomněl panoš Ota. „Čekal, až přijede Kuna z Kováně. Jeho lidé zatím chystali v lese léčku."

„Nemyslím, že by to přepadení měli na svědomí muži z boleslavské hradní posádky," vrtěl nesouhlasně hlavou Oldřich z Chlumu. „I když jim velí Jaroslav z Hruštice, jsou to pořád vojáci, kteří bojují v barvách českého krále. Možná jeden nebo dva by se k něčemu takovému dali přemluvit, ale celá družina? Tomu nevěřím."

„Pak to má na svědomí družina Kuny z Kováně," vybuchl panoš Ota.

„To spíš," přikývl Oldřich z Chlumu. „Je ovšem otázka, kde by vzali meče a samostříly. Ale v každém případě bych se vsadil, že to byli ti samí lidé, co přepadli Tajnou."

„Kanovník Mladota by sem nestihl dojet tak rychle," namítl velitel Diviš.

„A kde je řečeno, že u toho byl? Vždyť těm zločincům vůbec nemusí velet," zabručel Oldřich z Chlumu.

„Jenže Jaroslav z Hruštice moc schopný válečník není," upozornil panoš Ota. Znal ho z turnajů a věděl, že to je nerozhodný a zbabělý člověk. „Ten by jim také velet nedokázal."

„Především tě musím varovat před ukvapenými soudy," usmál se královský prokurátor. „Lidem do duše nevidíš. Třeba je uvnitř pán z Hruštice úplně jiný než vypadá. Ale i já mám pocit, že za těmi zločiny stojí někdo jiný. Mnohem schopnější a především vlivnější. Jen netuším, jakou může mít ta dívka cenu. I když je vzdáleně příbuzná s Přemyslovci, co je na ní tak zvláštního, aby pro ni riskovali vraždu vysokého královského úředníka?"

„Nic neriskovali. Svedli by to na lupiče," podotkla Ludmila z Vartemberka a pak se rozplakala. „Slib mi, že už si budeš dávat pozor!"

VII. KAPITOLA

Ráno, ještě než panoš Ota opustil Bezděz, aby doprovodil Ludmilu do Mělníka, udělil mu Oldřich z Chlumu poslední pokyny.

„V noci jsem přemýšlel, co bude nejlepší," řekl královský prokurátor a nepatrně zívl, protože mnoho nespal. „Myslím, že se bez tvých služeb budu muset nějakou dobu obejít. Tím chci říci, že zůstaneš v Mělníce a budeš dávat na Ludmilu pozor. Nic se jí nesmí stát. To kromě jiného znamená, že se ani v myšlenkách nebudeš zabývat tím, jak bys ji připravil o panenství."

„Nechci být špatný prorok, ale jsem si skoro jistý, že tenhle příkaz už není v tuhle chvíli aktuální. Všiml jste si, jak se včera usmívala na Věnka, když jsme je opouštěli?"

„Dejme tomu. V tomhle se dá na tvůj úsudek spolehnout. I kdyby to ovšem byla pravda, Ludmily se stejně nedotkneš! V případě, že bys nedokázal svou slabost pro krásné ženy zkrotit, máš tam ještě Vojtku."

„Ale ona je přece vdaná," opáčil s ctnostným výrazem ve tváři panoš Ota. „Nicméně pokud je to vaše přání, pak jistě…"

„Nechtěj, abych řekl, jaké je mé zbožné, ale bohužel nesplnitelné přání. Protože v tom případě bys mi musel buď lhát, nebo bys zemřel nudou. Ale nechme hloupostí. Nikdo tady na hradě neví, kam ve skutečnosti odjíždíš. Řekl jsem to jen Divišovi a své ženě. Oficiálně jsi odcestoval s poselstvím do Míšně. Pokud tě budu potřebovat, pošlu k Vojtce pro šalvějovou mast. V tom případě se sejdeme u uhlíře Kryštofa."

„A pokud budu potřebovat něco sdělit já vám?"

„Pak stejnou mast pošli na Bezděz ty."

„Proč jste si jako znamení vybral zrovna šalvějovou mast, urozený pane?"

„Prý tlumí necudné sny. Zvláště u mladých mužů," ušklíbl se Oldřich z Chlumu.

„Tomu nevěřte," mávl panoš Ota lehkomyslně rukou. „I kdybych se jí mazal celý rok, pořád budu mít sny, že je raději hned ráno zapomenu."

„I tak by ti prospěla. Pomáhá prý také proti chrápání. Diviš říkal, že v jizbě s tebou nechce nikdo z posádky spát. A ještě se podivoval, jak to s tebou mohou ty svedené dívky celou noc vydržet."

„Když jsem s nimi, tak samozřejmě nespím," opáčil panoš Ota. „Mohu se zeptat, co budete zatím dělat vy?"

„Jak jsem řekl, vyslechnu kanovníka Mladotu. Pak zajedu do Prahy, abych se podíval do Kosmovy kroniky. Dál se uvidí." Oldřich z Chlumu otevřel truhličku na stole a vytáhl z ní pramen svázaných světlých vlasů. Podal je Otovi a řekl, aby je vrátil Ludmile, protože jsou určitě její.

„Prohlížel jste i ty ostatní věci?" optal se panoš Ota zvědavě a pramen vlasů ukryl do váčku s penězi.

Oldřich z Chlum přikývl. „Na plášti jsou stejná písmena jako na medailonu, který dal vladyka Burjan Ludmile. Ale na tom není nic divného. Napadlo mne, zda to nějak nesouvisí s církevním bratrstvem, o němž nám pověděl boleslavský popravce. Tohle bratrstvo vlastní dvorec v Tajné. Je tedy logické, že vladyka Burjan mohl ukrývat hábit zasvěcených. Zapamatuj si, kdybys někde zahlédl ta čtyři písmena B-S-W-Z. Třeba je to jen hloupost, ale kdo ví? Pak tam byl ještě pergamen s modlitbou ke svatému Václavovi, ale nic zvláštního jsem v ní nenašel. Až na pár chyb, které udělal písař při opisování."

Pak sáhl Oldřich z Chlumu ještě jednou do truhličky a vytáhl naditý kožený váček se stříbrňáky. Podal ho Otovi a dodal, že je z Tajné. Protože teď ty stříbrňáky stejně nikdo nepotřebuje, ať je odevzdá Vojtce za to, že se o ně bude starat.

„Ochráním Ludmilu," řekl prostě panoš Ota, uklonil se a opustil jizbu.

Lesnatou krajinou opuštěných údolí a rozeklaných pískovcových skal Kokořínska projel panoš Ota s Ludmilou před polednem. Ludmila uměla na koni jezdit výtečně, a tak se nikde nezdrželi. Celou cestu panoš Ota opakoval, jak jí to s černými vlasy sluší. Ludmila se několikrát ohradila, ale nic platné jí to nebylo. Nakonec nad tím mávla rukou a Otovi sdělila, že ho neposlouchá. Ale vydrželo jí to jen na první rozcestí. Tam Ota zastavil a čekal. Když se na něho Ludmila obrátila, kudy dál, otvíral sice ústa, jako by hovořil, ale nevydal ani hlásek.

„Ty jsi ten nejodpornější chlap, jakého jsem v životě potkala," rozzlobila se.

„A že už jsi jich potkala nejméně pět," popichoval ji a pak ukázal vlevo.

„Proč nemluvíš chvíli vážně?" optala se a v jejím hlase bylo poznat zklamání. „Copak takhle se chová rytíř?"

„To záleží na situaci. Kdyby nás někdo přepadl, uměl bych se chovat vážně, to bys koukala. Ale když mám radost ze života, tak se směji."

„Vždyť nám hrozí smrt. Jak můžeš mít radost ze života?"

„To proto, že jsem s tebou," odpověděl galantně a nepatrně se uklonil.

„Ale já mám ráda Věnka. A zůstanu mu věrná."

„I tak jsem s tebou rád. Musím se ti dvořit, i kdybych nechtěl. Přece nepřijdu o pověst svůdce. Ale jinak se neboj, Vojtka je krásná žena a už se na ni opravdu těším."

Chvíli jeli vedle sebe mlčky. Pak se Ludmila zaraženě optala, zda je ta mělnická lékárnice hezčí než ona.

„Co chceš slyšet?" usmál se panoš Ota a odbočil z hlavní cesty.

„Pravdu."

„V tomhle žádná pravda není. Každému muži se líbí jiná a v tom je láska vzrušující. Protože pořád hledáš a říkáš si, co kdybych našel ještě krásnější.“

„Takže ta Vojtka je krásnější,“ vzpurně pohodila Ludmila hlavou.

„Vůbec ne,“ zasmál se panoš Ota. „Ale má proti tobě jednu velikou výhodu.“

„Jakou?“ optala se dychtivě, ale okamžitě podle Otova úsměvu pochopila, že mu zřejmě skočila na vějičku. Přesto ho zvědavě pozorovala, co odpoví.

„Na rozdíl od tebe nemá touhu být věrná. A to je u ženy vlastnost velice důležitá. Alespoň z mého pohledu.“

„Jsi namyšlený, samolibý a hloupý,“ rozzlobila se. „Slyšel jsi už někdy slovo láska?“

„Možná se budeš divit, ale nejen slyšel,“ opáčil mírně. Už se jízlivě neusmíval. „Miloval jsem jednu černovlasou kejklířku. A chtěl jsem si ji vzít. Tehdy jsem pomáhal svému pánovi s pátráním na Lemberku. Nakonec se to celé zamotalo a zločinec, který tam vraždil, mne nečekaně přepadl s mečem v ruce. Tehdy ta dívka skočila do rány. Zachránila mi život a přišla o svůj.“

Dál pokračovali mlčky. Po nepříliš široké, ale pohodlné stezce dojeli k zájezdnímu hostinci ukrytému v lese. Byl výstavný, ve dvoře stálo několik budov obehnaných vysokou zdí, a dokonce s malou věží u vrat, jako by to byla tvrz.

„Tady tě zatím nechám, než se s Vojtkou domluvím,“ oznámil Ota Ludmile. „Ale nemusíš se bát, tenhle šenk jí patří.“

„Jí? Já myslela, že má lékárnu.“

„Také. Tohle je dědictví po otci. Nepřišel sice k majetku zrovna nejčestněji, ale pak ho zavraždili. Protože Vojtka pomohla mému pánovi, dostala od královny Kunhuty milost a veškerý majetek jí zůstal. Byla by to bohatá nevěsta, ale odmítla mě.“

„Já se jí nedivím," pokrčila rozpustile rameny. Pak se na panoše Otu mile usmála a řekla, že už se těší, až se pro ni vrátí, ať si pospíší.

Vojtka uvítala panoše Otu s nadšením. Sotva vešel do lékárny, nejprve se rychle rozhlédla, zda jsou sami, pak se mu vrhla kolem krku a vášnivě ho začala líbat. Byla drobnější štíhlé postavy, ale začínaly se jí trochu zakulacovat boky. Měla světlé vlasy a uličnický výraz ve tváři. Panoš Ota ji něžně pohladil a pošeptal do ucha, jak je strašně rád, že jsou zase spolu.

„Zůstaneš do rána?" optala se dychtivě, pustila ho a se ctnostným výrazem ve tváři se vrátila ke stolu, kde připravovala jakousi odporně páchnoucí mast. Uchopila paličku a zuřivě začala žlutavou hmotu třít. Přitom bručela, že už začíná tuhnout a jestli ji bude muset vyhodit, je to Otova vina.

„Zůstanu tu déle. Možná celý týden," oznámil opatrně. Vytáhl měšec s penězi a položil ho na stůl. Přitom vykládal, že to má ovšem háček. Není sám, je s ním jistá dívka, kterou potřebuje bezpečně ukrýt.

Vojtčino nadšení z jeho příjezdu zmizelo jako mávnutím kouzelného proutku. „Co je zač?" optala se žárlivě.

„To ti nesmím povědět. Můj pán si to nepřeje. Ale věř mi, nejde o nic proti zákonu, protože…"

„Myslíš, že jsem hloupá?" rozzlobila se a vztekle praštila miskou s mastí o stůl. „Kde vůbec bereš tolik drzosti?"

„Pokousal tě bazilišek, že tak šílíš?" řekl zlostně a popadl ji za ruce. „Poslouchej, tady jde o život té dívky. Tak se chovej slušně, nebo ti nařežu. Na holou, pochopitelně."

Ale Vojtka se uklidnit nedala. Ječela, že jeho milenkám přístřeší poskytovat nebude a ať si s tou helmrechtnicí táhne do hampejzu.

„Přísahám, v životě jsem s ní nic neměl," bránil se panoš Ota. „Možná je dokonce ještě panna. A nic s ní mít

nikdy nebudu, protože miluje mého dobrého přítele. Jsem rytíř a tohle bych si nevzal na svědomí.“

„Já vím, co jsi zač,“ rozčilovala se Vojtka. „Kvůli tobě dokonce podvádím svého manžela. A přitom je to tak hodný a ohleduplný člověk.“

„Že bych byl dokonce takhle zlotřilý a zkažený?“ jízlivě se divil panoš Ota. „Nekaž mi naše setkání, Vojtko. Víš, že tě mám rád, a není to má vina, že sis mě nevzala.“

„Jsi ten nejhorší lotr křesťanského světa,“ ušklíbla se. Už se tolik nezlobila. Byla zadýchaná, měla tváře rudé vzrušením a velice jí to slušelo.

„Víš, co je zajímavé? Ta dívka, kterou jsem přivedl, to říká rovněž,“ podotkl s hranou lhostejností panoš Ota. Vojtka okamžitě znovu žárlivě vybuchla. Křičela, že ho podezřívá oprávněně a krásnými řečmi ji neoklame. Ta holka je jeho milenka.

„Jmenuje se jako má paní,“ bránil se panoš Ota. „Myslíš, že bych si něco dovolil k dívce, která se jmenuje Ludmila?“

„Větší hloupost sis už neuměl vymyslet?“

„Ty si taky vymýšlíš hlouposti. Přísahám, nic jsem s ní neměl,“ řekl panoš Ota a Vojtku objal.

Bránila se, kousala a škrábala, ale proti jeho pevnému stisku nezmohla nic. Její odpor pomalu slábl. Přitiskla se k němu a vyčítavě si povzdechla: „Proč mě tak trápíš?“

„Protože ti to hrozně moc sluší, když se zlobíš,“ odpověděl něžně a políbil ji na tvář. „Kde je Bartolomeo?“

„Musel s nějakými léky k rychtáři. Ale za chvíli se vrátí. Co s ním?“

„Co kdybys mu dala nějaký uspávací prášek? Na ten týden bychom ho uložili pod postel a já bych zabral jeho místo,“ navrhl rozpustile panoš Ota.

„Neštvi mě!“ rozzlobila se znovu Vojtka. „Já to myslím vážně.“

„V tom případě to uděláme podle mého pána. Vzkazuje ti, abys ho poslala do ciziny. Třeba do Míšně pro nějaký lék.“

„Urozený pán Oldřich z Chlumu mi vzkazuje, abych ho poslala pryč? I když ví, že u mě zůstaneš? Copak změnil názor na manželskou věrnost? Co v tom zase je?“

„Protože dobře víš, jak je úzkostlivě čestný, je ti doufám jasné, že mu v tomhle případě opravdu nejde o mé blaho. Prostě nechce, aby Bartolomeo tu dívku uviděl. Myslí si totiž, že je hloupý. Čím méně lidí o ní bude vědět, tím lépe.“

„Můj manžel není hloupý,“ zamračila se Vojtka. „Je jen příliš úzkostlivý. Ale to není hřích. A většinou mi to vyhovuje.“

„Takže jsi s ním šťastná?“

„Co je královskému prokurátorovi do toho?“

„To se ptám za sebe, ne za něj,“ usmál se trochu ostýchavě panoš Ota. Protože zaslechl, že kdosi otevírá vrata z ulice a vstupuje do mázhauzu, rychle odskočil od Vojtky a obrátil se ke dveřím.

Bartolomeo vešel, překvapeně se na prahu lékárny zastavil a trochu nejistě se uklonil. Panoše Otu zdvořile přivítal a hned začal Vojtce vykládat, co všechno je třeba udělat, protože spousta lidí si ještě přijde pro léky.

Vojtka vrhla rychlý pohled na panoše Otu a posmutněle řekla, že mu musí nejdříve odpovědět na tu poslední otázku, než se bude věnovat svému manželovi. Pak řekla, že jak sám vidí, těžko může být šťastná. Vzápětí se zamračila na Bartolomea a upozornila ho, že pokud ona ví, tak si přijdou jen tři lidé a všechny léky jsou už dávno hotové. A jestli to náhodou neví, měl by si jít rychle zabalit věci na cestu, protože ještě dneska odjede do Míšně k lékárníkovi Hellingheinovi pro sušený kořen mandragory.

„Je to opravdu nutné?“ divil se Bartolomeo. „Ráno jsi nic neříkala.“

„Ale teď říkám," odsekla Vojtka. „Nutně ho potřebuje urozený pán Oldřich z Chlumu. Tak si pospěš!"

Vojtka si Ludmilu pečlivě prohlédla, pak jí dala prosté hnědé šaty služebné. Na břicho jí přivázala polštářek, aby vypadala jako těhotná. Krémem jí přetřela tváře a vedle nosu udělala černou pihu. „Takhle tě skutečně nikdo nepozná," řekla spokojeně. „Vrátíš se do mého šenku a budeš tam obsluhovat jako nová číšnice. Když jsi těhotná, většinou si k tobě chlapi moc nedovolí. Jestli budeš někde v bezpečí, pak tam."

Ludmila sice protestovala, ale když jí panoš pošeptal, že se za ní každý den přijde podívat, s těžkým srdcem souhlasila.

„Musela jsi ji opravdu posílat do toho šenku?" optal se panoš Ota, když Ludmila odešla.

„U sebe v domě bych si ji nenechala. Aby na tebe ještě dělala oči, to tak. Vyzpovídala jsem ji a věřím, že jsi s ní nic neměl. Ale pokud by tu zůstala, mohlo by to být jinak. A já jsem ta poslední, kdo by tohle připustil."

Lékárnu zavřela Vojtka o něco dříve než obvykle, hned jak její manžel opustil Mělník. Pak připravila rychlou večeři, a sotva dojedli, odvedla panoše Otu za ruku do ložnice. Ještě nestačil zavřít dveře, když už si Vojtka chvatně uvolňovala šněrování šatů. Shodila je na zem a pak se mu vrhla do náruče. Jenže sotva ji začal líbat, ozvalo se prudké bušení na dveře. Vojtka popadla šaty a rychle si je přetáhla přes hlavu. Pak odhrnula tapiserii, která visela na stěně. Za ní byla malá dvířka, otevřela je a panoše Otu vystrčila do vedlejší místnosti. Teprve pak odsunula závoru.

Přede dveřmi stál její čeledín. Začal se omlouvat, že ji vyrušil, ale musí s ním ihned k rychtáři.

„Stalo se něco?" optala se zlostně, ani se nesnažila své rozladění skrývat.

„Purkrabí Jaroš ze Slivence umírá a náš rychtář si myslí, že ho někdo otrávil. Máte vzít všechny protijedy, které máte, a hned k němu přijít.“

VIII. KAPITOLA

I když Oldřich z Chlumu jezdíval nejraději sám nebo s panošem Otou, na cestu do Prahy si vzal jako doprovod deset vojáků. Téměř se kvůli tomu pohádal se svou ženou. Ludmila tvrdila, že má zlou předtuchu a na statečného rytíře ať si hraje, až bude jejich syn dospělý. Ale než ho vychová, ať myslí především na to, že i nejstatečnější rytíř je smrtelný a že někdy jde statečnost ruku v ruce s hloupostí. Proto by si měl vzít pro ochranu s sebou co nejvíc mužů. Nakonec jí dal za pravdu. Hlavně proto, že ho události posledních hodin přesvědčily, že ho královský úřad nemusí chránit tak spolehlivě jako dosud.

Nevybral si ale nejkratší cestu. Projel lesnatou krajinou s bizarními pískovcovými skalkami u Mšena a zabočil do Vtelna. Přesně jak předpověděl venkovan z Ostré, stezku, která z hlavní cesty odbočovala do zluňovické tvrze, jeho družina minula. Když se na ni zeptal v zájezdním hostinci, popsal mu nejprve šenkýř, kudy by měli jet, ale teprve když pracně vše vysvětlil, podotkl, že tam ovšem jedou zbytečně. Vladyka Janek ze Zluňovic si totiž včera nešťastnou náhodou zlomil vaz. Jel někam na koni, jeho zvíře klopýtlo a on spadl tak nešťastně, že byl na místě mrtvý. Tuhle novinku přinesl ráno jejich farář, takže to je určitě pravda.

„Mohu vidět jeho tělo?“ optal se Oldřich z Chlumu.

„To se musíte optat faráře. Ale řekl bych, že mrtvolu už přivezli. Měla by být vystavená v kostele.“

Jenže tomu tak nebylo. Farář z Vtelna přijal královského prokurátora velice nepřívětivě a sdělil, že rytíře ze Zluňovic okamžitě pohřbil. Pokud by měl k jeho rozhodnutí výhrady, ať se obrátí jinam, on vykonal, co mu přikazuje Bůh jako pastýři věrných křesťanů. Mši

řádně odsloužil a tělo spočívá v posvěcené půdě, co by tedy chtěl víc?

„Nu, snad jen přesvědčit se, že smrt Janka ze Zluňovic byla opravdu nehoda," podotkl rozmrzele Oldřich z Chlumu.

„Vidělo to několik urozených mužů. A viděl to i Bůh," opáčil důstojně farář, pokřižoval se a královského prokurátora vyprovodil z fary s omluvou, že má ještě práci.

Oldřich z Chlumu se nechtěl zdržovat, protože se tu zjevně víc dozvědět nemohl. I když měl oprávněné pochybnosti o nešťastné náhodě, která připravila Janka ze Zluňovic o život, nic se zatím nedalo dělat. S celou družinou proto pokračoval do Staré Boleslavi.

Ubytoval se v šenku, převlékl se do honosných šatů, které nosil při úředním jednání, a pak se vydal do děkanského kostela svatého Václava, vedle něhož sídlila kapitula. Probošt ho uctivě přijal a s lítostivým výrazem sdělil, že kanovník Mladota je pryč a vrátí se až zítra. I když se Oldřich z Chlumu snažil něco od starého preláta s dobromyslným obličejem dozvědět, bylo to marné. Neustále opakoval, že kanovník Mladota je upřímný a horlivý křesťan a své kanovnické povinnosti si plní vzorně. Stejně dopadl, když se na něho vyptával oltářníka, kterého zastihl v chrámu svatého Václava. Nikdo o Mladotovi nic nevěděl anebo o něm nechtěl hovořit. Nakonec královskému prokurátorovi nezbylo než se vrátit do šenku ke své družině a počkat do rána.

Vzbudil se poměrně záhy. To se mu stávalo často, pokud řešil složily případ. Celou noc se mu hlavou honily různé myšlenky a pronásledovaly ho divoké sny, ale žádný ten sen neměl konec. Rozmrzele sestoupil pro rozvrzaném schodišti do šenku, kde panovala ranní ospalá nálada. U zívající šenkýřky si objednal polévku a chléb k snídani, pak se posadil k oknu a roztržitě se díval ven na dvůr, kde forman se svým pomocníkem zapřahali koně k vozu.

Sotva se ale dal do jídla, vstoupil do šenku mladý novic, zastavil se na prahu a chvíli se nedůvěřivě rozhlížel, jako by se bál do hostince vkročit. Pak si všiml pláště s erbem českého krále, který měl Oldřich z Chlumu na sobě. Spokojeně se usmál a zamířil k jeho stolu. Zdvořile pozdravil a řekl, že nese vzkaz od kanovníka Mladoty. Chvíli si skládal slova a pak začal recitovat, co měl vyřídit. Kanovník Mladota se právě vrátil do kapituly a urozeného pana královského prokurátora prosí, zda by za ním mohl zajít, neboť se po něm včera ptal. A protože musí před polednem zase odjet, nerad by, aby se minuli, protože jde určitě o důležitou věc, když se tak vysoký královský úředník vydal za ním až sem, do Staré Boleslavi. Není si ovšem jistý, zda to nebyla zbytečná cesta, protože on je pouhý kanovník a slouží výhradně Bohu, takže netuší, čím by mohl prospět.

„Nic víc mi nevzkazuje, jen to?“ jízlivě se optal Oldřich z Chlumu, když novic skončil. Mladík svraštil čelo, rychle přemýšlel a v duchu si opakoval vzkaz. Pak spokojeně zavrtěl hlavou a dodal, že to je celé. Počkal, až královský prokurátor dojí, a sám ho doprovodil do starobylého stavení, kde kapitula od časů knížete Břetislava I. sídlila.

Hned za fortnou byla malá klenutá místnost, která sloužila jako auditorium. Zde kanovníci přijímali návštěvníky. Postarší klerik, zjevně smířený se životem, usadil Oldřicha z Chlumu do pohodlného dřevěného křesla a požádal, aby měl chvíli strpení, že kanovníka Mladotu ihned přivede. Pak se pomalým krokem odšoural.

Oldřich z Chlumu se zvědavě rozhlížel. Neomítnuté zdi z hrubě opracovaných kamenů působily tísnivě. V místnosti bylo jediné úzké okénko, které dovnitř vrhalo nepatrně světla. Jiné osvětlení tu nebylo. Vzduch tu byl zatuchlý a vlhký. Jako by staroboleslavští kanovníci chtěli věřící od návštěv svého domu odradit.

Konečně se otevřely dveře a vstoupil středně vysoký muž v hábitu kanovníka. V ruce nesl svícen s několika hořícími voskovicemi. Postavil ho na stůl a Oldřichovi z Chlumu požehnal.

Teprve pak se posadil a příjemným hlasem řekl, že se jmenuje Mladota. Měl nevýraznou tvář, tmavé oči a klidné vyrovnané pohyby. Ruce položil před sebe na stůl a pozorně si královského prokurátora prohlížel. V jeho obličeji byla laskavost a touha porozumět přání hosta. Pak se usmál a řekl: „Tak vy jste ten proslulý vyšetřovatel z Bezdězu? Jsem rád, že vás poznávám."

„Jen tudy projíždím," začal Oldřich z Chlumu nejistě, jako by se proti své vůli omlouval. Nedokázal na kanovníka Mladotu spustit zhurta, jak se původně chystal. Ne proto, že mu před chvílí zalichotil, ale z toho muže vyzařoval tak hluboký klid, že to prostě nešlo. Proto jen dodal, že by potřeboval odpovědět na několik otázek, které se týkají hrozného zločinu, jaký snad ani křesťané spáchat nemohli.

„V lidské duši je bohužel ukryto hodně špatnosti," přikývl bolestně kanovník Mladota. „Co máte konkrétně na mysli?"

„Jde mi o přepadení Tajné."

„Slyšel jsem o něm. Ale tenhle zločin přece vyšetřuje boleslavský popravce."

„Nyní už já. Hodláte tvrz opravit?"

Kanovník Mladota se na Oldřicha z Chlumu překvapeně podíval a pak se optal, jak ho to napadlo.

„Copak není vaše? Tedy lépe řečeno bratrstva, jehož jste členem," pokračoval smířlivě Oldřich z Chlumu. „Povězte mi něco o tom bratrstvu."

„Kdo vám to pověděl?" stáhl překvapeně obočí kanovník Mladota. Poprvé se přestal laskavě usmívat.

„Neodpověděl jste mi na otázku."

„Jste snad zpovědník, abych musel odpovídat na všechno?"

„Jsem královský prokurátor a vyšetřuji odporný zločin, to nestačí?“

„Ale jistě,“ přikývl kanovník Mladota a ve tváři se mu znovu usadil výraz dobromyslného pochopení. „Zabít jakéhokoli člověka považuje církev za hřích. Tím spíše zabít vlastního bratra. Proto existuje bratrstvo, které si připomíná zločin spáchaný knížetem Boleslavem na jeho bratru svatém Václavovi, aby se něco takového už nemohlo opakovat. Není to žádná řehole či řád, jen nás spojuje touha, aby už na světě nebylo zlo. To je celé.“

„Vás znamená koho?“

„To se nedá říci přesně,“ pokrčil omluvně rameny kanovník Mladota a tvářil se velice lítostivě. „Jak už jsem pověděl, není to řehole. Tohle bratrstvo je spíše společenství myšlenky a nemá vlastně žádné členy, kteří by složili přísahu na reguli. Prostě se tu jen scházejí upřímní křesťané. Vysvěcení duchovní i urození lidé. Ovšem nechápu, proč se na to ptáte. Co to má společného s přepadením Tajné?“

„Protože tihle lidé, kteří se tu podle vás náhodně scházejí, vlastnili přepadenou tvrz.“

„Ani to není přesné,“ vrtěl hlavou kanovník Mladota. „V zemských deskách je jako vlastník uveden vladyka Burjan. Je ovšem pravda, že byl horlivým stoupencem bratrstva a štědře ho podporoval.“

„Ověřím si, co je v zemských deskách zapsáno,“ odpověděl rozmrzele Oldřich z Chlumu. Výslech k ničemu nevedl. Pokud má kanovníka Mladotu přitlačit ke zdi, bude muset přiznat, že se setkal s Ludmilou. Nic jiného mu zřejmě nezbude. Chvíli tiše uvažoval. Kanovník Mladota mlčel a přívětivě se usmíval.

„Vraťme se ještě k přepadení Tajné,“ řekl po chvíli královský prokurátor. „I když tam byli všichni povražděni, podařilo se sehnat svědka.“

„Já vím,“ přikývl kanovník Mladota a zbožně se pokřižoval. „K mé veliké lítosti měl ovšem rytíř Janek ze

Zluňovic nehodu a Pán si ho povolal mezi své věrné. I to se stává.“

„Takže proti Věnkovi z Doubravičky už nebude moci svědčit,“ skoro spokojeně konstatoval Oldřich z Chlumu. Ale kanovník překvapeně zavrtěl hlavou a optal se, proč si něco takového myslí. Pak sáhl pod plášť svého hábitu a vylovil otrhaný pergamen. Podal ho královskému prokurátorovi a podotkl, že tady rytíř ze Zluňovic vlastnoručně zapsal své svědectví.

Oldřich z Chlumu ho rychle přelétl pohledem. Několika větami se v listu opakovalo, co už mu prozradil boleslavský popravce. „Nikde tu ale nevidím pečeť či jméno svědka,“ řekl Oldřich z Chlumu a položil pergamen na stůl.

„To je pochopitelné,“ souhlasil staroboleslavský kanovník. „Je to opis, který jsem připravil pro vás. Originál mám uschovaný u sebe, a až budu pozván jako svědek k soudu s Věnkem z Doubravičky, předložím ho.“

„A co kdyby existoval ještě další svědek? Velice věrohodný, který by svědectví pána ze Zluňovic zpochybnil. A naopak by prohlásil, že tvrz v Tajné jste napadl vy se svými lidmi,“ řekl zlostně Oldřich z Chlumu. Už se jen těžko ovládal. S tak bezostyšnou licoměrností a drzostí se už dlouho nesetkal.

„Netuším, kdo by mne chtěl tak hanebně očernit,“ řekl lítostivě kanovník Mladota. „Ten den, co se ta smutná událost stala, jsem byl zde v kapitule. Dosvědčí to všichni bratři. Ale o to nejde, protože hlavní je, že Bůh ví, co se doopravdy stalo.“

„Potkal jsem náhodou pannu Ludmilu, Burjanovu schovanku. Je ochotná před soudem svědčit proti vám.“

„Jistě, jak jinak,“ připustil nevzrušeně kanovník Mladota. „A to jste si nepoložil otázku, jak je možné, že z tvrze unikla? Vždyť tam byli všichni ostatní povražděni. Ludmila měla štěstí a musela být v té době jinde. Proto se zachránila. Ona si vždycky strašně ráda vymýšlela. Třeba to, že je Burjanovou schovankou. Je samozřejmě jeho

dcera. Ale lidem, kteří ji neznali, vždy tvrdila, že pochází z urozeného rodu. Naposledy si hrála na nevlastní dceru pána z Rožmberka. Vždycky chtěla vypadat vznešeně. Je už prostě taková," povzdechl si kanovník Mladota. „A nedělá dobře, že se nechce vrátit. Nikde se nebude mít tak dobře, jak se měla v Tajné."

„Ta ovšem shořela."

„Copak je problém postavit ji znovu? Vy sám, jako zástupce královské spravedlnosti, byste měl usilovat, aby se vrátila. A také byste měl začít pátrat po rytíři Věnkovi z Doubravičky. Je to násilník a vrah."

„Co vám vladyka Burjan udělal, že jste přepadl Tajnou?" opáčil chladně Oldřich z Chlumu.

„Vysoký královský úředník by neměl bezdůvodně osočovat zbožného syna církve," řekl kanovník Mladota ostře. Dobromyslnost zmizela z jeho tváře. Zlostně stiskl rty a oči jako by dostaly kovový lesk. „Křivé nařčení je nejen podle zemského zákona zločin, ale i hřích podle učení církve. Radím vám, abyste se podrobil těmto autoritám. Nestavte se proti králi a církvi. Máte ještě něco na srdci, pane královský prokurátore?"

„Řekněme, že bych rytíře Věnka z Doubravičky chytil a postavil před svůj soud. A pannu Ludmilu bych našel a přiměl, aby se vrátila. Co by bylo pak?" optal se Oldřich z Chlumu.

„Pokud se to stane, znovu přijďte. Ty, kteří se staví proti autoritám křesťanského světa, stihne trest, ale ti, kteří hájí spravedlnost, bývají odměněni. V tomto případě určitě štědře," přikývl s úsměvem kanovník Mladota, vstal a královskému prokurátorovi požehnal. Pak ho objal na rozloučenou a doprovodil kolem fortny až před dům, kde staroboleslavská kapitula sídlila.

IX. KAPITOLA

Než Oldřich z Chlumu opustil Bezděz, přemýšlel, jak zaměstnat Diviše a svou ženu, aby mu nechtěli pomáhat s podivným případem přepadené tvrze v Tajné. Nejen proto, že by vše mohli jen zkomplikovat a nadělat spoustu škod, ale hlavně by jim hrozilo nebezpečí. Nakonec se rozhodl, že je musí zaměstnat jiným vyšetřováním. Nejdříve si zavolal velitele své družiny Diviše a s povzdechem se mu začal svěřovat, jaké starosti mu dělá ta drzá lupičská tlupa, která v okolních lesích přepadá kupce.

„Děláme, co můžeme," bránil se trochu rozmrzele Diviš. „Jenže nemůžeme být všude. Jako by ti lotři věděli, kterou cestu zrovna hlídáme. Vždycky se našim vojákům dokázali vyhnout. Anebo mají takové štěstí. I to se stává."

„Teď, když budu pár dní pryč, je ideální příležitost připravit jim léčku," vysvětloval Oldřich z Chlumu. „Určitě si začnou myslet, že se cesty hlídají liknavěji. A ještě bychom je mohli navnadit. Kdyby se podařilo rozšířit po kraji zprávu, že na Bezdězu očekávají kupce se šperky a vzácnými látkami, které chci koupit, než se tu objeví panovník, třeba by si na něj někde v lese počkali. Stačilo by, aby v tom kupeckém voze nebylo zboží, ale naši vojáci…"

„To je skvělý nápad," rozzářil se Diviš.

„Jistě," souhlasil královský prokurátor. „Pokud se to povede, bude to výhradně tvá zásluha. A já budu mít o starost méně."

Velitel družiny se v duchu zasnil, jaká by to byla nádhera. On sám by pochytal lupiče, které honí celý kraj už nejméně rok. A panoš Ota by konečně musel uznat, že si Diviš dokáže poradit sám. Hrdě vypnul prsa a

Oldřichovi z Chlumu slíbil, že až se vrátí, budou lupiči ve vězení.

Jakmile ho Diviš se spokojeným výrazem ve tváři opustil, vydal se Oldřich z Chlumu za svou ženou Ludmilou z Vartemberka. Nejprve jí složil poklonu, kterou si sám pracně vymyslel, a pak začal starostlivě vysvětlovat, že je nezbytné konečně pochytat tu lupičskou tlupu. Ale protože musí odjet do Prahy a panoš Ota je pryč, zůstane všechno na Divišovi. Ona ho zná jistě stejně dobře jako on. Velitel Diviš to někdy s horlivostí přehání a často nadělá víc škody než užitku. Pak své ženě rychle pověděl o léčce, kterou vymyslel. Nakonec ji požádal, aby dávala na Diviše pozor.

„Víš, že mne jako svou paní moc nerespektuje," namítla rozhořčeně. Nebylo to tak dávno, kdy jí Diviš řekl do očí, že jeho pánem je královský prokurátor a to, co po něm chce, stejně není dobrý nápad.

„Jednak mu nařídím, aby se s tebou o všem radil," mírnil její rozhořčení Oldřich z Chlumu, „a pak, řeknu to také jeho manželce a Marta už ho donutí, aby nedělal hlouposti. Dvě ženy si snad s jedním chlapem poradí, nemyslíš?"

Když později opouštěl Bezděz, liboval si v duchu, jak chytře to zařídil. Jenže netušil, že i ten nejlepší plán se může pěkně zašmodrchat, zvláště když se do věci vloží jeho žena Ludmila a velitel Diviš.

Když si Ludmila z Vartemberka Diviše zavolala, tvářil se neobyčejně rozmrzele a v duchu bručel, že je jen pro ostudu, pokud má královské družině velet žena. Doma to ovšem říkával nahlas. Když mu jeho manželka Marta připomněla, že kněžna Libuše byla také jenom žena, mávl rukou, že to už je dávno a kdo ví, jak to tehdy bylo. Ale nakonec byl rád, že se může s Ludmilou z Vartemberka o celém plánu poradit. Jak připravit léčku věděl, ale jak po kraji rozšířit zprávu, že na Bezděz míří kupec se vzácným nákladem, to netušil.

Ludmila z Vartemberka byla ve svém živlu. Konečně měla zase jinou práci než se starat o domácnost a věčně ufňukané komorné. Hýřila nápady a šťastně se usmívala. Oba se radili dlouho do noci, až si do velkého sálu pro Diviše přišla Marta a vrtěla hlavou, o čem tak zajímavém mohou mluvit, že zapomněl i na večeři.

Hned druhý den za svítání odjel Diviš do Děčína. Kupce Laufera našel snadno. Měl výstavný dům na náměstí přímo proti kostelu. Když mu vysvětlil svůj plán, kupec rezolutně zavrtěl hlavou, že to je příliš nebezpečné. Prohlásil, že jeho ti lupiči zatím nepřepadli a neví, proč by tedy riskoval svou hlavu. Divišovi poradil, ať se obrátí na někoho, koho oloupili, protože ten by měl mít největší zájem na tom, aby lotři konečně skončili na šibenici.

„To je snad pravda," pokrčil naštvaně rameny velitel družiny Diviš. Když se mračil, vypadala jizva na jeho tváři ještě hrozivěji. Ale kupec Laufer si z toho příliš nedělal. Diviš zlostně upozornil: „Má to háček. Nikdo z těch, koho ti lupiči přepadli, to nepřežil."

„Tak vidíte, jak je to nebezpečné," rozkřikl se okamžitě kupec. Měl široké tváře, a když se zlobil, zrudly mu jako vařenému rakovi. „Navíc musím stejně odjet na trh do Pirny."

„Sasové jsou lakomci, stejně tam moc neutržíš," ušklíbl se Diviš. Pak vytáhl pergamen, který mu před cestou připravil písař Wolfgang. Rozbalil ho a začal předčítat. „Tak co tu všechno máme? Letos jsi už třikrát objel mýtnici u Lipé."

„Lež!"

„Kupec Johanides z Dubé to přiznal, když ho můj pán vyslýchal v jiné záležitosti. Jeho výpověď máme uloženou ve skriptoriu. Tu mýtnici jste tehdy tajně objížděli společně."

„Byla mlha a zabloudili jsme. Když jsme to zjistili, byli jsme už skoro u Jestřebí a nevyplatilo se vracet. To byla náhoda."

„Třikrát?“ ušklíbl se Diviš. „Pak tu máme ještě tu věc z Litoměřic. Nařkl jsi neprávem jednoho mělnického kupce, který prodával na rynku vedle tebe. Zřejmě k němu chodilo víc zákazníků než k tobě. Než to celé rychtář vyšetřil, jarmark skončil a ty jsi ujel tak rychle, že ti nemohl ani dát pokutu za křivé obvinění.“

„Litoměřice jsou královské město a tvůj pán tam nemá žádnou pravomoc,“ bránil se zamračeně kupec Laufer.

„To ještě uvidíš, jakou má pravomoc… Pak je tu ta záležitost s děvečkou v Jablonném…“

„Tak dost,“ udeřil kupec zlostně pěstí do stolu. „Odkud jste všechny ty pomluvy vytáhl?“

„Náš písař je neobyčejně schopný muž. A jestliže bude pokračovat, najde toho určitě ještě víc.“

„Pokud nepojedu do Pirny, budu mít škodu. Uhradí mi ji královská komora?“

„To víš, že ne,“ řekl laskavě velitel Diviš a pergamen začal klidně svinovat. Přitom podotkl, že se obrátí na městského rychtáře, aby s ním tahle závažná obvinění probral dříve, než se jimi začne zabývat královský soud jeho pána.

Kupec Laufer vstal z křesla a tvářil se, jako by ho bolely zuby. Pak řekl, že každý by měl přinášet oběti pro spravedlnost, a proto se právě rozhodl, že pomůže tu lupičskou tlupu chytit. Má zapřáhnout hned?

„Pár dní s tím počkej,“ nařídil spokojený velitel Diviš. „Pošlu sem někoho a ten ti řekne co a jak. Vojáky naložíš za městem v lese, aby je nikdo neviděl. Celá akce je tajná, rozumíš?“

Ludmila z Vartemberka se vydala na krátkou návštěvu po okolí. Objela snad všechny tvrze, zastavila se v každém větším zájezdním hostinci a občas ztratila pár slov i s venkovany. Všem opakovala do omrzení, jak se těší na nové šaty a šperky a že si je po těch letech, které strávila po boku královského prokurátora, zaslouží,

protože chodí oblékaná hůře než hradní děvečka. A že tentokrát nedovolí, aby na ní její manžel šetřil, proto jí děčínský kupec Laufer přiveze to nejlepší, co na saských trzích sehnal. Zajela dokonce i za Hynkem Berkou z Dubé, zastavila se na Lemberku i na Grabštejně, stejně jako u svého bratra ve Stráži, a na závěr cesty navštívila města Bakov a Boleslav. Po pěti dnech se vrátila na Bezděz unavená, ústa ji bolela od neustálého povídání, ale šťastná.

„Nenávidím lidi," oznámila veliteli Divišovi, když za ní přišel do velkého sálu, aby se zvědavě optal, jak dopadla. „A vůbec nechápu, jak okolní zemanky může bavit jezdit na návštěvy a navzájem se pořád pomlouvat."

„Ale povedlo se to?" ujišťoval se Diviš. Jejích stížností si nevšímal. Ostatně neudělala toho podle jeho názoru zase tak moc. Objela pár hloupých ženských.

„Doufám, že ano," přikývla a usmála se. „Udělala jsem, co se dalo. Všichni v okolí o tom kupci vědí. Teď už je to jen v rukách božích."

Diviš si v duchu neuctivě pomyslel, že to je teď především v jeho rukách, ale nemínil se rouhat. Chvíli uvažoval, zda má paní Ludmile povědět, co chystá. I když si nemyslel, že to je pro zdar užitečné, dostal chuť pochlubit se. Proto jí podrobně vysvětlil celý plán chystané léčky. Přitom se pyšně tvářil, jako by to celé bylo z jeho hlavy.

Ludmila ho poslouchala jen na půl ucha a v duchu si říkala, že svého manžela nezklame. Pro jistotu požádala bratra Marka z Vartemberka, aby jí půjčil oddíl dvaceti vojáků. Jejich veliteli nařídila nenápadně sledovat kupeckou cestu od Litoměřic. Pokud lupiči napadnou vůz s ukrytými královskými vojáky, měli za úkol dohlédnout na úspěch akce. Ludmila se totiž obávala, aby Diviš něco nezkazil. Vůbec si neuměla představit, jak by případný nezdar vysvětlovala svému manželovi.

„Ale vy mě neposloucháte, urozená paní," uslyšela rozmrzelý Divišův hlas. Rychle ho požádala, aby to

opakoval. „Přemýšlela jsem o jiných věcech. Mám těch starostí tolik," omlouvala se pokorně.

„Ptal jsem se, jestli mne ještě budete potřebovat," bručel Diviš. „Pokud ne, tak vyrazím. Protože počítám, že zítra ráno sklapne klec."

„Už zítra?" vyděsila se Ludmila. Vojáci jejího bratra přenocovali v Doksech. Netušila, že to půjde tak rychle. Musí jejich veliteli poslat zprávu, aby ráno vyrazil co nejdříve, jinak by mohli přepadení zmeškat.

„Je nejvyšší čas, má paní. Předevčírem vyrazil kupec Laufer z Děčína. Dneska přenocuje v Úštěku a zítra pojede kolem Vlhoště do Dubé. Je to opuštěná krajina, žádné vesnice, jen kopce, skály a lesy. Ideální místo pro přepadení. Pak vám povím, jak to dopadlo," uklonil se uctivě Diviš a rychle odešel.

„Musím honem něco podniknout," hryzala si Ludmila ret. Vyskočila a nervózně přecházela velikým sálem s nádhernou křížovou klenbou. Nakonec se rozhodla, že má jedinou možnost. Oblékla se do jezdeckého a vyšla na ztichlé nádvoří. Většina čeledi už spala. Sehnala podkoního a nařídila mu, aby jí osedlal koně. Se strážným u brány to bylo složitější. Trval na tom, že velitel Diviš zakázal, aby komukoli bránu po setmění otevřel. Dlouho se s ním dohadovala, a teprve když mu pohrozila vězením, pustil ji ven.

„Do půlnoci jsem zpátky," oznámila mu chvatně. „Hned jak přijedu, pustíš mne do hradu. A ne abys usnul. Nebudu spát někde v lese, jasné?"

Sotva odjela, vyhlédl velitel Diviš ze strážnice a mnul si ruce. „Tak, to bychom měli," řekl si spokojeně. Vylezl na ochoz brány a zahoukal jako sova. Počkal, až mu odpoví dva vojáci, kteří se ukrývali venku a měli za úkol dávat na paní Ludmilu pozor, aby se jí něco nestalo.

„Proč se tak usmíváš?" udeřila na Diviše jeho manželka, sotva vešel do jizby, v níž na hradě bydleli.

„Protože tě mám rád, Marto," řekl a objal ji.

Odstrčila ho a přísně řekla, že tohle mu nevěří. Ne to, že by ji neměl rád, to je samozřejmé, ale to, že se nic neděje. To by ho nesměla znát. Takhle se obvykle neusmívá.

„Jdu si lehnout. Ráno musím brzy vstávat," vysvětloval Diviš, odepnul si opasek s mečem a zamířil k lůžku.

„Nikam, tady si sedneš a povíš mi pravdu," rozkřikla se Marta. I když měla drobnou postavu a urostlému Divišovi sahala sotva po ramena, přikrčil se a poslušně si sedl na lavici. Vzdoroval jen chvíli a pak přiznal, že paní Ludmilu oklamal. „Ale ne že bych si jí nevážil," vysvětloval rychle. „Jenže mohla by všechno pokazit a ještě by se jí něco stalo. Přivedla sem oddíl pána z Vartemberka, abych to nevěděl. Taková hloupost. Copak neví, že se tohle ti lupiči mohou dozvědět? A pak je celá past k ničemu. Tak jsem si řekl, že ji musím i s těmi vojáky odlákat jinam. Zítra vyrazí do Úštěku, ale kupec Laufer pojede od Lipé. V bažinách před Jestřebím je úplně ideální místo na přepadení. Na cestě leží hatě a vůz se bude bořit. Tam se jezdcům na koních těžko jezdívá cvalem. A přitom je tam dobře vidět, protože kolem rostou jen nízké vrby, osiky a různé zakrslé keře. Lupiči by pronásledovatele uviděli na míli daleko. Proto tam loupí tak rádi. Jenže je nenapadne, že mí vojáci jsou ukrytí ve voze. Mělo by to vyjít."

„Ale bylo nutné takhle oklamat paní Ludmilu?" vrtěla vyčítavě hlavou Marta.

„Bylo!" rozhodl Diviš rezolutně. „Protože když se kolem něčeho motá ženská, pak je možné buď ji zavřít doma, což v tomhle případě nejde, nebo ji nějak ošidit. Což není tak těžké, ženská uvěří každé hlouposti."

„To platí i o mně?" mrazivě se optala Marta a výhružně si složila ruce v bok.

„No, ty už jsi ode mě alespoň něco pochytila," rychle vysvětloval Diviš. „Takže jsi mnohem bystřejší než ty ostatní. Jinak bych si tě přece nevzal."

„Kam já tehdy dala oči?“ durdila se Marta. Pak klepla Diviše přes ruku, protože ji chtěl znovu obejmout. „Nic! Zítra musíš brzy vstávat.“

Ludmila z Vartemberka se ale v noci zpátky na Bezděz nevrátila. Když v Doksech chvatně chrlila na velitele oddílu, co má zítra udělal, připadalo jí, že má pohled tak prázdný, že se na něho nemůže spolehnout. Rozhodla se proto, že vezme velení do svých rukou. Ostatně od svého bratra Marka toho z vojenského řemesla pochytila hodně, i když měla klášterní výchovu. Tihle vojáci patřili jemu a měla jistotu, že ji budou poslouchat ochotněji než královská družina na Bezdězu. Přespala na rychtě a ráno ještě před svítáním vyrazila se svými vojáky tryskem k Vlhošti, který se před nimi rýsoval v mlžném oparu jako nejvyšší kopec lesnatého hřebenu.

Ludmila z Vartemberka znala kraj dobře, a tak svou družinu vedla po vedlejších stezkách. Bylo jí jasné, že nesmí lupiče vyplašit. Sotva se přiblížili ke kupecké cestě z Úštěku, ukryli se na mýtině hustě zarostlé křovinami. Čtyři muže vyslala do okolí, aby se rozhlédli, zda neuvidí něco podezřelého. Natrvalo dlouho a jeden z nich přiběhl zpocený a zadýchaný, jak rychle utíkal.

„Tak jsem ty lupiče našel,“ volal rozčileně. „Pod sousedním kopcem, myslím, že se mu tady říká Husa, jsem ucítil kouř z ohně. Připlížil jsem se k němu a uviděl asi deset mužů s koňmi. Mají meče i samostříly. A určitě to nejsou poutníci. Mají tmavé pláště a kolem obličejů ovázané šátky.“

„Vyrazíme,“ rozhodla Ludmila. „Koním obalte kopyta hadry a tlamy jim převažte, aby nemohli ržát. Půjdeme pěšky a koně povedeme za otěže. Všichni budete mlčet. A zbraně držte pevně v rukách, aby neřinčely. Znám to místo pod Husou. Cesta se tam prudce stáčí mezi dvě pískovcové skály. Za nimi je úzká soutěska a pak cesta začne stoupat do prudkého svahu.

Tam někde budou lupiči na vůz kupce Laufera čekat. Za tou pravou skálou je malé údolí, kdo o něm neví, nenajde ho. V něm se ukryjeme.“

Družina Marka z Vartemberka se skládala ze zkušených vojáků, a tak se všem podařilo proplížit se nepozorovaně lesem a ukrýt nedaleko kupecké cesty. Čekali dost dlouho, než se na stezce ozval hrkot kol vozu. Pak se objevil formanský vůz. Vedle kráčel hubený zamračený muž v tmavém plášti a za ním dva pomocníci s tesáky v rukách. Ludmila si vylezla na jednu z vysokých skalek a ukrytá v křovinách měla skvělý přehled o celé soutěsce. Zvědavě čekala, až lupiči vůz přepadnou.

Sotva kupec zajel mezi vysoké skály, z úkrytů vyskákali ukrytí maskovaní muži. Dva drželi v rukách samostříly, a než se přepadení vzpamatovali, zastřelili oba pomocníky s tesáky. Pak velitel lupičů popadl kupce pod krkem a výhrůžně se ho optal, co veze. Kupec začal lámanou češtinou prosit o milost. Zatím další lupiči odhrnuli plachtu z vozu a zálibně se začali probírat štůčky jemného sukna. Tvářili se spokojeně, byla to výtečná kořist.

Teprve teď Ludmila z Vartemberka pochopila, že tohle není děčínský kupec Laufer. Osobně ho neznala, a tak jí v první chvíli nedošlo, že by tudy mohl projíždět i někdo jiný. Vůz s Divišovými vojáky se někde zpozdil. Měla zlost, že je potkala taková smůla. Kdyby tu neprojížděl ten německý soukeník, mohla past vyjít. Takhle je po všem. Jako had se prosmýkla křovím, slezla ze skály dolů a doběhla ke svým mužům.

„Je jich deset,“ vysvětlovala šeptem. „Poradíme si s nimi, i když to bude těžší, než jsem si původně myslela. Budeme na ně sami.“

„Hlavně vy se držte zpátky,“ zabručel s obavami v hlase velitel. Věděl, že kdyby se Ludmile něco stalo, Marek z Vartemberka mu utrhne hlavu. Pak se všech dvacet vojáků tiše rozběhlo mlázím k cestě.

Překvapení lupiči se začali okamžitě bránit. Nebyli to žádní nováčci. Stáhli se do mělké prolákliny u jedné z pískovcových skal, kde byli lépe krytí. Boj trval skoro hodinu, než se podařilo přemoci je. Tři z nich padli, většina ostatních byla zraněná. Mezi zajatými lupiči byl i jejich velitel – rytíř Kuna z Kováně.

Záhy po poledni se družina vedená Ludmilou z Vartemberka vrátila na Bezděz. Spoutané lupiče dala zavřít do vězení a vojáky svého bratra nechala bohatě pohostit. Veliteli věnovala za statečnost měšec stříbrňáků, aby se o ně podělil s ostatními, a pak ho propustila. Záhy celý oddíl s rozvinutou zástavou pánů z Vartemberka odjel. I když byla unavená, chtělo se jí tancovat a zpívat.

Až pozdě v noci se na Bezdězu objevil kupec Laufer s povozem a královskými vojáky v čele s Divišem. Během cesty z Lipé je nikdo nepřepadl a všechna práce vyšla nazmar. To už Ludmila od Marty věděla, jak se ji pokusil velitel Diviš oklamat. Měla na něho neuvěřitelnou zlost. Ale pocit vítězství dokázal tenhle hrot otupit. Vlastně už se těšila, až mu poví, že byla lepší než on.

Když ji velitel Diviš vyslechl, zlostně si odplivl na zem a prohlásil, že to si mohl myslet, ženská vždycky všechno zkazí. Pak pokrčil rameny a dodal, že jí ovšem musí blahopřát. Nakonec ji zkroušeně poprosil, aby o tom, jak to bylo ve skutečnosti, nehovořila před panošem Otou.

„Nebudu," slíbila Ludmila z Vartemberka velkomyslně. „Ovšem pod jednou podmínkou. Prohlásíš před ním, že ženy jsou chytřejší než muži."

„Nešlo by jen, že nejsou hloupější?" smlouval velitel Diviš. Nakonec se dohodli na formulaci, že Bůh dal mužům i ženám rozumu stejně. I tak si byl zjizvený velitel jistý, že panoš Ota neuvěří, že by Diviš prohlásil něco tak absurdního upřímně a dobrovolně.

X. KAPITOLA

Bibliotékář, který spravoval rozsáhlou knihovnu vyšehradské kapituly, přijal Oldřicha z Chlumu se zjevným potěšením.

Bratr Hibernatus byl už starší muž, měl prořídlé zrzavé vlasy, bledý obličej a živé oči. Vzhledem nezapřel svůj irský původ. V mládí přišel do Prahy z pověření svého mateřského kláštera v Dublinu, aby v listinách pátral po osudech irských mnichů, kteří tu hlásali křesťanskou víru ještě v časech, kdy byly české země pohanské. Jenže se to vše nakonec zamotalo tak, že v Praze už zůstal. Miloval knihy a v rozsáhlé kapitulní bibliotéce byl šťastný.

„Nesmírně obdivuji bratra Kosmu," vykládal zaujatě. „Pár z nás se ho pokoušelo napodobit a pokračovat v jeho kronikářském díle, ale on je nepřekonatelný. Ten jazyk! Tak nádhernou latinou už dneska nikdo nepíše. Jsem hrdý, že byl kanovníkem naší kapituly."

„Jistě," souhlasil královský prokurátor zdvořile. „Ale nejde jen o jazyk. Nebýt jeho díla, kdo by si po staletích pamatoval jména všech knížat a jejich hrdinské činy? Kroniky jsou velice užitečné knihy."

„Však je také o dílo bratra Kosmy nesmírný zájem. V našem skriptoriu pořizujeme skoro každý rok opis pro nějaký klášter. A nejen domácí. Loni jsme jeden posílali do Vratislavi a před několika lety dokonce do Paříže."

Oldřich z Chlumu přikývl, a protože usoudil, že zdvořilosti bylo učiněno zadost, požádal bratra Hibernata, aby mu kroniku přinesl, protože se musí podívat do její prvé knihy na události kolem zavraždění svatého Václava.

„To je zajímavá náhoda," vrtěl překvapeně hlavou vyšehradský bibliotékář.

„Jaká náhoda?"

„V poslední době se o zavraždění svatého Václava zajímalo hned několik mužů, kteří naše skriptorium navštívili. Pro Jeho biskupskou Milost Jana z Dražic jsem dokonce musel nechat zhotovit opis té části. A přitom je v kronice o té události tak strašně málo. Uvidíte sám.“

„Nebyl mezi návštěvníky vaší bibliotéky také staroboleslavský kanovník Mladota?“

„Toho neznám,“ pokrčil rameny bibliotékář. „Ale byl tu probošt litoměřické kapituly, pak milevský opat a také jeden zeman. Divil jsem se, že umí číst. Jenže se ukázalo, že to je velice vzdělaný muž…“

„Nejmenoval se náhodou Burjan? Vladyka z Tajné?“

„Ano, to je on. Znáte ho? Až ho uvidíte, řekněte mu, že jsem narazil na něco, co by ho mohlo zajímat…“

„Je mrtvý. A já vyšetřuji jeho smrt,“ přerušil ho Oldřich z Chlumu přísně. „Co jste mu chtěl povědět?“

Bibliotékář se rukou drbal ve svých řídkých vlasech a trochu rozpačitě pomrkával očima, protože byl krátkozraký. „Nic, co by mohlo zajímat královské úřady,“ opáčil neurčitě, rychle se otočil a odběhl do vedlejší místnosti, kde byly uloženy rukopisy. Ale skoro hned byl zpátky.

„Nemusel jsem spis hledat, nechávám ho na pulpitu hned za dveřmi,“ vysvětloval trochu zadýchaně. Sám tlustý fascikl otevřel a kostnatým prstem ukázal na popsaný list. „Tady to máte. Kosmas k roku 929 připsal, že se nebude podrobněji zabývat tím, jak Boleslav vylákal svého bratra Václava do Boleslavi a tam ho zákeřně zabil, neboť bylo o všem už sdostatek pověděno v Oslavě umučení. Ale pokud chcete, přinesu opisy některých legend, máme tu celkem slušnou sbírku.“

„Jejich pročítání by mi zabralo strašně moc času,“ poděkoval Oldřich z Chlumu. „Já bych spíše potřeboval vědět, co tu vlastně hledal vladyka Burjan. Jestli to bude zajímat královské úřady, nechte na mně. Nuže?“

„Zajímal se o letopisy řezenského biskupství. Ptal se, zda někdo z členů kapituly nenavštívil Řezno a neudělal opis událostí, které se týkají českých zemí.“

„A udělal?“

„Máme tu hned dva, ale oba začínají až od konce 10. století, kdy v Praze vzniklo biskupství.“

„Není to trochu divné? Vždyť české země původně spadaly právě pod řezenského biskupa. Že by tam o nás nebyla jediná zmínka?“

„Jeden z bratrů naší kapituly v Řezně nedávno byl a do letopisů se díval. Tvrdí, že tam musí jedna nebo dvě strany chybět, protože zápisy mezi lety 920 až 960 v rukopise nenajdete. Studoval vazbu a je přesvědčený, že listy někdo vyřízl.“

„Tohle jste chtěl povědět vladykovi Burjanovi?“

Vyšehradský bibliotékář se trochu polekaně rozhlédl a pak tiše řekl: „Ne. Chtěl jsem mu říci, že jsem v bibliotéce břevnovského kláštera našel lístek s poznámkami jednoho benediktina, který Řezno navštívil počátkem 11. století a měl v ruce tamní letopisy úplné. I s těmi chybějícími stranami.“

Kanovník Hibernatus se odmlčel. Chvíli se polekaně rozhlížel, pak se pokřižoval a řekl, že víc povědět nemůže. Otočil se a chtěl odejít ke svému pulpitu.

Ale Oldřich z Chlumu ho popadl za rameno a donutil zůstat na místě. Věděl, že jinak tu bude sedět s kanovníkem až do večera a bude se dokola vyptávat stále na to samé. A bibliotékář bude vyhýbavě odpovídat, naříkat, křižovat se a napjatě poslouchat, kdy se ozve zvon svolávající kanovníky na mši, aby se mohl omluvit a zmizet. Rozhodl se, že mu nažene trochu strachu.

„Čeho se bojíte, bratře Hibernate? Víc než svůj život přece ztratit nemůžete. Ale dejte pozor, abyste neztratil i svou duši! Bůh vše vidí a určitě nesouhlasí s tím, že nechcete pomoci objasnit, co se stalo jednomu z těch, kteří sedí po jeho pravici u božího trůnu. Jde přece o

svatého Václava! A přísahám, vytluču z vás duši, jestli hned nezačnete mluvit!“

„Myslíte, že násilí na prelátovi bude Bohu milé?“ ironicky pokrčil kanovník rameny.

Oldřich z Chlumu neodpověděl, sáhl k opasku a tasil dýku. Přiložil ji bibliotékářovi na hrdlo a chladně řekl, že svou otázku opakovat nebude.

„Ať je tedy po vašem,“ koktal vyděšený kanovník. Prstem opatrně zatlačil na špičku dýky, aby ji trochu oddálil od svého hrdla. „Ten benediktin si opsal jen některá data. Podle řezenských letopisů se roku 932 ujal správy kraje Lučanů mladý Boleslav. A roku 935 zavraždil svého bratra Václava.“

„Až roku 935?“ vyhrkl překvapeně Oldřich z Chlumu. „Jak se mohl letopisec v Řezně tak splést?“

„Nespletl se,“ suše konstatoval bibliotékář. „On jediný ze všech, kdo o svatém Václavovi psali, žil v době, kdy se to stalo. V letopisech je i jiná poznámka, která potvrzuje, že je to pravda. V roce 934 navštívil Prahu řezenský jáhen Gunran, aby usmířil knížete Václava s jeho sokem Boleslavem, neboť se dostali do jakési rozepře. A všechny tyhle údaje jsou v letopisech psané za sebou, rok po roce. Jak by se mohl jejich autor splést?“

„Takže se spletl Kosmas?“

„Většina starších legend neuvádí rok, kdy došlo k vraždě svatého Václava. Hovoří jen o 28. září. Říká se mi to těžko, ale bratr Kosmas měl zřejmě v ruce legendu, kterou sepsal Gumpold pro císaře Otu I., a odtud tohle chybné datum opsal. To ovšem nijak nesnižuje hodnotu jeho skvělé kroniky. Ale jak by mohla celá ta věc souviset se smrtí, kterou vyšetřujete?“

„To zatím netuším, ale pátrám všude, kde je to jen možné,“ povzdechl si Oldřich z Chlumu a dýku vrátil zpět do pochvy. Teď již bylo nad slunce jasné, že za vraždou v Tajné stojí jakési dávné tajemství přemyslovského rodu. Oldřich totiž nevěřil, že by se

kronikář Kosmas spletl. Jenže proč posunul smrt svatého Václava o šest let zpátky?

Bibliotékář stál tiše a vypadal neobyčejně sklesle. Pozoroval královského prokurátora a nervózně si mnul ruce, jako by vůbec netušil, co má dělat.

„Zachovalo se v kapitule něco po kanovníku Kosmovi?“ řekl po chvíli uvažování Oldřich z Chlumu. „Kromě jeho kroniky ovšem.“

„Pár dopisů, nějaké poznámky… Jinak nic. Jsme sluhové boží a nemáme žádný majetek.“

„Mohl bych vidět ty poznámky?“

„To není možné. Věci zemřelých bratrů jsou zamčené v truhlici a klíč má probošt.“

„A ty jsi je někdy viděl?“

„Četl jsem je,“ přikývl kanovník Hibernatus ochotně a pošilhával po dýce u opasku královského prokurátora. „Není tam nic, co by vás mohlo zajímat. To mohu odpřísáhnout. Ani slovo o svatém Václavovi.“

„Nesetkal ses v nich náhodou s kryptogramem B-S-W-Z?“

Bibliotékář přimhouřil oči, aby bylo zřejmé, že usilovně přemýšlí. Pak rezolutně zavrtěl hlavou. „Rozhodně ne. Co znamená?“

„To kdybych věděl,“ zabručel rozmrzele Oldřich z Chlumu. Pak bibliotékářovi poděkoval a k jeho ulehčení opustil vyšehradskou kapitulu.

Král Přemysl II. Otakar přijal Oldřicha z Chlumu ve své malé pracovně, kterou používal na tajná jednání a také když chtěl být o samotě s nějakou mladou šlechtičnou, aby se o tom královna Kunhuta nedozvěděla.

„Tak tys přijel do Prahy a ani bys nenavštívil svého krále?“ vrtěl káravě hlavou a usmíval se. „Kdyby tě náhodou nepotkal purkrabí, ani bych se o tvé návštěvě nedozvěděl.“

„Pokud by vás měl navštívit každý úředník, který náhodou projíždí Prahou, musel byste se zbláznit, královská Milosti," uklonil se zdvořile Oldřich z Chlumu.

„Jenže ty nejsi obyčejný úředník. Jsi můj nejlepší vyšetřovatel a jeden z nejvěrnějších služebníků, jaké mám. Tebe vídám rád."

„Jste neobyčejně laskavý," přikývl královský prokurátor a rychle uvažoval, co se za vřelými slovy vrtkavého krále skrývá. Přemysl II. Otakar uměl být okouzlující společník a mnohokrát spolu hovořili téměř jako dávní přátelé, ale neuměl se přetvařovat. V jeho přehnaných gestech a křečovitém úsměvu okamžitě postřehl, že tady jde o něco víc.

„Posaď se," ukázal král na volné křeslo. „A pověz mi, jak to vypadá v severních Čechách."

Oldřich z Chlumu začal vyprávět, jak se neustále dohaduje s Hynkem Berkou z Dubé, který by chtěl rozšířit svůj vliv až na dohled Bezdězu a chtěl by u Housky postavit nový hrad. A jak opravil cestu až do Lipé, takže se na mýtu vybralo mnohem více peněz než v loňském roce.

Přemysl II. Otakar ho poslouchal roztržitě a pak ho sám přerušil. „To vše vím. Na tebe bylo vždy spolehnutí. Ale slyšel jsem, že v posledním týdnu došlo k násilí. Co se stalo v Tajné?"

Oldřich z Chlumu se uměl na rozdíl od českého krále nejen ovládat, ale byl také vynikající herec. Při vyšetřování se mu tahle schopnost už mnohokrát vyplatila. Žádný člověk by neměl dávat najevo své skryté myšlenky a vyšetřovatel obzvláště ne. Navíc ho ta otázka nijak nepřekvapila. Už když ho komoří vedl do královských komnat, předpokládal, že přijde řeč na tuhle záležitost. Jen netušil, jakou roli v tom celém může hrát Přemysl II. Otakar. Ale jednou věcí si byl jistý. I když zachovával vždy a za každých okolností věrnost českému králi, nehájil slepě jen jeho zájmy, pokud šlo o spravedlivé potrestání skutečného zločince. Pravdu totiž

považoval za mnohem důležitější než slepou poslušnost mocným. A proto si byl jistý, že Burjanovu schovanku Ludmilu nezradí. Dokud neodhalí, o co jde, bude ji chránit před všemi. I před českým králem. Už proto, že byli možná příbuzní. A podle jeho zkušeností se měl mít člověk na pozoru spíše před příbuznými než před cizími lidmi.

Zatvářil se proto udiveně a lehce pokrčil rameny. „Běžné přepadení, můj králi. Zvůli šlechty lze těžko zabránit. Zvláště když se podle zemského práva netrestá tak přísně, jak by si zasloužila. Víte dobře, že já přepadení souseda a vraždění nepovažuji za způsob obrany vlastní cti. Ale naši páni jsou jiného názoru…“

„Vyčítáš?“ rozzlobil se Přemysl II. Otakar.

„To bych si nikdy nedovolil. Jen vysvětluji, proč došlo k přepadení Tajné.“

„Mám jiné zprávy. Co se tam stalo?“

„Kdosi přepadl tvrz, vyloupil ji, pobil lidi a tvrz spálil. A zavraždil i všechny obyvatele ve vesnici.“

„A dál? Prý se zachránila nějaká dívka. Je to pravda?“

„To já nevím. Kdo vám to pověděl?“

„Já se ptám, pokud dovolíš,“ netrpělivě opáčil český král. Už se přátelsky neusmíval. „Proč jsi ten případ nenechal Jaroslavovi z Hruštice?“

„Křivě obvinil mého panoše Otu ze Zástřizlí. Proto jsem se o celou věc začal zajímat. A protože se domnívám, že každou zvůli šlechty je třeba potrestat, pátrám, kdo to vlastně udělal. Kdyby šlo jen o potrestání násilníka, nechám to jistě v rukách boleslavského popravce. Jenže na celé věci je divné to, že vlastně není jasné, kdo násilí spáchal. Nevěřím, že by na to Jaroslav z Hruštice přišel. Proto jsem se ujal vyšetřování.“

„Jenže jsi urazil církev,“ zabručel o poznání smířlivěji Přemysl II. Otakar. „Už byl u mě biskup Jan z Dražic. Prý jsi bezdůvodně urazil jakéhosi staroboleslavského kanovníka.“

„Odpusťte, můj králi, ale pokud se jako vyšetřovatel ptám, nepovažuji to za urážku. I když se někdy musím ptát na věci, které se lidem nelíbí.“

„To chápu. Ale znáš preláty. Tak co s tím?“

„Budu pátrat dál. A až najdu důkazy, zločince postavím před soud.“

„V tomto případě si vyhrazuji, že tvůj rozsudek potvrdím já osobně.“ řekl český král. „A ještě něco. Budeš mi průběžně posílat zprávy, jak pokračuje tvé pátrání.“

„Jak poroučíte. Odpusťte mi mou zvědavost: podobných dvorců se v zemi přepadne tucet do roka. Proč chce zrovna v případě Tajné Vaše královská Milost vědět o všem, co budu dělat?“

„To se velice mýlíš. Podobných dvorců v zemi zase tolik není. Mohl bych ti vyprávět, že nedovolím násilí ve svém království. Ale na to ty jsi příliš chytrý, abys mi uvěřil. Proto ti povím pravdu. Mám důvěrné zprávy, že jde o mnohem víc, než tušíš. Rudolf Habsburský se snaží před volbou římského krále získat na svou stranu co nejvíc kurfiřtů. Jeho pohůnci mne očerňují, kde mohou. Jedním z těch, kteří pro něho pracovali, byl i vladyka Burjan, jak jsem se dnes ráno dozvěděl. A já chci vědět, co se v Tajné doopravdy stalo.“

„To jsem netušil,“ tiše řekl Oldřich z Chlumu. „Mohu se zeptat, kdo vám to o vladykovi Burjanovi prozradil?“

„Důvěryhodný muž. Slyšení je skončeno,“ řekl Přemysl II. Otakar a přátelsky královského prokurátora propustil.

XI. KAPITOLA

Oldřich z Chlumu se před odchodem z Pražského hradu zastavil v královské kanceláři, aby se podíval do zemských desek. Moc si od toho ale nesliboval, protože šlechtický majetek se začal do knih zemského soudu zapisovat teprve před několika lety. Soupis nebyl zdaleka úplný, protože se mnohé urozené rody něčemu podobnému bránily. Zvláště starší šlechtici tvrdili, že mají darovací listiny od českých panovníků a ty považují za zcela dostatečné k potvrzení svých práv.

Písař královského sekretáře Uzík z Kněžic byl obtloustlý rytíř, který miloval na světě vše kromě práce v kanceláři. Uvítal Oldřicha z Chlumu s trpitelským výrazem, který už dopředu jasně říkal, jak protivné mu je listovat v tlustých foliantech vázaných do vepřovice. „Říkáte Tajná u Boleslavi?“ opakoval ublíženě. „Přijďte za týden, zjistím, co se dá…“

„Chci to vědět hned,“ řekl přísně Oldřich z Chlumu, a aniž ho písař vyzval, posadil se do křesla k oknu a spokojeně vyhlédl na nádvoří. Počasí jako by si vzpomnělo na nedávné léto. Slunce svítilo a z modrého nebe zmizely všechny mráčky. Bylo dusno a královského prokurátora napadlo, že večer asi přijde bouřka.

„To je nemožné,“ vykřikl zděšeně Uzík z Kněžic. „Víte, co mám práce? Musím ještě založit tři listiny a pak tu mám nález o dědictví po pánu z Lokšan…“

„Posílá mne král. Jdu právě od našeho panovníka,“ odsekl lhostejně Oldřich z Chlumu. „Tak bude to?“

„To říká každý,“ bránil se písař nerozhodně. Nenáviděl práci, ale ještě více nenáviděl, když ho královský sekretář plísnil pro nedbalost. Už dvakrát mu snížil příjem, který za svou práci dostával. A to bylo k

zlosti. Povzdechl si a vydal se k veliké polici, jež se skoro prohýbala pod váhou velikých knih.

„Jak jste to říkal?“ obrátil se na Oldřicha z Chlumu. „Tupá?“

„Ty jsi tupý,“ rozzlobil se královský prokurátor. „Tajná!“

„Jak myslíte,“ zabručel Uzík z Kněžic. „Tak, tady to máte,“ oddechl si spokojeně a na pulpit položil otevřený foliant. Ukázal na pečlivě provedený zápis a pak se vrátil ke svému stolu. Co bude dál, to nebyla jeho věc, a proto si přestal královského prokurátora všímat.

Jenže Oldřich z Chlumu na první pohled poznal, že předložený zápis není ten, který hledal. Šlo o jakýsi dvorec Tajná u Klatov. Když omyl oznámil Uzíkovi z Kněžic, vypadalo to, že se písař zhroutí. Pak trpitelsky došel k polici a chvíli se v knihách přehraboval. Ani další Tajná nebyla ta, kterou královský prokurátor hledal, neboť ležela u Litomyšle. Teprve na pátý pokus našel písař foliant, týkající se Tajné u Boleslavi. Oldřich z Chlumu si zápis dychtivě přečetl, ale moc moudrý z něho nebyl. Stálo tam, že podle prastarého privilegia knížete Boleslava patří Tajná vladykovi z Tajné a jeho přátelům. Jejich jména uvedena nebyla. Pak tam bylo ještě připsáno, že novému vladykovi se Tajná připisuje po smrti jeho předchůdce. Oldřich z Chlumu už chtěl foliant zklamaně vrátit, ale podvědomě cítil, že tu cosi nesouhlasí. Rychle uvažoval, co to může být. Zápis sám byl velice mlhavý, ale takových byla v zemských deskách spousta. Nakonec knihu zaklapl a chtěl vrátit, když ho něco napadlo. Zase ji rychle otevřel a podíval se na datum posledního zápisu. Bylo to před osmnácti lety. A měl dojem, že zápisy ostatních dvorců téhož jména, které viděl před chvílí, měly datum stejné.

„Podejte mi znovu ty předchozí folianty,“ požádal zdvořile Uzíka z Kněžic. To už bylo na písaře příliš. Rozkřikl se, že on tady není nikomu pro smích. Chvíli

nadával a pak zlostně knihy přinesl. Udeřil jimi o pulpit, až dřevo zapraskalo.

Oldřich z Chlumu ho pobaveně sledoval a podotkl, že je radost sledovat při práci úředníka, který je tak ochotný, pracovitý a trpělivý jako pan Uzík z Kněžic.

„Víte, co já toho musím denně stihnout?“ polichoceně opáčil písař a vrátil se ke svému, stolu, na němž ležely tři listiny, aby mohl dál přemýšlet, kam je má vlastně zařadit.

Oldřich z Chlumu se nemýlil. Zápisy ve všech pěti knihách byly doslova stejné. A všechny byla provedeny ve stejný den před osmnácti lety. Královského prokurátora by sice zajímalo, zda v českém království neexistují ještě další dvorce Tajná, ale když se podíval do sveřepého písařova obličeje, už si netroufl požádat o další folianty. Na malý lístek si rychle opsal místa, kde všech pět dvorců leželo, a datum, kdy byly do zemských desek zapsány. Pak se rozloučil a odešel. Sotva za ním zapadly dveře, Uzík z Kněžic všeho nechal a vyčerpaně si sedl do křesla u okna, aby si odpočinul. Díval se ven a divil se, jak mohou být lidé tak bezohlední, že pořád něco chtějí.

Oldřich z Chlumu byl tentokrát na Pražském hradě pěšky, koně nechal v šenku U Zlatého kola na Starém Městě pražském. Pomalu scházel úvozovou cestou mezi neudržovanými a křovinami zarostlými stráněmi. Na návrší se tyčily masivní hradby Pražského hradu, na protilehlém svahu zdi nedávno dostavěného cisterciáckého kláštera. Nepospíchal, bylo příjemné slunečné počasí a on si potřeboval srovnat myšlenky.

Ze své dlouhé praxe královského prokurátora věděl, že na začátku každého složitého případu stojí proti sobě události, které zdánlivě nedávají smysl. Jenže vždycky nakonec existuje cosi, co ty zdánlivě nepochopitelné věci spojuje a co nakonec vede přímo ke zločinci. Tohle si myslel celý život, ale teď byl v pokušení o tom začít pochybovat. Alespoň v tomto případě. Neboť to, co se

zatím dozvěděl, bylo tak bizarní a neuvěřitelné, že to mohl být spíše zlý sen než skutečnost.

Burjanova schovanka Ludmila tvrdila, že je potomkem knížete svatého Václava. Staroboleslavský kanovník Mladota mu naproti tomu řekl, že je Burjanovou dcerou a ráda si vymýšlí vznešený původ. A i když se kanovník Oldřichovi z Chlumu vůbec nelíbil, zcela pominout jeho názor také nemohl, protože Ludmila neměla kromě svého slova nic, čím by své tvrzení dokázala. Včetně obvinění kanovníka Mladoty z přepadení dvorce v Tajné. Král Přemysl II. Otakar mu zase naznačil, že v pozadí stojí intriky jeho rivala v říši Rudolfa Habsburského. A aby toho nebylo dost, svatého Václava zřejmě zavraždili později, než uváděly legendy. Kronikář Kosmas to věděl, a přesto uvedl nesprávný rok smrti. Proto, aby zatajil existenci Václavova syna? Jakou roli v tom celém hrál boleslavský popravce? Jeho okatý zájem o pannu Ludmilu nebyla náhoda. K tomu nejasný zápis v zemských deskách. Pět dvorců s názvem Tajná. Komu ve skutečnosti patřily? A co to záhadné bratrstvo, o němž nechtěl nikdo nic prozradit?

Oldřich z Chlumu vraštil čelo a uvažoval. Proto si nevšiml, že mezi lidmi, kteří kráčeli úzkým úvozem dolů z kopce k Malému Městu pražskému, jde i ramenatý rytíř ve vybledlém hnědém plášti. Nenápadně královského prokurátora pozoroval a snažil se, aby byl vždy několik kroků za ním.

Oldřich z Chlumu prošel kolem biskupského dvorce a zastavil se až na vltavském nábřeží. Počkal, až ke břehu přirazí převozníkova loďka, a pak nastoupil. Zaplatil dvě drobné stříbrné mince a posadil se na příď. Rytíř v hnědém plášti nastoupil do loďky rovněž. Převozník počkal ještě na tělnatou pekařku, která utíkala ulicí k Vltavě a křičela, ať neodjíždějí. Hned pak dlouhým bidlem odrazil od břehu.

Oldřich z Chlumu na chvíli přestal myslet na složitý případ. Miloval plavbu po řece. Seděl v loďce, spokojeně

se poddával pohupování na vlnách a vdechoval vůni řeky. Jak se rozhlížel kolem sebe, všiml si rytíře v omšelém hnědém plášti. Seděl klidně, rukou se opíral o pokrčená kolena a sledoval přibližující se břeh.

Jakmile loďka narazila na chatrné dřevěné molo, Oldřich z Chlumu vyskočil a pomohl převozníkovi uvázat loďku k mohutnému dřevěnému sloupu. Teprve pak se vydal k nedaleké městské bráně. Přitom si všiml, že rytíř v hnědém plášti počkal na nábřeží. Teprve když královský prokurátor zamířil do města, loudavě se vydal za ním. Mohla to být jen náhoda, ale ten rytíř ho také mohl sledovat. Rozhodl se, že si své podezření ověří.

Prošel městskou bránou a okamžitě zabočil do úzké uličky. Došel asi do její poloviny, pak se váhavě zastavil a nenápadně se ohlédl přes rameno. Rytíř v hnědém plášti zrovna zatáčel do uličky za ním. Oldřich z Chlumu se otočil, jako by si uvědomil, že zabloudil. Pak se vydal zpět k městské bráně. Prošel kolem rytíře v hnědém plášti a zabočil do široké ulice, která vedla od řeky k rynku. Ale ušel jen pár kroků, zastavil se a opřel o zeď domu. Nečekal dlouho. Za okamžik se na kraji úzké uličky objevil rytíř v hnědém plášti.

Oldřich z Chlumu mu pokynul rukou, aby šel blíž.

„Co si přejete, pane?“ bručel urostlý rytíř rozpačitě. „Hledáte někoho?“

„To spíše vy, jestli se nemýlím. Sledujete mě. Nemyslím si ale, že jste zločinec, protože to děláte hodně nešikovně. To ovšem neznamená, že by mi to nevadilo. Proto vás varuji. Jestli ještě jednou zahlédnu, že se za mnou plížíte, předám vás rychtáři.“

„A z jakého důvodu? Že bloumám po ulicích?“ ušklíbl se cizí rytíř, ale v jeho tváři bylo vidět, že má vztek. Aniž něco dodal, otočil se a zamířil zpátky k vltavskému nábřeží. Oldřich z Chlumu ještě chvíli počkal, než zmizí v bráně, a pak se rychle vydal k městskému rynku.

Celé odpoledne pak chodil po Starém Městě pražském od šenku k šenku a všech lidí, kteří tam přenocovali, se vyptával, zda někdy nenavštívili dvorec Tajnou. V duchu se pobaveně usmíval, jak by se asi tenhle úkol líbil jeho panošovi, protože několik hostinců, které navštívil, nebylo valné pověsti a oč měly horší pověst, o to hezčí sklepnice tam obsluhovaly. Jenže se nedozvěděl nic. Ani kupci, kteří jezdili se svými vozy cely rok od jarmarku k jarmarku, nikdy o Tajné neslyšeli. Ani o té u Boleslavi, ani o těch druhých. Nakonec se večer trochu rozmrzelý vrátil do zájezdního hostince U Zlatého kola, kde přenocoval vždy, když byl v Praze.

U hubeného šenkýře si objednal večeři a posadil se ke stolu u okna. Přemýšlel, co dělat dál. Byl si téměř jistý, že klíč k přepadení Tajné a tajemství Burjanovy schovanky leží jinde než v okolí spáleného dvorce na návrší u Jizery. Jenže si nebyl jistý, kde odpověď vlastně hledat. Kdyby tak věděl víc o onom tajemném bratrstvu kanovníka Mladoty. Jenže o tomhle bratrstvu zřejmě nic netušili ani pražští církevní preláti. Když odcházel z Pražského hradu, potkal probošta svatovítské kapituly. Zastavil se s ním na chvíli a optal se, co o bratrstvu ví. Ale probošt jen překvapeně vrtěl hlavou, protože v životě o něčem podobném neslyšel. Ani biskupův administrátor ho neznal. A vyšehradský bibliotékář Hibernatus neznal ani kanovníka Mladotu.

Zamyšleně uchopil do pěsti lžíci a dal se do jídla. Skoro nevnímal, co jí. Hubený šenkýř chvíli rozpačitě přešlapoval u stolu a čekal na pochvalu své kuchyně. Když zjistil, že se jí nedočká, zakašlal a optal se, zda urozenému pánu chutná.

„Jistě," zabručel Oldřich z Chlumu trochu rozmrzelý, že ho šenkýř ruší. Najednou ale zahlédl za oknem jakýsi stín. Vyskočil, popadl meč a vyběhl ven. Ale neznámý byl rychlejší. Královský prokurátor zahlédl ve vratech jen cíp omšelého hnědého pláště. Cizí rytíř utekl.

Když se Oldřich z Chlumu vrátil ke svému stolu, nařídil šenkýři, aby mu spočítal útratu, protože zítra brzy ráno odjede.

„Ale původně jste tu chtěl zůstat do konce týdne," naříkal hubený šenkýř.

„Jistě, ale musím se rychle vrátit domů," opáčil hlasitě Oldřich z Chlumu.

Královský prokurátor hned za úsvitu, jakmile stráže otevřely městské brány, opustil Staré Město pražské. Jel sám, vojákům, kteří ho z Bezdězu doprovázeli, nařídil, aby na něho v Praze počkali, že se brzy vrátí, ale v nějakém šenku na předměstí, aby nebyli tak nápadní. Odranou bránou vyjel směrem k osadě Poříčí a přebrodil Vltavu, jako by se chtěl vrátit do severních Čech, ale neodbočil na cestu k Mělníku. Rychlým cvalem zamířil po druhém břehu k břevnovskému klášteru. Míjel ho právě ve chvíli, kdy klášterní zvon vyzváněl na znamení, že začíná ranní mše.

Hnědák byl odpočatý a z každého jeho pohybu bylo zřejmé, jak rád opustil maštal v hostinci. Míjeli vesničky obklopené čtverci polí a rozlehlými pastvinami s úhory. V Unhošti se Oldřich z Chlumu zastavil v šenku na džbánek piva. Sotva ho ale vypil, pokračoval dál. Zpočátku se neustále ohlížel, zda za ním nejede rytíř v omšelém hnědém plášti, ale cesta byla po ránu liduprázdná. Navíc doufal, že lež, kterou pověděl šenkýři od Zlatého kola, neznámého splete.

Neměl totiž v úmyslu vrátit se na Bezděz. Když o všech těch záhadách přemýšlel, řekl si, že by stálo za to navštívit některý z dvorců, které nesly jméno Tajná. Nejbližší ležel podle zemských desek někde na kraji královského křivoklátského hvozdu za Zbečnem.

Ve Zbečně se optal na cestu královského lovčího, kterého zastihl v jeho výstavném dvorci.

I když mu cestu ochotně popsal, v hlubokých lesích Oldřich z Chlumu zabloudil a už myslel, že bude muset

přenocovat někde v lese. Naštěstí potkal stařičkého čihaře. Když se mu přiznal, že zabloudil, zasmál se ten muž suše a odpověděl, že to se tady stává každému a že dvorec Tajná je hned za tímhle návrším. Ochotně doprovodil Oldřicha z Chlumu až k rozcestí, kde odbočovala nepříliš široká cesta ke dvorci. Na první pohled se příliš nepoužívala.

Oldřich z Chlumu dal čihařovi za ochotu drobný stříbrňák a ještě se optal, jak se vlastně jmenuje majitel dvorce.

„Neurazte se, urozený pane," vrtěl nechápavě hlavou čihař, „ale jedete za někým a nevíte ani, jak se jmenuje? To je přece divné."

„Buď mi odpovíš, nebo si vezmu peníze zpátky," pohrozil netrpělivě. Cítil se po dni v sedle rozlámaný a trochu ho bolela hlava, jako by na něho šla nějaká nemoc. Ani jeho hnědák nebyl z další jízdy tak nadšený jako ráno.

„No přece Burjan," podivil se čihař.

„Možná jedu zbytečně," opáčil překvapeně Oldřich z Chlumu. „Pokud vím, před týdnem zemřel."

„To se mýlíte, urozený pane," vrtěl rezolutně hlavou čihař a rychle si schoval stříbrňák. „Ještě dneska ráno jsem s ním mluvil."

„Tak to bude někdo jiný," souhlasil Oldřich z Chlumu a už chtěl vyrazit po cestě ke dvorci, když ho ještě něco napadlo. Obrátil se na čihaře a zeptal se, zda pan Burjan nemá náhodou dceru.

„Jak to víte, když vladyku neznáte? Jmenuje se Ludmila. Je krásná jako obrázek," zasnil se čihař.

XII. KAPITOLA

Oldřich z Chlumu pokračoval úzkou cestou lemovanou hustými křovinami a vzrostlými stromy. Měl plnou hlavu toho, co mu právě pověděl čihař, protože to bylo nejen divné, ale především hrozivé. Jenže musel do křivoklátské Tajné jet, jinak by se v pátrání nedostal dál.

Přejel ploché návrší a na rozlehlé mýtině uviděl dvorec obehnaný vysokou dřevěnou palisádou. Ve dvoře stálo několik hospodářských budov a za nimi patrové obytné stavení z šedého štípaného kamene. Oldřich z Chlumu litoval, že neviděl tu prvou Tajnou, než vyhořela. Byl zvědavý, zda se podobala tomuhle vladyckému dvorci.

Vrata byla otevřená, proto vjel dovnitř. První, koho si všiml, byl čeledín, který opravoval střechu stáje. Byl ramenatý, špinavý a zpocený. Díval se nepřátelsky a na královského prokurátora přísně křikl, co tu chce. V jeho hlase nebyl ani stín zdvořilosti nebo dokonce úcty před erbem českého krále, který měl Oldřich z Chlumu vyšitý na svém plášti. Muž ve špinavém oděvu uchopil sekeru a slezl po žebříku dolů. Místo aby se ujal otěží Oldřichova koně, zastoupil mu mlčky cestu.

Královský prokurátor rychle uvažoval, jak se má zachovat. Za normálních okolností by tasil meč a čeledínovi by vysvětlil, co to je úcta k českému králi. A kdyby tomu nerozuměl, tak by mu napráskal. Jenže tady v podivné Tajné hluboko v lesích se bál, že by se mu to mohlo vymstít. Ne, v jeho opatrnosti nebyl strach, spíše chladná úvaha. Měl-li se něco dozvědět, nemohl lpět na formálních drobnostech. Tady ve dvorci obklopeném liduprázdnými lesy se žilo jinak než na královském dvoře. Třeba to čeledín ani nemyslel tak zle. Ostatně,

jeho opatrnost byla v tomhle Bohem opuštěném kraji víc než pochopitelná.

„Jsem prokurátor českého krále," řekl smířlivě. „Potřebuji mluvit s tvým pánem. S vladykou Burjanem."

„Mluvíte s ním."

„Vy jste…"

„Ano," odpověděl klidně neupravený muž, jehož Oldřich z Chlumu považoval za čeledína. „Co je na tom divného, když se člověk stará o svůj majetek?"

„Nic, jistě," souhlasil rychle Oldřich z Chlumu. I přes celkem přátelský tón v hlase neuhnul Burjan ani o píď, aby mu umožnil jít dál. Nebyl už nejmladší, měl široký obličej, jemuž husté obočí dodávalo výraz mrzouta. Ale oči měl bystré a kolem úst jemné vrásky. Byl rozcuchaný a stál nahrbeně. Rozložitou postavou připomínal zlostného medvěda.

„Potřebuji se vás zeptat na pár věcí," řekl Oldřich z Chlumu. „Ale raději bych hovořil jinde než tady na dvoře."

„Je tu hezky," pokrčil vladyka nezdvořile rameny. Rukou ukázal ke kamennému korytu s vodou, kde stála rozvrzaná lavice. „Jestli něco chcete, sedneme si tamhle." Nato ještě ukázal k maštali, že si tam může královský prokurátor odvést koně. Pak se obrátil a došel ke korytu. Svlékl si propocenou halenu a rychle se ve vodě umyl. Na těle měl několik zarudlých jizev.

Oldřich z Chlumu uvázal hnědáka ke žlabu a do žebřin mu naložil plnou náruč sena. Sedlo mu ale nechal na hřbetě. Pak došel k rozviklané lavici a posadil se. Vladyka Burjan na něho mlčky čekal. Zůstal do půli těla svlečený.

„Jmenujete se opravdu Burjan z Tajné?" optal se královský prokurátor po chvíli ticha.

„Od narození… Máte něco proti tomu?"

„Nedaleko Boleslavi žil také Burjan z Tajné. Minulý týden zemřel. Byl to váš příbuzný?"

„Byl to určitě podvodník. Nemám žádného příbuzného.“

„Jeho dvorec se jmenuje stejně jako váš.“

„Města Boleslavi existují také dvě. A znám čtyři Dolní Újezdy. Co je na tom divného?“

„Podle zemských desek vám byl tenhle dvorec zapsán před osmnácti lety. Kde jste žil předtím?“

„Hloupost! Patřil vždycky mému rodu. Zdědil jsem ho po otci. Co je mi do nějakých hloupých knih?“

„Mohu vidět vaši dceru Ludmilu?“

„Ne!“

„Není tu?“

„Je. Ale proč bych vám ji ukazoval?“

„Je to opravdu vaše dcera?“

„Jestliže o tom budete pochybovat, dokážu vám, že se mýlíte.“

„Pokud mi chcete jako rytíř oznámit, že dokazujete svou pravdu nejraději mečem, pak vás upozorňuji, že jsem zkušený bojovník a zřejmě byste proti mně svou pravdu zbraní neobhájil. A pak, já vaše slovo nezpochybňuji, jen se ptám. Napadlo mne, zda třeba není jen schovanka. Jako byla ta Ludmila, kterou vychovával onen druhý Burjan, o němž jsem vám vyprávěl. Aby ta shoda byla úplná, víte?“

„Vtipné, ale zbytečné. Je to má dcera. A dál?“

Oldřich z Chlumu pochopil, že víc se nedozví. Vladyka mu sice odpovídal, ale neřekl nic navíc. Hovořil úplně stejně jako staroboleslavský kanovník Mladota. Úsporně, zdvořile a prázdně. Proto si řekl, že ho musí vyvést z jeho neotřesitelného klidu. Chvíli přemýšlel a pak se ostře zeptal: „Co vám říkají písmena B-S-W-Z?“

Vladyka Burjan překvapeně zamrkal. Oldřich z Chlumu měl dojem, že údiv nehraje. Pak podezřívavě vyhrkl: „Co to má být?“

„Ale nic,“ mávl královský prokurátor lhostejně rukou. „Řekněte mi, proč nemáte rád služebníky českého krále?“

„Mám je rád," odpověděl vladyka Burjan. Zjevně rychle našel ztracený klid.

„To je správné," souhlasil jízlivě Oldřich z Chlumu a vstal. Upravil si zmuchlaný plášť a zamířil do maštale pro koně. Bylo zbytečné ztrácet tu čas, zvláště proto, že už se smrákalo. Pokud chtěl najít hostinec, kde by mohl přespat, musel si pospíšit.

Vladyka Burjan zůstal sedět u koryta s vodou a zamyšleně ho sledoval. Pak křikl, ať koně odsedlá, protože za chvíli bude tma a do nejbližší vesnice je to pořádný kus cesty. A v hvozdu zabloudí snadno i člověk, který to tady dobře zná, natož cizinec. Několik poutníků, kteří sešli z cesty, v noci roztrhaly divoženky.

Oldřich z Chlumu se zastavil a váhal. Divoženek se samozřejmě nebál, nevěřil na pověry. Ale jinak to, co vladyka říkal, byla pravda. Jenže zůstat na noc ve dvorci s Burjanem, který na první pohled nehýřil dobrosrdečností a úctou k českému králi, bylo rovněž trochu na pováženou. Pokud by patřil k záhadnému staroboleslavskému bratrstvu, byl to dokonce zbytečný hazard. A že s ním má něco společného, tím si byl Oldřich z Chlumu jistý.

Jenže na druhou stranu by se třeba mohl dozvědět víc, pokud by zůstal. Určitě by také poznal Ludmilu. Měl u sebe meč s dýkou a věřil, že by se dokázal ubránit. Během hovoru nezahlédl nikoho z čeledi. Možná tu nikdo nebyl. Proto si zeman opravoval střechu sám. I když o tak veliké hospodářství se těžko mohl starat jediný člověk s dcerou.

Nakonec usoudil, že si může dovolit pozvání přijmout. Obrátil se a s hranou úlevou přikývl. „Budu vám vděčný, vladyko."

„Tak pojďte," zabručel Burjan a vstal. Ze země zvedl propocenou halenu a navlékl se do ní. Pak rychle zamířil ke kamennému domu.

Celé přízemí tvořila rozlehlá síň. Strop ze zašlých prken podepíraly dva masivní dřevěné sloupy. U zadní

stěny se nacházelo otevřené ohniště s dýmníkem, u něhož dvě ženy připravovaly v kotlíku večeři. Jedna z nich byla starší a dost ošklivá, druhá světlovlasá a mladá. Oldřich z Chlumu okamžitě pochopil, že to je vladykova dcera Ludmila. Trochu se podobala té, kterou ukrýval jeho panoš Ota u mělnické lékárnice.

„Vedu hosta," oznámil hned na prahu Burjan. Královský prokurátor si všiml kradmého úleku ve tváři mladé dívky. Rychle se představil a pak se posadil na lavici ke stolu. Starší žena odběhla do sklepa a chvatně donesla dva džbány piva. Jeden postavila před vladyku a druhý před královského prokurátora.

Burjan se napil, spokojeně mlaskl a dlaní si otřel ústa. Oldřich z Chlumu si zatím hladil rukou husté černé vousy a pátravě se rozhlížel. Teď litoval, že pozvání přijal. Ve vzduchu cítil zvláštní napětí a hrozbu.

„Musíte počkat, urozený pane, ještě to není hotové," uklonila se mu Ludmila a mile se usmála. Byla hezká, ale chyběla jí vznešenost a sebevědomí Ludmily z boleslavské Tajné. Když se jí Oldřich z Chlumu zadíval do obličeje, musel přiznat, že se trochu zamračenému Burjanovi podobá a snad by mohla být jeho dcerou.

„Měly jste to mít dávno uvařené," bručel nespokojeně vladyka. Pak se zadíval na Oldřicha z Chlumu a pokusil se usmát. „Tak nakonec si mou Ludmilu můžete prohlédnout."

„Vážím si toho. Je to krásná dívka," souhlasil zdvořile královský prokurátor. Zachytil, jak se Ludmila nepatrně zarděla a honem začala míchat kaši v kotli, mnohem rychleji, než bylo potřeba.

Konečně se starší žena, která byla zřejmě hospodyní, rozhodla, že jídlo je hotové. Lákavě vonící prosnou kaši naložila do dvou misek, přidala kus pečené jitrnice a odnesla ke stolu. Pak naplnila dvě menší misky pro sebe a Ludmilu. Obě položila na stolek v rohu místnosti. S dívčinou pomocí zvedla kotlík z háku a na dřevěném

bidlu ho společně odnesly ven. Zřejmě pro čeleď, která tu snad někde byla, ale Oldřich z Chlumu ji nezahlédl.

Jídlo bylo vynikající a královský prokurátor si už dlouho tak nepochutnal. Jinak ovšem večer nestál za nic. Vladyka Burjan většinou mlčel nebo jednoslovně odpovídal na Oldřichovy dotazy. Ludmila se sice zpočátku pokusila do rozhovoru zapojit, ale vladyka ji přísně okřikl a pak už neřekla ani slovo. Mlčela i stará hospodyně.

Když dojedli, oznámil Oldřich z Chlumu rozmrzele, že je po celodenním trmácení unavený a pokud to nebude vladyka Burjan považovat za nezdvořilé, šel by si lehnout.

„Ale právě naopak," přikývl vladyka. „Tady v Tajné chodíme spát brzy. Ráno nás čeká spousta práce."

Vstal od stolu a zamířil k dřevěnému schodišti, které bylo v rohu proti ohništi. Spolu s královským prokurátorem vystoupil do patra, kde byla úzká chodba s několika dveřmi. Ukázal na jedny a řekl, že tohle je komora, kde může královský prokurátor přenocovat. Není sice zařízená nijak přepychově, ale je to podle jeho názoru pořád lepší než spát venku v lese.

Když Oldřich z Chlumu do místnosti vešel a rozhlédl se, byl spokojený. V rohu stálo nízké lůžko. Bylo čisté a matrace měkká. Jizba měla úzké okno podobné střílně. Jím by se dovnitř neprotáhl ani hubený člověk. Dveře byly z masivních trámů a daly se zevnitř zajistit závorou. A zdi byly jako v celém domě z plochých štípaných kamenů, silné nejméně dvě stopy. Tady byl v bezpečí. Přesto pro jistotu odtáhl starobylou masivní truhlici ke dveřím a zapřel je.

Meč i dýku vytáhl z pochvy a položil na kraj lůžka ke stěně. Rozhodl se, že se nesvlékne. Nechal si na sobě nejen spodní plátěnou košili, ale i soukennou halenu a drátěnou košili. Pouze plášť sundal, pečlivě složil a odložil na lavici. Pak si lehl a zavřel oči. Přes všechna bezpečnostní opatření však klidný nebyl.

Neusnul nijak tvrdě, stále podvědomě poslouchal, zda neuslyší podezřelý zvuk, a neustále se probouzel. Setmělo se rychle a tlumené hlasy čeledi, které k němu doléhaly oknem ze dvora, pomalu utichly. Pak už slyšel jen hlas sovy a občas nepříjemné zabzučení komára. Klid noci ho pomalu ukolébal a konečně tvrdě usnul. Najednou procitl.

Nevěděl, co ho vzbudilo, ale měl pocit, že v místnosti je někdo cizí. Rychle se posadil, zády se opřel o stěnu za lůžkem, do ruky uchopil meč a nastavil ho do obranného střehu. Vzápětí uslyšel tápavé kroky.

„Kdo je to?“ vykřikl přísně.

„To jsem já, vladyka Burjan,“ uslyšel ze tmy před sebou.

„Jak jste se sem dostal?“

„To teď není důležité. Musíte hned zmizet.“

„Proč? Co se stalo?“

„V lese kolem tvrze jsou nějací cizí muži. Jdou určitě po vás.“

„Nesmysl!“ zabručel Oldřich z Chlumu. Pak sáhl k opasku, vytáhl křesadlo a zapálil ho. Před sebou uviděl v šeru nejasný obrys hřmotného zemana. Dveře jizby byly otevřené.

„Jeden z nich právě stojí u brány a žádá, aby si s vámi mohl promluvit. Výslovně řekl, že chce hovořit s královským prokurátorem.“

Oldřich z Chlumu vyskočil, seběhl dolů a vylezl na ochoz palisády. Ve tmě před bránou uviděl na koni rytíře v hnědém plášti, který ho sledoval ulicemi Starého Města pražského. Rychle se vrátil ke vchodu do domu, kde na něho čekal vladyka Burjan. Z jeho obličeje četl, jak je vladyka rozmrzelý. Hned začal tiše vysvětlovat: „Za domem je malá branka, tudy můžete utéct. Za hradbou najdete mělký úvoz. Je zarostlý křovím, a pokud půjdete tiše, nikdo si vás nevšimne. Dovede vás na cestu. Zabočte doprava, a až dojdete k vysokému dubu, obejděte ho. Je vykotlaný, v něm se snadno ukryjete.“

„A co můj kůň?“

„Až li lotři zmizí, můžete se pro něj vrátit. Anebo vám ho tam přivedu. Tak už běžte.“

Sotva Oldřich z Chlumu zmizel malou brankou do noci, zvedl vladyka Burjan závoru a otevřel bránu. Téměř okamžitě se do tvrze vřítil na koních tucet ozbrojených mužů. Měli šedé pláště bez označení. V jejich čele cválal vysoký zamračený rytíř. Zastavil před vladykou, seskočil z koně a popadl ho pod krkem.

„Kde je?“ vykřikl hněvivě.

XIII. KAPITOLA

Ještě tu noc, kdy Ludmila z Vartemberka zajala s pomocí vojáků svého bratra lupičskou tlupu Kuny z Kováně, uprchl z Bezdězu jeden z mužů hradní posádky. Když ho později chytil na svém panství Havel z Lemberka, přiznal, že v Kunově družině sloužil jeho bratranec a jemu posílal zprávy o všech léčkách, které na lupiče přichystal Oldřich z Chlumu. Proto se lupičům dařilo déle než rok vyhýbat nástrahám.

„Počkáme s výslechy na urozeného pána z Chlumu?“ optal se velitel Diviš, když se, ještě rozmrzelý svým neúspěchem, převlékl a najedl.

„Obvykle to tak děláváme,“ váhala Ludmila z Vartemberka, stále opojená svým odpoledním úspěchem. „Jenže tohle je jiná situace. Manželovi hrozí nebezpečí a my ani nevíme, co by se mu mohlo ještě stát. Pokud poví Kuna z Kováně pravdu, mohli bychom mnoha věcem předejít.“

„Myslel jsem si to,“ přikývl spokojeně velitel hradní posádky a na jeho zjizvené tváři se mihl letmý úsměv. „Kat už čeká. Můžeme začít hned.“

Ludmila z Vartemberka však ještě váhala. Ještě nikdy neudělala něco, co bylo v pravomoci královského prokurátora. Řídit denní život na Bezdězu bylo něco jiného. Ale vystupovat jako zástupce královské spravedlnosti, to dost dobře nemohla. Na druhou stranu byla dychtivá zapojit se do pátrání.

„Tak dobře,“ přikývla nakonec. „Ale vyslechne jenom Kunu z Kováně. A nebudeme se ptát na to, kde koho oloupil a zamordoval. To udělá můj manžel, až se vrátí. Pokusíme se jen zjistit, jak to bylo s přepadením a vraždou našich mužů, když se Oldřich vracel minulý

týden z Boleslavi, a zda mu nehrozí nějaké jiné nebezpečí.“

„Dostanu z něj pravdu,“ přikývl rychle Diviš, ale Ludmila z Vartemberka ho pánovitým gestem zastavila. Zamračila se a oznámila, že výslech povede samozřejmě ona. Pak zamířila ke dveřím, aniž si všímala Divišových protestů.

Když vešla do podzemního sklepení, které sloužilo jako mučírna a současně vstup do několika kobek pro vězně, kat překvapeně otevřel pusu a zapomněl i pozdravit. Teprve po chvíli se rozpačitě uklonil a jeho hrubá špinavá tvář nepatrně zčervenala, pokud se to dalo pod umaštěnými vousy poznat. Bezdězský kat byl chlap jako hora a dokázal by si poradit i s rozzuřeným medvědem, ale před ženami vždy cítil nesmírný ostych. Natož před hradní paní.

Z rozpaků ho vyvedla sama Ludmila z Vartemberka. Usadila se na lavici a pak mu téměř laskavě nařídila, ať přivede Kunu z Kováně. Kat se znovu uklonil, otevřel malá dvířka na konci sklepení a vyvedl v železech spoutaného rytíře. I když sebou spoutaný muž trhal a nechtěl jít, bez nejmenší námahy ho dotáhl k vysokému dřevěnému rámu, k němuž ho připoutal. Pak ze stěny sundal palečnici, přiložil ji na pravou rytířovu ruku a opatrně utáhl šrouby na obou stranách, aby palečnice z jeho prstů nesklouzla, ale zatím mu ještě nepůsobila bolest. Jakmile byl hotový, obrátil se na Ludmilu z Vartemberka a s očima sklopenýma k vlhké podlaze kryté hnědými dlaždicemi se zeptal, zda může začít.

„Počkej ještě,“ zarazil ho Diviš, který stál u dveří do sklepení a připadal si úplně zbytečný. V duchu zuřil. Kdo to kdy viděl, aby se ženské pletly i do takovýchto záležitostí? To už by pomalu mohly chtít válčit a soupeřit s dřevcem na turnajích. Měl chuť odplivnout si, ale postřehl, že si ho Ludmila z Vartemberka trochu potměšile prohlíží. Okamžitě zkrotl. Ne proto, že Kuna z Kováně unikl jeho nástraze a shodou okolností padl do

rukou jeho paní, ale proto, že za její mlčení před panošem Otou slíbil uznat ženskou chytrost. Povzdechl si, když si představil, k jakým obětem se musí snížit, aby si udržel čistý štít. Zkrotle oznámil, že výslech povede urozená paní z Vartemberka, a proto Kunovi doporučuje, aby raději mluvil pravdu, protože to pro něho není žádná výhoda, spíše naopak.

„Nedostanete ze mě nic, vy podlí psi," rozkřikl se Kuna z Kováně.

„To jsi rytíř? Takhle hovořit s dámou?" napomenul ho kat a začal bez ptaní přitahovat šrouby na palečnici. Ale Kuna z Kováně byl tvrdý chlap. Skučel bolestí, z rozdrcených prstů mu na podlahu kapala krev, ale neprozradil ani slovo. Ludmila z Vartemberka seděla na lavici u stěny trochu zaraženě a chvílemi zavírala před krutou podívanou oči. Ale byla odhodlaná vydržet, protože šlo o jejího manžela.

„Navrhuji druhý stupeň tortury," řekl kat, když Kunovi z Kováně sundal z prstů palečnici a pečlivě ji otřel do špinavého hadru, aby na ní nezůstala krev, protože pak by mohlo železo rezavět.

„Ne," řekla Ludmila rezolutně. „Přeskoč ho. Pokračuj rovnou tím nejtěžším."

I když netušila, co nejtěžší stupeň mučení obnáší, byla si jistá, že je zbytečné ztrácet čas.

„Tak to budete muset počkat, má paní," omlouval se kat. „Nemám rozžhavená železa." Pak se obrátil k výhni v rohu sklepení, v níž hořel nevelký oheň, a měchy ho rozfoukal. Přiložil několik velikých bukových polen, sundal ze stěny železné kleště s cejchem a jejich konce vložil do řeřavých uhlíků. Přitom chvatně vykládal, že to za chvíli bude.

„Myslíš, že pálení těla rozžhaveným železem bude stačit?" obrátila se Ludmila z Vartemberka na Diviše. Spíše proto, aby si nepřipadal tak odstrčený.

„Možná," pokrčil rameny velitel hradní posádky.

„Nedostanete ze mě ani slovo," vykřikl Kuna z Kováně, který se pomalu zotavoval z předchozí tortury.

„Je ale možné, že bude opravdu mlčet," pokračoval pomalu Diviš a přešel ode dveří k lavici u stěny. „Jenže kromě obvyklých stupňů tortury můžeme použít i jiné způsoby, jak ho donutit k přiznání."

„Na mě jste krátcí," soptil Kuna z Kovaně. „Až mne odtud vyvede boleslavský popravce, všem se vám pomstím, počkejte!"

„Věděl bych o něčem, urozená paní," podotkl Diviš a naklonil se k Ludmile z Vartemberka. Tiše jí cosi pošeptal do ucha. Zrudla a štítivě se odtáhla. Ale neurazila se. Vzápětí jí došlo, že to není špatný nápad a určitě by ušetřil hodně času. Jenže něco takového nemohla urozená dáma ani vyslovit, natož být takové proceduře přítomná. Chvíli uvažovala, pak se rozpačitě podívala na Diviše a řekla, že s jeho nápadem souhlasí a ať to zařídí. Na chvíli se půjde nadýchat čerstvého vzduchu. Až bude Kuna z Kováně ochotný přiznat se, ať pro ni pošle, ihned se vrátí.

Pak zamířila ke dveřím. Zajatý rytíř ji sledoval a v jeho tváři se zračily obavy. Věřil, že bolest dokáže překonat, ale najednou ho čekalo něco, čemu nerozuměl. Dostal strach.

„Tak podívej, ty lotře," řekl mu Diviš skoro laskavě. „My se s tebou už nebudeme unavovat. A pokud bys náhodou utekl nebo bychom tě museli propustit, tak se pojistíme, aby se ti venku mezi lidmi přestalo líbit."

„Useknete mi ruku? Vypíchnete oči?" zděšeně koktal Kuna z Kováně.

„Něco horšího," oznámil bodře velitel Diviš. „My ti uřízneme moudí. Prostě ti mezi nohama nezůstane nic, rozumíš?"

„To nemůžete udělat," vykřikl spoutaný rytíř.

„Ale můžeme. Pokud tu zůstaneš, na popraviště už nepůjdeš jako chlap, jasné? A kdybychom tě museli propustit, všem povíme, jak to s tebou je."

Kuna z Kováně začal hystericky křičet, že něco takového není křesťanské a Bůh je potrestá. On je urozený muž a podle zemského zákona ho nesmí nikdo bez svolení panovníka mučit.

„Stěžuj si," poradil mu velitel Diviš a ze stěny sundal dlouhý tesák. Prstem začal přejíždět po jeho ostří, zda je dostatečně nabroušené. „Neboj se, schováme ti ho. Pokud se stížností uspěješ, třeba ti ho někdo dokáže přišít zpátky. A jen tak mimochodem, kolik kupců jsi povraždil? To bylo křesťanské?"

Kuna z Kováně sprostě zaklel, pak si odplivl a sklesle slíbil, že poví, co budou chtít. Když už má přijít o hrdlo, ať alespoň zůstane do smrti rytířem. A ať mu kat trochu povolí řemeny, kterými je spoutaný.

„Až co nám povíš," rozhodl velitel Diviš a vyběhl po schodech na dvůr pro Ludmilu z Vartemberka.

Výslech netrval dlouho. Kuna z Kováně ochotně odpovídal na všechny otázky. Řekl, že zabít královského prokurátora s jeho panošem a vojáky mu nařídil urozený pán Jaroslav z Hruštice. Byl to také on, kdo mu uložil zajmout panoše Otu, kdyby ho náhodou někde uviděl. Přiznal se také, že boleslavskému popravci dával díl z každé kořisti za jeho mlčení. Ale o přepadení dvorce Tajné nevěděl nic a přísahal, že tam se svou družinou nebyl. Netušil také nic o žádném bratrstvu. Bránil se, že v životě neslyšel o kanovníku Mladotovi a Ludmilu z Tajné znal od vidění, ale to bylo všechno. Jemu se moc nelíbila, protože byla podle jeho názoru příliš hubená. Víc o ní nevěděl. Vůbec netušil, proč chtěl Jaroslav z Hruštice královského prokurátora zabít. Bylo mu to navíc jedno. Jeho zajímaly kupecké vozy na cestách a ne nějaké malicherné spory mezi královskými úředníky. Stejně tak nic nevěděl o tom, jaké plány má boleslavský popravce dál. Jízlivě podotkl, že se mu nezpovídá, stejně jako on se nezpovídal jemu.

Když kat odvedl Kunu z Kováně zpět do kobky a řetězem ho připoutal k železnému kruhu u stěny, řekla

Ludmila z Vartemberka v obavách Divišovi: „Tímhle výslechem mému manželovi v pátrání moc nepomůžeme. Ale hlavně, co když si Jaroslav z Hruštice najde jiného lotra, aby Oldřicha zavraždil? Nemůžeme dělat vůbec nic!“

„Máte pravdu, urozená paní,“ souhlasil zamračeně Diviš. „Kdyby tu byl pan Oldřich z Chlumu, najde určitě způsob, jak boleslavského popravce obvinit a postavit před soud. Ale to my nemůžeme. Musíme počkat, až se vrátí.“

„Kéž ho opatruje Bůh!“ pokřižovala se zbožně Ludmila z Vartemberka. Nikdy nezapomněla na svou klášterní výchovu. Pak se rozhlédla po mučírně v podzemním sklepení a dodala, aby Diviš hned vzbudil písaře Wolfganga a zapsali vše, co Kuna z Kováně řekl. List ráno odnese posel manželovi do Prahy. Pak zamířila ke schodům.

Bylo záhy po úsvitu, země vlhká po nočním dešti a slunce teprve začalo stoupat po obloze, když se před Bezdězem objevil se silným vojenským oddílem Jaroslav z Hruštice. Diviš byl naštěstí už vzhůru, a tak stihl včas zavřít hradní bránu, kterou před chvílí otevřel ospalý strážný. Vylezl na cimbuří a křikl na boleslavského popravce, kam tolik pospíchá, že se ani neohlásil. A neodpustil si, aby se ještě nezeptal velitele jeho družiny, zda už mu zmizela modřina na spánku, památka na jejich nedávném nočním setkání.

Jaroslav z Hruštice byl bez sebe zlostí. „Okamžitě propusťte Kunu z Kováně. Je to rytíř, urozený člověk, a spadá pod mou soudní pravomoc. Tohle už není jen přehmat. To je zvůle. To je zločin!“ křičel, až se zajíkal. V ruce držel meč a mával jím výhrůžně nad hlavou.

Zatím vylezla po žebříku na hradební ochoz i paní Ludmila. Přes lehkou noční košili si přehodila manželův plášť s vyšitým erbem českého krále. Byla prostovlasá a velitel Diviš si ji s potěšením prohlížel, protože jí to

velice slušelo. Překvapilo ho, že si toho dříve nevšiml. Jenže pak si vzpomněl na včerejší zátah na lupiče a okouzlení bylo rázem pryč. Zlostně si pro sebe bručel: „Co tady dělá? Zase budou potíže. Kdyby to nechala na mně… Ale co? Oldřich z Chlumu přece nařídil, že jsem za bezpečnost Bezdězu odpovědný já.“ Ale i tak jí nemohl zabránit, aby se nevyklonila přes cimbuří a nezačala diskutovat s boleslavským popravcem.

„Jaké bezpráví? Co si to vůbec dovolujete?“ křičela na něho přísně. „Tohle je královský hrad. Dopustil se snad náš panovník nějakého bezpráví? Kunu z Kováně jsme chytili, když přepadl jednoho kupce. Neznáte snad zemské právo? Byl chycen v kraji, který spravuje Oldřich z Chlumu. Protože tu není, zůstane Kuna z Kováně v našem vězení, dokud se královský prokurátor nevrátí a nevyslechne ho. Co na tom shledáváte za zločin? Kdyby Kuna z Kováně nebyl lapka, který vraždí a loupí, nestalo by se nic z toho, kvůli čemu se teď zlobíte na mého manžela. On neloupil, to Kuna z Kováně porušil zemské zákony.“

„Pusťte ho! Okamžitě ho propusťte,“ ječel bez sebe zlostí Jaroslav z Hruštice. „Nebo si ho vezmu sám. Třeba násilím.“

„Pochybuji, že byste dokázal dobýt mnohem hůře opevněný hrad, jestliže by ho hájil Diviš. Proti jeho vojenským zkušenostem nemáte žádnou naději,“ řekla Ludmila z Vartemberka, obrátila se na zjizveného velitele a mile se usmála. Diviš proti své vůli cítil, jak jihne a cosi rozpačitě koktá. Hned pak se Ludmila zase vyklonila přes cimbuří a pokračovala: „Tenhle hrad je navíc velice pevný. Říkat, že si našeho vězně vezmete násilím, je nejen očividná slabost ducha, ale především urážka královského majestátu. Zmizte!“

Jaroslav z Hruštice seděl v sedle siváka a ve tváři se mu střídal divoký hněv s beznadějí. Pak se obrátil na své muže, ukázal rukou na cestu, která vedla od brány podél

hradeb dolů k předhradí, a křikl: „Dole se utáboříme!“ Obrátil koně a odjel.

Diviš s Ludmilou z Vartemberka ho sledovali. Družina boleslavského popravce se zastavila u prvního domku předhradí a všichni muži sesedli. Jaroslav z Hruštice něco své družině nařizoval, pak hodil otěže panošovi a vešel do nízkého domku.

„To vypadá špatně,“ zlobil se Diviš. „Co blázní? Chce nás obléhat?“

„Na to nemá dost vojáků. Jen nám chce zabránit, abychom mohli z hradu odjet. A aby nikdo nemohl na hrad přijet.“

„Nemůžeme ani poslat zprávu Oldřichovi z Chlumu!“

Ludmila z Vartemberka přikývla a najednou zbledla. „Už vím, co chce. Čeká na mého manžela. Chce ho zajmout. Buď ho rovnou zabije, nebo ho bude chtít vyměnit za Kunu z Kováně.“

„Královský prokurátor má s sebou vojáky. A není přece hlupák,“ namítl Diviš. Vzápětí si ale uvědomil, že tohle nemá s chytrostí nic společného. Oldřich z Chlumu netušil, že Kunu z Kováně zajali. Proto se také nepokusí obrátit a utéct, jestliže někde zahlédne muže boleslavského popravce. Ani ve snu by ho nenapadlo, až pojede na Bezděz, že by ho někdo mohl chtít zajmout přímo pod hradem. Jenže na Bezdězu nebyla zrovna dostatečně silná posádka, aby si Diviš mohl dovolit výpad. Jaroslav z Hruštice měl skoro pět desítek bojovníků, zatímco Diviš necelých třicet. Do šarvátky se pustit nemohl a Oldřich z Chlumu by ho určitě nepochválil. Bezradně vyhrkl: „Co budeme dělat?“

„Já nevím,“ povzdechla si Ludmila z Vartemberka a do očí se jí draly slzy. Pak Diviše objala kolem rozložitých ramen a rozplakala se.

„Něco už vymyslím,“ konejšil ji. Konečně bylo všechno tak, jak má v křesťanském světě být. Kam se hrabe slabá ženská na pořádného chlapa!

XIV. KAPITOLA

Oldřich z Chlumu poslechl vladyku Burjana. Zadní brankou se vykradl z Tajné a lesem se plížil k cestě, která ho měla dovést k vykotlanému dubu. I když byl samozřejmě rád, že na chvíli unikne pronásledování podivného rytíře, Burjanovi příliš nevěřil. Už to, že pokoj, v němž ho ubytoval, se dal otevřít z chodby, nesvědčilo o jeho čistých úmyslech. Jenže rytíř v hnědém plášti s družinou rytířů představoval v tuhle chvíli mnohem větší nebezpečí. Jestliže mohl staroboleslavský kanovník Mladota vypálit Tajnou u Jizery za bílého dne, proč by nemohl vraždit rytíř v hnědém během noci v hloubi královského hvozdu? Kdyby spálil tenhle dvorec a všechny povraždil, kdo ví, kdy by se to vůbec někdo dozvěděl. Dokonce ho na chvíli přepadly výčitky svědomí, že klidně z dvorce utekl a ostatní tam nechal napospas násilníkům. S jeho mečem by měl vladyka Burjan větší naději ubránit se. Doufal ale, že když ho tam onen rytíř nenajde, ostatním neublíží.

Vykotlaný dub v ohybu cesty našel snadno, i když byla tmavá noc. Kdyby neměl v Tajné koně, možná by pokračoval dál, i když netušil, kde může být nějaká osada. Nepamatoval si, že by někdy navštívil místo ukryté před lidmi tak, jako tenhle dvorec v křivoklátských lesích.

Věděl, že musí být mimořádně ostražitý. Kdyby ten cizí rytíř v hnědém vladyku Burjana mučil, mohl by mu prozradit, kam královský prokurátor zmizel. Nebylo proto dobré ukrývat se přímo v dutině stromu. Rozhodl se, že nastraží past, která by mu v případě nebezpečí pomohla získat čas. Našel tlusté poleno, které odtáhl do dutiny, a přehodil přes něj svůj plášť s erbem českého krále. Pak oděv ještě na několika místech podložil drny,

aby to celé vypadalo, že ve stromě opravdu spí živý člověk. Nakonec na vršek polena nasadil přilbu. Poodstoupil a spokojeně si v sinavém světle měsíce prohlížel své dílo.

Ve dne by si toho samozřejmě musel každý všimnout, ale v noci, kdy v dutině dubu byla opravdu tma, to byla výtečná past. Tasil meč a ukryl se v hustém trnkovém křoví na opačné straně cesty. Přitom naslouchal, zda neuslyší zvuky z nedaleké tvrze, které by mu prozradily, co se tam doopravdy děje. Ale nedolehl k němu křik, nářek ani řinčení zbraní. Do tmy se také nerozzářil červenavý svit požáru. Rytíř v hnědém zřejmě Tajnou nevyplenil.

Dlouho se nedělo nic. Oldřich z Chlumu se pohodlně usadil, meč si položil na klín, natáhl si nohy a zády se opřel o kmen za sebou. Měl přivřené oči, ale nespal. Věděl, že ve tmě je mnohem lepší spolehnout se na sluch než na oči. Pomalu začalo svítat, když konečně zaslechl na cestě opatrné kroky. Sevřel jílec meče a čekal, co se bude dít.

K vykotlanému dubu se rychle blížil vladyka Burjan. V ruce držel meč. Došel až k dutině, podíval se dovnitř, pak se rychle rozpřáhl a bodl do panáka v plášti s královským erbem. Oldřich z Chlumu se vymrštil a vrhl se přes cestu k místu, kde měl zemřít. Vladyka Burjan však byl tak překvapený, že zůstal stát jako socha a meč na obranu zvedl teprve na poslední chvíli. Oldřichův výpad sice dokázal odrazit, ale zakolísal a musel o krok ustoupit. Oldřich z Chlumu byl zkušený bojovník a nedal se tím drobným úspěchem ukolébat. Nezaútočil hned, jen provedl klamavý výpad, a když vladyka naklonil meč, aby ho odrazil, změnil směr své rány. Burjan se pokusil na poslední chvíli uskočit, ale zakopl o pařez, a jak se pokusil udržet na nohou, upadl do strany a břichem se nabodl na Oldřichův meč. Pustil svou zbraň a vykřikl, více zděšením než bolestí.

Oldřich z Chlumu se nepokoušel vytáhnout mu meč z břicha. Věděl, že kdyby to udělal, bude konec hned. On se ale potřeboval od toho muže dozvědět co nejvíc.

Přinesl z dutiny stromu svůj plášť, svinul ho a klekl si. Podložil mu hlavu a s omluvným úsměvem řekl: „Je mi to líto, vladyko. Ale chtěl jste mne zabít. Tak to v životě chodí. Chceš někoho zavraždit, ale doplatíš na to sám. Za chvíli zemřeš, měl by ses vyzpovídat.“

„Nejste kněz. Neřeknu už ani slovo.“

„V tvrzi zůstala panna Ludmila. Věřím, že je vaše dcera, je vám strašně podobná. Krásná dívka. Bude jí těžko samotné.“

Vladyka Burjan sebou zlostně trhl a zvedl ruce, jako by chtěl Oldřicha z Chlumu popadnout za krk, jenže vzápětí se mu tvář zkřivila bolestí. Tělo se mu otřáslo v křeči a z úst mu vytekla trocha krve. Ruce mu rezignovaně klesly zpět na zem.

„Nabízím obchod,“ řekl klidně Oldřich z Chlumu. „Postarám se o tvou dceru. Zařídím, aby se jí nic nestalo a aby se provdala za slušného muže. Za to chci pár odpovědí.“

„Souhlasím,“ rychle řekl vladyka Burjan. „Postarejte se prosím o Ludmilu!“

„Udělám to. Proč jste mne chtěl zabít?“

„Původně jsem vás chtěl z tvrze jen zapudit. Jenže když jste pronesl ta čtyři písmena, věděl jsem, že vás musím umlčet.“

„Co znamená B-S-W-Z?“

„To nevím. Já jsem jen strážce, na to by vám odpověděli zasvěcení.“

„Když nevíš, co znamenají, jak jsi věděl, že mne máš zabít?“

„Řekli mi to. Tahle čtyři písmena nesmí znát nikdo kromě členů bratrstva.“

„Co je to za bratrstvo?“

„Uctíváme svatého Václava. Jeho památku. Jednou za rok se koná pobožnost pro všechny členy a po ní je mystérium pro zasvěcené. K těm jsem já nepatřil.“

„Ve Staré Boleslavi?“

„Ano, vždycky v kostelíku svatého Kosmy a Damiána.“ Vladyka Burjan se rozkašlal. Byl ve tváři bledý, hovořil tiše a velice těžce. Přesto bylo v jeho tváři vidět, že veškerou svou vůli bojuje proti tomu, aby už zemřel. Chtěl se co nejvíce Oldřichovi z Chlumu zavděčit, aby za to pomohl jeho Ludmile. Byla to sice slabá jiskřička naděje, ale byla jediná, která mu zbývala.

„Jak jsi se stal vladykou v Tajné?“ optal se chvatně Oldřich z Chlumu. Pochopil, že umírajícímu už mnoho času nezbývá.

„Byl jsem sedlák, jmenoval jsem se Petr a žil jsem nedaleko Staré Boleslavi. Když se mi narodila Ludmila, má žena zemřela. Tehdy mne navštívil jeden prelát z kapituly…“

„Mladota?“

„Ne, ten tehdy ještě v čele bratrstva nestál. Tehdy to byl kanovník Olbram. Už zemřel. Nabídl mi, že se mohu stát vladykou v Tajné. Pod podmínkou, že se stanu strážcem a přijmu jméno Burjan. Měl jsem jediný úkol. Starat se o Ludmilu.“

„Proč?“

„Nevím.“

„A nemáš náhodou malý medailon s tím kryptogramem B-S-W-Z?“

„Ten směli nosit jen zasvěcení. Postarejte se o Ludmilu!“ zašeptal tiše a z posledních sil uchopil Oldřicha z Chlumu za ruku. „Prosím! Slibte, že se jí nic nestane. A řekněte jí, že ji mám strašně rád. Víte, já…“ Najednou sebou trhl, ještě něco nesrozumitelného zašeptal a pak mu hlava klesla. Oldřich z Chlumu vytáhl z jeho těla meč a ostří od krve očistil trávou. Pak mrtvému vladykovi zatlačil oči.

Ještě chvíli si ho rozpačitě prohlížel, pak se nad jeho tělem rychle pomodlil a vydal se zpět ke dvorci. Nešel ale po cestě. Plížil se okrajem lesa, protože netušil, zda rytíř v hnědém plášti už tvrz opustil. Měl na sebe trochu vztek, že se také nezeptal na toho rytíře, co chtěl a zda ho Burjan neznal. Pak si ale uvědomil, že spíše ne. Jasně to vyplývalo z nočních událostí.

Jakmile se dostal na dohled dřevěné palisády, opatrně se rozhlédl a pak se připlížil ke dvorci. Stoupl si na špičky a podíval se do zemanské tvrze. Na první pohled bylo zřejmé, že uvnitř nikdo z cizích rytířů není.

Zadní brankou vešel dovnitř a zamířil k vladykovu obydlí.

Ludmile neprozradil, co se stalo jejímu otci. Jen řekl, že si má rychle sbalit věci a odjet s ním. Dívka chvíli váhala a pak rezolutně odmítla. Nakonec tedy přiznal, co se stalo. I to, že ho její otec chtěl zabít, ale nakonec zemřel sám. A že mu slíbil postarat se o ni.

Ludmila vrhla na Oldřicha z Chlumu nenávistný pohled, lhostejně pokrčila rameny a dodala, že stejně jí asi nic jiného nezbývá, ale že se za otce jednou pomstí.

Z dvorce odešli pro jistotu zadní brankou. Ani Ludmila neznala cizího rytíře v hnědém plášti, který v noci přijel a hledal Oldřicha z Chlumu. Otec ji ukryl ve sklepení podobném tomu, jaké našel panoš Ota v Tajné u Boleslavi. Řekl jí, aby mlčela a zůstala, dokud pro ni nepřijde. Co onen rytíř v hnědém plášti vlastně chtěl, to se nedozvěděla. Proto raději putovali po úzkých skrytých stezkách, které Ludmila znala, neboť netušili, kde mohou neznámí rytíři být.

„Kolem jsou lesy tak hluboké, že kdybych vás tady nechala, umřete hlady a na lidi vůbec nenarazíte," vysvětlovala výhrůžně.

„Nech už toho," napomenul ji nerudně. „Hlady umře v lese jen hlupák. Myslíš, že bych si neuměl něco ulovit?"

„Otec mne varoval, že nejprotivnější lidé na světě jsou královští služebníci. A jak vidím, měl úplnou pravdu.“

„Víš, před čím mne varoval můj otec, dokud ještě žil?“

„Měl vám především vysvětlit, že zabíjet lidi je smrtelný hřích.“

„To spíše měli vysvětlit rodiče tvému otci. Můj otec mi říkal, že nejprotivnější jsou nafoukané holky.“

„Nejsem nafoukaná,“ bránila se Ludmila zlostně. „Co byste po mně chtěl?“

„Nic. Slíbil jsem, že ti pomůžu, a to udělám. Nemyslím, že bys mi měla být vděčná, ale na druhou stranu je zbytečné pořád mne napadat pro to, co se stalo. Nebyla jsi u toho. A jednou třeba zjistíš, že ti říkám pravdu.“

Šlehla po něm očima, ale mlčela. Dál putovali mlčky. Teprve pozdě odpoledne se před nimi objevilo Zbečno. Zastavili se na kraji lesa a ukrytí za hradbou křoví sledovali malou vesničku s honosným dvorcem královského lovčího.

„Jak dobře znáš lovčího Godleva?“ optal se Oldřich z Chlumu. I když nic podezřelého nezahlédl, obával se zbrkle vyjít z úkrytu. Mezi nízkými dřevěnými domky s doškovými střechami panoval klid, a přesto cítil jakousi skrytou hrozbu.

„Občas nás navštěvoval,“ vzpomínala Ludmila. „Ale otec to neviděl rád. Já byla obvykle zavřená, abychom se nepotkali. Většina návštěv mne nesměla vidět.“

„Proč?“

Ludmila pokrčila rameny a nepřesvědčivě dodala, že se přece nehodí, aby si ji cizí muži prohlíželi, když je ještě svobodná.

„Já si tě také prohlížím,“ upozornil pobaveně Oldřich z Chlumu. „Pokud lovčího Godleva a jeho družinu pořádně neznáš, nemá cenu, aby ses šla podívat, zda je ve dvorci sám.“

„Já se nebojím!“

„Podívej, Ludmilo, žila jsi v lese a kromě svého otce neznáš lidi. Ty vůbec netušíš, co špatnosti a falše je v křesťanském světě. Uděláme to jinak.“

„Nebojím se,“ opakovala umíněně. „A kromě toho, nejsem hloupá.“

„To přece netvrdím. Přesto počkáš tady. Podívat se půjdu sám. Pokud to bude bezpečné, zavolám a přijdeš za mnou. Platí?“

„Co když vám zatím uteču?“

„Nejsi můj vězeň. Pokud to uděláš, budu mít klid. Nemysli si, že v tvé společnosti jásám štěstím.“

Ludmila se zamračila, pak si sedla na bobek a tvářila se uraženě. Mlčela a ostentativně se dívala stranou.

Oldřich z Chlumu uvázal koně ke stromu, z pochvy u sedla vytáhl meč a opatrně se vyplížil z úkrytu. Vesnice byla z téhle strany obehnaná proutěným plotem proti lesní zvěři, a tak měl situaci ulehčenou. Trávou po čtyřech doběhl k plotu a dál se plížil podél něho. Když našel místo, odkud viděl na otevřená vrata dvorce a skrze ně k domu i stájím, lehl si do trávy a tiše čekal.

Kolem hospodářských budov se míhala čeleď, zahlédl také několik vesničanů, kteří přivezli žebřiňák plně naložený senem. Zajeli ke stájím a dřevěnými vidlemi ho skládali pod otevřený přístřešek. Všude byl klid a místní lidé nebyli nervózní. Zdálo se, že ve Zbečně nikdo cizí není.

V trávě za proutěnou ohradou ležel Oldřich z Chlumu dlouho, než se rozhodl, že ve vsi je bezpečno. Právě když chtěl vstát, vyšel z obytného stavení královský lovčí Godlev a za ním cizí rytíř v hnědém plášti. Konečně měl Oldřich z Chlumu možnost prohlédnout si ho pořádně. Byl to svalnatý vysoký muž, pohyboval se pružně a z každého jeho pohybu vyzařovalo sebevědomí. Měl hnědé vlasy a štíhlý obličej, který nevynikal vůbec ničím. Kdyby si ho Oldřich z Chlumu nevšiml náhodou v Praze, ani by neuměl povědět, jak vlastně vypadá.

Cizí rytíř došel ke stáji a vyvedl koně. Vyskočil do sedla, přátelsky pokynul lovčímu rukou a otevřenými vraty opustil dvorec. Ale nezamířil po cestě ven z vesnice, nýbrž cválal přímo k místu, kde se za plotem skrýval Oldřich z Chlumu.

Královský prokurátor rychle uvažoval, co udělá. Kdyby vyskočil a začal utíkat zpátky do lesa, rytíř na koni by ho snadno dohnal a ještě by mohl svou zbrklostí ohrozit Ludmilu. Byl si jistý, že rytíř v hnědém plášti o něm nemůže vědět. Napadlo ho, že třeba ještě odbočí. Pevněji sevřel meč v ruce, aby mohl začít bojovat. Rytíř však neodbočil, nýbrž pokračoval dál mezi chatrčemi směrem k proutěné ohradě.

XV. KAPITOLA

Domů se mělnická lékárnice Adalberta vrátila až ráno. Měla plnou hlavu starostí, protože purkrabího Jaroše ze Slivence zachránit nedokázala. Nepoznala jed, jímž ho kdosi otrávil. Proto také nedokázala nalézt protijed. Dala mu dávidlo, pak roztok z utišujících bylin a nakonec lektvar k povzbuzení srdce. Ale nic z toho nepomohlo. K ránu mělnický purkrabí v křečích a prudkých bolestech zemřel. Nebylo pochyb, že to byla vražda.

Panoše Otu zastihla ve svém lůžku. Objímal zmuchlanou přikrývku, spokojeně se usmíval a spal. Shodila ze sebe šaty a lehla si vedle něho. Otevřel oči a objal ji. „Právě se mi o tobě zdálo," vysvětloval vzrušeně. Vojtka ho znala, a proto mu to příliš nevěřila. Ale i kdyby to byla pravda, neměla teď na milování chuť. Byla utahaná a ospalá. Jemně ho odstrčila a požádala, ať ji nechá. Panoš Ota povytáhl trochu rozmrzele obočí, ale poslechl. Lehl si zpátky a dovolil, aby se k němu jen přitulila. Usnula skoro hned.

Otovi se však spát nechtělo. Ležel na zádech, vnímal příjemný dotek ženského těla a přemýšlel. Těsně předtím, než ho Vojtka probudila, se mu zdálo o Ludmile. Pokoušel si ten sen vybavit, ale nešlo to. Člověk se vzbudí a sen je pryč. Nakonec si řekl, proč by se trápil. Vojtka bude spát nejméně do oběda a do šenku na rozcestí to byl jen kousek. Opatrně se vymanil z její náruče a vstal. Rychle se oblékl, seběhl na dvůr, osedlal koně a vyrazil za Ludmilou.

Našel ji v přízemí hostince. Březovým koštětem zametala podlahu a netvářila se zrovna nadšeně. „Jdeš mi pomoci?" uvítala ho.

„Chtěl jsem tě vidět," řekl a usmál se. I když měla na sobě špinavé šaty a veliké břicho vycpané polštářem, moc jí to slušelo.

„Tak tady máš koště," řekla a hodila mu ho. Sedla si na lavici k oknu, ruce složila do klína a dodala, že dívka v požehnaném stavu by neměla tak těžce pracovat. Pokud je Ota rytíř, udělá to za ni.

Ještě než se stačil panoš Ota ohradit, vešel do šenku čeledín s děvečkou, kteří se starali o dobytek a hospodářství. Oba Otu od vidění znali, protože se v zájezdním hostinci často zastavoval, když jezdíval za jejich paní.

„Ještě že vás, urozený pane, s tím koštětem nikdo nevidí," začal dobromyslně čeledín s kudrnatými zrzavými vlasy. „Zrovna včera se tu po vás někdo ptal."

„Pracovat není ostuda," ozvala se hned děvečka. Byla štíhlá a uměla se hezky usmívat, pokud měla dobrou náladu, ale to nebylo často. Dnes však zřejmě byla ta vzácná výjimka. „Koště je někdy užitečnější než meč."

„Kdo mne tady sháněl?" optal se panoš Ota ostře, koště opřel o stěnu a napil se ze džbánku řídkého ječného piva.

„Včera tudy projížděl nějaký chlap. Neznám ho. Ptal se po vás. Jestli jste tu náhodou nebyl s nějakou světlovlasou dívkou. Vy jste mu unesl dceru?"

„Cos mu řekl?"

„Co asi?" zasmál se bodře čeledín. „No že jsem vás už měsíc neviděl, ne? Přece vás neprozradím, to dá rozum."

„Jsem sám a momentálně nemám chuť připravit žádnou holku o čest. Ale i tak ti děkuji!" zabručel panoš Ota a podíval se na Ludmilu. Tvářila se upjatě, ale bylo vidět, že je pozorně poslouchá.

„To jsem mu taky pověděl," pokračoval hrdě čeledín. „Že býváte hostem naší paní, a tak nepřipadá do úvahy, abyste sem tahal cizí ženské."

„To jsi provedl výtečně," jízlivě souhlasil panoš Ota. Pak vzal do ruky koště, podal ho Ludmile a omluvil se, že se musí hned vrátit do Mělníka. Čeledín s děvečkou si vzali placky se sýrem a vrátili se na dvůr, protože bylo slunečné ráno a jíst venku bylo mnohem příjemnější.

„Slíbil jsi, že mne tu nenecháš samotnou," protestovala Ludmila tiše a sklopila oči k zemi, sotva za nimi zapadly dveře.

„Copak jsem se tu nezastavil?"

„Ale ano. Zametl jsi asi tak píď podlahy, popovídal sis s čeledí a zase odjíždíš. Strašně se mi stýská po Věnkovi."

„Já ho mám nahradit?"

„Jemu se nevyrovnáš. Ale když jsem sama, je lepší něco než nic," řekla a poprvé se nepatrně usmála. Jako by jí samotné došlo, co řekla. Omluvně pokrčila rameny a řekla, aby si to tak nebral.

„Královský prokurátor nařídil, abych se o tebe staral. O tom, že bych měl zastoupit rytíře Věnka, nepadlo ani slovo. Ale pokud to bude vyžadovat tvé bezpečí, rád se ujmu i toho."

„Ty jsi stejně zvláštní," vrtěla Ludmila hlavou. „Už zase máme ty vrahy v patách, a ty myslíš na takové věci."

„Na jaké?" opáčil panoš Ota pobaveně. Ludmila jen mávla rukou a řekla, že takové rozhovory stejně nemají žádnou cenu a že bude raději zametat než poslouchat jeho hloupé nafukování. A příště, až za ní přijde, tak se raději sejdou někde, kde nebudou všem lidem na očích, protože jak vidět, kanovník Mladota má své lidi všude. Nejlépe by to bylo někde v lese za hostincem.

„S tím rád souhlasím. V lese totiž nebudu muset za tebe zametat," přikývl panoš Ota. Pak se Ludmile uklonil a vyběhl na dvůr. Vyvedl koně ze stáje, ale nenasedl na jeho hřbet. Vydal se do Mělníka pěšky lesem, aby ho nebylo z cesty vidět. Uvažoval o tajemném muži, který tu včera po něm pátral. Zneklidnilo ho to víc, než dal před Ludmilou znát. Byla to náhoda, nebo mají opravdu

někoho v patách? Jakou cenu může mít Ludmila pro kanovníka Mladotu, že ji stále hledá? Vždyť ho to musí stát spoustu peněz. Do pátrání zjevně zapojil spoustu lidí. Tolik pomocníků neměl ani královský prokurátor, když pronásledoval zločince. Jenže Otovi bylo jasné, že církev v poslední době posílila svůj vliv na královském dvoře. A podle toho to také vypadalo.

Strážného v mělnické bráně se panoš Ota zeptal, zda ho tu včera nebo dneska někdo nehledal. Ale strážný jen vrtěl hlavou, proč se na něco takového vůbec ptá. Každý přece ví, že stačí zajít do lékárny za kostelem.

V první chvíli panoše Otu napadlo, že ten cizí muž v Mělníce ještě nebyl. Jenže to by bylo nelogické. Proč by ho hledal v zájezdním šenku za hradbami a ne ve městě? Mohla existovat jediná odpověď. Musel vědět, že panoš v Mělníce je, a teď jde po jeho stopách, aby našel Ludmilu. Pokud Ota chtěl, aby dívka byla v bezpečí, nesměl za ní do zájezdního hostince v lese chodit často. A raději by jí ani neměl posílat vzkazy.

Jenže to nebylo tak snadné. Jak to v podobných situacích bývalo, potíže nemusely být jen s tajemnými zločinci, ale mohla je způsobit i sama Ludmila. Byla chytrá, jenže nebyla zvyklá poslouchat. Chyběla jí pokora a trpělivost. Chápal ji však, on sám byl podobný. Uvažoval, jak dlouho asi vydrží v převleku za těhotnou černovlásku a bude obsluhovat v hostinci.

Panoš Ota nepamatoval takhle zamotaný rébus. V jiných případech šlo vždycky o několik zločinců, jejichž jména královský prokurátor znal či tušil, ale nyní proti nim stálo tajemné bratrstvo, jehož členem mohl být kdokoli. Proto se musel mít na pozoru vlastně před každým. Snad mimo Vojtky, protože, jak doufal, členem bratrstva nemohla být žena. Loudal se ulicí plnou lidí k rynku a uvažoval, co by bylo nejlepší. Nakonec si řekl, že nejdříve se potěší s Vojtkou. Vlastně kvůli tomu do Mělníka přijel a dosud se mu to nepovedlo. Přidal do

kroku a za chvíli už stál před vraty honosného domu s lékárnou.

Vešel do mázhauzu a rozmrzele se zastavil. Na kamenném sedátku odpočíval s nohama pohodlně nataženýma před sebe mělnický rychtář Arnulf, jemuž ve městě přezdívali kvůli řídkému vousu Kozí brada. Ve tváři měl ostré rysy a kolem očí i úst hluboké vrásky, i když nebyl nijak starý. Usmál se na panoše Otu a řekl, že se doslechl o jeho pobytu ve městě a proč nezašel na džbánek piva, aby pověděl, co je na Bezdězu nového.

„Dorazil jsem včera skoro v noci a to už jste byl s paní Adalbertou u toho umírajícího chudáka," vysvětloval rychle. „Čekáte tu na mě?"

„Ne, na paní Adalbertu. Nechtějí mě k ní pustit. Prý ještě spí. A to bude za chvíli poledne. Kdo to kdy viděl, aby hospodyně zaspala celý boží den?"

„Když musela být celou noc z domu, tak se nedivte."

„Já byl také celou noc vzhůru. Ale služba je služba," řekl a ostentativně zívl.

„Co jí chcete?"

„Neměl bych to spíše povědět jí?" zabručel s neskrývanou ironií v hlase rychtář Arnulf.

„Zapomínáte, že tu jsem jménem královského prokurátora," upozornil ho přísně panoš Ota. S mělnickým rychtářem se dobře znal a věděl, že si může dovolit přitlačit ho trochu ke zdi. Nebyl to v jádru zlý člověk, jen úzkostlivě opatrný, aby si na něho nikdo nemohl stěžovat.

Rychtář chvíli přemýšlel a pak se svěřil, že se přišel zeptat jen na dvě věci. Za prvé, zda paní Adalberta neprodala někomu v posledních dnech tinkturu, která by mohla člověka otrávit. A za druhé, jak je možné, že se v kuchyni na hradě našla prázdná lahvička, která má na dně značku její lékárny. „Zvláště tohle mi vrtá hlavou," dodal. „Pamatuji se totiž zcela jistě, že v noci paní Adalberta řekla, že žádné léky zemřelému purkrabímu

neprodávala, protože si pro ně posílal ke svému lékaři do Litoměřic.“

„Jistě, to jsou dobré otázky,“ souhlasil panoš Ota. „Než se vzbudí, mohu mít zase jednu či dvě otázky já na vás?“

„Stejně není co dělat, tak se ptej.“

„Za prvé, kdo mohl mít ze smrti purkrabího Jaroše ze Slivence užitek? A za druhé, co jedl před smrtí?“

„To první je přece jasné. Má značný majetek a vše zdědí jeho žena, protože jiné příbuzné nemá. Každý v Mělníce ví, že to mezi ním a jeho manželkou Lazarou příliš neklapalo. Jenže v každém manželství je něco. Urozená paní Lazara je jeho druhá manželka a s těmi bývá kříž. Tu první si obvykle člověk musí vzít podle přání rodičů. Ale tu druhou si už vybírá sám. Pěkná tvář nemusí být zárukou, že to je ta pravá. Už vidím, jak se nadechuješ, aby ses dál vyptával. Upozorňuji, že urozená paní Lazara to udělat nemohla. Jednak je z bohabojné a hlavně velice vlivné rodiny, a za druhé, je už tři dny pryč. Purkrabí Jaroš byl včera večer na návštěvě u vladyky Martínka v Byšicích. Jedl tam, a hned jak se vrátil, začal dávit, dostal křeče a jak víš, za pár hodin zemřel. Už jsem nechal vladyku Martínka přivést do města. Zatím je hostem na rychtě. Ale jestli zjistím, že někde kupoval jed…“

„Jed přímo ne,“ ozval se ze schodiště příjemný ženský hlas. Vzápětí do mázhauzu sestoupila drobná plavovlasá lékárnice. „Ostatně já jedy neprodávám. Nejen proto, že je to zakázané, ale hlavně proto, že Bůh dal lékárníkům povinnost život zachraňovat a ne ho brát. Ostatně, copak tamhle na stěně nevidíte oltářík s mými patrony? Apoštol Jakub Větší je patron lékárníků, svatý Šebestián je ochráncem před morem a svatá Apolena je patronkou zubních lékařů. To vám nestačí?“

„To na mě nezkoušej,“ zasmál se rychtář. „V šenku na rynku stojí ve výklenku nade dveřmi socha svaté Bibiany. To je ochránkyně před opilstvím a kocovinou. A

pokud si vzpomínám, opil jsem se tam už mnohokrát a kocovinu jsem pak měl tak strašnou, že jsem jednou dokonce slíbil, že přestanu pít. Tak co víš o vladykovi z Byšic?“

„Jsou tinktury, které v malém množství léčí, ale ve větším mohou zabít,“ přikývla Vojtka po krátkém uvažování. „Jenže žádná z nich nezabíjí způsobem, jak jsem viděla purkrabího Jaroše zemřít.“

„Chci jasnou odpověď! Prodala jsi Martínkovi z Byšic nějakou tinkturu, která může zabít? A přestaň s těmi výmluvami. Když začneš něco vysvětlovat, vždycky mne z tebe rozbolí hlava.“

„To spíš z toho piva, co pořád pijete i přes varování svaté Bibiany…“

„Tak sakra,“ rozzlobil se rychtář a vyskočil z kamenného sedátka, na kterém si až dosud hověl. „Prodala jsi mu tinkturu, která může zabít, nebo ne? Chci jen slyšet ano či ne.“

„Ano, ale…“

„Ticho!“ zařval rychtář a rychle odešel.

„A má svého vraha,“ zabručel panoš Ota. „To sakra neumíš lhát?“

„Stačí, že lžu kvůli tobě svému manželovi,“ řekla uraženě. „Ale nakonec, jak se zdá, úplně zbytečně. Protože ty se stejně k ničemu nemáš.“

„Copak jsi mě ráno neodmítla?“

„Jistě. Jenže copak se nevyznáš v ženské duši? Každá přece nejdřív dělá drahoty.“

„Snad, ale ty jsi usnula jako špalek,“ usmál se panoš Ota, vzal ji do náruče a objal. Přitom jí do ucha pošeptal, že to mohou rychle napravit. Vojtka ho políbila a řekla, že na nic jiného nečeká a už se moc těší. Zamířili po schodech zpět do patra k její ložnici. Ale než se tam dostali, dohnal je rychtář, který se do domu vrátil. Už se trochu uklidnil, i když byl ve tvářích ještě rudý po předchozím rozčilení. Zvedl ruku, aby zarazil Vojtčiny

protesty, a nařídil, aby hned šla s ním, protože musí její výpověď zapsat.

„Nešlo by to později?“ smlouvala.

„Ne! Jako rychtář odpovídám i za mravopočestnost mělnických měšťanek. Jestli budeš dělat potíže, budu každou noc kontrolovat poctivost tvého lože, tak si dej pozor.“ Pak se shovívavě podíval na panoše Otu a dodal, že nechápe, jak to s ní může vůbec vydržet, ale aby chvíli počkal, že to nebude dlouho trvat.

XVI. KAPITOLA

Oldřich z Chlumu s mečem v ruce sledoval zachmuřeně rytíře v hnědém plášti, jak se pomalu blíží k proutěnému plotu, za kterým se skrýval. Pokud byl rytíř sám, neměl se čeho bát, protože v boji jednoho proti jednomu by se určitě ubránil. Jenže netušil, zda někde ve dvorci či jinde ve vesnici nejsou jeho muži, se kterými ho v noci hledal v lesích kolem Zbečna. Vrtalo mu hlavou, jak může vědět, že se ukrývá zrovna pod hustou škumpou za plotem. Když se sem plížil z lesa, dával si zatraceně pozor. Jenže pokud o něm ví, proč už netasil meč?

Cizí rytíř se zatím líně blížil. Přesně ve chvíli, kdy chtěl Oldřich z Chlumu vyskočit, aby se začal bránit, muž v hnědém plášti zastavil koně, sesedl a vyhrnul si nohavice. S úlevou začal vyprazdňovat měchýř. Skoro současně se z lesa vyřítila na koni Ludmila a druhého hnědáka vedla za otěže za sebou. V ruce držela krátké kopí a volala na Oldřicha z Chlumu, ať se nebojí. Rytíř v hnědém plášti se po ní zvědavě ohlédl a klidně pokračoval.

Královský prokurátor už pochopil, že to byla náhoda. Kdyby zůstal tiše ležet, rytíř v hnědém by vyskočil do sedla a odjel, protože o něm neměl ani zdání. Jenže teď už se nedalo nic dělat. Vyskočil a rozběhl se naproti Ludmile. Ta těsně u něho zarazila a hodila mu otěže jeho koně. Pak zvedla kopí a obratně jím mrštila proti cizímu rytířovi. Na poslední chvíli uhnul a při tom si potřísnil škorně. Hlasitě začal nadávat a volal, že tohle si odskáče. To už seděl Oldřich z Chlumu v sedle a spolu s Ludmilou se hnal po cestě přes mýtinu k nedalekému lesu.

„Počkejte," volal za nimi rytíř v hnědém plášti. „Pane z Chlumu, chci s vámi hovořit…"

Oldřich si ho nevšímal. Pokud by s ním chtěl rytíř v hnědém opravdu hovořit přátelsky, mohl to udělat předtím v Praze. A sem si kvůli tomu nemusel brát oddíl ozbrojenců.

Než vjeli do lesa, Oldřich z Chlumu se ještě ohlédl přes rameno. Cizí rytíř se pomalu vracel k otevřeným vratům dvorce a koně vedl za sebou.

„Proč nás nepronásleduje?“ divil se.

„Jsme přece dva a on je sám,“ odpověděla Ludmila a snad poprvé se usmála.

„To je jistě důvod,“ souhlasil královský prokurátor a stěží skrýval ironii. Dívka si toho naštěstí nevšimla. Chvíli jeli vedle sebe mlčky, až to už Ludmila nevydržela a hrdě se optala, jestli to udělala dobře. Oldřich z Chlumu věděl, že to bylo zbrklé a kdyby měl ten rytíř s sebou ve Zbečně družinu, měl už by je ve své moci. Jenže neměl to srdce dívku pokárat. Raději přikývl a dodal, že to bylo opravdu na poslední chvíli.

„Co kdybychom na něj počkali, až pojede kolem, a zajali ho?“ navrhovala bojovně. Zářila štěstím.

„Jak víš, že pojede zrovna po téhle cestě?“

„Bude přece sledovat naše stopy, ne?“

„Možná… Najdeme si nějaký úkryt. Ne proto, abychom ho přepadli jako lupiči. My nejsme jako on. Chci jen mít jistotu, že opustil Zbečno. Pak se tam vrátíme. Musím vědět, co tam vlastně hledal. Třeba to bude lovčí Godlev vědět,“ vysvětloval Oldřich z Chlumu. Cesta stoupala do prudkého kopce, proto zpomalili. Občas se ohlédli, ale nikdo je nepronásledoval.

„Kdybychom ho zajali, tak nám to poví sám a nemusíme zbytečně ztrácet čas,“ upozornila horlivě Ludmila.

„Spěcháš někam? Jen tak mimochodem, co bychom s ním pak dělali?“

„No, potrestali.“

„A za co? Že si ulevoval u plotu a tys ho málem zabila? Za ten hod kopím bys zasloužila…“

„Já vím," skočila mu zkroušeně do řeči. „Jenže já nejsem zvyklá útočit na lidi. Kdyby tam stál jelen nebo divočák, tak ho neminu. Ale já se polepším, slibuji! Příště už ho zasáhnu."

„Příště nebudeš dělat nic, dokud ti neřeknu. A nebudeš se snažit zabíjet, sakra," rozzlobil se královský prokurátor. Chvíli jeli mlčky, ale pak se na zaraženou Ludmilu usmál a optal se jí, proč ho vlastně chtěla zachránit.

„Máte pravdu, vůbec si to nezasloužíte," pohodila vzpurně hlavou. „Jenže slíbil jste, že se o mě postaráte, tak vás musím přece chránit, to dá rozum."

„Také jsi tvrdila, že se mi jednou pomstíš," připomněl klidně. Ludmila ho zajímala. Byla to velice zvláštní dívka. Byla jako divoké nezkrocené hříbě.

„To udělám," souhlasila vážně. „Jenže až na to bude vhodná doba. Proto vás teď musím chránit. Jestli vás má někdo potrestat, pak to budu já a ne nějaký cizí rytíř… Podívejte, urozený pane. Vidíte ty křoviny? Tam bychom na něho mohli počkat."

Podobných úkrytů minuli už několik a Oldřich z Chlumu pochopil, že na tenhle ukazuje Ludmila jen proto, aby odvedla řeč. Přikývl, že to je dobrá volba. „Ale nesmíme zastavit tady. Kvůli stopám," poučoval ji důležitě. „Pojedeme až tamhle k tomu ohybu. Zdá se, že dál je země tvrdší. Tam sesedneme a lesem se vrátíme zpátky k těm křovinám."

„To je přece jasné," přikývla.

Koně odvedli kus dál od cesty na mýtinu a tam je uvázali na dlouhou otěž, aby se mohli pást. Pak se ukryli.

„Slyšela jsi někdy jméno kanovníka Mladoty?" optal se Oldřich z Chlumu, když se pohodlně usadil do mechu.

„Ale jistě. Vy ho znáte také?"

„Jednou jsem s ním mluvil. Odkud ho znáš ty?"

„Několikrát navštívil náš dvorec. Moc laskavý člověk. Ale většinou hovořil jen s mým otcem. Mne si nevšímal. Proč taky? Je prelát a já dívka."

„Nezmínil se tvůj otec o nějakém mystériu? Nevyprávěl ti o svatém Václavovi?“

Ludmila vrtěla hlavou. Otec jí jen prozradil, že jméno Ludmila dostala po dávné kněžně, která byla babičkou svatého Václava. Nic víc. Na chvíli se odmlčela a pak se optala, co je to mystérium.

„Takový obřad, který vypadá jako církevní mše, ale mše to není,“ vysvětloval rozmrzele Oldřich z Chlumu.

„Tak to jsem jednou viděla,“ vyhrkla překvapeně. „Je to už spousta let. Tehdy jsem byla ještě malá holka. Můj otec mne někam odvezl. Jeli jsme dva dny. Moc se na to nepamatuji. Vzpomínám si jen, že jsme sestoupili do nějaké krypty a že tam byla strašná zima. Kolem stáli cizí lidé a mě postavili k několika malým holkám. Byla to strašná nuda a chtělo se mi spát. Pak ti cizí lidé něco říkali a zpívali a nakonec jsme se zase vrátili domů.“

„Kde to bylo?“

„To já nevím. Ale ještě si vzpomínám, že na stěně byl namalovaný nějaký muž. Líbil se mi, a když jsem se otce zeptala, řekl, že to je svatý Václav. Takže to bylo asi v nějakém kostele. Nikdy později už jsme to místo nenavštívili.“

Povídali si ještě dlouho, ale jak Oldřich z Chlumu zjistil, víc toho Ludmila nevěděla. Uplynuly nejméně dvě hodiny a na cestě nezahlédli živou duši.

„Tak se mi zdá, že jsem ho přestal zajímat,“ bručel Oldřich z Chlumu. „Ale já se mu nedivím. Po tom hodu kopím…“

„Nezasáhla jsem ho, tak proč se k tomu pořád vracet?“ protestovala Ludmila. Najednou tiše sykla, aby Oldřich z Chlumu zmlkl. Zašeptala, že slyší koňská kopyta. Královský prokurátor napjal uši, ale bylo ticho. Už jí to chtěl povědět, když to zaslechl také. Na cestě od Zbečna se objevil rytíř v hnědém plášti a za ním cválalo na koních šest mužů. Jeli rychle a nedívali se po stopách. Přehnali se kolem a zmizeli v ohybu cesty.

„Nejsou všichni," řekla Ludmila okamžitě. „V noci, když bili mého otce, aby prozradil, kde jste, jich bylo víc."

„Třeba zůstali ve Zbečně. Nebo slídí po okolí. Musíme si dát pozor. Ale jak víš, kolik jich bylo? Ráno jsi tvrdila, že jsi nic neviděla."

„Vzpomněla jsem si až teď… Chcete se vrátit k lovčímu Godlevovi? Já myslím, že to je zbytečné. Je to namyšlený hlupák, od něho se toho moc nedozvíte."

„Přesto bych si s ním rád popovídal. I když je to nebezpečné. Jedině že bych se přestrojil, aby mne nikdo nepoznal."

„Mám v brašně celkem hezké dívčí šaty," jízlivě podotkla Ludmila. „Ale i když jsou mi hodně volné, přes břicho byste je neoblékl."

„Víš, co mě štve? Že jsem se ničím neprovinil, a přesto mne Bůh tebou takhle strašně trestá," odsekl uraženě Oldřich z Chlumu. Chvíli přemýšlel a pak se optal, zda tu někde poblíž není osada.

„Je, ale až za kopcem. Myslím, že se jmenuje Sýkořice," vysvětlovala ochotně. „Jen pár chalup."

Jeli dost dlouho, než narazili na stezku, která odbočovala do malé osady. Hned v prvním domě se Oldřichovi z Chlumu podařilo koupit starou, potrhanou a špinavou mužskou suknici a rozedraný krátký pláštík. Hospodář si za ně řekl tolik, jako by oděv byl skoro nový. Královský prokurátor nesmlouval, protože se už v životě naučil, že cena všech věcí záleží na tom, jak nutně je zrovna potřebuje. A tenhle rozedraný oděv potřeboval velice.

Zpět ke Zbečnu se jim z prudkého kopce jelo snáze. Před vsí odbočili k řece. Na břehu Berounky panoval klid. „Tady na mě počkáš," nařídil Ludmile. „Ne aby tě zase napadlo zachraňovat mne. Hlavně ale nikoho prosím nezabíjej!"

„Jen v případě, že by kolem šel někdo s jídlem. Kručí mi v žaludku, že to musí být slyšet až do Zbečna."

„Něco přinesu," slíbil a zamířil k nedalekým křovinám, aby se převlékl. Když se vrátil ke koním, Ludmila se hlasitě rozesmála. „Jako žebrák tedy moc nevypadáte," podotkla pobaveně. „Většinou bývají vyhublí na kost. A nenosí na nohách škorně."

„Ty si samozřejmě zuji," bručel nespokojeně královský prokurátor. „A co se týká postavy, jsem prostě urostlý žebrák, no a?"

„Bůh vás opatruj," řekla Ludmila prostě a požehnala mu.

„Tebe taky," odpověděl, aniž o tom přemýšlel. Cítil se nesmírně nejistě. Najednou si uvědomil, jak bezpečný štít dává člověku honosné oblečení a erb. Zaváhal a teprve pak vyrazil po cestě zarostlé vysokou trávou k nedalekému dvorci.

Sotva vešel do otevřené brány, zastoupil mu cestu tmavovlasý čeledín s jednou rukou. „Co tu chceš?" rozkřikl se.

„Musím hovořit s královským lovčím. Nesu mu vzkaz," vysvětloval pokorně.

„Tak povídej a pak vypadni."

„Je to jen pro něj," rozzlobil se Oldřich z Chlumu, a aniž se ohlížel na protesty jednorukého čeledína, vyrazil ke vchodu do obytného stavení. Čeledín ho dohnal a popadl za ruku, ale setřásl ho. To bezděčné pánovité gesto čeledína zarazilo. Zastavil s otevřenou pusou a díval se za podivným žebrákem.

Než královský prokurátor vystoupil po schodech k masivním dřevěným dveřím, otevřely se a objevil se lovčí Godlev. Měl na sobě prostou soukennou suknici, s níž kontrastoval nákladný stříbrný pás s pozlaceným nákončím. Přísně se zadíval na Oldřicha z Chlumu a ruku položil na jílec tesáku, ale najednou roztáhl ústa do širokého úsměvu. „Jste to vy, pane královský prokurátore?"

„Nejsou tu někde muži z družiny toho rytíře, který byl u vás ráno?“ optal se rychle a ohlédl za sebe, zda má volnou cestu k vratům, pokud by potřeboval utíkat.

„Kde je těm konec!“ mávl lhostejně rukou lovčí Godlev. „Co mi chcete?“

„Ušetříte, nebude to almužna,“ ironicky se ušklíbl Oldřich z Chlumu. „Znáte toho rytíře?“

„Já ne, ale vy byste ho měl znát. Vyptával se na vás, jako byste byli dávní přátelé. A říkal, že má o vás strach.“

„Řekl alespoň jméno?“

„Bohemund. Je prý služebník našeho krále.“

„Přemysla II. Otakara? Lhal vám.“

„Pochybuji. Já ho několikrát na Pražském hradě zahlédl, když jsem tam pobýval. Navíc mi ukázal list s královskou pečetí.“

Oldřich z Chlumu mlčky přikývl, pak se otočil a bez rozloučení odešel. Lovčí Godlev ho posměšně sledoval, dokud nezmizel mezi dřevěnými chalupami na návsi.

Král mne dává sledovat, uvědomil si královský prokurátor. A možná nejen to. Co když jsem odhalil něco, co se našemu panovníkovi nelíbí?

Cítil strach. Král mohl potrestat každého poddaného. Jenže nemohl nic takového udělat bezdůvodně. Alespoň ne veřejně. Ovšem tajně si mohl dovolit cokoli. Co když mu slouží člověk, který nepohodlné muže odstraní jinak? Ludmila, ta z Tajné u Boleslavi, byla možná potomkem svatého Václava, i když to vypadalo jako smyšlenka. V jejím původu se navíc skrývalo něco, co Oldřich z Chlumu zatím nechápal, ale o čem velice dobře vědělo záhadné bratrstvo a chránilo si to tajemství. Král se mohl rozhodnout celou záležitost pohřbít, než vše zajde ještě dál. Šlo přece o tajemství přemyslovského rodu. Sám Přemysl II. Otakar se navíc zmínil, že jakousi roli v tom hraje i jeho mocný sok Rudolf Habsburský. Protože král znal svého prokurátora, musel předpokládat, že ho pouze slovy těžko zastaví. Třeba si mohl říci, že nejjistější by bylo odstranit ho definitivně.

„Asi jsem zešílel," bručel si královský prokurátor pro sebe zlostně. „Vidím spiklence skoro v každém. Proti mně je boleslavský popravce, církev a teď podezřívám už i krále." Měl nutkání všeho nechat, vrátit se na Bezděz a věnovat se raději spadlému lešení u spodní brány. Jenže věděl, že v tuhle chvíli už to nejde. Pokud sedí člověk ve voze, který se bez spřežení řítí dolů z kopce, musí se jen modlit, aby to dobře dopadlo. Kdyby vyskočil, poláme si vaz určitě. Pokud zůstane, třeba to přežije. A pak, byly tu ty dvě Ludmily. V životě by si neodpustil, kdyby je zradil. A neodpustila by mu to ani třetí Ludmila, jeho žena.

Vrátil se ke koním a i s Ludmilou vyrazil dál podél řeky k Berounu. Přinést nějaké jídlo ze dvorce lovčího Godleva zapomněl. Naštěstí o kus dál po proudu potkali rybáře, který seděl na břehu a pekl si na ohni pstruha. Koupili ho a ještě dvě tmavé žitné placky, za které Oldřich z Chlumu zaplatil víc než za dvě večeře v městském šenku.

Většinu vesnic obešli a zastavili se až u poustevníka v opuštěném skalnatém údolí kousek za Loděnicí, kde přespali. Královský prokurátor to místo znal a věděl, že v jeho jeskyni budou v bezpečí. Následujícího dne před polednem dorazili do vesnice Motol, odkud to byl už jen kousek k břevnovskému klášteru. Rytíře v hnědém plášti ani nikoho z jeho družiny nepotkali. Jako by se propadli do země.

V zanedbané zájezdní hospodě Oldřich z Chlumu pronajal komoru na přespání, ukryl tam Ludmilu a nařídil, aby nikam nevycházela. Plášť s erbem českého krále uložil do truhlice, nechtěl být nápadný. Koně nechal v maštali a pěšky se vydal oklikou k poříčskému brodu. Přebrodil Vltavu a chvíli bloudil mezi předměstskými domky a dílnami, než našel šenk, kde byla ubytovaná jeho družina. Nikoho ze svých mužů však nenašel. Hospodský mu udiveně sdělil, že včera všichni odjeli, protože prý jim jejich pán, královský prokurátor, poslal

vzkaz, že je nutně potřebuje. Kam ale zamířili, to netušil. Teprve když tohle všechno svědomitě vysvětlil, zamračil se na Oldřicha z Chlumu, jehož osobně neznal, a vyhrkl, proč se na to vyptává a kdo vlastně je.

„Jsem staroboleslavský kanovník Mladota," odpověděl mu. „Kdyby se tu někdo vyptával, pamatuj si, Mladota!" Pak se otočil a s hlavou plnou starostí se vydal zpět k brodu.

Do zájezdního hostince v Motole se vrátil těsně před večeří. U šenkýře objednal jídlo a nařídil, aby ho přinesl do komory. Nechtěl se s Ludmilou ukazovat v šenku, aby nebyl hostům na očích. Pak vyběhl po schodech do podstřeší. Pootevřel dveře a křikl, že to je on. Chvíli počkal a pak vešel. Věděl, jak jeho žena nesnášela, když k ní vpadl bez ohlášení. Ale hned na prahu se zaraženě zastavil. Místnost byla prázdná.

Otočil se a pospíchal dolů, ale šenkýř jen vrtěl hlavou. Ne, nevšiml si, že by někdo přišel pro tu dívku, která urozeného pána doprovázela. Stejně tak si nevšiml, že by odešla. Ničeho si nevšiml ani jeho pacholek. Ale Ludmilin grošák ze stáje zmizel.

XVII. KAPITOLA

Sotva velitel Diviš Ludmilu z Vartemberka opustil, setřela si slzy z očí, posadila se do křesla, nalila si do poháru trochu vína a začala přemýšlet. Ne, nemínila tu záležitost s obležením Bezdězu nechat jen na Divišovi. Jenže pro její plány bylo lepší, aby si myslel, že ona neví kudy kam. Alespoň se jí nebude plést do toho, co udělá. Problém byl, že sama ještě dobře nevěděla, jak varovat svého manžela Oldřicha, aby nepadl do zajetí Jaroslava z Hruštice. To ovšem neměnilo nic na jejím přesvědčení, že to zařídí lépe než velitel Diviš. Stejně jako s těmi lupiči.

Hned následující ráno jí dalo částečně za pravdu. V noci se pokusil na Divišův příkaz jeden z mužů hradní posádky nenápadně vyklouznout z hradu. Protože si oddíl boleslavského popravce rozbil tábor až úplně dole před první bránou, spustil se po provaze ze skály na opačném konci ostrohu pod kaplí. Jenže Jaroslav z Hruštice postavil své muže i do lesa na opačné straně kopce a vojáka z bezdězské posádky chytil. Nechal ho uvázat silným lýkovým provazem ke stromu na dohled z oken menšího paláce, v němž sídlil Oldřich z Chlumu se svou ženou. Jeho hlásný pak až do ochraptění křičel na obránce, že jestli se velitel Diviš pokusí ještě jednou o něco podobného, každého chyceného muže z posádky okamžitě oběsí. A také toho, kterého už mají v zajetí.

Ludmila z Vartemberka nešťastně vzdychala, a když potkala Diviše, naříkala, co si jen počnou.

„Nebojte se, má paní. Nechte to na mně, já už si poradím," sliboval překotně velitel. I když se snažil konejšivě usmát, kvůli kvůli jizvě na tváři by uklidnil jen někoho hodně otrlého. Přesto se Ludmila z Vartemberka vděčně usmála a dodala, že na něho bylo vždycky

spolehnutí. Ale že by byla ráda, pokud bude chtít zase něco podniknout, aby jí o tom předem pověděl. Pak bude mít o Oldřicha z Chlumu mnohem méně starostí.

Nakonec navrhla, aby Jaroslavovi z Hruštice nabídl, že s ním vymění zajatého vojáka z jejich posádky za jednoho z těch zajatých lupičů. „Ovšem ne za Kunu z Kováně!“ dodala přísně.

„Na to nepřistoupí,“ vrtěl pochybovačně hlavou velitel Diviš. Jak se záhy ukázalo, předpokládal správně. Ludmila z Vartemberka to ostatně tušila také. Byla to ale součást plánu, který ji v noci napadl.

„To je škoda,“ povzdechla si, když jí to přišel povědět. „Zdůvodnil to nějak?“

„Máme prý okamžitě propustit Kunu z Kováně, protože je podle jeho názoru nevinný. S ostatními lotry si prý můžeme dělat, co se nám zlíbí. A ještě řekl, že bychom si neměli zahrávat s jeho trpělivostí.“

„Jistě, to bychom opravdu neměli,“ souhlasila živě Ludmila z Vartemberka. „Co kdybychom tedy Kunu z Kováně pustili?“

„Odpusťte, urozená paní, ale nechytá se vás horkost?“ zabručel neuctivě velitel hradní posádky a v jeho hlase znělo opovržení nad ženským rozumem.

„Co věděl, to díky tvé chytrosti na mučení přiznal. Královský prokurátor si ho zase chytí, až se vrátí. Teď, když víme, že těm lupičům velí, to přece nebude těžké. Hlavně abychom zachránili mého manžela.“

„A to vás nenapadlo, že i když Kunu z Kováně pustíme, budou tu kolem ti lotři na pana Oldřicha z Chlumu číhat dál?“

„Tak nám bude muset Jaroslav z Hruštice odpřisáhnout na svatý kříž, že nic takového neudělá. Dostane Kunu z Kováně a nás nechá na pokoji.“

„Nesouhlasím,“ rozzlobil se velitel Diviš. Zlostně si hryzal rty a měl na sebe zlost, že za paní Ludmilou s tou zprávou vůbec chodil.

„Nařizuji ti to," vykřikla manželka královského prokurátora zlostně, rudá zlostí vyskočila z křesla a ještě si dupla nohou. „Ať přivede boleslavský popravce sem nahoru před horní bránu našeho vojáka a my ho vyměníme za Kunu z Kováně. Ještě dneska večer. A pokud mne neposlechneš, počítej s trestem."

Diviš si nebyl jistý, zda něco takového vůbec může Ludmila z Vartemberka udělat, jenže znal ji a věděl, že to je velice laskavá paní, ale jen do okamžiku, než dostane zlost. To se pak raději snažil klidit stranou i Oldřich z Chlumu. V duchu musel uznat, že na jejím příkazu něco je, protože byla pravda, že Kuna z Kováně jim daleko neuteče. I kdyby lidé boleslavského popravce zrušili obléhání jen naoko a číhali kolem v lesích, měl by posel z Bezdězu větší naději proklouznout. Nakonec se tedy uklonil a neochotně zabručel, že to nějak zařídí. Rychle odešel, protože být s paní Ludmilou přinášelo stále potíže.

Sotva zmizel, zavolala si Ludmila z Vartemberka svou komornou Juditu. Dlouho jí něco vysvětlovala. Rychle napsala dva listy, oba zapečetila a dala jí je spolu s váčkem peněz. Pak se komorná odešla do čeledníku převléknout do obyčejného venkovského šatu.

Do klekání zbývala spousta času, když se před horní bránou objevil zástup rytířů na koních. V čele jel se svou zástavou Jaroslav z Hruštice, za ním na vraníkovi Kunův mladší bratr Havel. Podle výrazu jeho jindy unylé tváře měl myšlenky stejně černé jako svého koně. Jeden z ozbrojenců vedl na provaze spoutaného vojáka z hradní posádky.

„Konečně jste dostali rozum," volal spokojeně Jaroslav z Hruštice. „Tak do toho, ať to máme za sebou."

„Nejdříve přísaha," připomněl velitel Diviš. „Nejlepší by bylo, kdybyste svůj slib potvrdil v naší hradní kapli. Na posvěceném místě…"

„Máš mě za hlupáka?" rozzlobil se boleslavský popravce.

„Tak si přiveďte svého kněze," pokrčil rameny velitel Diviš a podíval se na Ludmilu z Vartemberka, která stála vedle něho a sledovala, zda dělá všechno tak, jak si přála.

Nastalo dlouhé dohadování, až nakonec Jaroslav z Hruštice ustoupil a poslal pro faráře do nedalekých Doks. Na Bezdězu fara nebyla a svého kaplana nechal v Boleslavi. Zatím se rychle šeřilo. Konečně se před bránou objevil usměvavý prelát. Když mu vysvětlili, co se po něm chce, povzdechl si, jak nevděčnou službu má. „Takovou výšku se škrábat do kopce," bručel nespokojeně. „Klidně jsme to mohli odbýt u mě v kostele. Já myslel, že tu někdo umírá, nebo něco takového." Ale nakonec přísahu přijal a požehnáním ji stvrdil. Hned pak se otočil a zamířil po cestě podél hradeb dolů. Nedošel daleko, když se z křoví vynořila komorná Judita převlečená za venkovskou holku. Překvapeně se na ni usmál a pak se optal, co chce.

„Nejsi rád, že vidíš svou rodnou sestru?" ušklíbla se hádavě, ale hned nasadila pokorný výraz a chvatně dodala: „Řekni jim, že jsem s tebou přišla z Doks. Musím se dostat odtud."

„To mi přece nebude nikdo věřit," protestoval hned. „A pak, jsem kněz. Copak mohu lhát?"

„Jestli mne odtud nedostaneš, pověsí mě. A pana Oldřicha z Chlumu taky, milovaný bratře. Nepřej si vědět, co pak s tebou udělá náš otec."

Dokský farář by nikomu nepřiznal, že z otce má ještě větší strach než z božího hněvu, protože ten nebyl tak jistý a čekal ho až v daleké budoucnosti, zatímco výprask od otce měl jistý skoro hned. I když už byl dospělý a kněz, otec neváhal použít svou pádnou ruku kdykoli. Protože se Jaroslav z Hruštice stále ještě u horní brány dohadoval s velitelem Divišem, nakonec ho stráže u dolní brány spolu s jeho sestrou pustily. Měly přece příkaz, že nesmějí nechat projít nikoho z bezdězské posádky. Tahle holka byla hloupá venkovanka a bylo tedy jedno, odkud

přišla. Navíc farář při Bohu odpřisáhl, že to je jeho sestra, a kněz by křivě nepřísahal.

Jakmile Ludmila z Vartemberka z hradeb uviděla spěchat svou komornou v doprovodu preláta uličkou mezi domky předměstí pryč, řekla Divišovi, že si to rozmyslela. Kunu z Kováně nevydají. Dodala ještě, ať pošle boleslavského popravce k čertu, pak se otočila a spokojeně odešla večeřet.

Hned ráno se u Ludmily z Vartemberka ohlásil velitel Diviš. Zastavil se krok před jejím křeslem, ruce založené v bok, a bez úvodu se optal, co měl ten včerejší trapný rozmar znamenat. Jaroslav z Hruštice zuří a Kunův bratr Havel ztloukl zajatého muže z hradní posádky tak, že zůstal ležet v bezvědomí a přišel asi o pár zubů.

„Zachoval se jako opravdový rytíř," jízlivě podotkla Ludmila. „Našeho vojáka jistě můj manžel odškodní. A bohatě. Protože to všechno dopadne dobře."

„To vás nenapadlo, že si vylijí vztek na něm?" hájil svou posádku velitel Diviš. „Když už jste slíbila Kunu z Kováně propustit, měla jste dodržet slovo."

„Nejsem rytíř, jen hloupá ženská," jízlivě odsekla Ludmila z Vartemberka. „Ale jen tak mimochodem, není má vina, že vojáka z hradní posádky zajal Jaroslav z Hruštice. Já bych ho neposílala ven takhle hloupě."

„Jak hloupě?" skoro zavyl Diviš. „Copak vy rozumíte válečné lsti?"

„Nepotkal jsi dneska ráno někde mou komornou Juditu?"

„Co ta s tím má společného?"

„No, snad jen to, že i když nemám zkušenosti ostřílených válečníků, je má komorná právě na cestě do Prahy. A nese mému manželovi vzkaz, co se tu děje."

Diviš rozzlobeně koulel očima a jizva na jeho tváři zrudla. Chvíli přemýšlel a pak se opatrně zeptal, jako kdyby stoupal na tenký led a nevěděl, jestli ho unese: „Tak kvůli tomu jste včera večer sehrála to divadlo?"

„Chceš snad říci, že jsem si dovolila ten trapný rozmar, ne?“

„Proč jste mi to jen neřekla?“ stěžoval si ublíženě. „Co kdyby se to nepovedlo? Mohl jsem zasáhnout…“

„Raději ne,“ vyhrkla Ludmila z Vartemberka tak upřímně, že se velitel Diviš ani nestačil urazit.

Otevřeným oknem se z nádvoří ozval křik. Oba ztichli, Diviš rychle došel k oknu a vyhlédl ven. Hlasitě křikl: „Co se děje?“

Ludmila z Vartemberka uslyšela tlumenou odpověď. Prý dole pod hradem bojují muži boleslavského popravce s vojenským oddílem, který přijel pod zástavou českého krále. Na nic nečekala. Vyskočila z křesla a hnala se ke dveřím. Jenže velitel Diviš udělal totéž. V úzkém východu se srazili. „Jako velitel tam musím být co nejdříve,“ řekl rychle, jako by to byla nějaká omluva. Pak Ludmilu odstrčil a vyběhl ven.

Na hradby ale dorazili společně, protože Ludmila z Vartemberka to vzala po opačné straně ochozu. Bylo to sice o něco delší, ale nebyl tam nikdo, a tak měla volnou cestu.

„Podívejte, má paní,“ ukazoval Diviš vzrušeně rukou dolů k první bráně. „To jsou naši vojáci. Ti, co doprovázeli pána z Chlumu do Prahy.“ Pak se obrátil na hradní nádvoří a začal sprostě nadávat svým mužům, proč se tak loudají. „Rychle,“ křičel bojechtivě. „Pojedeme jim na pomoc.“

Jenže než se vojákům z hradní posádky podařilo osedlat koně a připravit se k výpadu, malý oddíl u dolní brány si prorazil cestu zástupem bojovníků boleslavského popravce. Pomalu postupoval po svahu nahoru k hradu. Vojáci kráčeli do kopce obrácení zády a odráželi výpady útočníků, kteří je pronásledovali. Protože cesta byla úzká, nehrála početní převaha oddílů Jaroslava z Hruštice žádnou roli.

Velitel Diviš nechal otevřít bránu a vyrazil ven, ale bylo to už celkem zbytečné. Za chvíli se brána opět s

rachotem zavřela a všichni muži v pláštích s erbem českého krále byli zpátky v bezpečí za mohutnými kamennými hradbami. Šarvátka jim nepřinesla žádné větší ztráty, pouze několik z nich mělo krvavé šrámy na těle, jeden přeraženou ruku a dva v těle zabodnuté nepřátelské šípy.

„Kde máte Oldřicha z Chlumu?“ volala na ně starostlivě Ludmila z Vartemberka.

„Měl by už být tady,“ odpověděl plešatý voják, který oddíl z Prahy přivedl. „Poslal nám vzkaz, abychom se vrátili domů, že nás tu bude čekat…“

„Není tu,“ skočila mu do řeči Ludmila z Vartemberka. Hovořila vysokým hlasem a byla na pokraji hysterie. Její pečlivě hrané sebeovládání bylo to tam. Velitel Diviš by ji rád uklidnil, ale netroufl si jí říci, že se nemá bát a ať to nechá na něm. Tolik rozumu měl, že nechtěl ještě přilévat oleje do ohně.

Skoro celý den diskutovala Ludmila z Vartemberka s velitelem oddílu, který přijel z Prahy, a ten jí musel donekonečna opakovat, co všechno Oldřich z Chlumu v Praze dělal, jak odjel a nic jim neřekl. A jak jim poslal vzkaz, že se mají vrátit na Bezděz.

Velitel Diviš se zase radil se svými muži, zda se mohou odvážit výpadu proti oddílům Jaroslava z Hruštice. Teď, když se na Bezděz probil oddíl z Prahy, byly síly téměř vyrovnané. Podle zásad rytířské cti by útok měli podniknout, přesto Diviš váhal. Uvnitř hradeb jim nic nehrozilo a za královským prokurátorem do Prahy mířila komorná Judita se vzkazem. Bylo tedy zbytečné ztratit muže výpadem za hradby. Jediným důvodem k útoku by byla pomoc Oldřichovi z Chlumu, jenže nikdo netušil, kde by mohl být. Jak ho Diviš znal, velice pochyboval, že by padl do zajetí.

Večer se stalo něco neočekávaného, co vyřešilo jeho trápení, jak se rozhodnout. Jaroslav z Hruštice nechal zbourat tábor, všechno naložil na několik vozů, muže seřadil do oddílů a odtáhl.

„Něco se muselo stát," vrtěla starostlivě hlavou Ludmila z Vartemberka. „Co když zajali mého manžela?"

„To bych se moc divil," uklidňoval ji velitel Diviš. „Jak znám boleslavského popravce, je to pokřivený parchant, určitě by nám to přišel povědět. Měl by hubu roztaženou od ucha k uchu štěstím. Umřel by, pokud se mu to povedlo a nemohl se chlubit."

„Snad máš pravdu," souhlasila Ludmila. „Jenže proč tedy odtáhl? Musím se přiznat, že mám teď mnohem větší strach, protože udělal něco, čemu nerozumím. Když byl se svými vojáky pod hradbami, bylo mi lépe."

„Zítra vyšlu pár zvědů. Zjistí, zda se neukrývá někde v okolí, i když tomu nevěřím. Také se pokusí zjistit přímo v Boleslavi, co se děje. Znám pár mužů z posádky Jaroslava z Hruštice."

Jeden ze zvědů se následujícího dne vrátil záhy po obědě. Celá záležitost měla překvapující rozuzlení. Zjistil, že předešlého dne navštívil vojenský tábor pod Bezdězem staroboleslavský kanovník Mladota a měl s Jaroslavem z Hruštice dlouhý a vzrušený rozhovor. O čem, to nikdo netušil. Ze stanu byly slyšet rozčilené hlasy, ale nikdo jim nerozuměl. Jakmile kanovník odjel, boleslavský popravce zrušil obléhání a vrátil se na svůj hrad. A dnes ráno si vzal život. Vyskočil z okna paláce a jeho tělo našli celé zkrvavělé až dole pod skálou nedaleko cesty k Přihrádku. Co ho vedlo k tomu, že si sáhl život a jeho duše přišla o spasení, to nikdo netušil.

XVIII. KAPITOLA

Oldřicha z Chlumu mrzelo, že křivoklátská Ludmila utekla. Nepochyboval, že se sama rozhodla, protože kdyby ji někdo unesl, neobešlo by se to bez křiku a násilí. Ludmila byla silné děvče, které umělo lovit a bojovat možná lépe než někteří urození muži. Kdyby došlo k zápasu, někdo by si toho musel všimnout. I když ho její nevděk trochu mrzel, netrápil se tím. Vlastně měl o starost méně.

Vrásky na čele mu dělala jiná věc. Zmizení družiny a to, že netušil, kdo je onen rytíř v hnědém plášti. Bylo jasné, že někdo ví o jeho krocích. Sám přitom neměl tušení, kdo to je ani jak ho setřást. Stopař, který pronásledoval zvěř, byl vždycky ve výhodě. Musel tedy udělat něco, aby se z kořisti stal lovec. Bude se muset co nejrychleji vrátit na Bezděz. Ale ještě než to udělá, potřeboval si promluvit s vyšehradským bibliotékářem Hibernatem. Byl si skoro jistý, že členy tajemného staroboleslavského bratrstva budou i církevní preláti. Pokud pořádají mystéria, jak mu pověděla druhá Ludmila, pak o nich mohl někdo z církevních kruhů vědět. Nějaký prelát se mohl proříci, pochlubit se v opilosti nebo se prostě vyznat ze svých hříchů. Cesta ke všem záhadám vedla přes tohle bratrstvo.

Jestliže neposlal rytíře v hnědém plášti král a on lovčímu Godlevovi lhal, pak musel být služebníkem staroboleslavského kanovníka Mladoty. To Oldřichovi z Chlumu připadalo po dlouhém uvažování jako pravděpodobnější. Přece jen nechtěl uvěřit tomu, že by za ním král Přemysl II. Otakar poslal špeha nebo dokonce zákeřného vraha. Český panovník byl rytíř, a i když musel občas udělat něco, co zrovna čestné nebylo, tak

podlý by snad nebyl, Alespoň v to královský prokurátor doufal.

Ale ať už to bylo, jak chtělo, jedna věc byla v celém řetězu násilí, sledování, přepadávání a útěků jistá. Kdosi odlákal pryč z Prahy jeho družinu, aby on sám zůstal bez ochrany. To mělo jediný smysl. Aby ho mohl snáze odstranit. Tohle královský prokurátor věděl a nemělo smysl kvůli tomu naříkat. Teď šlo jen o to, kdo bude chytřejší. Ještě štěstí, že si už ve Zbečně opatřil převlek žebráka.

Ráno si sbalil bídné hadry do brašny, přes ramena přehodil plášť s erbem českého krále a chvíli se zdržel dole v šenku, aby si ho všichni mohli dobře prohlédnout a zapamatovat. Šenkýři řekl, ať mu pronajatou místnost nechá, že se večer vrátí, a zaplatil mu na tři dny dopředu. Požádal ještě, aby čeledín nakrmil jeho hnědáka, protože nemá namířeno daleko a půjde pěšky. Pak se vydal údolím ke Košířům. Jakmile zmizel z dohledu, zabočil do řídkého lesíka, který rostl na mírném skalnatém návrší. Ukryl se a čekal, zda neuvidí něco podezřelého. Jenže cesta byla úplně pustá. Byl trpělivý a vyčkával, až si byl jistý, že ho opravdu nikdo nesleduje. Rychle se převlékl za žebráka a šaty ukryl do prohlubně pod hromadu roští. Meč zabalil do hadrů a přivázal na tělo pod otrhanou a špinavou suknici. Potom se chvíli plížil křovinami, aby se na cestu vrátil na jiném místě, než ji opustil.

Jakmile se ocitl na široké stezce, rychle pokračoval údolím přes Košíře k maličké smíchovské osadě. Převozníka se mu podařilo přemluvit, aby ho převezl na druhý břeh pod Vyšehrad zdarma. Kolem podskalské hospody, známé svou nevalnou pověstí, došel až k nevelkému špitálu svatého Františka. Vyhledal bratra špitálníka a začal před ním sípat a kašlat, naříkal, že ho bolí na hrudi a nohy má tak těžké, že se sotva plouží. Dodal, že už dva dny neměl v ústech, a úpěnlivě prosil o kousek křesťanského milosrdenství.

„Víš, co je chudáků?“ bránil se rozmrzele stařičký špitálník s dobromyslným obličejem a velikýma lítostivýma modrýma očima. „Ty moc hladově nevypadáš… Ale dobře. Do zítra tě tady nechám.“

„Bůh ať vám to oplatí,“ vděčně se uklonil Oldřich z Chlumu. Pak dostal misku řídké polévky s kroupami a místo na lůžku vedle tří hubených odraných mužů, kteří zapáchali potem a tvářili se zlostně a zatrpkle.

V poledne začal hlasitě naříkat, z kusu látky namočeného ve vodě si na čelo nenápadně ždímal kapky, aby to vypadalo, že se potí. „Je mi stále hůř,“ stěžoval si hubenému novicovi, který ve špitálu pomáhal. „Nevím, proč si mne chce Bůh vzít k sobě tak brzy, ale je to jeho vůle a já s tím nic nenadělám. Ale ještě než mu odevzdám duši, musím hovořit s kanovníkem Hibernatem. Je bibliotékářem vyšehradské kapituly. Mám pro něj zprávu a musím mu ji povědět. Prosím, přiveď ho. Ještě dnes, zítra by mohlo být už pozdě!“

Novic ochotně souhlasil a hned odběhl. Stařičkého bibliotékáře přivedl velice rychle. Rukou ukázal k lůžku, kde Oldřich z Chlumu ležel, vyšehradskému kanovníkovi se zdvořile uklonil a pak se diskrétně vzdálil. I když ještě nebyl vysvěcen, chápal, že jako budoucí kněz musí ctít zpovědní tajemství svých bližních.

Bibliotékář Hibernatus došel k širokému lůžku, sklonil se a krátkozrace mhouřil oči, aby si mohl prohlédnout žebráka, který ho tak úpěnlivě shání. Oldřicha z Chlumu poznal ihned. Narovnal se, zamračil a přísně se optal, co to má znamenat a že by od královského prokurátora očekával více úcty, když už ne k jeho kněžskému stavu, tak alespoň k jeho šedinám. Což byla samozřejmě nadsázka, protože byl po svých irských předcích zrzavý.

„Víte, jaký kopec mne čeká zpátky na Vyšehrad?“ bručel, ale v jeho hlase byla znát spíše zvědavost než zlost. Chápal, že to celé nedělá Oldřich z Chlumu proto, aby se na jeho úkor pobavil.

„Tiše," sykl královský prokurátor ostražitě. „Pojďme někam stranou." Těžce vstal a pomalu se celý shrbený a s bolestivým vzdycháním šoural ven z místnosti plné lůžek s nemocnými a poutníky. Na dvoře špitálu stálo u dřevěného plotu několik lavic, na které svítilo příjemné odpolední slunce. Usadili se na jednu z nich a Oldřich z Chlumu se ještě jednou omluvil a vysvětlil, že ho pronásledují najatí vrahové, a proto se musí skrývat.

„Kam jen svět spěje?" křižoval se starý bibliotékář, ale spíše z povinnosti než z opravdového zájmu. Na jeho tváři bylo znát, že se už těší, jak bude sám vyprávět, co vše zjistil. Ještě chvíli čekal a pak se začal svěřovat, že ho celý problém velice zaujal. Proto se vypravil za svým přítelem, který spravuje diecézní listiny.

„Víte, pražské biskupství bylo sice založeno více než třicet let po smrti knížete svatého Václava, ale v jeho archivu jsou i opisy starších církevních listin a také zlomek letopisů nějakého jáhna, který snad žil na Budči. Věděl jsem, že existují, ale nikdy jsem ten rukopis neviděl, až nyní. A představte si, co jsem tam našel!" Hibernatus se odmlčel a chvíli uvažoval, jak to povědět. Pak opatrně pokračoval: „Jsem samozřejmě věrný syn církve. Jen pošetilý člověk by věřil listinám, pokud ví, že jsou v rozporu s církevními dogmaty. Nicméně vám o nich povím, i když netvrdím, že jsou pravdivé. Právě naopak, hovořím o nich proto, abych vás jako křesťana varoval."

Hibernatus si nepatrně oddechl, protože věděl, že má za sebou úvod, jímž se ohradil, aby ho mohl kdokoli nařknout z kacířství. Oldřicha z Chlumu přece jen neznal tak dobře, aby mu mohl ve všem důvěřovat. Na druhou stranu nejen toužil pomoci mu, ale hlavně se před ním chtěl vytáhnout. Polkl a o poznání klidněji pokračoval: „Předpokládejme, že svatý Václav měl manželku a dvě děti. Syna a dceru. V jedné legendě existuje dokonce o něčem podobném nejasná zmínka. Dá se sice vyložit i jinak, ale… Mezi dokumenty naší diecéze je jakási

podivná listina, v níž kníže Boleslav věnuje ‚bratřím v Kristu', které ovšem blíže nejmenuje, jeden dvorec. Není sice uvedeno, kde leží, ale píše se, že má sloužit k řádnému vychování jeho synovce. Protože měl jen jednoho bratra, hovoří tedy o Václavovu synovi."

„Nenašel jste někde, jak se to dítě jmenovalo?"

„Dostanu se k tomu," přikývl bibliotékář Hibernatus. „Ale nejdříve ještě jedna důležitá věc. Víte, jak se jmenoval ten dvorec?"

„Podle toho, jak se tváříte vítězoslavně, dal bych hlavu na špalek, že Tajná. Je to tak?"

„Je," přikývl trochu zklamaně kanovník. „Ale nemusí to být ta u Boleslavi. V oné listině se pouze píše o dvorci. Dnes to není úplně obvyklé, ale v nejstarších listinách se s podobnými nejasnostmi setkáte často. Tehdy krajina vypadala jinak než dneska. Osídlených míst bylo málo, takže bližší určení nebylo snadné. Dnes stačí uvést nejbližší město nebo hrad. Ale tehdy?"

„To je pravda. Takže jak se onen Václavův syn jmenoval?"

„Údajný syn," upozornil ho přísně Hibernatus. „V té listině jméno není. Ale našel jsem ho v onom letopisném zlomku. Víte, co tam je zapsáno? Že v roce, kdy bylo ustaveno pražské biskupství, zemřel Zbraslav, syn zesnulého knížete. Víc tam není, ale je jasné, že to byl syn svatého Václava. Umíte si představit tu hrůzu, pokud by to byla pravda?"

„Vzpomínáte na onen kryptogram ze čtyř písmen?" zeptal se dychtivě Oldřich z Chlumu. „B-S-W-Z. Co když to s tím souvisí?"

„Také mne to napadlo," připustil bibliotékář Hibernatus váhavě. „Máte na mysli jména tehdejších knížat. B je Bořivoj, W Václav a Z jeho syn Zbraslav. Má to ale háček. Co to S? Bořivojův syn a otec svatého Václava byl přece kníže Vratislav. Takže posloupnost tehdejších knížat to být nemůže."

„Jistě, ale třeba to mohlo být i jinak…"

„Nejste trubadúr, abyste si vymýšlel, co kdo udělal. To nechte kronikářům a zpěvákům. Berte v úvahu jen to, co se dá opravdu ověřit. Já totiž našel ještě něco. Na ostění v diecézní bibliotéce je zašlý nápis. Stojí tam: Budiž Spasena Wáclavova Země. Chápete? B-S-W-Z.“

„Nu, moc smyslu mi to ve spojení s úmrtím vladyky Burjana z Tajné nedává, ale vyloučit to nelze. Jak může být ten nápis starý?“

„Řekl bych, že tam je od té doby, kdy založili biskupský dvorec dole u Vltavy. Tedy snad z časů knížete Boleslava. Nevím, nikdy jsem se o to nezajímal.“

„Neslyšel jste někdy o řeholním či jiném bratrstvu, které by ve Staré Boleslavi uctívalo svatého Václava? Je složené z vlivných a zámožných mužů a občas se schází k jakýmsi mystériím.“

Bibliotékář stáhl obočí, až se mu na čele udělala vráska. Rukou si uhladil prořídlé zrzavé vlasy, v jejichž středu svítila vyholená tonzura. Pak rezolutně zavrtěl hlavou a optal se, co to má být a jak to souvisí s kronikářem Kosmou.

„S ním snad přímo ne,“ vysvětloval Oldřich z Chlumu a poposedl. Kamenné sedátko studilo a tlačilo. „Ale s tím kryptogramem. Jsem si skoro jistý, že ho ti lidé používají jako znamení nebo tak něco. Na medailonu ho měl i Burjan z Tajné. Snad proto u vás pátral v Kosmovi.“

Kanovník se pokřižoval a sklopil oči k zemi, jako by se styděl. Tiše přiznal, že ještě jednou prohlédl truhlici, v níž jsou uloženy poznámky bratra Kosmy. A že mezi nimi našel starobylý medailon, na kterém jsou ta písmena rovněž. Pak sáhl pod hábit, vylovil ušmudlaný váček ze silného sukna, rozvázal ho a stříbrný medailon vytáhl.

Oldřich z Chlumu ho zvědavě uchopil a chvíli si ho prohlížel. Byl naprosto stejný jako ten, který dostala Ludmila. Kanovníka Hibernata požádal, zda by si ho nemohl vypůjčit.

„Nechte si ho," odpověděl rychle starý bibliotékář. „Vzal jsem ho z truhlice, neboť určitě nikdo netuší, že tam byl. Nechci, aby kdokoli spojoval kronikáře Kosmu s čímkoli hříšným. Umíte si představit, co by se stalo? Jeho slova všichni bratři opakují jako kánon. A najednou by se zjistilo…"

„Co by se zjistilo?" povzbuzoval královský prokurátor bibliotékáře, protože se odmlčel.

Hibernatus si nešťastně povzdechl a pokrčil rameny, že vlastně neví. Ale i tak si oddechne, pokud bude ten medailon z Vyšehradu pryč. Pak vstal a omluvil se, že už musí jít, aby stihl odpolední mši. I když to není na Vyšehrad daleko, čeká ho příkré stoupání. Zamířil k vratům dvora, ale po několika krocích se zastavil a ohlédl. „Pokud zjistíte něco, co by se týkalo bratra Kosmy, přijďte mi to prosím povědět."

„To je samozřejmé. Vy se pokuste na oplátku vypátrat něco o onom staroboleslavském bratrstvu."

Bibliotékář souhlasil a podotkl, že má ovšem podmínku. Příště královský prokurátor přijde za ním a nebude ho nutit, aby chodil pěšky takovou dálku, protože on je už starý muž a Vyšehrad opouští jen zřídka.

Sotva zmizel, vstal Oldřich z Chlumu z nepohodlného kamenného sedátka a rychle se ze špitálu vytratil. Dával si pozor, aby si toho nikdo nevšiml. Nezamířil zpátky k podskalskému přívozu, protože považoval za neobezřetné vracet se do Motola stejnou cestou. Věděl, že nejbližší přívoz nalezne naproti kostelu svatého Martina na Újezdě před staroměstskými hradbami. Stálo tam několik železářských hutí, kováren, ale také spousta starých paláců i chatrčí nádeníků a chudiny. Byla to živá osada a žebrák jako on se tam snadno mohl ztratit, i kdyby ho někdo sledoval.

Nepospíchal a často se ohlížel, ale cesta od Vyšehradu ke staroměstským bránám byla plná lidí a nakonec toho nechal, protože tady by ho mohl sledovat i nezkušený hlupák. Jakmile vešel mezi újezdské domy,

zabočil do úzké uličky a chvíli osadou kličkoval, aby případné pronásledovatele zmátl. Teprve když si byl opravdu jistý, že za ním nikdo nejde, zamířil zpátky k chatrnému molu na nábřeží. Přes řeku ho převezl rybář, který bydlel na opačném břehu. Na Újezdě dobře prodal úlovek a teď se vracel spokojeně domů.

Smíchovskou osadu Oldřich z Chlumu obešel velikým obloukem, stejně jako výstavné usedlosti košířských sedláků. Pohodlnou kupeckou cestou kráčel k Motolu a pomalu se blížil k místu, kde ukryl oblečení královského prokurátora, když v křoví cosi zapraskalo a vzápětí se před ním objevili čtyři muži velice nedůvěryhodného vzezření. Všichni měli v rukách starobylé bojové sekery na dlouhých topůrkách. Oldřich z Chlumu věděl, že rytíři a jejich družiny už je nepoužívají, ale dříve patřily k oblíbeným a hlavně účinným zbraním. Bleskurychle uskočil k nejbližšímu stromu, aby měl krytá záda, a vylovil meč, ukrytý pod rozedranou halenou.

„Vidíš, Matěji?“ řekl se zlomyslným smíchem jeden z lotrů a ukázal na Oldřicha z Chlumu. „Žebrák, a má meč. Snad si dokonce nechce hrát na rytíře? Měli bychom ho za tu drzost potrestat.“

„To si piš,“ souhlasil vysoký špinavý chlap s prázdným výrazem ve tváři. „Je to on!“ Pak udělal váhavě několik kroků blíž ke stromu, o který se Oldřich z Chlumu opíral. Jeho druzi ho obezřetně následovali. Ale nepospíchali, zjevně měli s přepadáním lidí zkušenosti. Pomalu Oldřicha z Chlumu obstoupili, aby ho mohli napadnout společně. Zůstali stát v bezpečné vzdálenosti. Ten, jemuž ostatní říkali Matěj, hvízdl na prsty. Chvíli se nedělo nic, pak se z houštin v zatáčce vynořili další dva lotři. Jeden měl v ruce meč a druhý krátké kopí a tesák.

Oldřich z Chlumu neměl strach, i když věděl, že to s ním vypadá zle. Kdyby měl na sobě alespoň svou zbroj, měl by snad naději. Ale v žebráckých hadrech mu připadalo, jako by bojoval nahý. Pochopil, že tihle chlapi na něho číhali. Nechápal však, jak se o něm dozvěděli. Že

je převlečený za žebráka, nevěděl přece vůbec nikdo. Jen vyšehradský bibliotékář Hibernatus. Jenže i kdyby chtěl za ním z neznámého důvodu poslat vrahy nebo o jeho převleku někomu pověděl, nestihl by nikdo tuhle léčku připravit tak rychle. Zpátky do Motola sice nespěchal, ale zase nešel tak pomalu, aby mohl kdokoli tyhle lotry sehnat a poslat sem. Pak se mu srdce sevřelo zlou předtuchou. Existoval ještě jeden člověk, který o jeho převleku věděl a který mohl předpokládat, že po téhle cestě půjde zpátky do zájezdního hostince. Dcera vladyky z křivoklátské Tajné. Ludmila včera zmizela a měla tedy na přípravu léčky času dost.

„Poslyšte, co mi chcete?“ křikl Oldřich z Chlumu na muže, kteří stáli kolem a chladně si ho měřili.

„Abys odhodil meč a zbytečně nezdržoval,“ jízlivě se rozesmál jeden z nich, jako by to byl ten nejlepší vtip pod křesťanským nebem.

„Co kdybych vám zaplatil? Vy dostanete peníze, kvůli kterým porušujete zákony, a já si půjdu dál po svých,“ navrhl rychle.

„To zní dobře,“ přikývl Matěj, který zřejmě celou tlupu vedl. „Kde ty peníze máš?“

„V hostinci. Tam dostanete, co si řeknete…“

„Drž hubu! To si myslíš, že jsme pitomci? Pokud u sebe nemáš peníze, rychle se pomodli.“

„Co z toho budete mít, jestliže mne zabijete? Vždyť já u sebe opravdu nic nemám.“

„O to se nestarej, sakra,“ rozzlobil se Matěj a nařídil ostatním, ať se dají do práce, že zbytečně ztrácejí čas a ještě by se tu mohl objevit někdo nepovolaný. Pak roztočil sekeru nad hlavou a jako první zaútočil. Oldřich z Chlumu odrazil jeho ránu sice snadno, jenže to už se musel bránit výpadům ostatních. Uskakoval a oháněl se mečem, ale mohl se jen bránit. Aby některého z útočníků zranil či zabil, na to mu nezbýval čas. Neustále odrážel rány a cítil, že tenhle způsob boje se nedá vydržet dlouho. Před očima se mu mihla tvář Ludmily z Vartemberka.

Pochopil, že je načase rozloučit se s tímhle krutým, a přece tak krásným světem. Jako rytíř poznal, kdy prohrál.

XIX. KAPITOLA

Když se mělnická lékárnice Adalberta vrátila domů od rychtáře Arnulfa, který s důležitou pomalostí zapsal její výpověď, měla na první pohled hrozný vztek. Odstrčila panoše Otu, který se ji pokusil obejmout, a zlobila se, jak může mít zrovna teď na něco takového myšlenky, když jde o lidský život.

„O lidský život jde někomu neustále, ale kvůli tomu se lidé nepřestanou milovat," bručel rozmrzele. „Zrovna teď jde i o ten můj. Protože bez tebe umřu."

„Ty můj chudáčku," usmála se, ale nedokázala zakrýt jemný nádech ironie. Chtěla ještě něco poznamenat, ale panoš Ota ji přerušil a oznámil, že jestli se k němu bude chovat pořád takhle odmítavě, svede Ludmilu. Navíc si myslí, že to nebude před Bohem tak strašný hřích, protože ho musí všichni svatí litovat, jak trpí.

„To bys opravdu udělal?" optala se Vojtka a stáhla zlostně obočí. Byly žerty, kterým nerozuměla a ani rozumět nechtěla, protože jí vůbec vtipné nepřipadaly. Jakmile začala něco dělat, měla toho plnou hlavu a vypustila by raději duši, než by se vzdala. Záhadné úmrtí otráveného mělnického purkrabího byl zrovna ten případ. Milovala se ráda, ale jen tehdy, pokud ji nečekala důležitá práce. To pak muselo jít všechno stranou. Panoše Otu ovšem chápala. Přijel za ní a stále jim to nevycházelo. Chvíli uvažovala, až nakonec dospěla k rozhodnutí, že ho pro další vyšetřování nutně potřebuje a nesmí ho tedy příliš štvát. Přikývla, uchopila ho za ruku a odvedla do ložnice.

Odevzdala se mu dychtivě a rychle, i když přitom musela stále myslet na uvězněného Martínka z Byšic, jehož rychtář Arnulf obvinil z travičství. Sotva se jejich touha naplnila, panoš Ota si spokojeně lehl vedle ní,

láskyplně ji hladil a šeptal jakési něžné hlouposti. Vojtka cítila, jak se jí uklidňuje rozbouřená krev. Po celém těle se jí rozlilo nádherné uvolnění a bylo jí moc hezky. A protože to už nemohla vydržet, optala se panoše Oty, jestli si myslí, že by jedem vraždil muž. To je podle jejího názoru zbraň, jakou používají ženy.

„Jistě. Skoro všechny totiž dokáží muže někdy otrávit. I ty," odsekl rozmrzele a vstal. Nevšímal si jejích protestů, oblékl se a odešel. Nezapomněl za sebou prásknout dveřmi. Takovou dobu se na ni těšil, a když se spolu konečně pomilovali, první, co Vojtka řekla, se týkalo vraždy mělnického purkrabího. Považoval to za urážku svého mužného umění.

Vojtka zůstala na lůžku. Měla vztek na Otu i na sebe. Na něho proto, že nechápe, jak jí na tomhle případu záleží, a na sebe proto, že byla tak neobratná. Protáhla se a uvědomila si, že strašně touží po tom, aby ji Ota ještě jednou sevřel v náruči. Jenže už bylo pozdě. Nakonec také vstala, oblékla se a šla připravit něco k jídlu. Panoš Ota v domě nebyl. Odešel a neřekl jí kam. Teď na něho dostala doopravdy vztek. Jestli půjde za Ludmilou, tak ho opravdu otráví. Ale ne řečmi, nýbrž blínem.

I panoš Ota měl zlost. Když tak o tom uvažoval, byla to jejich vůbec první opravdová hádka. A přitom se nic tak hrozného nestalo. Pomalu mu začalo být líto, že se nechal unést a odešel. Vojtka měla krásné tělo a příliš dlouho po něm toužil, aby mu stačila ta krátká chvíle, kterou před chvíli prožil. Vyčítal si, proč vlastně jednal tak zlostně. Jindy se přece choval k dívkám trpělivě a dvorně. Vojtku měl navíc svým způsobem rád. Určitě víc než většinu náhodných známostí, které při vyšetřování míval.

Pak mu to začalo pomalu docházet. Jindy pomáhal svému pánovi s pátráním a měl stále plnou hlavu vyšetřování, takže si s tím, co mu dívky říkají, příliš těžkou hlavu nedělal. Měl obvykle svých starostí dost.

Jenže tady to bylo jiné. Oldřich z Chlumu vyšetřoval zločin, který se jich původně netýkal.

A když ho nakonec panoš Ota s podporou jeho ženy přiměl, aby se do případu pustil, zamotalo se to tak, že jeho pán pátrá kdovíkde a kdoví po čem a panoš Ota musí stát stranou. Sedí v Mělníce a nudí se. Dostal na sebe vztek, jaký je vlastně hlupák. Protože Ludmile zatím bezprostřední nebezpečí nehrozilo, bylo logické, že se měl od začátku vrhnout do pátrání, jak to bylo se smrtí mělnického purkrabího. Jestliže má Vojtku rád, vlastně jí to tak trochu dluží.

Zastavil se a ještě chvíli uvažoval. Pak se otočil a od rynku zamířil širokou ulicí ke starobylému hradu českých královen. Strážnému u brány oznámil, že je pomocník královského prokurátora a že jeho pán má zvláštní pověření přímo od samotné královny Kunhuty. Nebyla to sice tak úplně pravda, jenže purkrabí byl mrtvý, a tak tu nebyl nikdo, kdo by si mohl jeho tvrzení ověřit. Navíc to úplná lež také nebyla, protože podobné pověření kdysi Oldřich z Chlumu dostal, i když se týkalo jiné záležitosti. Ale nechal si ho, a tak se dalo říci, že tak trochu platí stále.

„Jenže tady nikdo není," bránil se nerozhodně voják, který stál u brány na stráži a nudil se.

„Jak není? Ty jsi na celém hradě sám?" divil se panoš Ota a snažil se tvářit stejně přihlouple jako voják u brány.

„Ne, kdo vám to řekl?"

„Tak vidíš," opáčil panoš Ota a prošel klenutým průchodem na nádvoří. Voják s kopím v ruce se za ním díval a vrtěl hlavou, jak to vlastně ten rytíř myslel. Pak nad tím ale mávl rukou. Jeho věc to nebyla. Opřel se zády o kamennou hradbu a zívl.

Panoš Ota se zastavil uprostřed nevelkého nádvoří, lemovaného z jedné strany královským palácem s kaplí, z druhé menším purkrabským palácem a několika hospodářskými budovami. Nasál vzduch a uvažoval, kde asi bude hradní kuchyně. Pokud byl purkrabí Jaroš ze

Slivence otráven a pokud to neměl na svědomí jeho poslední hostitel v Byšicích, pak by měl pátrat především tady. Jenže kuchyni nenašel. Nakonec se musel optat kováře, který přišel do hradu podkovat koně.

Kuchyně byla umístěná v přízemí královského paláce, v zanedbaném přístavku za domem. Byla rozlehlá, stěny i klenutý strop měla tmavé od kouře a sazí. Na ohništi se právě v kotli vařila jahelná kaše, která lákavě voněla. Místnost však byla prázdná. Panoš Ota došel k ohni, který hořel pod otevřeným kamenným dýmníkem, odvádějícím kouř do komína. Uchopil dřevěnou lžíci s dlouhým držadlem a začal kaši míchat, aby se spodek nepřipálil.

„Co tady děláš?“ uslyšel najednou za sebou přísný ženský hlas. Otočil se a uviděl hnědovlasou ženu středního věku v hnědavé suknici a čisté režné košilce. Ještě si stačil všimnout, že má hezký obličej, ale než jí stačil odpovědět, popadla do ruky široký kopist na míchání těsta a přetáhla ho po zádech. „Jedeš od té kaše? Ujídat, to by se ti líbilo.“ Pak zvedla kopist a pokusila se panoše Otu udeřit ještě jednou. Bleskurychle se otočil a proti kopistu nastavil dlouhou dřevěnou lžíci, zamazanou od jahelné kaše, jako by to byl meč.

„Ty chceš bojovat?“ pobaveně se ušklíbla kuchařka a kopistem vyrazila do útoku jako na turnaji. Lžíce byla mnohem kratší než kopist, ale proti Otovi stála jen žena a on byl zkušený rytíř. Pobaveně se zasmál a výpad snadno odrazil. K jeho obrovskému údivu se však kuchařka nevzdala. Chvíli zápasili, a i když měl panoš Ota navrch, nebyla jeho převaha taková, aby jí mohl kopist vzít.

„Spálí se ti kaše,“ zabručel po chvíli, protože ho to přestalo bavit.

„Už nemůžeš, viď?“ supěla kuchařka zpocená a rudá ve tváři námahou.

To bylo na panoše Otu příliš. Bleskurychle uskočil před dalším výpadem, nohou kopl ženu do předloktí a kopist jí vyrazil z ruky. Konec lžíce jí přiložil ke krku.

„Vzdej se, nebo zemřeš," řekl přísně. Ve skutečnosti měl co dělat, aby se nerozesmál.

„Tak dobře," souhlasila žena zadýchaně. Rychle si upravila košilku, jejíž výstřih se při boji rozevřel, a kdyby panoš Ota chtěl, mohl se pohledem přesvědčit, že kuchařka je velice přitažlivá žena. Pak vzala Otovi z ruky lžíci a rychle začala míchat kaši.

„Pověz mi, co to mělo znamenat?" řekl panoš Ota zvědavě. „Bojovala jsi jako opravdový rytíř."

„Víš, jak se musí mezi hladovými mužskými chudák kuchařka ohánět, aby jí všechno nesežrali ještě v kotli?" vysvětlovala bojovně. „Ale tebe neznám, co tu děláš?"

Rychle se představil a pak jí řekl, že ho zajímá smrt purkrabího Jaroše ze Slivence.

Ale kuchařka se zatvářila, jako by jí chtěl trhat zuby. Uraženě namítla, že nechápe, proč pátrá zrovna v její kuchyni. Všichni vědí, že pana purkrabího otrávili, a pokud to je pravda, pak určitě ne jejím jídlem. Víc o tom neví a ani ji to nezajímá.

„Já tě přece neobviňuji," chlácholil ji panoš Ota. „Rychtář naznačoval, že si purkrabí příliš nerozuměl se svou manželkou Lazarou. Mne by spíše než tvá kuchyně zajímalo, jak pan Jaroš ze Slivence žil."

„Nu, o mrtvých jen dobré," zabručela kuchařka neochotně a z truhlice vytáhla několik velkých cibulí, které začala krájet. Do očí jí ihned vhrkly slzy. „On byl náš pán pěkný prevít. Nebyl zlý, to ne. Málokdy někoho potrestal, moc práce nechtěl a jedlo se tu dost a dobře. Vždyť také vařím já, ne? Jenže žádnou ženskou nenechal na pokoji. A když mu nějaká nevyhověla, mstil se."

„Na tebe si také dovoloval?"

„To jsem tak šeredná, že si myslíš, že bych se mu nelíbila?" odsekla uraženě kuchařka. „Jsem vdova, tak proč bych s tím dělala drahoty? Svatá nejsem, ale na rovinu, ty můj typ nejsi."

Panoš Ota si v duchu pomyslel, že to je opravdu rád, a nahlas poznamenal, jak ho to strašně mrzí. Kuchařka se

potěšeně usmála a dodala, že by se ovšem dokázala zapřít, pokud by ho to potěšilo. Panoš Ota rychle odvedl řeč zpátky na manželství mělnického purkrabího.

„Umíš si představit, že to urozenou paní Lazaru štvalo," pokračovala kuchařka. „Jenže co může ženská dělat, když kohoutovi jedna slepice nestačí?"

„Hádali se?"

„Skoro pořád. Náš pan purkrabí byl mnohem laskavější na čeleď než na svou manželku. Však ho také všichni oplakali. Kromě paní Lazary, samozřejmě. A nejen čeleď. Věřil bys, že jeho pes chcípl smutkem? Ovšem byla to fenka, a jak jsem řekla, s ženskými to on uměl."

„To je zajímavé," zarazil proud její výmluvnosti panoš Ota. „Kdy ten pes chcípl?"

„Přece ten samý den, co pan purkrabí," pokrčila rameny kuchařka a začala kaši z kotle nakládat dřevěnou lžící do velkých keramických mis s hnědou glazurou.

„Trochu brzo na to, aby to mohlo být žalem," divil se panoš Ota a pak se optal, kam toho psa zakopali.

„Zrovna před chvílí si ho odvezl mělnický kat, aby ho hodil do nějaké jámy za hradbami."

„Tak já zase půjdu," rozloučil se rychle panoš Ota a zamířil ke dveřím.

„Počkej," osopila se na něho přísně. „To si jen tak utečeš? Dáš si kaši, nebo i mě?"

„Příště. A možná oboje," usmíval se panoš Ota a přes ženiny protesty vyběhl na nádvoří. Otevřenou bránou rychle opustil hrad. Strážný byl na svém místě opřený o zeď a vestoje dřímal.

Panoš Ota měl štěstí, kat mršinu psa ještě nezahrabal. Sice nedůvěřivě bručel, proč by mu měl toho chcíplého psa dávat, že ještě s ním bude provozovat černou magii a on pak z toho bude mít popotahování u rychtáře, ale když mu panoš Ota dal pár měďáků, sám mu ho zabalil do pytle a půjčil malou kárku, aby se s ním nedřel. Když se

loučili, přísně upozornil, že tu kárku a pytel chce samozřejmě zpátky.

Vojtku zastihl panoš Ota v lékárně. Jakési korpulentní měšťance, která stála u stolu a vyprávěla nekonečnou historii o své sousedce, míchala tinkturu proti bolestem břicha a nadýmání. Přitom vypadala pořádně nasupeně.

Protože se mu nechtělo dohadovat s Vojtkou před cizími lidmi, strčil do apotéky jen hlavu a oznámil, že jí něco přivezl a až bude mít čas, ať přijde, že počká v jizbě. Pytel s pošlým psem odnesl do malé komory vedle mázhauzu a sám se usadil u stolu v přepychově zařízené světnici.

Trvalo to dost dlouho, než se Vojtka objevila. I když se mračila, na očích jí četl, jak je ráda, že se vrátil. To ovšem neznamenalo, že mu odpustila.

Vstal, a protože věděl, že Vojtka patří mezi ženy, s nimiž pořídí lépe, pokud je popadne do náruče, místo aby s nimi dlouho a zbytečně diskutoval či se omlouval nebo něco vysvětloval, objal ji a začal líbat. Bránila se jen chvíli, pak ho láskyplně vytahala za vlasy a optala se, proč ji tak trápí a co jí přinesl.

„Chcíplého psa," řekl s vážným výrazem ve tváři.

Vojtka se okamžitě urazila a pokusila se ho odstrčit, jenže držel ji pevně. Rychle jí pověděl, jak k němu přišel. „Napadlo mne, že nesešel žalem, ale že by mohl být také otrávený. A pokud je to pravda, byl by to důkaz, že Martínek z Byšice je nevinný. Ten pes totiž u něho nebyl. Jestliže sežral něco otráveného, pak to muselo být tady v Mělníce. Stejně jako purkrabí Jaroš."

„To je mi dárek," bručela Vojtka a v očích měla dychtivý zájem. Pak Otu vášnivě políbila a řekla, že je ten nejbáječnější muž na světě a že strašně moc chce, aby se s ní teď miloval. Ten pes může chvíli počkat. Panoš Ota byl stejného názoru. Po schodech do ložnice skoro vyběhli.

Když se Vojtka svlékla a položila vedle něho, chvíli se bránila jeho něžnostem. „Počkej," smála se. „Musím ti nejdřív něco povědět."

„Jestli to bude zase o tom případu, odejdu a už se nikdy nevrátím," vyhrožoval v dobrém rozmaru.

„Chtěla bych od tebe dítě," řekla, a než mohl začít protestovat, objala ho a začala dychtivě líbat.

Teprve po dlouhé době, když zase leželi vedle sebe, se panoš Ota trochu vyděšeně optal, proč o tohle nepožádá raději svého manžela Bartolomea.

„Zkoušíme to už dlouho," řekla s uzarděním a odvrátila tvář, aby se jí nemohl dívat do očí, protože se styděla, což se jí nestávalo často. „Jenže pořád nic. Nemysli si, Bartolomeo je jinak dobrý chlap, ale jak je pořád ustrašený a nemyslí na nic jiného než na to, jestli něco nezanedbal, asi se mu sráží krev, říkala naše porodní bába. Prostě to nejde."

Než stačil panoš Ota vymyslet kloudnou odpověď, políbila ho a přitiskla se k němu, aby pokračovali v milostné hře.

Teprve když už se začalo stmívat, opustili lůžko, které vypadalo jako po boji. Panoše Otu napadlo, že kdyby se všechny války odehrávaly jen takhle, bylo by v křesťanském světě mnohem lépe.

„Zůstaň tu," řekla přísně Vojtka. „Půjdu se podívat na toho psa sama, při tom být nemusíš. Budu ho muset otevřít, abych zjistila, jestli ho skutečně otrávili. Třeba tak poznám jed. Kdyby mi tohle dovolili s tělem purkrabího Jaroše, možná bychom ani toho psa nepotřebovali. Jenže Bůh zakázal, aby křesťan pitval křesťana. Prý je modlitba mnohem lepší způsob, jak najít pravdu…"

„Budu se tedy modlit," přikývl panoš Ota. „Ale jestli si myslíš, že mne trocha krve porazí, tak to se šeredně pleteš. Pomůžu ti."

„Nedělej to," varovala ho Vojtka. Ale neposlechl ji. Byl přece rytíř a ona jenom ženská.

Když s pitvou psa skončili, byl panoš Ota bledý a měl co dělat, aby nezačal zvracet. Motala se mu hlava a cítil křeče v břiše. Z komory, kde Vojtka uklízela pozůstatky psa a stírala krev ze stolu a podlahy, se vypotácel bledý a musel se rukou opřít o stěnu, aby neupadl.

Se svěšenou hlavou doklopýtal do jizby a žíznivě vypil rychle za sebou dva poháry vína. Trochu se uklidnil a byl rád, že Vojtka nešla hned za ním. Když se objevila, něžně se usmála a podotkla, že ji měl poslechnout.

„Bylo to alespoň k něčemu?“ optal se slabým roztřeseným hlasem. I když se snažil vypadat klidně, nešlo mu to.

„Měl jsi pravdu, protože jsi strašně chytrý,“ vysvětlovala mateřsky a pak se také napila vína. Pochvala mu nepatrně zvedla náladu. Světlovlasá lékárnice polkla a začala nadšeně vysvětlovat, že toho psa opravdu otrávili. Neví přesně, jak se ten jed jmenuje, ale zná ho. Způsobuje rozleptání žaludku a střev. Pokud ho někdo sní, není pro něho záchrana. Otrava trvá nejméně tři dny. Pak ještě zopakovala, jaká je škoda, že se nemůže podívat také do břicha purkrabího Jaroše.

„Kdybych mohla, dokázala bych, že pán i jeho pes zemřeli po požití stejného jedu,“ vysvětlovala překotně. „Pak by jenom stačilo zjistit, jestli tu byla paní Lazara tři dny před jeho smrtí. Já osobně si myslím, že ano. Odjela až další den. Měla to vymyšlené chytře. Otrávila ho, a aby ji nemohl nikdo podezřívat, opustila Mělník. Pak už jen stačilo počkat, až začne jed působit.“

„Zrůdné,“ přerušil ji panoš Ota. Nic mu nebylo tak protivné, jako když vraždila žena. U muže to bylo něco jiného, ten alespoň zabíjel dýkou nebo mečem. Ale ženský zločin vždycky doprovázela zvláštní podlost.

„Problém je, jak paní Lazaru usvědčíme, aby ji soud mohl poslat na popraviště,“ vysvětlovala dychtivě. Bylo vidět, jak už se na její potrestání těší. Měla s ní zřejmě sama nějaké nevyřízené účty.

„Nepospíchej s popravou," mírnil ji panoš Ota. Už se cítil lépe a dokonce se dokázal usmát. „Zatím víme, že purkrabího Jaroše neotrávili v Byšicích, ale už o tři dny dříve tady v Mělníce. Ale kde bereš jistotu, že to udělala právě jeho žena? Co když to byl někdo jiný?"

„Nebyl," rozhodně odpověděla Vojtka. „A nerozčiluj mě, když přemýšlím."

„Travičství se dokazuje velice těžko. Pokud samozřejmě nemůžeš zločince vyslechnout útrpným právem. Ale můj pán tohle řešení nemá rád. Říká, že se bojí, aby kat někdy nedonutil k přiznání nevinného. Čemuž by se prý nedivil, protože se sám jednou nechal natáhnout na skřipec, jen aby věděl, co to s člověkem dělá. Pak vyprávěl, že by byl ochotný přiznat se klidně k čemukoli, jen aby to už skončilo."

„Lazaru by kat stejně mučit nesměl," souhlasila Vojtka. „Je to urozená dáma a navíc je rozená z Dražic. Víš, co to znamená? Její bratr je pražským biskupem."

„A sakra," ulevil si panoš Ota. „To znamená, že i když nějaké důkazy seženeme, stejně jí to projde, pokud se sama nepřizná. A o tom pochybuji."

„Kde by pan Oldřich z Chlumu hledal důkazy, pokud by tenhle případ vyšetřoval on?"

„Jdi se ho optat," poradil jí nakvašeně. „Ale pokud by tě náhodou zajímalo, kde bych důkazy hledal já, musela bys být na mě mnohem milejší."

„Nebyla jsem už dost?" usmála se a jazykem si vyzývavě olízla plné rty. „Tak promiň, kde bys hledal ty?"

„Pokusil bych se především najít člověka, který jí jed opatřil. Protože z tvé lékárny není, asi bych se vyptal apatykářů v okolí."

„A začít bys měl ve Velvarech. Tam je lékárníkem takový šejdíř, byl to dobrý přítel mého otce. Ale je pořádně protřelý, nemůžeš na něho hned spustit, jestli náhodou neprodal jed paní Lazaře…"

„Miláčku, ty mě máš za úplného pitomce," rozesmál se panoš Ota. „Čím jsem si to zasloužil?"

„Nepřerušuj mě, prosím. Sám jsi chtěl poradit, tak teď poslouchej," nařídila přísně. A i přes jeho protesty mu začala vysvětlovat, jak by s ním měl hovořit, na co by se měl optat a jak by se měl tvářit, aby na něm hned nepoznal, o co mu ve skutečnosti jde. Panoš Ota se ji několikrát pokusil zastavit, ale marně. Nemyslela na nic jiného než na jejich případ. Protože sama mužem nebyla, musela alespoň Otovi vysvětlit, jak by to měl udělat, protože si mužského rozumu příliš nevážila.

Teprve když domluvila, upozornil ji, že on sám by měl myslet především na úkol, který dostal od královského prokurátora. To je chránit pannu Ludmilu. A když už ho chce Vojtka vyštvat z Mělníka, mohl by cesty do Velvar využít i ke svému prospěchu. „Myslím, že moji pronásledovatelé mají zvěda i tady v Mělníce. Takže by bylo ideální, kdybych mohl odcestovat s nějakou světlovlasou štíhlou dívkou, která by se alespoň vzdáleně podobala Ludmile. Tím bych zmátl stopy. Mysleli by si, že ji chci ukrýt jinde, protože jsem zjistil, že po mně jdou."

Vojtka se mračila, protože se jí to vůbec nelíbilo. Uznávala sice, že plán je dobrý, ale představa, že panoš Ota pečuje o mladou dívku, v ní vyvolávala žárlivý odpor. Začala hned protestovat, že taková opatrnost je zbytečná, protože v jejím šenku převlečenou Ludmilu určitě nikdo nepozná. Přeli se dlouho, až se doopravdy pohádali a Vojtka se slzami v očích utekla.

Za chvíli se ale vrátila, přinesla večeři a souhlasila, aby to udělali po jeho, pokud ovšem bude panoš Ota přísahat, že jí zůstane věrný. Ještě dodala, že Ludmile se podobá jedna děvečka z dvorce v Byšicích a paní jí určitě povolí, aby s Otou odešla, protože je to i v jejím zájmu. Jak jinak by dokázala nevinu svého manžela?

S chutí snědla kousek pečeného masa, usmála se a dodala, že ta děvečka je zasnoubená s mělnickým

tesařem. Je to chlap jako hora a jednou ho viděla, jak sám zvedl vůz, který spadl z cesty do příkopu. Aby na to panoš Ota myslel, kdyby náhodou na svou přísahu zapomněl.

XX. KAPITOLA

Oldřich z Chlumu se oháněl mečem a odrážel útoky bandy lotrů, která ho přepadla. Měl už šrám na rameni, ale jednoho z útočníků se mu podařilo zranit tak, že musel nechat boje, s nářikáním se posadil stranou a kusem špinavého hadru si ovazoval krvácející ránu. Jenže tohle malé vítězství neznamenalo víc než odklad porážky. A s ní i neodvratné smrti, pokud se nestane zázrak. Ale modlit se nemělo smysl.

Uskočil a odrazil další výpad velitele bandy Matěje. Měl opět štěstí. Lupič musel couvnout, zakopl o kořen a upadl. Oldřich z Chlumu neváhal ani vteřinu. Vrhl se do mezery v obklíčení, protože se mu otevírala cesta k útěku. Nemyslel si, že by unikl, ale mohl získat čas, než ho opět doženou a obklíčí. Měl na vybranou. Buď mohl ležícího Matěje probodnout, ale tím by ztratil čas, nebo ho mohl nechat být. Zvolil druhou možnost. V běhu mu alespoň dupl na břicho. Matěj zavyl bolestí, zkroutil se do klubíčka a rozkašlal se. Stačil ještě křiknout na své druhy, aby toho úřednického psa nenechali utéct.

Oldřich z Chlumu běžel, co mu síly stačily, jenže měl na sobě žebrácký oděv a na nohou otrhané sandály. Nebyly šité na takovou námahu. Udělal pár kroků a praskly řemínky, jimiž je měl uvázané. Klopýtl a musel zastavit. Než ho však rozzuření lupiči dohnali, objevil se v zákrutě cesty na koni Bohemund, rytíř v hnědém plášti, který ho v posledních dnech neustále sledoval. Za ním cválali dva rytíři. Ani jeden neměl na plášti erb. Všichni tři však třímali tasené meče a hnali se k Oldřichovi z Chlumu.

To je konec, mihlo se mu hlavou. Uskočil k nejbližšímu stromu, pevně popadl meč oběma rukama a

nastavil ho před sebe. Zoufalá, ale poslední možnost obrany.

Bohemund s rytíři se však přehnali kolem královského prokurátora a bez větších potíží muže na cestě doslova rozsekali na kousky. Jediný, kdo přežil ten bleskurychlý masakr, byl velitel Matěj, který ležel na zemi. Protože pochopil, že utíkat nemá smysl, nechal klesnout hlavu a dělal mrtvého. Ale Oldřich z Chlumu dobře věděl, že to je jen trik. Jenže to teď nebylo nejdůležitější. Rytíř v hnědém plášti lotry pobil. Znamená to, že ho zachránil? Nebyl si tím jistý, a proto zůstal na místě s mečem ve střehu.

Bohemund si otřel zkrvavělé ostří meče o nohavici a zastrčil zbraň do pochvy. Pak otočil koně a dojel k Oldřichovi z Chlumu. Měl chladné oči a úzké rty. Aniž se mu pohnul sval ve tváři, řekl: „Pane královský prokurátore, urozený člověk by neměl cestovat bez své družiny. A oblečený za žebráka už vůbec ne."

„Co mi chcete?" zabručel Oldřich z Chlumu. Meč stále držel ve střehu, i když se nezdálo, že by ti tři měli nepřátelské úmysly.

„Zachránili jsme vás. To nestačí?"

„Kdo vás poslal?"

„Kdo asi?" ušklíbl se Bohemund a seskočil z koně. Když se postavil na zem, Oldřich z Chlumu si překvapeně uvědomil, že rytíř v hnědém plášti je skutečný obr, protože byl o dobrou polovinu hlavy vyšší než on. Bohemund se rychle podíval na šrám na Oldřichově rameni a teprve pak pokračoval. Vysvětlil, že mu král Přemysl II. Otakar nařídil, aby chránil královského prokurátora, protože mu na jeho životě mimořádně záleží.

„Proč potom nemáte na pláštích jeho erb?" optal se nedůvěřivě Oldřich z Chlumu a trochu váhavě sklonil špičku meče k zemi.

„Král si to tak přál. Kromě vás nesmí nikdo vědět, že nás poslal on."

„A co jste dělali v lesích u Zbečna? Proč jste mě v noci hledali v Tajné?“

„Protože jsme si byli jistí, že vás chce tamní vladyka zavraždit. Přijeli jsme vás zachránit,“ vysvětloval Bohemund trochu rozmrzele. „Jenže to byla zbytečná námaha. Vy jste tam nebyl.“

„Kdo zařídil, aby má družina odjela z Prahy?“

„O tom nic nevím. Oni nebyli má věc. Pouze vaše bezpečnost.“

„Pokud vám král nařídil, abyste mne hlídal, proč jste se skrýval? Není to trochu divné?“

„Tak rozhodl Přemysl II. Otakar. Optejte se jeho, urozený pane. Doprovodím vás do hostince. Vím, kde spíte. A vím také, že tam najdu tu dívku, která vám ve Zbečně přivedla koně a pokoušela se mne zabít. Rád ji poznám, protože něco takového se mi dosud nestalo. Co si dovolila, to by si netroufla většina rytířů,“ vysvětloval Bohemund a poprvé se na jeho přísně stažených rtech mihl úsměv.

„Obávám se, že vás zklamu,“ řekl Oldřich z Chlumu. „Včera uprchla a domnívám se, že tyhle lotry najala ona. Ostatně, ten chlap tamhle u křoví nám to určitě potvrdí, protože není mrtvý, jenom to předstírá,“ ukázal rukou na Matěje. Pak se otočil a vydal se k němu se zbraní připravenou k obraně. Bohemund ho předběhl a rozmáchl se mečem, aby ležícího velitele lupičské tlupy zabil. Oldřich z Chlumu však byl rychlejší. Chytil ho za zápěstí, a i když byl menší, měl dost síly, aby ho zastavil.

„Ne, rytíř nevraždí,“ řekl přísně. „Pokud mne neposlechnete, budu se muset domnívat, že nehrajete poctivou hru. Copak vás nezajímá, proč mne ti lotři přepadli?“

„Budete se divit, ale nezajímá,“ zabručel rytíř v hnědém plášti rozmrzele. „Mám chránit vás a zabít každého, kdo by vám chtěl škodit. Tak zněl rozkaz našeho krále.“

„Možná. Ale řekl, že máte zabít mé nepřátele hned? Nejdřív ho vyslechnu, pak si s ním dělejte, co uznáte za vhodné. A co vám dovolí vaše svědomí a rytířská čest.“

Bohemund přikývl, opřel meč špičkou o travnatou zem a rozkročil se, jako by stál na stráži. Oldřich z Chlumu poklekl k ležícímu Matějovi. Sotva se sklonil, lupič se ho pokusil udeřit do obličeje a vyskočit, aby mohl utéct. Jenže královský prokurátor byl připravený a snadno jeho ruku srazil. Položil mu ostří meče na hrdlo a přísně pohrozil, že ho bez váhání podřízne, jestli bude dělat potíže.

„Stejně přijdu o hrdlo,“ zlobil se ležící muž, ale přesto zůstal v klidu, aby se o ostří nezranil.

„Jistě. Ale mohu tě dát nejdřív mučit. Dlouho a důkladně. Já totiž nejsem žádný žebrák, ale královský prokurátor. Můžeš se však utrpení vyhnout, pokud mi povíš pravdu. Proč jste mě chtěli zabít?“ optal se Oldřich z Chlumu, aniž si všímal jeho protestů.

„Zaplatili nám. Protože se to zdála snadná práce, přijali jsme ji.“

„Kdo? Byla to dívka? Ludmila?“

„Ne,“ odpověděl překvapeně Matěj. „Byl to muž. Měl na sobě sice měšťanské oblečení, ale náhodou se mu svezla čapka z hlavy a já si všiml, že má na temeni vyholenou tonzuru. Byl to prelát.“

„Co vám přesně řekl?“

„Že půjdete tudy do hostince a budete mít na sobě žebrácký oděv. Také nás upozornil, že budete mít u sebe meč. Jenom o těch třech rytířích se nezmínil. Ještě jsem si říkal, že prelát by nelhal. Ale teď vidím, že to byla léčka na nás. Proto jste vypadal tak klidně, když jsme vás přepadli. To se hraje na hrdinu, když víte, že vám přijedou na pomoc,“ stěžoval si ležící muž hořce.

„Jak vypadal ten převlečený prelát?“

„Co já vím? Normální chlap, o něco starší než vy. Nebylo na něm nic zvláštního. Kdybych ho zase potkal, možná ho ani nepoznám.“

„Nepadlo náhodou nějaké jméno? Třeba Mladota? Nezmínil se o Staré Boleslavi? Nebo o svatém Václavovi?“

„A víte, že ano?“ opáčil překvapeně Matěj. „Když jsme se loučili, jménem svatého Václava nám přál zdar.“

„Předpokládám, že vám nezaplatil předem. Jak vám měl odevzdat zbytek?“

„Máte pravdu. Dal nám jen kopu stříbrňáků. Sliboval, že až obě práce skončíme, dostaneme desetkrát tolik.“

„Obě?“ vyhrkl překvapeně Oldřich z Chlumu. „Co jste měli udělat ještě, kromě toho, že jste přepadli mne?“

„Zabít jednu holku. Možná tu, co jste si myslel, že nás poslala. Měla putovat do Berouna. Ten kupec, co byl prelát, nám ji ukázal. Hezká světlovlasá. Skoro jí byla škoda. Jenže peníze člověk potřebuje pořád, tak co jsme měli dělat?“

„Jak ukázal, ona byla s ním?“

„To zrovna ne. Víte, my se často zdržujeme v nevěstinci U Černé Doroty. Každý, kdo po nás něco chce, ví, že nás najde tam. Netuším, jak se o nás ten prelát dozvěděl. Když za námi přišel, seděla ta holka v šenku. Asi se přišla optat na práci, řekl bych.“

„Kdy vám měl zaplatit zbytek?“

„Až to bude hotové. Slíbil, že za námi zase do nevěstince přijde.“

„Vy jste mu věřili?“

„Zpočátku ne. Protože odmítl prozradit jméno, hubený Kuba ho sledoval, aby zjistil, kde bydlí. Jenže mu zmizel. Ale málo platné, byl to prelát, proto jsme se nakonec rozhodli věřit mu a práci udělat. Parchant jeden kněžourský, do takové šlamastyky nás dostal!“

Oldřich z Chlumu vstal a obrátil se na čekajícího Bohemunda. „Půjdu se převléknout. Šaty mám schované kousek odtud. Vy si s ním zatím dělejte, co uznáte za vhodné. Ale zdá se, že nám řekl pravdu, nezaslouží si proto, aby trpěl.“

Aniž se ohlédl, zmizel v křoví. Všiml si, že jeden z rytířů jede na koni několik kroků za ním a hlídá ho, aby se zase nepokusil zmizet. Ale to neměl královský prokurátor v úmyslu. Našel uzlík s věcmi a převlékl se do původního rytířského oblečení. Když se vrátil na cestu, velitel tlupy Matěj byl mrtvý.

„Chcete půjčit koně?“ optal se Bohemund nevzrušeně. Rukou pokynul jednomu ze svých mužů, aby sesedl a přenechal koně královskému prokurátorovi. Přijal ho rád, protože mu po celodenním chození ztěžkly nohy a navíc ho zranění na ruce začalo bolet.

Když vjeli do dvora motolského šenku, první, čeho si Oldřich z Chlumu všiml, bylo, že ve stáji žere spokojeně oves ze žlabu Ludmilin grošák. Hodil otěže svého hnědáka čeledínovi, proběhl šenkem a po schodech chvátal do podstřeší. Tentokrát se nezdržoval tím, aby dal Ludmile čas připravit se na jeho příchod. Prudce otevřel dveře a zastavil se na prahu.

Dívka seděla u stolu a před sebou měla misku s hrachovou kaší. Právě večeřela. Překvapeně zvedla oči, ale když královského prokurátora zahlédla, zaskočilo jí a rozkašlala se.

„Nepovedlo se ti to,“ řekl Oldřich z Chlumu přísně, dveře za sebou zavřel a sedl si ke stolu proti ní.

„O čem to mluvíte? Byla jsem navštívit přítelkyni a zdržela jsem se, takže…“

„Nelži,“ přerušil ji přísně. „Komu jsi pověděla, že jsem se přestrojil za žebráka?“

Ludmila se odmlčela a uvažovala. Pak se najednou výraz její tváře změnil. Vyskočila a začala křičet, že snad není tak hloupý, aby si myslel, že jí zabije otce a ona se k němu bude chovat jako poslušná husa.

„Tomu rozumím,“ zarazil ji Oldřich z Chlumu klidně a rukou ukázal, aby se posadila zpátky na lavici ke stolu. „Pokud ses mě chtěla zbavit, proč jsi mě u Zbečna zachraňovala?“

„Protože právo na to, potrestat vás, mám jen já. Už jednou jsem vám to řekla, pamatujete?“

„Jistě. Bojovat umíš a vrazit mi dýku do zad jsi mohla mnohokrát. Proč jsi to neudělala po cestě do Prahy?“

„Nejsem vrah,“ odsekla zlostně.

„Komu jsi tedy o mně řekla?“

„Znám jediného člověka, kterému mohu důvěřovat. Kanovník Mladota byl přítel mého otce, a když jste se na něho vyptával, pochopila jsem, že mi s vámi rád pomůže. Nevím, proč po něm jdete, ale to je jedno. Jenže už ani na církev se člověk nemůže spolehnout. Slíbil najmout pár schopných mužů. Ale musel najmout bandu pitomců, když jste to přežil… Co teď uděláte?“

„Objednám misku hrachové kaše i pro sebe, protože mám hlad jako vlk.“

„Na to se neptám a neštvěte mě! Už takhle vás mám plné zuby,“ rozčilovala se Ludmila. V tu chvíli se otevřely dveře, do jizby vstoupil Bohemund a v ruce nesl veliký džbán s vínem. Usmál se na Ludmilu a dvorně ji požádal, zda mu dovolí připojit se k její společnosti. Pak se obrátil na Oldřicha z Chlumu, zda to je ona dívka, kterou měli ti lotři zavraždit.

„Možná jste rytíř, ale chytrostí zrovna nevynikáte,“ usadila ho Ludmila zlostně. „O čem to vůbec mluvíte?“

„Jen o tom, že kanovník Mladota nařídil těm vrahům, aby se zbavili nejdříve mě a pak i tebe,“ vysvětloval klidně Oldřich z Chlumu. Z police na stěně sundal tři poháry a položil je na stůl. Bohemund je pozorně naplnil.

„Lžete!“ vykřikla Ludmila hněvivě.

„Slyšeli jsme to oba,“ řekl měkce Bohemund a džbán postavil na stůl. „Ten lotr neměl důvod lhát, protože mu bylo jasné, že za chvíli předstoupí před soud Pána nejvyššího. Smiř se s tím. Ostatně, co je na tom? Ty jsi chtěla zabít mě i pana královského prokurátora a ten kanovník zase tebe. Dopadlo to dobře, tak proč se mračíš?“

„Kanovník Mladota mi řekl, abych se vrátila do Tajné, že mi pošle nějakého schopného správce, abych tam mohla klidně žít dál. Vyrostla jsem tam a nenávidím lidi. V lesích by mi bylo lépe. Vymýšlíte si.“

„Co s ní?“ optal se Bohemund, zvedl číši a připil na zdraví českého krále a Ludmilinu krásu. Zálibně si ji prohlížel, mlaskl, postavil číši zpět na stůl a dodal: „Pokud by vás omrzela, pane královský prokurátore, vezmu si ji. Líbí se mi.“

„Jak vezmu?“ rozzlobila se Ludmila, vyskočila a pokusila se Bohemunda udeřit. Chytil ji za ruce a bez námahy ji donutil vrátit se na lavici. Ludmila byla rudá námahou, jak se bránila, ale nebylo jí to nic platné.

„Nemám rád ufňukané ženské,“ vysvětloval během šarvátky rytíř v hnědém plášti. „Už tam ve Zbečně, jak po mně mrštila to kopí, se mi moc líbila.“

„Slíbil jsem, že se o ni postarám,“ namítl přísně Oldřich z Chlumu. „A já slovo umírajícím plním! Vás neznám, urozený pane, a proto nedám Ludmilu prvnímu, kdo projde kolem. Navíc se obávám, že to s jejím věnem není valné.“

„Kdo říká, že bych ji odvedl k oltáři?“ ušklíbl se Bohemund, ale v jeho tváři se dalo číst rozladění. „Mám dvorec a majetku dost na to, abych uživil konkubínu, pokud se mi líbí.“

„Tohle by sis troufl?“ rozzlobila se Ludmila. Bohemund ji pro jistotu přidržel na lavici a s nepohnutým výrazem vysvětloval, že by si těžko mohl vzít za manželku dívku, která najímá vrahy na ty, kteří jí chtějí pomoci. To by se nejprve musel přesvědčit, že jí lze věřit. Teprve pak by se snad dalo uvažovat o něčem tak zbytečném, jako je manželství. Pokud by se ovšem Ludmila mračila a pořád vyskakovala jako teď, stejně neví, co by si s ní počal.

„Měl bych tě potrestat,“ řekl vzpouzející se Ludmile Oldřich z Chlumu. „Porušila jsi zákon a co víc, chovala

ses záludně. Jak ses mohla na mě usmívat, když jsi v sobě nosila hříšné myšlenky?“

„Nerozumíte ženské duši! Ženy jsou slabší než muži, proto musí používat úskoky. Tak to ve světě je a vy s tím nic nenaděláte. Pokud mne chcete oběsit, prosím. Nebojím se smrti! Za prohru se platí.“

„Nejen církev touží napravovat hříšníky,“ usmál se Oldřich z Chlumu. „Nejdřív musím zjistit, proč chtěl kanovník Mladota zabít nejen mě, ale i tebe. Pojedeš se mnou na Bezděz. A opovaž se dělat potíže. Jsi důležitý svědek. Dám ti příležitost chybu napravit. Pokud ovšem chceš.“

Ludmila sklopila oči k zemi. Chvíli mlčela a pak tiše slíbila, že se pokusí být poslušnější.

„Pokud bys to náhodou nemyslela doopravdy, já už tě zkrotím,“ oznámil Bohemund a dolil si číši. Dodal, že na Bezděz je doprovodí se svými muži osobně, protože má od krále úkol a ten bude plnit. Přitom se po očku díval po Ludmile a jeho jindy chladný výraz jako by mu z tváře zmizel. Ludmila jeho pohled postřehla, vzpurně pohodila hlavou a upozornila, že slíbila poslouchat královského prokurátora a to také občas udělá. On ale ať se k ní nepřibližuje na méně než pět kroků. Jinak mu vyškrábe oči.

XXI. KAPITOLA

Na Bezděz se vydal Oldřich z Chlumu delší cestou přes Boleslav. Měl k tomu dva podstatné důvody. Chtěl si promluvit s Jaroslavem z Hruštice a kromě toho nechtěl, aby se Bohemund potkal s jeho panošem Otou v Mělníce. Mohli se znát a v tom případě by ohrozil Ludmilu. Tu pravou, jak říkal dívce, jejímž předkem byl možná svatý Václav. I když zatím nenašel žádný důkaz, věřil tomu stále víc a víc. Kvůli dceři bezvýznamného vladyky by nikdo nevraždil. A král by mu nedal osobního ochránce.

Když vyjížděli ze Starého Města pražského, před bránou zarazil Bohemund koně a Ludmile pokynul, aby jela první, protože průjezd je úzký a mohlo by se stát, že by se k ní nechtěně přiblížil blíž než na pět kroků. Zlostně po něm loupla očima a řekla, že nemá na žertování náladu.

Ráno ještě drobně mrholilo, ale během dne se mraky roztrhaly a záhy už svítilo slunce. Cesta jim rychle utíkala, naobědvali se v nevelkém šenku u Jizery kousek od Benátek, minuli hrad pražského biskupa Dražice a odpoledne dorazili do Boleslavi. To už věděli, že Jaroslav z Hruštice spáchal sebevraždu. Vzrušeně se o tom diskutovalo ve všech hospodách.

„Má vůbec cenu jezdit tam?“ optal se netečně rytíř v hnědém plášti.

„Možná ne, ale přesto bych se rád na pár věcí optal. Vy s Ludmilou počkáte na předměstí.“

„Jel bych raději s vámi,“ vrtěl nesouhlasně hlavou Bohemund. „Moji rytíři se o Ludmilu postarají.“

„Žádné nebezpečí mi po smrti boleslavského popravce nehrozí,“ bránil se rezolutně Oldřich z Chlumu.

„Máte mne chránit, ale ne špehovat. To se tak bojíte zůstat s Ludmilou sám?“

Bohemund zabručel cosi velice neslušného, ale podvolil se, i když z jeho výrazu bylo jasné, že moc nadšený není. Ludmila podotkla, že ani ona z toho žádnou radost nemá, ale je ochotná trpět pro spravedlnost, již královský prokurátor hájí, takže to snad s Bohemundem chvilku vydrží.

Brána boleslavského hradu byla zavřená a na cimbuří stál strážný s nataženou kuší v ruce, jako by byl hrad v obležení. Oldřicha z Chlumu poznal ihned a přátelsky křikl, ať chvíli počká, že pánovi ohlásí jeho příjezd.

„Počkej,“ křikl na něho královský prokurátor. „Kdo je tu teď vlastně pánem?“

„Přece Wilibald z Hruštice, strýc pana Jaroslava,“ vysvětloval strážný a zmizel z hradeb. Brána se otevřela za chvilku. Oldřich z Chlumu vjel na nádvoří. V odpoledním slunci vypadalo mnohem přívětivěji než nedávno v noci, kdy osvobozoval svého panoše z mučírny. I pokřivená tvář šilhavého velitele hradní družiny se zdála přátelštější.

Wilibald z Hruštice byl už starý muž. Měl dlouhé šedé vlasy, tvář posetou vráskami a řídkým strništěm vousů. Jeho oči se dívaly unaveně a z návštěvy neměl žádnou radost. Přesto se zdvořile uklonil a nabídl Oldřichovi z Chlumu místo u stolu, na který kuchařka rychle přinesla pohoštění.

„Chápu, že budete požadovat odškodnění za hloupost mého synovce,“ řekl úvodem. „Ale prosím, abyste příliš nezneužíval našeho neštěstí.“

„Kterou z jeho hloupostí máte na mysli?“ optal se Oldřich z Chlumu ironicky. I o obležení svého Bezdězu se během cesty dozvěděl. Pouze podrobnosti neznal. Netušil také, jak by mohla sebevražda boleslavského popravce souviset s posledními událostmi. Ale že by šlo jen o náhodu, to vylučoval. Když se události řítily jedna za druhou tak rychle jako teď, nemohla být nic náhoda.

„Už jsem poslal k našemu milostivému králi svého syna, aby našel cestu ke smíru. Doufám, že uspěje. Bezděz oblehl Jaroslav bez mého vědomí, za to nikdo z naší rodiny nemůže. Co požadujete, abychom se opět stali dobrými sousedy?“

„Známe se již řadu let,“ usmál se Oldřich z Chlumu přátelsky. „Proto jistě tušíte, že si neřeknu o peníze. Chci znát pravdu.“

„S těmi, kteří chtějí stříbrňáky, bývá někdy pořízení snazší,“ pokrčil rameny starý Wilibald. „Přivádíte mne do obtížného postavení, protože já o tom, co můj synovec Jaroslav spáchal, nevím zhola nic.“

„Začneme jeho sebevraždou. Proč by si sáhl na život? Hrozilo mu něco?“

„Naposledy jsem ho viděl před měsícem. To byl plný života. Dokonce plánoval novou svatbu.“

„Jenže něco se muselo během obléhání Bezdězu stát. Vlastně už předtím. Co ho vlastně přimělo k té hlouposti? Vždyť to byla vzpoura proti králi.“

„Nevím. Říká se, že chtěl osvobodit Kunu z Kováně. Váš velitel Diviš ho uvěznil jako lupiče. Pan Kuna je přece urozený člověk a spadal pod pravomoc mého synovce. Měl svým způsobem právo postavit se za něj.“

„Osvobodil ho?“

„Ne. Vojáci vyprávěli, že ho váš velitel Diviš slíbil vydat, ale pak se to nějak zhatilo. Můj synovec strašně zuřil. Pak se vrátil sem do Boleslavi a v noci vyskočil z okna. Víc opravdu nevím.“

„Nezabil se přece jen proto, že Kuna z Kováně zůstal ve vězení. I kdyby ten zeman byl lupič a váš synovec mu se zločiny pomáhal, mohl se vykoupit. Byl postavený příliš vysoko, aby ho náš král nechal popravit. Právě teď, kdy potřebuje věrnost české šlechty. Jaroslav z Hruštice byl protřelý muž, tohle přece dobře věděl.“

„Nikdo z našeho rodu není hloupý,“ upjatě podotkl starý šlechtic. Pak vybídl Oldřicha z Chlumu, aby si vzal ze stolu něco ze sladkostí, které lákavě voněly na mísách.

Sám si vzal ostružinový koláček, chvíli ho žmoulal mezi prsty a teprve pak ho snědl. Bylo vidět, že přemýšlí. Zatvářil se spokojeně a dodal, že kuchařka je opravdu vynikající. Tím spíše nechápe, čím si jeho synovec tak zkazil žaludek. Ten večer před smrtí totiž pozvracel nejen ložnici a prevét, ale i notný kus hodovní síně.

„Možná snědl něco špatného," podotkl se zájmem královský prokurátor. „Vzal si nějaký lék?"

„To je právě divné," pokračoval starý Wilibald. „Purkrabí tvrdí, že si nechal přinést dávidla, a i když zvracel, kudy chodil, snědl několik dávek."

„Dávidla si člověk nebere, když zvrací," souhlasil Oldřich z Chlumu. „Ale běžné je vzít si jich co nejvíc, pokud člověka otráví. Prohlédl tělo vašeho synovce nějaký školený medik?"

„Proč? Vyskočil z okna. Několik lidí to vidělo. V té chvíli u mého synovce nebyl vůbec nikdo, takže na život si sáhl opravdu sám. Souhlasím ovšem, že to, co říkáte, má logiku. Jenže, kdo by ho chtěl otrávit? A pokud by někdo takový hrozný zločin spáchal, jak by se to můj synovec dozvěděl?"

„Měl s jedy nějaké zkušenosti?"

„Kde by je vzal? Byl přece rytíř. Ručím za to, že by příznaky otravy nepoznal. Když se po obléhání Bezdězu vrátil do Boleslavi, na nic si nestěžoval. Jenom jedl dávidla a zvracel."

„To nedává příliš smysl," souhlasil Oldřich z Chlumu zamyšleně. „Jenže o své otravě se můžete dozvědět i jinak než tak, že vás přepadnou bolesti."

„Hloupost. O nemocech můj synovec nevěděl zhola nic. Pokud by mu někdo pohrozil otravou, určitě by to někomu před smrtí pověděl. Nebo by jméno vraha napsal na lístek. Nesnesl by pomyšlení nepomstít se. Ne, kdyby o své otravě věděl, vzápětí by to věděla půlka hradní posádky."

„Zdá se, že uvažujete rozumně. Rozmyslím si, jestli budu žádat odškodnění za to, co váš synovec provedl.

Zjistím, jaké škody na Bezdězu způsobil. A počkám, zda si nevzpomenete ještě na něco, co by mi při pátrání pomohlo. Doufám, že zůstaneme dobrými sousedy. Zvláště pokud mi pomůžete v jisté ožehavé záležitosti. Páni z Kováně spadají pod pravomoc úřadu popravce. Potřeboval bych vyslechnout mladšího Kunova bratra. Neměl by být problém, abyste ho zajal a dopravil na Bezděz. Lupiči jsou rozprášeni a Kuna ve vězení."

„Nechcete zrovna málo. Ale ani já nemám lupiče rád. Pokusím se o to," slíbil Wilibald z Hruštice a zdvořile sklonil šedivou hlavu.

Sotva se Oldřich z Chlumu vrátil na Bezděz, s ulehčením si oddechl. Hrad zdaleka nebyl dostavěný, proto by ho mohlo několik desítek rytířů dobýt. Zvláště pokud by obránci nebyli dostatečně pozorní. Předpokládal ale, že na velitele Diviše je ve vojenských záležitostech spolehnutí.

Obléhání nezanechalo nikde žádné škody, dokonce ani nově postavené lešení u spodní brány nebylo poškozené. Jaroslav z Hruštice spíše vyhrožoval, než by chtěl opravdu válčit, to bylo na první pohled zřejmé. Oldřich z Chlumu byl dokonce v pokušení věřit, že boleslavský popravce nechtěl pro Kunu z Kováně doopravdy nasazovat krk, jen k hradu přitáhl, aby si splnil povinnost. Jenže vůči komu? Kdo stál za ním a byl tak mocný, aby ho boleslavský popravce poslouchal nebo se ho dokonce obával? Mohl mít staroboleslavský kanovník Mladota tolik moci? A pokud ano, kdo mu ji dal?

Bohemunda a jeho doprovod ubytoval v nedostavěném, ale celkem už obstojně zařízeném manském paláci na zadním nádvoří. Jak se jeho dva rytíři jmenovali, to se královský prokurátor nedozvěděl. Bohemund tvrdil, že to není podstatné, a oba muži nepronesli za celý den ani slovo. Jako by byli němí.

Křivoklátskou Ludmilu svěřil do péče Divišovy ženy Marty.

„Tohle už nesmíš dělat," zlobila se na svého manžela rozčilená Ludmila z Vartemberka, když konečně vše na hradě zařídil. „Opustit svou družinu, kdo to kdy viděl?"

„Nejsme na nepřátelském území a není válka," bránil se zachmuřeně. „Alespoň jsem si to myslel… Pochop, tohle vyšetřování nepodléhá žádným pravidlům. Něco se stalo v zapomenutém dvorci kousek odtud, ale já musím pátrat po celé zemi. Mimochodem, na tvůj a Otův popud. Já se do vyšetřování nehnal. Jenže kořeny toho zla prorostly zatím bůhví až kam. Přitom se musím tvářit, jako by se vlastně nic nestalo. Anebo ještě lépe, jako bych vůbec po ničem nepátral. Ať už za tím stojí církev, nebo král…"

„Král?" vyhrkla nedůvěřivě a rukou si nervózně upravovala světlé vlasy, které měla stočené a sepnuté vytepávanou stříbrnou sponou. I když se mračila, chtěla se svému manželovi líbit. Už tolik dní byla sama.

„Víš, Ludmilo, já tomu všemu přestávám rozumět," povzdechl si Oldřich z Chlumu a naklonil se k ní. „Ale nechtěl bych tě unavovat svými starostmi, zvláště když jsi tak krásná. Moc jsem se na tebe těšil, věříš mi?"

„Já na tebe také," přikývla potěšeně, ale vzápětí důrazně odsunula jeho ruku, která se ji pokusila pohladit. „Nejdřív práce, pak zábava, jak mne učili v klášteře."

„Doufám, že pod pojmem zábava míníš něco jiného, než tě učily ctihodné jeptišky," usmál se Oldřich. Téměř okamžitě zahlédl v očích své ženy utajený záblesk milostné touhy. Přesto přísně odpověděla, aby teď nemyslel na hlouposti a věnoval se tomu, čemu má.

„Ale to já dělám," zasmál se a přes její protesty ji políbil.

„Nakonec se ještě začneš na stará kolena chovat jako panoš Ota," rozesmála se. „Nech toho."

„Kdo mi vyčítal, že panoš Ota je na rozdíl ode mne k ženám pozorný? A jak proto strádáš? To si na stará kolena vyprošuji!“

„Musíš mít opravdu spoustu starostí,“ povzdechla si rozmarně. „Když už myslíš i na mě, to není samo sebou. Přiznej se, že ti šlo o krk?“

Pokrčil rameny a dodal, že dokud člověk o krk nepřijde, nemůže podle svého svědomí nikdy popravdě tvrdit, zda mu o něj šlo. A ještě dodal, že to není vykrucování, ale fakt. Přiznává, že potíže měl, ale jak sama vidí, kromě malého šrámu je celý.

Ludmila z Vartemberka ho chvíli zamyšleně pozorovala a pak se trochu hořce usmála: „Kdybych tak mohla stát s mečem v ruce vedle tebe, můj milý. Jenže jsem jenom žena a tam za hradbami je váš svět. Svět statečných rytířů.“

„Svět statečných rytířů by nemohl existovat, pokud by uvnitř hradeb nežily krásné ženy, které milujeme a pro které jsme ochotni prolévat svou krev,“ namítl vážně. „To, čemu říkáš statečnost, je ve skutečnosti pouze boj o přežití, zápas proti lidskému sobectví, zlobě, zákeřnosti a hamižnosti. Mečem se často ohání nikoli ten, kdo má duši rytíře, ale zbabělec, který si chce dodat na vážnosti. Před těmi druhými i sám před sebou. Kdybych neměl tebe, ta špatnost venku by mne udusila.“

„Jsi hodný,“ přikývla trochu rozpačitě. „Ale to nic nemění na tom, že bych ti chtěla pomoci.“

„Vždyť mi pomáháš,“ odpověděl překvapeně. „Jsi jediný člověk na světě, s nímž se mohu poradit úplně o všem. Protože tobě věřím. A nejen proto, že jsi krásná a miluji tě, ale jsi chytrá a věříš stejným věcem jako já.“

„Přesto jezdíš napříč českým královstvím a sváží na Bezděz všechny Ludmily, které potkáš,“ odpověděla se zářivým úsměvem. Když se kdysi rozhodla, že získá tohoto muže, byla to nejlepší volba v jejím životě.

„Žárlíš?“ rozesmál se uvolněně. „Kdybys pořád nechtěla, abych s tebou diskutoval, dokázal bych ti, že…“

„Já vím," zarazila ho přísně. „Jak budeš s pátráním pokračovat?"

„Asi zase vyrazím ven, abych hledal další Ludmily," ušklíbl se provokativně.

„Jestli se nechceš se mnou bavit jen proto, že nejsem jako ty holky, které si před tvým panošem vyhrnují suknice, sotva si o to řekne, tak mi nevykládej, že mě máš rád," rozzlobila se. „Hezké řeči, to vy muži dokážete. Ale pokud se máte podle toho chovat, tváříte se přemoudřele, jak by vaše ženy byly jenom hezké loutky. Jsi stejný jako panoš Ota."

„Proboha, co mám dělat, abys byla spokojená?" rozzlobil se Oldřich z Chlumu a vstal ze svého křesla. „Těšil jsem se na tebe a ty mi pořád jen vyčítáš nějaké nesmysly. Pochop, že sám nevím, co bych měl udělat. Kličkuji jako štvaný jelen, z každého křoví může vyletět šíp, který mne srazí na kolena, les je plný honců a já netuším, kde se ukrývají, a co je nejhorší, netuším ani, kam bych měl běžet, abych se alespoň ukryl. O tom, že bych nad těmi lovci zvítězil, si mohu zatím nechat jenom zdát. Tak co po mně chceš?" Pak se otočil, a než stačila Ludmila z Vartemberka odpovědět, odešel z místnosti pryč. Měl zlost a nechtěl se hádat.

Na nádvoří potkal velitele své družiny Diviše. Rukou si ho přivolal. Zjizvený voják se uklonil a trochu udiveně podotkl, že si myslel, že se dnes už neuvidí, protože paní Ludmila se na něho tak těšila. A starostlivě se optal, co se stalo.

„Nic," rychle zamlouval jeho poznámku Oldřich z Chlumu. „Jen jsem si ještě vzpomněl na něco důležitého. Okamžitě pošli tři vojáky, hned ti povím kam. Zjistil jsem, že kromě naší Tajné existuje v českém království ještě několik dvorců stejného jména. Jeden je u Klatov, druhý u Litomyšle a třetí někde u Sedlčan. Ať nenápadně zjistí, jak se jmenují jejich vladykové, zda mají dceru Ludmilu a jak ta dívka vypadá. Pokud to půjde, ať se také optají, zda ti vladykové náhodou neznají našeho

kanovníka Mladotu. To je pro dnešek všechno. A do rána ať mne nikdo neruší.“

Rychle se otočil a pospíchal zpátky do paláce. Rozhodl se, že se ženě omluví, i když ve skutečnosti nevěděl přesně proč. Jenže ženská logika byla jiná než mužská, a pokud nechtěl své Ludmile ublížit, musel dělat i věci, které jeho vlastní rozum vysvětlit neuměl. Měl ji nesmírně rád a toužil po tom, aby bylo všechno tak, jak jí před chvílí vykládal. Ač někdy byla jeho Ludmila svéhlavá, byl to jediný člověk, s nímž mu bylo opravdu dobře. Nejen v její náruči, jak mu občas vyčítala. Svět za hradbami byl opravdu trochu jiný, než by si přál. Ale pokud chtěl být Oldřich z Chlumu spravedlivý k lidem venku, o to víc musel být velkorysý doma. Vždyť Ludmila z Vartemberka vlastně nechtěla nic jiného než mu pomoci. I kdyby si myslel, že to je zbytečné a nic to nepřinese, nesměl jí to dát ani náznakem najevo.

Trochu se přikrčil a pak se sklopenou hlavou vešel do komnaty, odkud před chvílí utekl. Ludmila z Vartemberka seděla stále v křesle a v očích měla slzy.

XXII. KAPITOLA

S falešnou Ludmilou opustil panoš Ota hned následujícího dne Mělník. Dívka ze dvorce v Byšicích byla pohledná, měla vysokou štíhlou postavu a vlnité světlé vlasy. Vzdáleně se skutečné Ludmile z Tajné podobala, měla ovšem hrubý hlas a v očích takový zvláštní jalový výraz, jaký vídal panoš Ota u své klisny, když jí dával na hřbet sedlo. Ve skutečnosti se jmenovala Guta, a když se dozvěděla, že má pomoci při osvobození svého pána, měla z úkolu velikou radost.

Do Velvar to nebylo daleko, a protože Guta neuměla jezdit na koni, vydal se panoš Ota na cestu pěšky. Tak měl navíc jistotu, že si jich každý všimne. Když opouštěli Mělník, měla Guta na hlavě šlojíř, aby jí nebylo vidět do obličeje. Městští biřici ji znali, a proto by bylo těžké namluvit jim, že je někdo jiný. Protože však měla Guta na sobě zemanské oblečení a panoš Ota ji při odchodu z města hlasitě oslovil jako Ludmilu, podařilo se mu strážné přesvědčit, že ho opravdu doprovází jakási cizí urozená dívka.

Hned za městem si však Guta šlojíř s ulehčením sundala. „Připadám si v něm jako zlodějka. Nebo nevěstka," vysvětlovala a vesele se smála. Rukou si upravila vlasy a panoše Oty se optala, zda jí to takhle sluší lépe.

„Na to se optej svého snoubence," napomenul ji přísně. Věděl totiž, jak to chodí. Pustí si ji blíže k tělu a nakonec se jejím svodům neubrání, protože každý člověk má svou slabost a dobrá vůle pak většinou nestačí.

„Ale já to chci vědět od tebe," odpověděla překvapeně. „Když jsi teď můj pán, chci, aby ses za mě nemusel stydět. Mému snoubenci to může být jedno. Jsem pořád svobodná a mohu si dělat, co chci."

Tohle prohlášení panoše Otu nijak neuklidnilo, spíše naopak. Rychle se na ni podíval a přikývl, že by to takhle mohlo stačit. Pak se okamžitě odvrátil.

Jeho odpověď dívku zarazila, dlouhou dobu šla mlčky a vraštila čelo, jak přemýšlela. Nakonec s něžným úsměvem řekla, že jestli se stydí, že je žena, ať se nebojí, ona mu neublíží. Chápe, že jako svobodný mladík toho o ženách asi moc neví, ale může ho ujistit, že s ní může klidně mluvit, o čem chce, a nemusí uhýbat očima a červenat se. Když ještě byla panna, také se ostýchala. Jestli je panoš Ota dosud panic, ať si z toho nic nedělá.

„Nejsem panic," odsekl zlostně a cítil, že přes veškerou opatrnost se během chvilky hovor stočil přesně tam, kam nechtěl. „A už dost o tom!"

Dívka chápavě přikývla, jako by chtěla říci, že mu rozumí a pro tu drobnou lež se nezlobí. Prázdný výraz jí zmizel z očí. Vypadala dychtivě, jako někdo, kdo se odhodlává udělat dobrý skutek.

Naobědvali se ve velikém zájezdním hostinci v Mlčechvostech. Panoš Ota se vyptával šenkýře, zda mívá často urozené a bohaté hosty. Obtloustlý muž středního věku s lysou hlavou ho nejprve přísně odbyl, aby si hleděl svého, ale když mu panoš Ota prozradil, že je pomocníkem Oldřicha z Chlumu, správce hradu Bezdězu, muž ožil. Řekl, že jméno královského prokurátora dobře zná, protože před několika lety pomohl bratrovi jeho ženy z jakési ošemetné situace. A hned začal pyšně vyprávět, že jeho šenk je v okolí tak proslulý, že se tu jednou dokonce zastavil během cesty i sám král.

„Také se mi tu líbí," přikývl panoš Ota. „A co manželka mělnického purkrabího? Právě ona mi tenhle hostinec doporučila."

Hospodský chvíli vzpomínal a pak vyhrkl: „Ale jistě, taková mladá, světlovlasá, něco jako tvá nevěsta."

Guta se zapýřila a chtěla namítnout, že se mýlí, ale panoš ji k její veliké radosti zarazil, aby mlčela. Usmála

se na něho, aby mu bylo zřejmé, že podobnou pozornost dokáže odměnit.

Ota si jí ale nevšímal. Byl spokojený, že narazil na další stopu, která potvrzovala jeho podezření. Ležérně poznamenal: „Jela tudy nedávno do Velvar, že mám pravdu?“

„Nemáte, urozený pane,“ vrtěl nešťastně olysalou hlavou hospodský. „Ptala se mě na cestu do Zeměch. To je taková malá vesnice u Kralup. Pamatuji se na to náhodou dobře, protože mne překvapilo, co může chtít urozená dáma v takové… ehm, v takové malé vesnici.“

Jak se odpoledne ukázalo, měl šenkýř z Mlčechvostů pravdu. Velvarského lékárníka Odonata totiž paní Lazara nenavštívila. Nikdo ve městě ji nezahlédl ani u brány, ani na rynku, ani nikde jinde.

Jestliže jela do Zeměch, pak musela mít namířeno za někým, kdo se možná věnoval bylinkářství tajně. Vlastně to mělo logiku, protože jedy se daly získat spíše od pokoutních prodavačů než v městských či klášterních apatykách. Na druhou stranu panoš Ota nepochyboval, že lékárník Odonatus bude bylinkáře ze Zeměch znát. A možná s ním bude i spolupracovat. Mnohé lékárny nakupovaly vzácné byliny na venkově od různých lidí, protože to bylo pohodlnější, než aby se lékárník plahočil a sbíral je sám.

Přiblížil se večer, a proto panoš Ota pronajal v šenku U Tří pecnů malou komůrku k přenocování. Pak se vydal do velvarské lékárny. Gutě nařídil, ať se zatím nají a pak si jde lehnout, protože sám netuší, kdy se vrátí, ale dneska ji už potřebovat nebude.

Lékárník Odonatus byl ochota sama a neustále opakoval, jak rád by královským úřadům pomohl, ale je už starý muž, který zapomíná, a proto nemůže povědět, zda v Zeměchách nějaký bylinkář je. Připustil, že to je možné, ale kdyby ho panoš Ota zabil, na jméno si nevzpomene. Ostatně i Adalberta, dcera jeho zesnulého

přítele, potvrdí, jak špatnou paměť on má, protože to vědí všichni lékárníci v severních Čechách.

Ze všech jeho ochotně pronesených slov panoš Ota pochopil, že Odonatus dobře zná člověka, na kterého se vyptával, ale že má nějaký dobrý důvod zatajit to.

Srdečně se rozloučil a velvarskému lékárníkovi poděkoval za pomoc. Dodal, že i když si nevzpomíná na jméno onoho bylinkáře, nic se neděje, protože zítra požádá o pomoc královského městského rychtáře. Ten mu jistě pomůže toho člověka najít.

Jakmile se ocitl na zšeřelé ulici, zabočil k rychtě. Tam ukázal listinu s pečetí královského prokurátora a požádal, aby dva městští biřici tajně hlídali celou noc Odonatovu lékárnu, a kdyby se někdo z lékárníkovy čeledi pokusil opustit město, aby ho okamžitě odvedli do vězení. Ale tak, aby to Odonatus nevěděl. V takovém případě prosí, aby rychtář pro něho okamžitě poslal do šenku U Tří pecnů, protože by chtěl vězně vyslechnout osobně.

Rychtář byl mladý muž, ctižádostivý a energický. Prostudoval si pečeť na listině Oldřicha z Chlumu, kterou považoval za důležitější než to, co v listině stálo. Pak přikývl a slíbil, že vše zařídí, aby se urozený pán nebál. Teprve když Ota odcházel, optal se jen tak mimochodem, co vlastně lékárník provedl. Ale panoš si přiložil prst na ústa a tajuplně pošeptal, že to je zatím královo tajemství.

Temnou ulicí se pomalu blížil k zájezdnímu šenku a přemýšlel o Gutě. Připadal si jako ovce, která jde na porážku. Ne že by ho trápily výčitky svědomí, kdyby s ní něco měl, to vůbec ne. Ale vyvinulo se to tak hloupě, že by se musel jako rytíř i jako chlap stydět, pokud by se s ní pomiloval. Sice ctil zásadu, že pokud jde o to, získat krásnou ženu, musí jít svědomí a to ostatní stranou, zvláště v případě, že se to nikdo nedozví, ale poslední dobou se tím často sám neřídil a choval se ctnostněji, než by čekal. Jednou ho dokonce napadlo, že opravdu asi stárne.

V šenku bylo dosud živo. Posadil se do rohu a rychle snědl kus studeného masa s plackami a vypil džbánek piva. Pak se zvedl a s hrdě vztyčenou hlavou vyrazil úzkou chodbičkou kolem kuchyně do zadní části domu, kde měl pronajatou místnost na přenocování. Byl rozhodnutý, že půjde hned spát.

Guta ležela na širokém lůžku pod přikrývkou, měla zavřené oči a pravidelně oddechovala.

Ota opatrně zavřel dveře, aby ji nevzbudil. Ve tmě se svlékl a po hmatu se přikradl k lůžku. Lehl si na kraj a zabalil se jen do cípu přikrývky. Tu ucítil, jak se k němu přitisklo nahé ženské tělo.

„Já myslela, že už nepřijdeš," rozespale řekla dívka a objala ho. „Neboj se mě."

„Já se tě nebojím," odsekl hruběji, než měl v úmyslu. „Ale slíbil jsem Bohu, že zůstanu čistý. Nezlob se, nech mě spát."

Pustila ho a lehla si zpět na svou polovinu lůžka. „To jsem nevěděla… Nemysli si, že bych šla s každým. To vůbec ne. Držím si chlapy od těla. Ale když jsi ještě panic, chtěla jsem ti pomoci. To je asi smutný úděl, viď?"

„Dobrou noc," zavrčel panoš Ota a měl vztek. Za chvíli uslyšel pravidelné dívčino oddechování. Jeho vztek ještě vzrostl. Nemohl usnout a před očima se mu stále objevovalo tělo dívky, která ležela nahá vedle něho. Zlobil se, že takhle to dopadá, pokud chce člověk jednat podle zásad křesťanské morálky. Měl ji prostě pomilovat a bylo to. Celý život to tak dělal a nikdy mu nic nescházelo. Ale za to mohla Vojtka s těmi hloupými řečmi. Ne, chlap by neměl dát na ženské tlachání.

Nakonec se rozhodl, že takhle už to dál nejde, a Gutu vzbudil. „Jsi tak krásná, že Bůh musí stranou," oznámil drsně, pak ji popadl a přes protesty si ji vzal. Trvalo dlouho, než vybil nahromaděnou touhu a očistil se od hloupého předsudku zacházet se ženami čestně.

„Tedy, na panice to bylo rozkošné," libovala si Guta, když ji konečně pustil z náruče. „Z tebe bude jednou

skvělý milenec, to mi věř.“ Povídala ještě něco, ale moc smyslu to nedávalo a za chvíli spokojeně usnula. Dřímat začal i panoš Ota, když se rozletěly dveře a v nich se objevil městský biřic s hořící pochodní v ruce.

„Urozený pane, máte hned jít se mnou. Rychtář na vás čeká ve vězení.“

Velvarské vězení nebylo veliké. Tvořil ho jediný zatuchlý sklep s malinkým okénkem u stropu, umístěný pod Pražskou bránou. U jedné zdi stála rozviklaná lavice, na níž si hověl rychtář Marek, u protější byl ke kruhu provazem připoutaný hubený mladík s vyděšenýma očima. Sklepení matně osvětlovala jediná čadící smolná louč.

„Tak, tady ho máte,“ hlásil rychtář, přitom zívl a s nepatrnou výčitkou v hlase dodal, že urozený pán se na rozdíl od něho alespoň chvíli vyspal. Tohle panoš Ota nekomentoval, jen neurčitě přikývl. Pak se obrátil na spoutaného mladíka a drsně houkl, aby mu hned pověděl, proč chtěl opustit Velvary. Ale spoutaný lékárníkův čeledín mlčel.

Panoš Ota chvíli počkal a pak klidně pokračoval: „Já to stejně vím. Měl jsi jít do Zeměch a někoho varovat. A já tuším i koho. Nemyslím si, že bys něco provedl, ale protože nechceš mluvit, budu tě považovat za stejného zločince, jako je tvůj pán. Přijdeš spolu s ním o hrdlo. Tak to prostě na světě chodí, chlapče. Kdo se neumí postarat sám o sebe a chce pomáhat druhým, doplatí na to.“ Pak se otočil, že odejde.

„Počkejte,“ vykřikl mladík hystericky. „Měl jsem jen předat vzkaz, nic víc. Nic jsem neudělal.“

„Komu?“ opáčil panoš Ota a zastavil se. Zůstal ale stát otočený čelem ke dveřím, jako by chtěl vězení okamžitě opustit, pokud vězeň nebude mluvit pravdu.

„Kovářově manželce Blaženě,“ snaživě koktal lékárníkův čeledín. „Měl jsem jí jen říci, aby na pár dní zmizela v lese. Má tam za Zákolanským potokem

takovou chatrč, kde přespává, když musí před svítáním sbírat byliny. To mají totiž největší sílu. A také je tam suší.“

Teprve teď se panoš Ota obrátil, došel k lavici u stěny a posadil se. Přitom spokojeně bručel, že to mohl povědět hned.

„Co teď se mnou bude?“ naříkal spoutaný mladík.

„Zatím zůstaneš v šatlavě. Ale nikdo se nesmí dozvědět, že tu jsi.“

„Popravíte mě?“ fňukal čeledín a rukou se pokoušel utřít si nos.

„Pokud jsi nic nezatajil a nemáš na svědomí jiný zločin, pak ne,“ uklidňoval ho panoš Ota. Pak se obrátil na rychtáře a požádal ho, aby hned poslal do Zeměch dva biřice. „Ať přivedou tu ženu. Mám důvod domnívat se, že pomáhá v travičských zločinech. Na to jsou ty nejpřísnější tresty.“

„Není to ale poddaná našeho města,“ váhal velvarský rychtář. „Zeměchy patří vladykovi Pavlovi ze Statěvnice. Musel bych nejdříve požádat jeho.“

„Tak to udělejte. Doufám, že královským úřadům vyhoví.“

„Nebude to snadné. Víte, má vlivné známé. Je sice pravda, že pan Burjan z Tajné je po smrti, ale stejně…“

„Kdo?“ skoro nadskočil panoš Ota překvapením.

„Burjan z Tajné, byl to jeho bratr. Vlastně jsou tři. Nejstarší Adam drží Statěvnici, Pavel Zeměchy a Burjan Tajnou za Mšenem. A vidíte, i když byl nejmladší, povolal si ho Pán k sobě jako prvního.“

„Do Zeměch vyrazíme až ráno. Pojedu s vašimi biřici osobně,“ rozhodl panoš Ota, zívl a vstal. „Teď dobrou noc!“

„Když chce má paní, abych se něco naučila pořádně, musím to neustále opakovat,“ začala ráno vysvětlovat Guta, když se probudila. Ležela schoulená vedle panoše Oty a hlavu měla položenou na jeho rameni. Sotva

otevřel oči, její ruka ho začala vyzývavě hladit. Přitom podotkla, že jemu to radí rovněž, protože opakování je matka moudrosti, jak říká jejich farář.

Panoš Ota byl rozespalý, a kdyby mohl, ještě by si chvíli zdříml. Chvíli ji nechal, protože to bylo příjemné. Jenže pak si vzpomněl, že ho čeká cesta do Zeměch. Odsunul dívku rezolutně stranou a přísně nařídil, aby se chovala počestně. Pak vyskočil a honem si přes hlavou přetáhl plátěnou košili. „Musím něco důležitého vyřídit," pokračoval o poznání laskavěji. „Počkej tu na mě."

„A to nemusím celý den nic dělat?" rozzářila se spokojeně.

„Ne! Pokud chceš, válej se až do večera. Jen se prosím tě nesnaž zase vyučovat nějaké místní panice," dodal ironicky, a než se stačila ohradit, rychle odešel.

Dva městští biřici na něho už čekali v síni velvarské rychty. Rychtář Marek bez úsměvu poznamenal, že si myslel, že urozený pán chce vyrazit brzy ráno. Z nedaleké kostelní věže právě zněl hlas zvonu, který věřící svolával na ranní mši.

Ota si půjčil od rychtáře koně a okamžitě vyrazil. Bylo chladné jasné ráno a cesta malé družině ubíhala rychle. Do dvorce v Zeměchách dorazili dříve, než počítali.

„Rozdělíme se," rozhodl panoš Ota. „Já půjdu za vladykou a vy ke kováři. Zatím počkejte, zasáhněte, jen pokud by chtěla jeho žena zmizet." Koně uvázal ke stromu a vešel do vrat zanedbaného dvorce. Sídlo Pavla ze Statěvnice vypadalo jako velký statek. Mělo palisádu z dřevěných kůlů a v ohrazeném prostoru se kromě stodoly, stáje a dvou chlévů nacházelo jen nízké obydlí s doškovou střechou. Sotva prošel širokými vraty, vyhlédl z chléva jakýsi mladík s uhrovitou tváří a křikl na někoho, kdo byl uvnitř.

Vzápětí vyšel na dvůr vladyka v prosté selské suknici. I když musel být dost starý, šel se vzpřímenou

hlavou a jistě. Kolem očí měl hluboké vrásky a na hlavě starý slamák. V ruce držel dřevěné vidle a mračil se.

Panoš Ota se zdvořile uklonil a rychle se představil. Ale než stačil povědět, proč přišel, vladyka ho nepřívětivě zarazil a zabručel: „Nemusíš zdůrazňovat, že jsi služebník českého krále. Přece vidím, že máš na plášti jeho erb. Proto se seber a vrať se tam, odkud jsi přišel. Tady nemáš co pohledávat."

„Vás nezajímá, vladyko, co se stalo vašemu mladšímu bratru Burjanovi?"

„Že máš ještě tu drzost!" rozzlobil se vladyka a zvedl vidle, jako by to bylo kopí, kterým chce mrštit po vetřelci.

„Možná jde o nedorozumění," rychle vysvětloval panoš Ota. „Vy jste v Tajné nebyl, když zemřel. Ale já vím všechno od očitého svědka."

„Já také," zarazil ho Pavel ze Statěvnice, ale ruka s vidlemi mu klesla. Ve tváři měl sice stále zlost, ale současně se v ní objevila zvědavost. To už panoš Ota věděl, že má vyhráno. Klidně začal vyprávět, že potkal pannu Ludmilu a ta mu ty smutné události popsala. I to, jak vladyka Burjan ve skutečnosti zemřel a kdo tvrz vypálil.

Jeho prohlášení však vladyku neuklidnilo, právě naopak. Znovu se začal rozčilovat, jak se opovažuje Ludmilu věznit a ještě to před ním přiznává.

„Tak dost," rozzlobil se panoš Ota a ruku položil výhrůžně na jílec meče. „Dělám, co mohu, abych pannu Ludmilu chránil. Dokonce pro ni nasazuji život, a co z toho mám? Křičíte tu na mě jako na zločince. Jestli své neteři odmítáte pomoci, prosím. Já už to nějak zařídím i bez vás. Ale jestli to dopadne špatně, srovnejte se pak se svědomím sám." Otočil se a s hranou zlostí zamířil k vratům. Čekal, že ho vladyka zavolá zpět, ale ten mlčel.

Teprve když prošel kolem palisády a byl už skoro venku, uslyšel za sebou: „Počkej!"

Panoš Ota měl co dělat, aby se okamžitě neotočil a se širokým úsměvem na tváři se nerozběhl zpět do dvora. Udělal ještě dva kroky, jako by neslyšel, a teprve pak se neochotně ohlédl a optal, zda volal opravdu na něj.

„Je tu snad ještě někdo jiný?“ rozzlobil se Pavel ze Statěvnice a popuzeně mrskl dřevěnými vidlemi o zem. V tom byl stejný jako jeho bratr. Dokázal se rychle rozzlobit a pak často nevěděl, co dělá.

Panoš Ota se tedy líně loudal zpátky. Došel až ke starému vladykovi a přátelsky se usmál. „Co kdybychom vše probrali u stolu? Se džbánkem medoviny v ruce se hovoří lépe. A také se lépe přemýšlí.“

„Nemám medovinu. Jen světlý pšeničný ležák. Ale ten není pro každého. Nejdřív mluv, jestli si ho vůbec zasloužíš.“

Panoš Ota rychle pověděl, co se stalo v Tajné. I to, jak za ním Ludmilu přivedl rytíř Věnek a jak se teď oba skrývají, protože po nich jdou muži, které poslal staroboleslavský kanovník Mladota. Během jeho řeči se starý vladyka opět zamračil. Jakmile Ota skončil, začal si Pavel ze Statěvnice zuřivě mnout bradu, jako by tím pohybem mohl zjistit, co je pravda a co lež. Pak se optal, jak může tohle všechno dokázat.

„Nu, jedině snad tak, že by vám to potvrdila panna Ludmila. Pokud vám ovšem nebude vadit, že byste tím mohl ohrozit její život. Místo, kde se skrývá je totiž tajné.“

Vladyka přikývl a dál si zuřivě mnul strniště na bradě. Teprve po dlouhé chvíli se zřejmě rozhodl. Zabručel, ať jde panoš za ním, že mu tedy pivo nalije.

Usadili se k masivnímu starobylému stolu a Pavel ze Statěvnice začal vykládat, že o celém neštěstí v Tajné slyšel něco jiného. Nedávno tu byl kanovník Mladota a ten mu prozradil, že královi služebníci zabili jeho bratra Burjana, spálili tvrz a unesli Ludmilu. Kanovník mu přitom tvrdil, že netuší, proč to udělali, ale varoval ho, aby se měl před těmi lidmi na pozoru. A ještě se ptal, zda

si tu jeho bratr Burjan něco neschoval, protože právě to je příčina celého neštěstí. Je možné, tvrdil, že to tu budou hledat královi lidé, a kdyby to tu našli, mohlo by to s ním být zlé.

„Proč mi to všechno vykládáte, když vás ten svatý muž přede mnou tak úpěnlivě varoval?“ divil se panoš Ota. „Mladota je přece prelát a ti nelžou.“

„Jsem už starý muž,“ pokrčil rameny Pavel ze Statěvnice. „Tři manželky jsem pochoval, mám dva syny a tucet vnuků. Slyšel jsem v životě spoustu lží, a tak si troufnu poznat, čemu mám věřit. Z toho kanovníka jsem měl divný pocit hned, jak se tu objevil. Neumím to lépe popsat, ale bylo to tak. Z tebe ho nemám. Proto ti věřím.“ Starý vladyka se napil a s úsměvem pokračoval: „Navíc mi ráno přinesli zprávu, že se ve Velvarech objevil nějaký mladík se světlovlasou dívkou. Podle popisu to musí být Ludmila. Jsi neopatrný. Když jsem se o ní dozvěděl já, dozvědí se o ní i její nepřátelé.“

„Řekl kanovník Mladota, co vlastně hledá?“ optal se panoš Ota, aby zamluvil ta Ludmilu.

„Ne,“ zavrtěl hlavou starý vladyka. „Ale s mým souhlasem tu všechno prohledal a pak jel za mým bratrem do Statěvnice. Hledal i tam. Prý nějakou truhličku. Alespoň tohle mi bratr vzkázal. Ovšem je už chudák hodně starý a trochu se mu všechno plete. Takže tohle berte s rezervou, mladíku. Kdy uvidím Ludmilu?“

„Mám k vám prosbu, vladyko. Potřebuji vyslechnout jednu vaši poddanou. Manželku kováře. Potřeboval bych ji odvést do Velvar a možná i do Mělníka. Je možné, že ji dokonce postavím před královský soud.“

„Klidně si ji odveď,“ přikývl velkoryse hlavou starý vladyka. „Je to protivná hádavá baba. Tak jak to bude s Ludmilou?“

XXIII. KAPITOLA

„Tohle tu nechal nějaký kupec, který tudy ráno projížděl," řekla Ludmila z Vartemberka a podala Oldřichovi z Chlumu malý balíček.

„Odkud to je?"

„Z Mělníka. Jitrocelová mast. Výborně se zrovna hodí. Pokud jsem si stačila všimnout, ten šrám na ruce máš zarudlý. Proti zánětu je jitrocel to nejlepší, co ti může lékař doporučit. Byl to dobrý nápad, žes pro mast poslal."

„Neposlal jsem pro ni," zabručel královský prokurátor rozmrzele. „Poslyš, není jitrocel dobrý také proti chrápání?"

„Proti chrápání?" opakovala nechápavě jeho žena. „Jak to myslíš?"

„Tvrdil jsem Otovi, že šalvějová mast se používá proti chrápání. Jenže to můj panoš nějak popletl. Ale to nevadí. Posílá mi znamení, že se musíme sejít. Doufám, že přišel na něco, co ve vyšetřování pomůže."

„Vidíš, nemáš si vymýšlet hlouposti," kárala ho Ludmila. „Kdyby byla šalvěj dobrá proti chrápání, tak ti ji vařím třikrát denně. Jak se chceš s Otou setkat? Myslíš, že dokážeš Bohemundovi zmizet?"

„Nebudu před ním utíkat. Rozhlásíš po hradě, že se mi rána zanítila, mám horkost a nemohu vstát z lůžka. Já se zase převléknu za žebráka a zmizím. Diviš si může občas vzít na sebe můj plášť s přilbicí a projít se před palácem, aby si Bohemund myslel, že jsem pořád na Bezdězu," vysvětloval svůj plán Oldřich z Chlumu.

Pak ještě jízlivě dodal: „A mohl by také v noci sedět u tvého lůžka a chrápat, aby nebylo podezřelé, že je najednou v naší ložnici takové ticho."

„Ty jsi ten nejprotivnější chlap pod sluncem," rozesmála se Ludmila z Vartemberka a objala ho. „Hlavně dej na sebe pozor."

Oldřich z Chlumu se zastavil v zájezdním hostinci u rozcestí v lese před Mělníkem, protože tušil, že pravá Ludmila by mohla být ukrytá právě tam. Vstoupil do šenku a naříkavě začal prosit o slitování, aby ho nechali chvíli odpočinout. Dodal, že by rád pojedl třeba i nějaké zbytky, pokud mu je dají z křesťanské lásky, a vůbec mu nebude vadit, jestliže je naloží do té nejhorší a nejmenší misky, jaká se tu najde. Přitom se zvědavě rozhlížel a chvíli trvalo, než v těhotné černovlásce poznal Ludmilu z Tajné. Byl spokojený, protože se o ni bát nemusel. Když ji nepoznal na první pohled on, nepozná ji ani žádný špeh.

Bylo mu jen divné, proč se dívka tváří tak nešťastně. Vždyť byla v bezpečí. Pak ho napadlo, že panoš Ota možná jen plní, co slíbil. Ludmilu nesvádí ani jí nelichotí. A možná ji ani nenavštěvuje. V tu chvíli mu jí přišlo líto. Ne proto, že nepozná milostné umění jeho panoše, ale proto, že osamělost je snad ta nejhorší věc, jaká může člověka potkat.

Když kolem nesla v ruce veliký džbán piva, tiše jí řekl, aby nenápadně vyšla ven, že tam na ni čeká Oldřich z Chlumu. Pak s hlasitým mlaskáním vylízal misku, kterou dostal, křesťansky poděkoval a vytratil se. Vzápětí vyběhla ze dveří hostince Ludmila. Zvědavě se rozhlížela, ale kromě podivného žebráka byl dvůr prázdný. Zamračila se a dostala strach, zda to není léčka. Rychle se chtěla vrátit do domu, ale Oldřich z Chlumu ji zadržel.

„Nepoznáváš mě?" řekl pobaveně a pak si z hlavy stáhl špinavý hadr, který si omotal kolem brady a tváří.

„To jste vy?" vyhrkla celá popletená. Vzápětí se rozesmála, objala ho a políbila. Pak rychle o krok

ustoupila a začala se omlouvat, že to tak nemyslela, je jen ráda, že se tu objevil.

„Co můj panoš Ota? Nejsou s ním problémy?“ optal se královský prokurátor stroze, aby zahnal rozpaky nad vřelým uvítáním.

„Už několik dní jsem ho neviděla. Ta tlustá lékárnice ho nepustí na krok z domu.“

„Nevymýšlej si,“ napomenul ji přátelsky a rukou ukázal za stodolu, kde ležela hromada naštípaných bukových polen, aby si šli sednout a měli chvíli klid.

„Přísahám, je to pravda,“ stěžovala si Ludmila, když se uvelebila na nízký špalek.

„Tak předně, Adalberta není tlustá. Pokud si vzpomínám, trochu přibrala, ale pořád je poloviční než já,“ začal Oldřich z Chlumu. „A za druhé, pochybuji, že by se můj panoš dal okouzlit tak, aby zapomněl na své povinnosti. Odkud víš, že nesmí z domu?“

„Slíbil, že mne bude navštěvovat každý den. A už tři dny jsem ho neviděla.“

„A není ti bez něj lépe?“

„Samozřejmě je,“ souhlasila překotně. Pak rychle změnila téma hovoru a optala se, jak to vypadá s kanovníkem Mladotou.

Oldřich z Chlumu ji nechtěl unavovat dlouhým vyprávěním, protože se sice stala spousta věcí, ale chybělo jim to hlavní. Smysl a řád, který by umožnil potrestání zločinců. Pověděl jí jen o smrti boleslavského popravce a o tom, že na Bezdězu uvěznil Kunu z Kováně.

„Co dělá můj Věnek?“ optala se dychtivě, jako by si na něho vzpomněla teprve teď. Dokonce se zdálo, že se stydí, proč se na něho neoptala dřív, než si začala stěžovat na panoše Otu.

Oldřich z Chlumu jí pověděl, že slouží v družině Havla z Lemberka pod falešným jménem, a pokud ví, žádné nebezpečí mu nehrozí. Pak ještě dodal, že určitě na Ludmilu denně vzpomíná a pokud by to šlo, jistě by jí

poslal pozdravy, jenže nikdo z Bezdězu se s ním nesmí setkat, aby ho neohrozil.

„To chápu, ale trvá to už strašně dlouho," povzdechla si a rukou si upravila polštář pod šaty, protože jí neustále padal.

„Není to ještě ani týden," upozornil ji královský prokurátor a shovívavě se usmál. „Narazil jsem ale na něco, co tě určitě pobaví. Jestlipak víš, že nejsi jediná Ludmila z Tajné? Další jsem našel u Zbirohu v křivoklátských hvozdech. Ve dvorci, který se jmenuje Tajná. Otec té dívky je Burjan a ona Ludmila je v tvém věku, má plavé vlasy a je skoro tak krásná jako ty."

„Umíte hezky lichotit," přikývla smutně. „Můj otec se jednou o někom takovém zmínil."

„Víš, že jste se možná s tou druhou Ludmilou jako děti setkaly? Vyprávěla mi takový zvláštní zážitek a dušovala se, že se jí to nezdálo. Před mnoha lety, když byla malá, navštívila s otcem jakýsi chrám. Odvedli ji do sklepení, kde ji postavili k malým holčičkám, které měly stejné světlé vlasy. Kolem byli muži v kápích a dlouho hovořili, pak se modlili a zpívali. Mezi těmi malými holčičkami jsi určitě byla i ty."

„Teď si vzpomínám," vykřikla Ludmila překvapeně. „Je to dávno a už jsem na to zapomněla, ale máte pravdu, také se mi to vybavuje. A nebyl to sen. Muselo to být ve Staré Boleslavi. V kostele svatého Kosmy a Damiána. Později jsem se tam byla s otcem několikrát modlit za slávu svatého Václava. Víte, právě u dveří toho kostela ho zavraždili… mého předka. Najednou to vidím, jako by to bylo včera. Počkejte, jak se do té krypty chodí? Napravo od oltáře je malá apsida, v ní kamenná menza a na ní oltář. Když se stiskne dlaždice na zdi, menza se sama odsune a pod ní jsou schody. Vzpomínám si, přesně tak to je."

„Která dlaždice se musí stisknout?"

„Mám dojem, že je modrá, ale o něco světlejší než ty ostatní. Dohromady tvoří veliký čtverec kolem fresky. S

otcem jsme sestoupili dolů a já se strašně bála. Byli tam muži v hábitech a se zakrytými tvářemi. Jen pár jich mělo obličeje odhalené. Pak jeden z těch mužů otevřel sanktuárium ve stěně a z něho vyzvedl stříbrnou truhličku. Otevřel ji, vyndal zabalený pergamen, rozvinul ho a dlouho četl něco o svatém Václavovi. Vzpomínám si, že tam se mnou bylo také pár holčiček a strašně mě štvaly, protože měly vlasy skoro stejné jako já.“

„Všimla sis některého z těch mužů? Byl mezi nimi kanovník Mladota?“

„Nevím, já se dívala jen na ty holčičky vedle sebe a pak na otce. Máte pravdu, to se opravdu stalo.“

„To je báječné,“ radoval se Oldřich z Chlumu. „Ta truhlička s listinami mne zajímá. Vypravím se pro ni.“

„Neurazte se, urozený pane,“ odporovala Ludmila dychtivě, „ale to není rozumné. Jestliže kanovník přepadl bez výčitek svědomí naši tvrz, zbaví se i vás, až k němu s touhle žádostí přijdete.“

„A kdo říká, že o mně bude vědět? Copak nemůže královský prokurátor jednou také krást? Zvláště pokud se stal žebrákem?“

„Jen vám přidělávám starosti. A vůbec každému…,“ povzdechla si Ludmila a sklopila oči k zemi. Měla v nich slzy.

„Tak to na světě chodí,“ pohladil ji Oldřich z Chlumu rozpačitě po tváři. „Muži jsou tu proto, aby se o starali o ženy, a královský prokurátor proto, aby se staral o všechny.“

„A kdo se postará o vás?“ optala se Ludmila. V očích měla něhu a s vážným výrazem ve tváři dodala, že kdyby svatého Václava nezabili a ona teď vládla, udělala by z Oldřicha z Chlumu nejvyššího zemského úředníka a zahrnula ho bohatstvím.

„K čemu by mi to všechno bylo?“ namítl po krátkém uvažování. „Víš, Ludmilo, čím více moci máš, tím méně se můžeš ohlížet na čest. Ne proto, že ty sama bys chtěla, ale proto, že vládneš lidem. Každý poddaný je jiný a jako

vládce se musíš zalíbit všem, naivním i protřelým, hodným i zlým, lakomým i štědrým. Často musíš vládnout i lidem, kteří hřeší a porušují zákony téhle země, a nemůžeš je potrestat, protože jsou mocní. Ani král si nemůže dovolit všechno. Kdepak, nechtěl bych vládnout. Nechtěl bych se ani na vládě podílet. Mám svou Ludmilu a to mi stačí."

„Škoda, že jste ji potkal dřív než mě," povzdechla si dívka nešťastně. „Myslíte, že Věnek bude někdy taky takový jako vy?"

„Možná bude ještě lepší," odpověděl vážně Oldřich z Chlumu. „Mládí má tu výhodu, že se může poučit z chyb nás starších. A kromě toho, copak se ti Věnek nelíbí?"

„Je skvělý," přikývla Ludmila. „Jenže je daleko."

„To je jediná nevýhoda nás rytířů. Většinou jsme sice skvělí, ale bohužel jsme více ve světě než doma," přikývl Oldřich z Chlumu a vstal. Ludmiliny oči zářily spokojeností. Konečně si mohla zase popovídat o svých starostech. Pak se tiše optala, zda může královského prokurátora na rozloučenou obejmout, aby měl při pátrání štěstí.

„Pokud bys mne objala, objímala bys Oldřicha z Chlumu a ne královského prokurátora," odmítl chvatně. „Neloučíš se s mužem, ale jen s úředníkem. A pro toho se hodí spíše požehnání než polibek."

„Chtěla bych se rozloučit i s Oldřichem z Chlumu," vyhrkla rychle Ludmila a ve tvářích byla trochu uzardělá.

Oldřich z Chlumu se usmál, chvíli se jí díval do očí a pak ji pohladil po tváři. Vzápětí se otočil a rychle odešel.

Mělník obešel královský prokurátor velikým obloukem, aby do města vstoupil bránou z opačné strany od přívozu přes Vltavu. Po břehu se plížil křovinami a pak po úzké cestičce od mola zamířil k hranolovité bráně s vysokou špičatou střechou. Ale ještě než se dostal na širokou cestu k mostu přes příkop před hradbami, zastavil

ho mladý klerik. Laskavě se usmál, požehnal mu a optal se, zda náhodou nepřichází z Velvar.

Oldřich z Chlumu netušil, proč se ho ptá, ale bylo to celkem jedno, neboť jediné místo, které by zapřel, byl Bezděz. Přikývl a dodal, že bloudí po celé zemi a hledá křesťanská srdce a milosrdenství.

„Bůh miluje právě ty nejnuznější," přikývl spokojeně klerik. Měl na sobě tuniku z jemného plátna a přes ni suknici a plášť. „Je proto povinností chudých pomáhat matce církvi, neboť skrze ni budou spaseni."

„Amen," dodal Oldřich z Chlumu a ostražitě si mladého klerika prohlížel. Bylo jasné, že od něho dar na chudé nemůže chtít, proto byl zvědavý, o co jde ve skutečnosti.

„Hledám jednu sestru," začal klerik vysvětlovat měkce a laskavě se usmíval. „Unesl ji jeden mladík, říká si panoš Ota. Ta dívka má světlé vlasy a jmenuje se Ludmila. Nepotkal jsi ji?"

Oldřich z Chlumu si chvíli mnul bradu, jako by vzpomínal, a pak neurčitě přikývl. Dodal, že snad ano, ale není si jistý.

„V tom případě musíš říci vše, co víš," řekl přísně klerik a chytil ho za ruku, jako by se bál, že mu uteče. Přísně připomněl, aby měl na paměti, že mu jde o spásu duše, protože pomáhat služebníkům božím je povinností všech křesťanů.

„Sám jste říkal, otče, že Bůh chudobné spasí i tak. Já jsem chudobný a už dlouho jsem se pořádně nenajedl. Neškodilo by něco, co by mne nasytilo."

Oldřich z Chlumu měl štěstí, že klerik byl zaujatý představou dozvědět se něco o Ludmile a neuvažoval, proč je tenhle žebrák tak urostlý, když hladoví, jak sám říká. Nebo mu bylo v tuhle chvíli jedno, zda je opravdu chudý, nebo je to šejdíř, který se za žebráka jen vydává. Okamžitě slíbil dvacet grošů, pokud s jeho pomocí tu dívku najde.

„Slyšel jsem, že se rozdělili," řekl Oldřich z Chlumu, který vůbec nepředpokládal, že by jeho panoš opustil Mělník. Před chvílí s Ludmilou hovořil a o ničem se nezmínila. Měl tedy možnost zmást stopy. Proto začal vysvětlovat: „Pokud vím, ten mladík se vrátil zpátky sem do města. Ale dívku odvedl ke svému strýci. Má někde u Slaného dvorec." Pak natáhl ruku pro peníze, jak to dělávali žebráci před kostelem.

„To by odpovídalo," opakoval si zamyšleně prelát. Pak se na Oldřicha z Chlumu zamračil a rozkřikl se, co ho obtěžuje, ať si jde po svých.

„Slíbil jste mi peníze, otče."

„Zmiz, než na tebe zavolám bičice."

Oldřich z Chlumu si odplivl na zem a začal sprostě klít, aby si prelát nemyslel, že se svých peněz vzdává příliš snadno. Klerik ho napomenul, aby nehřešil, pak se otočil a rychle zmizel.

Městskou bránou prošel Oldřich z Chlumu bez potíží. Když ale chtěl vejít vraty do mázhauzu Adalbertina domu s lékárnou, srazil se s jejím čeledínem, který tam cosi opravoval. Podomek ho chytil za rameno a přísně houkl, ať si jde po svých. Jeho paní má štědré srdce, a až půjde do kostela, určitě mu dá almužnu. Ale aby ji žebráci obtěžovali přímo v domě, to je vrchol nestoudnosti.

„Já nechci almužnu," rozzlobil se Oldřich z Chlumu a čeledínovu ruku ze svého ramene prudce srazil. „Musím s ní hned mluvit."

Čeledín si to nechtěl nechat líbit. Výhrůžně zvedl teslici, kterou držel v ruce, když se z šera mázhauzu ozval zvědavý ženský hlas, co se děje. Vzápětí se u nich objevila Adalberta. Bez zájmu se podívala na Oldřicha z Chlumu a napomenula svého čeledína, aby se nechoval jako pohan. Ten zabručel, že člověk se nezavděčí, otočil se a šel po svých. Adalberta vytáhla z váčku drobnou minci, podala ji Oldřichovi z Chlumu a dodala, aby se za ni modlil.

„To udělám rád, Vojtko," řekl královský prokurátor pokorně. Lékárnice sebou trhla. Teprve teď se pozorně na Oldřicha z Chlumu zahleděla a pak se bláznivě rozesmála. Pobaveně ho požádala, aby chvíli počkal, že přivede jeho panoše. Je ochotná se vsadit, že se nechá napálit stejně jako ona. Pak odběhla s dychtivým výrazem ve tváři.

Vrálila se skoro ihned s Otou v patách. Přitom mu vykládala, že se tu objevil nějaký neodbytný žebrák, aby jí pomohl vyhnat ho. Panoš Ota se na královského prokurátora ani nepodíval. Došel k výklenku, v jehož šeru Oldřich z Chlumu stál, a káravě mu řekl, že by snad mohl mít ve svém věku rozum. Pak se nepatrně uklonil a dodal, že svého pána vidí opravdu rád.

„Jak jsi ho poznal?" zlobila se Vojtka.

„Předně jsem strašně vnímavý a chytrý," vysvětloval panoš Ota s vážnou tváří. „A kromě toho jsem zrovna chtěl sejít dolů po schodech a slyšel jsem vás."

„Ještě jednou mi řekneš něco o mém věku a já tě na mou duši potrestám," zlobil se Oldřich z Chlumu. Pak se obrátil na Vojtku a optal se, zda jí připadá starý. Lékárnici hrál kolem rtů pobavený úsměv. Chvíli si ho s vážným zaujetím prohlížela a pak dodala, že v těch hadrech se to nepozná, ale že slyšela, že je ještě rytíř v nejlepších letech, a ona nemá důvod tomu nevěřit. Pak se bláznivě rozesmála a pozvala ho dál. Slíbila, že nechá roztopit lázeň a připraví něco k jídlu.

„Lázeň počká," zastavil ji Oldřich z Chlumu. „Nezdržím se dlouho. Jako žebrák jsem přišel a jako žebrák odejdu."

„Ale očistit byste se po cestě měl."

„Proč? Vykoupu se u tebe v lázni a pak se budu muset zase někde pracně ušpinit, abych jako žebrák opravdu vypadal," bránil se královský prokurátor vehementně. „Stačí dobré jídlo."

„Já myslím, můj pane, že byste ani to jídlo neměl chtít," ozval se ihned panoš Ota. „Měl byste vypadat hladověji a…"

„Kolik bys mi dala, Vojtko, kdybych toho lotra propustil ze svých služeb a nechal ti ho tady jako podruha?" zarazil ho Oldřich z Chlumu.

„Spíše zaplatím já vám, abyste si ho už konečně vzal zpátky," odpověděla Vojtka provokativně a pak se láskyplně na panoše Otu usmála a nenápadně se dotkla jeho ruky. Vzápětí se otočila a odběhla do kuchyně. Oldřich z Chlumu s panošem v patách zamířil do rozlehlé komnaty v prvním patře.

Trvalo dlouho, než si řekli vše, co se stalo za dobu, kdy se rozdělili. Zvláště události v Zeměchách Oldřicha z Chlumu velice zaujaly. Neustále panoše přerušoval a ptal se na podrobnosti.

„Ta žena, která prodávala jedy, přiznala ovšem mnohem víc, než že jen prodala jed manželce zavražděného purkrabího," podotkl panoš závěrem a snažil se vypadat co nejskromněji. Královský prokurátor ho ovšem znal, a tak jen kývl, aby nezdržoval.

„Měla hodně jiných zákazníků," pokračoval Ota rozvláčně. „Divil byste se, kdo všechno byl mezi nimi. Pořídil jsem seznam." Odmlčel se, vstal a začal hledat v truhlici pergamen se jmény.

„Vrať se ke stolu," řekl přísně Oldřich z Chlumu. „Předpokládám, že celé to divadlo znamená, že prodala jed také staroboleslavskému kanovníku Mladotovi. Mám pravdu?"

„Jak to víte?" otráveně se divil panoš Ota a posadil se zpátky na židli.

„Jaroslav z Hruštice spáchal sebevraždu. Za hodně divných okolností, jak víš. A před smrtí ho navštívil kanovník Mladota. Jak to bylo doopravdy, nám poví, až ho postavím před soud. Ale řekl bych, že u kovářovy ženy v Zeměchách koupil stejný jed, jakým zemřel

mělnický purkrabí. Takový, co zabíjí pomalu, ale spolehlivě.“

„Jistě, tak to bylo. Ostatně, tohle se dalo uhodnout lehce. Bylo přece logické…“

„Zadrž. Jistě, dalo se to uhodnout lehce. Ale nikoli dedukcí, stačilo podívat se, jak se tváříš. Ovšem jinak je tu stále spousta otázek. Proč musel Jaroslav z Hruštice zemřít? Nejpravděpodobnější se mi jeví, že se stal pro staroboleslavské bratrstvo obtížný. To, že se zapletl s lupiči, se členům bratrstva jistě nelíbilo. Proto se pokusil Kunu z Kováně osvobodit. A určitě nejsem daleko od pravdy, pokud ho podezírám, že ho chtěl zabít, aby se zbavil nepohodlného svědka. Jenže do věci se vložil kanovník Mladota. Věc totiž zašla příliš daleko a tím, že pán z Hruštice oblehl Bezděz, diskreditoval celé bratrstvo. Pohádali se a v nestřeženém okamžiku mu staroboleslavský kanovník podal jed. Pak mu asi oznámil, že bratrstvo nad ním vyneslo rozsudek smrti. Jaroslav z Hruštice se vrátil na svůj hrad a pokusil se jedu zbavit dávením. K ránu zřejmě ucítil bolest či něco jiného, co ho přesvědčilo, že jeho snaha je marná a zemře. Pokud chtěl uchovat majetek pro svou rodinu, neměl na vybranou. I když byl jinak zbabělec, vybral si dobrovolnou smrt.“

„Já myslím, že se bratrstva bál tak, že mu skok z okna připadal milosrdnější. A pak, nezapomeňte, že umírat v křečích jedem také není nic příjemného.“

Do místnosti vstoupila Vojtka a v ruce nesla velikou konvici s vínem. Postavila ji na stůl a posadila se vedle panoše Oty.

Oldřich z Chlumu raději odvedl řeč jinam. I když mohl mělnické lékárnici důvěřovat, byl opatrný. Vrátil se k cestě svého panoše do Velvar. Pochválil Vojtku za nápad poslat s ním falešnou Ludmilu. Pak se panoše Oty optal, kde je ta dívka vlastně teď.

„Zaplatil jsem vladykovi ze Zeměch, aby ji u sebe asi tak týden nechal. Protože tím pomůže své neteři, rád souhlasil,“ vykládal Ota. Z jeho výrazu Oldřich z Chlumu

pochopil, že navíc se té dívky rád zbavil. Víc o tom nepadlo ani slovo, protože s nimi u stolu seděla Vojtka. Dolévala do číší červené litoměřické víno a nabízela placičky s mandlemi a medem. Přitom pozorně poslouchala a pak sama převedla řeč na vraždu mělnického purkrabího. Byl to tak trochu i její případ.

„Kovářova manželka přiznala, že jed prodala jakési cizí urozené dámě, jméno samozřejmě neznala. Ale když jsem jí nenápadně paní Lazaru ukázala, poznala ji hned," vykládala pyšně. „Pes purkrabího chcípl ve stejnou dobu, kdy zemřel jeho pán. Oba tedy museli sníst stejné otrávené jídlo. Škoda, že to nemohu dokázat jinak. Ale na těle tenhle jed stopy nezanechává a znesvětit tělo mrtvého nelze. Navíc jsem zjistila, že si paní Lazara nedělala těžkou hlavu s dodržováním slibu manželské věrnosti. Alespoň se to tvrdí. A ze smrti svého manžela má prospěch především ona. Je to tedy úplně jasné. Přesto rychtář odmítl propustit byšického vladyku Martínka. A o tom, že by vyslechl nebo dokonce uvěznil paní Lazaru, nechce ani slyšet. Dokola opakuje, že je to sestra pražského biskupa a Jan z Dražic je příliš mocný, aby se mohl opovážit pohněvat si ho. Hlupák jeden."

„Co máme dělat?" povzdechl si panoš Ota a obrátil se na Oldřicha z Chlumu. Teď už se neusmíval, krčil čelo a mračil se.

„Zatím nic," rozhodl po krátkém přemýšlení královský prokurátor. „Ať zatím zůstane Martínek z Byšic ve vězení. Zajdu za rychtářem a nařídím mu, aby se k němu choval slušně a aby mu pobyt zpříjemnil, jak se jen dá. Ale jinak si musí všichni myslet, že vrahem je on. Pak se uvidí."

„Myslíte, že vás rychtář poslechne, pokud za ním přijdete špinavý a v hadrech?" optala se Vojtka starostlivě.

„Když si ženská vezme něco do hlavy, stejně prosadí svou, ať se člověk brání, jak chce," pokrčil s úsměvem rameny Oldřich z Chlumu. „Tak tu lázeň roztop. Obětuji

se pro spravedlnost, vykoupu se, řeknu dvě věty rychtářovi a pak se zase někde vyválím v hromadě špíny.“

„Venku na dvoře leží nějaké odpadky, saze a prach,“ s hranou snaživostí upozornil panoš Ota. „Ty vám určitě přijdou vhod, urozený pane.“

XXIV. KAPITOLA

Hned ráno následujícího dne opustil Oldřich z Chlumu Mělník. Bolely ho nohy, protože nebyl zvyklý cestovat pěšky. V duchu musel obdivovat poutníky, kteří dokázali dojít až ke Kristovu hrobu do Jeruzaléma. Jenže jemu stejně nic jiného nezbývalo, a tak se musel zapřít.

Nepospíchal, protože chtěl dorazit do Staré Boleslavi až k večeru. V otrhané plátěné brašně si nesl placky s masem a kus malinového koláče, které mu zabalila Vojtka. Když mu je dávala, usmála se a řekla, aby si na nich pochutnal a nedal na hloupé řeči svého panoše. Královský prokurátor se pobaveně zasmál a odpověděl, že to opravdu nehrozí, a na oplátku jí poradil, aby nedala ani na Otovy krásné řeči.

Labe přešel po dřevěném mostě u Kostelce a odpoledne už byl ve Staré Boleslavi. Zamířil hned na návrší, kde stál starobylý přemyslovský dvorec a budovy kapituly. Posadil se poblíž vrat kostela svatého Kosmy a Damiána a natahoval ruku ke kolemjdoucím. Tiše čekal, až se setmí. Byl rád, že už nemusí nikam chodit. Na patě měl puchýř a bolela ho lýtka, jako by seděl celý den na koni. A možná ještě o něco déle.

Předpokládal, že tady bude mít klid a nikdo si ho nebude všímat. Žebráci často spávali u kostelních zdí, pokud bylo hezké počasí a neměli se zrovna kam uchýlit, protože to bylo jediné místo, kde městští biřicové nechávali ty nejubožejší bez povšimnutí. Hlavou se mu mihlo, jak smutný je to úděl, a umínil si, že dohlédne, aby z Bezdězu žádného opravdového žebráka nevyhnali a dali mu najíst. Opřel se zády o hrubé kamenné kvádry kostelní zdi a začal dřímat. Čas se pomalu vlekl. Skončila večerní vigilie a věřící se rozcházeli domů. Oldřich z

Chlumu si přepočítal milodary a s překvapením zjistil, že dostal mnohem víc, než předpokládal. Pečlivě si drobné stříbrné penízky uložil do koženého váčku, který měl ukrytý spolu s mečem pod oblečením. Pak už nezbývalo nic jiného než čekat, až všichni půjdou spát.

Hluk města pomalu utichal, a jak zhasínala světla v oknech domů, noční tma houstla. Po obloze pluly těžké mraky a zastínily měsíc i hvězdy. Ideální čas pro to, co hodlal udělat. Přesto nebyl důvod spěchat. Počkal, až uslyší troubení oznamující půlnoc. Vstal a protáhl ztuhlé svaly. Došel ke dveřím kostela a položil na ně dlaň. Představoval si, co cítil svatý Václav s vrahy za zády, když se pokoušel tyhle dveře otevřít a s hrůzou zjistil, že to nejde. Ale královský prokurátor nebyl nepohodlný kníže, a proto žádný proradný jáhen dveře zevnitř nezajistil. Zatlačil na ně a tiše se otevřely.

Vstoupil opatrně do temného chrámu. Kostelík dýchal starobylostí, a i když k němu později přistavěli dvě boční kaple, byl velice malý. Zamířil do apsidy napravo od oltáře. Stála v ní kamenná menza s oltářem, přesně jak popsala Ludmila. Na stěně byla zašlá malba apoštolů, lemovaná modrými dlaždicemi. V kostele panovala tma, ale u oltáře naštěstí hořela malá lampička s věčným světlem. Oldřich z Chlumu ji zvedl a studoval dlaždice. Jedna z nich by měla být světlejší než ty ostatní. Jenže v šeru se to nedalo poznat. Nakonec musel zkusit stisknout všechny, jednu po druhé. Sice ho to zdrželo, ale tu pravou objevil. Zatlačil na ni a zasunul ji do zdi. V tu chvíli se ozvalo zaskřípění a menza se nepatrně posunula. Opřel se do kamenného kvádru a bez větší námahy ho pootočil, protože roh byl zasazený do pohyblivého čepu. Na místě oltáře teď zel široký otvor se schody. Zvedl nad hlavu hliněnou lampičku s věčným světlem a opatrně začal sestupovat dolů do krypty.

Schodiště bylo sice široké, ale klenutý strop nízký, takže musel jít se skloněnou hlavou. Ani nevěděl proč, v duchu počítal schody. Když se dostal k číslu třicet pět,

schodiště skončilo. Hlavou se mu mihlo, zda to je jen náhoda, nebo záměr. V roce 935 svatého Václava zavraždili.

Krypta byla prostorná, určitě větší než kostel svatého Kosmy a Damiána. Na čelní stěně se nacházel obraz svatého Václava s malým chlapcem v náruči. Pod freskou stály na zvýšeném pódiu dva mramorové trůny. Na levém byla do kamenného opěradla vytesaná biskupská mitra jako symbol duchovní moci a na pravém svatováclavský meč, symbolizující moc světskou. Královský prokurátor se chvíli na trůny díval a přemýšlel, kdo v nich asi při obřadech sedává. Pak se rozhlédl kolem sebe. Podél zbylých tří stěn stály široké kamenné lavice jako v klášterním chóru. Nad nimi byly do stěn zasazené hliněné, zeleně glazované dlaždice s reliéfy, představujícími podivné znaky, které neznal. Nade dveřmi byl do kamene starobylým písmem vytesán nápis „Budiž Spasena Wáclavova Země“. Stejný nápis objevil bibliotékář vyšehradské kapituly při pátrání v biskupském dvorci. Počáteční písmena toho nápisu byla i na dvou stříbrných medailonech. Ten první daroval pravé Ludmile umírající Burjan z Tajné, drahý objevil knihovník Hibernatus mezi listinami kronikáře Kosmy. Spojitost vyšehradské kapituly s tímhle místem byla na první pohled zřejmá.

Ve stěně napravo od trůnů byl výklenek podobný sanktuáriu. Když k němu Oldřich z Chlumu došel, s překvapením si všiml, že má krásná bronzová dvířka, ale ta jsou vypáčená. Snadno výklenek otevřel a jak předpokládal, byl prázdný. Podle prachu na dně tam však ještě nedávno stála truhlička. Královský prokurátor se zklamaně zamračil. Spoléhal na to, že v kryptě najde odpověď na otázky, které ho trápily. Jenže někdo ho předešel. S největší pravděpodobností zemřelý Burjan.

Mlčky se rozhlížel podzemím. Hledal, co by mu mohlo pomoci. Vždyť tady zasedalo tajemné bratrstvo. Nějaké stopy tu musely být. Bylo jen potřeba umět se

dívat a dokázat ze sebemenších drobností přečíst pravdu. Došel k pódiu a usadil se na trůn označený svatováclavským mečem. Tenhle symbol mu byl milejší než biskupská mitra. Malá lampička vydávala sice nepatrně světla, ale stačila, aby si mohl v klidu prohlédnout značky na dlaždicích nad lavicemi.

Umírající vladyka Burjan řekl Ludmile, že cosi schoval pod křížem. Oldřich z Chlumu nepředpokládal, že mínil tuhle kryptu, přesto hledal, zda někde kříž neuvidí. I když šlo o místo, kde se scházelo církevní bratrstvo, žádný nenašel. Sám nevěděl proč, ale otřásl se jakousi pověrčivou hrůzou, protože na místech, která nechránil kříž, měly moc temné síly zla. Hrobové ticho a mihotající se stíny v šeru tenhle iracionální pocit ještě umocňovaly. Zvedl ruku a rychle se pokřižoval.

Prohlížel si značky na stěnách a uvažoval, co znamenají. Najednou si mezi nimi všiml vyobrazení podivného ptáka. I když podobný v českých zemích nežil, měl pocit, že už ho někde viděl. Rukou si začal hladit tmavé vousy na bradě, aby se soustředil. Ale bylo to zbytečné, protože odpověď ho napadla skoro ihned. Obraz stejného ptáka uviděl při návštěvě Jaroslava z Hruštice v Boleslavi. Tehdy mu popravce tvrdil, že podobný žije poblíž Kristova hrobu. Mohla to sice být pravda, ale to nebylo podstatné. Důležité bylo, že znamení patřilo boleslavskému popravci a na lavici pod ním zřejmě sedával v kryptě během mystérií bratrstva.

Vstal, pomalu obcházel kamenné stěny a prohlížel si znamení jedno po druhém. Pokoušel se uložit je do paměti. Pokud skutečně označovala členy bratrstva a pokud jejich majitelé tohle znamení používali, mohl by s jejich pomocí odhalit další.

Když skončil a vrátil se na trůn, uvědomil si zajímavou věc. Po levici byla znamení představující zvířata a rostliny, po pravici rozmanité nástroje, zbraně a také postavy lidí. Na stěně před ním, kde byl vchod do krypty, byly značky astronomické. To muselo mít nějaký

význam, jenže pochopit symboly, aniž věděl, čemu vlastně tajemné bratrstvo věří, byl nadlidský úkol. Vzdáleně to mohlo připomínat vyobrazení světa. Na jedné straně nebe, na opačné trůny vládců a mezi tím svět s poddanými a přírodou.

Najednou za sebou uslyšel tichý šramot. Vyskočil a rychle se podíval za pódium. Zahlédl šedou myš, která oslepená světlem hořící lampičky začala zmateně pobíhat a pak zmizela ve škvíře v rohu krypty. S úsměvem se za ní díval a už se chtěl vrátit ke znamením na stěnách, když si všiml, že škvíra, v níž malá myš zmizela, se táhne stěnou vzhůru.

Došel do rohu krypty a chvíli si stěnu prohlížel. Zdálky nebyla spára vidět, ale bylo zřejmé, že tam musí být průchod. Začal stěnu zkoumat, ohmatával kamenné kvádry, ale nenašel nic, co by napovídalo, jak se dostat dál. Nakonec vytáhl meč a opatrně ho zasunul do škvíry, aby si ověřil, zda je za kvádry opravdu prázdný prostor. Ostří zajelo do škvíry bez obtíží až po záštitu u rukojeti. Jenže když ho chtěl vytáhnout, nešlo to. Trhl mečem znovu vší silou. Se skřípáním kovu o kámen ho konečně vytáhl. S překvapením si všiml, že přitom pohnul kamenem ve zdi. Chytil kvádr za okraj a bez větších obtíží ho vytáhl ven. Pak uchopil hliněnou lampičku a vsunul ji do otvoru. Uviděl malou klenutou místnost. Pokud si stačil všimnout, byly v ní dvě masivní železem okované truhlice a ještě police, na nichž ležely svitky pergamenů, převázané červenými stužkami. Úplně vzadu visely na stěně hábity z šedavého sukna.

Opatrně vytáhl ještě několik kamenů. Přitom si všiml, že volné byly jen čtyři spodní řady, ty horní se ani nepohnuly. Tvořily překlad, který držel zeď nad tajným průchodem. Bylo to jednoduché a velice chytré. Kdyby nebyla v kryptě tma a on si nesvítil jen malou lampičkou, obrys spáry by zřejmě vůbec nespatřil. A to měl ještě štěstí, že seděl na trůnu, protože z jiného místa by do rohu přes pódium neviděl.

Truhlice byly zavřené a na každé visely dva masivní železné zámky. Nechal je zatím být, sebral z police první pergamen, který mu padl do ruky, a zvědavě ho rozbalil. Byla to jakási stará smlouva mezi knížetem Soběslavem a bratrstvem svatého Václava. V ní panovník potvrzoval, že uznává všechny svobody a výsady, jichž zbožné bratrstvo požívá. Další listina byla smlouva stejného znění, ale vydal ji a pečetí stvrdil kníže Břetislav. Třetí listina pocházela z časů prvního českého krále Vratislava. Text privilegia byl do písmene stejný. Tohle nebylo nic zajímavého.

Listiny v horních policích byly zřejmě smlouvy, podle pečetí snad od všech panovníků, kteří vládli v českých zemích. Ve spodní polici ležely tři knihy a dva svazky pergamenových listů, zabalené do hedvábí. Otevřel první knihu, ale byla v ní jen data, jména, která neznal, a řady čísel. U každé číslice byl ještě přimalovaný jako symbol některý ze znaků, které našel na zdi nad lavicemi v kryptě. Zápisy byly staré víc než sto let.

Teprve třetí kniha se týkala současnosti. Pod nápisem, datovaným Léta Páně 1253, bylo zapsáno, že na český trůn nastoupil král Přemysl II. Otakar, a následovala opět dlouhá řada čísel. Další zápis z roku 1255 uváděl, že se v pořadí třicátým pátým Nejvyšším zasvěceným stal kanovník Mladota. Poslední zápis byl podle data starý dva týdny. Uváděl, že zasvěcení se rozhodli potrestat Burjana z Tajné a svěřit péči o nejvznešenější Ludmilu Burjanovi z Klatov. Oldřich z Chlumu rychle listoval zpět, ale kromě zápisů oznamujících, kdo se ujal českého trůnu a kdo se stal Nejvyšším zasvěceným, tam nenašel nic jiného než čísla. Událost v Tajné musela být tak mimořádná, že ji zasvěcení zaznamenali do svých análů. Jenže co se vlastně stalo, to se královský prokurátor z knihy nedozvěděl.

Uchopil meč a jeho rukojetí udeřil do zámku na truhlici. Byl už hodně starý a povolil skoro ihned, stejně

jako druhý. Když zvedl víko, zjistil, že truhlice je plná peněz. Stříbrných denárů, velkých plechových brakteátů i stříbrných mincí, které neznal. Byl to skutečně královský poklad. Odhadoval, že jen v té jediné truhlici bude možná více než deset tisíc kop.

Právě když chtěl rozbalit hedvábnou látku, v níž byly zabalené volné pergamenové listy, zaslechl z krypty šramot. Zhasil plamen lampičky, do ruky uchopil meč a stoupl si ke stěně vedle otvoru, jímž se dostal do tajné komory.

„Někdo tu musí být," uslyšel přísný hlas. „Vchod je otevřený a… podívejte! Tamhle je kus vybourané zdi."

Podle překvapení v hlase Oldřich z Chlumu pochopil, že ti, co po něm pátrají, o tajné místnosti nevěděli. Nebyli to tedy zřejmě zasvěcení.

„Možná tudy uprchl," uslyšel jiný hlas. Cítil v něm strach.

„Nesmysl," přerušil ho rázně první muž. „Jdi se tam podívat."

Nastalo krátké dohadování, kdo by se měl jít k vybourané zdi podívat první. Nakonec se muži dohodli, že půjdou všichni. Podle hlasů byli tři. Oldřich z Chlumu zatajil dech a ještě víc se přitiskl ke zdi. Nemyslel si, samozřejmě, že si ho nevšimnou. Nemohl ani riskovat, že kryptu opustí a vrátí kamennou menzu zpět na místo. Co kdyby nešla zdola otevřít a on by tu v podzemí zůstal uvězněný? Chtěl jen získat čas a hlavně donutit ty tři, aby vstoupili do úzké komory, protože pak se jim mohl snáze postavit, neboť v těsném sklepení jim nebyla početní převaha nic platná. I v případě, že by všichni tři měli meče a byli zkušení bojovníci. O tom královský prokurátor ovšem trochu pochyboval.

Záhy se ukázalo, že měl pravdu. V otvoru se objevila hlava s vyholenou tonzurou mezi řídkými světlými vlasy. Klerik před sebou držel hořící louč, jako by to byl kříž, který ho má chránit před úklady ďábla. Opatrně se protáhl otvorem a za ním mladík v hábitu novice. Právě

když se otvorem protahoval třetí klerik, všiml si první muž s loučí v ruce Oldřicha z Chlumu. Podíval se na jeho ošuntělé žebrácké oblečení a zhurta se na něho obořil, co tady dělá. Meče, který držel za zády, si nevšiml.

Nemělo cenu dohadovat se a královský prokurátor věděl, že musí využít překvapení, pokud nechce prolévat zbytečně krev. Vyrazil z úkrytu, popadl za okraj hábitu třetího preláta, který stál v otvoru vybourané zdi, a vší silou jím smýkl k jeho dvěma druhům. Pak proti nim obrátil špičku meče. Výhrůžně řekl: „Zůstaňte, kde jste, a nic se vám nestane."

„Jak si dovoluješ…"

Oldřich z Chlumu si rozhořčeného preláta nevšímal. Popadl balíčky listin v hedvábí a rychle je ukryl za svou halenu. Pak natáhl ruku k prelátovi a řekl, aby mu podal louč, jinak ho zabije. Prelátovi se na čele leskl pot a ruka se mu třásla strachem. Okamžitě mu ji podal. Toho kratičkého okamžiku, kdy se zdálo, že podivný žebrák nehlídá ostatní, se pokusil využít novic v bílém hábitu. Vrhl se na Oldřicha z Chlumu s holí, kterou si přinesl zvenku. Jenže královský prokurátor byl zkušený rytíř. Snadno jeho výpad odrazil, ale mladík se nechtěl vzdát. V obličeji měl odhodlaný výraz mučedníka. Vrhl se na vetřelce znovu a sám skoro naběhl na ostří meče. Zachroptěl a zhroutil se na podlahu. Kamenné dlaždice se okamžitě začaly barvit rudou krví.

„Pomodlete se tu zatím za jeho duši," řekl Oldřich z Chlumu drsněji, než měl v úmyslu. Ale zbylí preláti zjevně po mučednické smrti netoužili. Tiskli se k zadní stěně a byli bledí strachem.

Oldřich z Chlumu sebral z otevřené truhlice několik váčků s penězi, aby to vypadalo, že přišel krást. Pak rychle proběhl kryptou a po schodech do kostela. Celý zadýchaný vrátil kamennou menzu zpět na její místo a opustil kostel svatého Kosmy a Damiána.

Venku pomalu svítalo. Obešel kostel a přelezl nízkou hradbu, která oddělovala posvátný okrsek kapituly od

města. Ztichlou ulicí se vydal k bráně, aby počkal, až ji strážní otevřou a on bude moci zmizet. Věděl, že mu až do ranní mše žádné nebezpečí nehrozí. Ale na to, co se zřejmě strhne pak, se neměl důvod těšit. Doufal jen, že bude rychlejší než jeho pronásledovatelé. Věděl, že se musí rychle zbavit žebráckého oblečení. Věděl také, že nikdo nesmí tušit, že je královským prokurátorem. Musel si pro sebe rychle vymyslet novou podobu. Ale to nemohl udělat tady ve Staré Boleslavi. Pokřižoval se a doufal, že ho Bůh nezatratí za to, že vraždil v kostele. Stejně jako kníže Boleslav, když se chtěl zbavit svého bratra. Ten malý kostel jako by smrt přitahoval. Jenže nebyl to Oldřich z Chlumu, kdo rozpoutal celé to strašné násilí.

XXV. KAPITOLA

Z brány Staré Boleslavi vyklouzl Oldřich z Chlumu převlečený za žebráka hned s úsvitem. „Co ten spěch?“ volal za ním ospalý strážný. Královský prokurátor mávl rukou a rychle vysvětloval, že pozítří se koná pouť v doksanském klášteře a tam určitě dostane od bohabojných křesťanů víc než tady.

„Máš pravdu,“ souhlasil dobromyslně strážný. „Tady jsou všichni lakomci. Kdybys věděl, jak mizerně platí mě… Škoda mluvit.“ Pak se vrátil do strážnice a posadil se na úzkou dřevěnou lavici. Čekal, kdy ho přijdou vystřídat. Už se těšil na lůžko. Zívl, opřel se o stěnu za sebou a skoro ihned začal dřímat.

Oldřich z Chlumu se tiše vrátil, neboť si všiml, že strážný stěží drží oči otevřené. Nahlédl do dveří strážnice a spokojeně se usmál. Pak se rozhlédl, zda poblíž nikdo není. Opatrně vstoupil po špičkách do nízké klenuté místnosti. Natáhl ruku k železnému háku na stěně, kde visel šedý soukenný plášť do špatného počasí. Sundal ho a stejně opatrně se vytratil. Přes most už běžel. Utíkal, co mu síly stačily, ale strážný se nevzbudil.

Po široké cestě běžel jen chvíli, pak odbočil na úzkou stezku. Zpomalil, protože sotva popadal dech, ale přesto pádil dál. Přeběhl táhlé návrší a za ním uviděl dva rozlehlé selské dvorce. Zamířil k nim, přitom strhl z ramen chatrný plášť a přes sebe si přehodil ukradený. I když to stále ještě nebylo ono, na žebráka už nevypadal. Spíše na chudého poutníka.

Vstoupil do dvora selského statku. První, koho uviděl, byla kyprá žena, která nesla dvě díže plné mléka. Trochu poděšeně se zarazila, když ho uviděla.

Oldřich z Chlumu sotva popadal dech. Zastavil a s hraným zděšením se optal, jestli ho náhodou neviděla.

„Koho?“ zabručela zlostně selka, která se rychle vzpamatovala. Obrátila se ke stáji a na kohosi křikla, ať hned přijde. Vzápětí se ve dveřích objevil rozcuchaný pacholek s vidlemi v rukách.

„Toho zloděje,“ vysvětloval královský prokurátor. Trochu se zajíkal, protože opravdu nemohl popadnout dech. „Vzal mi šaty a nechal tyhle hadry. Naštěstí jsem zachránil alespoň plášť. A také peníze,“ dodal významně.

„Neviděla jsem nikoho,“ odpověděla žena a bylo vidět, že ji ta historka zajímá. Obrátila se na čeledína, zda někoho nezahlédl. Ale mladík s přihlouplým obličejem jen mlčky zavrtěl hlavou. Pomalu se loudal ke své paní.

„Co si jen počnu?“ naříkal Oldřich z Chlumu. „Takhle přece nemůžu pokračovat v cestě. Za šaty jsem ochotný dát hromadu stříbrňáků.“

„Myslíš to vážně?“ optala se věcně selka. Ukázala na čeledína a optala se, zda by mu stačilo to, co má na sobě on. Pacholek měl slušné nohavice a lněnou košili. Byla sice propocená, rukáv měla špinavý od kolomazi, ale jinak byla skoro nová. Když Oldřich z Chlumu přikývl, oznámila, že oděv, který má čeledín na sobě, může mít za kopu stříbrňáků. Ta cena byla nehorázně vysoká. Přesto Oldřichovi z Chlumu vyhovovala. Mohl si totiž být jistý, že o tomhle obchodu nebude nikomu vykládat. Lichvu církev přísně odsuzovala a někdy dokonce trestala. Beze slova rozvázal váček a stříbrňáky vysázel na špinavou zem. Čeledín se s tichými protesty svlékl, rukou si zakryl klín a rychle utekl do chléva. Královský prokurátor oděv zvedl ze země, protřepal, aby ho zbavil nejhorší nečistoty, a pak si ho oblékl. Doufal, že pacholek nemá blechy nebo vši. Mlčky kývl na pozdrav a zamířil ze dvora ven.

„Počkej,“ zarazila ho přísně selka. „Necháš tu ty staré hadry. V čem myslíš, že bude můj pacholek chodit?“

„To jsme si nedomluvili. Mohou se mi ještě hodit.“

„Zavolám rychtáře,“ vyhrožovala selka. Ale královský prokurátor si jí přestal všímat. Dobře věděl, že

to neudělá. Žebráckou halenu tu nechtěl nechat, aby po něm nezůstala žádná stopa. O něco později ji zatížil kamenem a hodil do Labe.

V Bořku si od jednoho lužického kupce, který tudy zrovna projížděl, koupil nové šaty z modrého sukna a klobouk s dlouhým fialovým brkem. Nebyly drahé a vypadal v nich jako vandrovní tovaryš. V hospodě se pečlivě vyptal na cestu do Litoměřic, a jakmile vesnice zmizela z dohledu, odbočil přes pastviny na Dřísy. Tudy vedla přes Košátky nejkratší cesta na Bezděz. Už se těšil domů. Byl zvědavý, co je v obou svazcích listin, které odnesl z krypty kostela svatého Kosmy a Damiána. I když měl na sobě nový převlek, byl opatrný. Dvakrát zahlédl v dálce cizí jezdce a vždy se raději ukryl v lese, než zmizeli.

Pomalu si zvykal na roli psance a už mu ani nepřipadalo divné skrývat se. Dokonce v tom na chvíli našel zalíbení, jako by to byla klukovská hra. Jenže stačil nepatrný dotek brašny s listinami, aby si vzpomněl, co se nedávno stalo. Těsně před Košátkami si sedl pod strom, aby si odpočinul. Protože toho v noci mnoho nenaspal, ani nevěděl jak, zavřely se mu oči a začal dřímat. Zdálo se mu, že usvědčil kanovníka Mladotu a s požehnáním krále ho poslal na popraviště.

„Proč se tak usmíváš?“ vytrhl ho ze snění trochu drsný mužský hlas. Oldřich z Chlumu vyskočil a bleskurychle sáhl pod plášť, kde ukrýval meč. Na poslední chvíli si to rozmyslel. Před ním stál trochu obtloustlý muž středního věku ve špinavé kovářské zástěře a s ošlapanými sandály na bosých nohách. V ruce nesl košík s ovocem a netvářil se vůbec bojechtivě. Proto Oldřich jen mávl rukou a cosi neurčitého zabručel. Ale kovář se nedal odbýt. Posadil se pod strom na místo, kde předtím odpočíval královský prokurátor. Přitom vykládal, že ho bolí nohy, protože od božího rána se musí trmácet kdoví až kam, neboť jeho ženě nestačí, co jim roste na zahradě, ale vyhnala ho ke svým rodičům do sousední

vesnice. Pak se usmál a optal se Oldřicha z Chlumu, jestli náhodou není kovářský tovaryš, protože jeho před dvěma týdny zmizel, ani se nerozloučil a nenechal si vyplatit mzdu, což je divné. Ohlásil to sice rychtářovi, jenže rychtář mu nového pomocníka nesežene, takže to byla celkem zbytečná námaha. Ale že se na Matěje nezlobí a dokonce ho chápe, protože kdo má pořád poslouchat jeho ženu. Kdyby to šlo, uteče za ním.

„Nejsem kovářský tovaryš," přerušil vodopád jeho stesků Oldřich z Chlumu. Pak si rychle smetl z pláště několik listů, které se na něj přilepily. Jenže kovář hovořil dál. Vykládal, že jemu se štěstí vyhýbá obloukem, protože ať udělá cokoli, dopadne to špatně. A když už se zdá, že si vydělá pár grošíků, tak se to nakonec vždycky zhatí. Jako v tím vladykou z Tajné.

„Co jsi měl společného s vladykou Burjanem?" přísně ho přerušil královský prokurátor a přidřepl na bobek, aby viděl kováři do obličeje..

„Dělal jsem pro něj. Co je pro hospodářství potřeba. A zrovna když mi měl zaplatit, tumáš, umře si. Tvrz mu spálili a po kom mám teď chtít peníze?"

„Co jsi pro něho dělal naposledy?"

„To se tu stavoval, protože jel někam pryč. Nechal si vykovat masivní sochor a rýč. Ještě jsem si říkal, že snad chce hledat zlato. Kdyby ho jen našel, alespoň bych dostal…"

Oldřich z Chlumu vstal, protože bylo jasné, že víc se toho od kováře nedozví. Trochu ironicky řekl, ať od něho pozdravuje svou ženu, pak se otočil a zmizel. Za sebou slyšel, jak si kovář pro sebe bručí, že to snad není možné, aby byl někdo na světě tak tupý. A ještě žaloval světu, že i kdyby byl tenhle tovaryš kovářského řemesla, nikdy by ho nepřijal.

„Na poslední chvíli," přivítala Oldřicha z Chlumu jeho žena na Bezdězu. Rychle mu začala vysvětlovat, že zítra má přijet král, jeho posel už tu je. A od rána se

Bohemund dožaduje slyšení, dokonce se pokusil vniknout do paláce násilím, ale Diviš ho odkázal do patřičných mezí, pokračovala hrdě.

„To znamená, že uvěřil mé nemoci," konstatoval spokojeně královský prokurátor a žíznivě se napil řídkého ječného piva. Bylo hořké a výtečně osvěžovalo.

„Nejsem si úplně jistá," krčila Ludmila z Vartemberka rameny. „Když se tu v poledne pral s naším velitelem, vykřikoval, že mu všichni lžeme a jestli se něco stane, padá vina na naši hlavu."

„Musel mít pořádný vztek," přikyvoval Oldřich z Chlumu pobaveně. „Co Ludmila?"

„Která, miláčku?" usmála se jeho žena. „Máš jich v poslední době kolem sebe na můj vkus příliš."

„Ta poslední, co jsem přivedl s Bohemundem."

„Většinou je vídám spolu. Ráno s ním cvičila s mečem."

„To je mi novinka. Když jsme jeli z Prahy na Bezděz, tvrdila, že se k ní nesmí přiblížit na pět kroků."

„To asi pořád platí. Mečem na něho dorážela, že měl co dělat, aby se jí ubránil. Ta holka by byla skvělý voják."

„Za to, že mne Bohemund veřejně obvinil ze lži, bych ho měl potrestat. Až to všechno skončí, nechám mu ji."

„Myslíš, že si zaslouží tak přísný trest?"

„Mít za manželku Ludmilu je štěstí, to bys ty měla vědět nejlépe," usmál se Oldřich z Chlumu vesele. „A teď bych měl Bohemundovi dokázat, že královský prokurátor je skutečně těžce nemocný. Jdu si lehnout, za chvíli ho přiveď."

„Jak si přeješ. Ale přestaň se alespoň tak spokojeně usmívat."

„Usmívám se, protože jsem s tebou rád a už se těším, až…"

„Víš, že jsem tě měla mnohem raději, pokud sis nehrál na svého panoše a pořád mi nelichotil a nenápadně neupozorňoval, že bys mne rád objímal a tak vůbec."

„Já ti nelichotím. Jen oznamuji, že už se těším na večeři. Od rána jsem neměl v ústech," opáčil Oldřich z Chlumu s hraným pobouřením v hlase. Jeho žena Ludmila trochu zrudla a pak dodala, že ten lotr Ota ze Zástřizlí má na něho větší vliv, než si původně myslela, a že nedostane nic. Ani tu večeři. Pak se otočila a chtěla uraženě odejít. Chytil ji ale za ruku, přitáhl k sobě a přes její odpor políbil. Ale jeho Ludmila se opravdu trochu zlobila a chvíli trvalo, než se dala obměkčit. Teprve když se mu celá bez dechu vymanila z náruče, se smíchem podotkla, že alespoň v něčem se chová podle jejího vkusu. A že by se panoš Ota mohl od něho učit líbat.

„Jak to víš?" optal se Oldřich z Chlumu okamžitě.

„Předpokládám," odpověděla a pobaveně po něm šlehla pohledem, aby si nemyslel, že žertovat má právo jen on. Pak odběhla.

Oldřich z Chlumu rychle odešel do ložnice, šaty tovaryše ukryl do truhlice, pak si nechal přinést konvici s horkým vínem a vlhký hadr, který si položil na čelo. Lehl si, přikryl se až po bradu a čekal na Bohemunda. Jenže ten stále nešel, až nakonec začal dřímat.

„Jsem rád, že jste opravdu tady," uslyšel najednou jakoby z dálky řízný hlas královského rytíře. Trhl sebou a chtěl vyskočit z lůžka, když si uvědomil, že je vlastně na smrt nemocný. Těžce vzdychl a pak se rozkašlal. To mu šlo docela dobře. Otevřel oči a tiše se optal, zda mu král Přemysl II. Otakar nařídil, aby ho také ošetřoval, když už se od něho nechce hnout na krok.

„Kdybyste věděl, o co tu jde, nežertoval byste," zamračil se Bohemund, přitáhl si k lůžku dřevěnou stoličku a posadil se na ni.

„Jestliže mi to povíte, možná budu opatrnější."

„Opatrný by měl být každý křesťan neustále, protože jen Bůh ví, jaké úklady na něho číhají."

„Neodpověděl jste mi."

„A čekal jste to?"

„Od vás ne," souhlasil Oldřich z Chlumu a posadil se. Zády se opřel o zeď. „Proč jste se mnou chtěl hovořit?"

„Copak zítra nepřijede král?"

„Jistě, ale i když jsem nemocný, můj rozum to neotupilo, abych vám tohle věřil. Proč jste se pral s mým velitelem, abyste se mnou mluvil dřív než náš panovník?"

Bohemund vstal, složil ruce za zády a pomalu přecházel po místnosti. Byl zvyklý bojovat, ale podobné rozhovory neměl rád. Před Oldřichem z Chlumu ho varoval i sám král: „Dej si na něho pozor. I když se budete bavit třeba o prosné kaši, dostane z tebe, co bude chtít." Přesně toho se Bohemund obával. Jenže hovořit s ním musel.

Nakonec se zastavil a skoro provinile řekl: „V životě jsem nikoho o nic nežádal. Vy budete první. Možná vám budu připadat jako hlupák, ale moc se mi líbí ta bláznivá Ludmila, kterou jsme přivedli z křivoklátské Tajné. Protože nikoho nemá a otec ji svěřil do vaší péče, rozhodujete teď o ní vy."

„Ona by vás chtěla?" optal se zvědavě Oldřich z Chlumu. Něco takového předpokládal a vůbec mu to nebylo proti mysli.

„To teď není důležité," vyhrkl chvatně Bohemund a rozhlédl se, jako by se bál, že je někdo uslyší. „Král se nesmí dozvědět, že to je Ludmila."

„Proč? Co o tom všem víte?" zarazil ho přísně Oldřich z Chlumu.

„Vyhovíte mi? Co kdybychom ji přejmenovali? Květuše je přece hezké jméno. Znal jsem jednu…"

„Tak dost! Buď mi řeknete pravdu, nebo…"

„To nemohu," sklopil Bohemund oči k zemi. Chvíli mlčel, pak se zdvořile uklonil a beze slova opustil místnost. Oldřich z Chlumu ho zamyšleně sledoval. Něco tady nesouhlasilo. Vstal, oblékl se do svého honosného oděvu a vyšel na nádvoří. Hradní posádka ho nadšeně uvítala. Zvláště když potvrdil, že se už cítí lépe a na

oslavu jeho uzdravení dostanou po večeři čtyři vědra piva. Venku se dlouho nezdržel a rychle se vrátil do paláce.

Nechal si do ložnice donést další konvici s vínem, pak otevřel truhlici a vylovil dva balíčky, které sebral v kryptě kostela svatého Kosmy a Damiána ve Staré Boleslavi. Oba byly omotané hrubým režným provázkem, jehož konce byly svázané do uzle a zalité červeným voskem s pečetí, kterou neznal.

Rozlomil ji a dychtivě rozbalil hedvábnou látku. V obou balíčcích byly svazky pergamenových listů. Vzal do ruky namátkou první a začal číst.

Plamen smolné louče prskal a na kamenné stěně se mihotaly stíny dohořívajícího ohně z krbu. Oldřich z Chlumu odpočíval v křesle a na nízkém stolku vedle ležela hromada neuspořádaně rozházených pergamenových listů. Dvěma prsty si masíroval kořen nosu, protože ho bolely oči, a mračil se. Tiše vrzly dveře a do komnaty vešla Ludmila z Vartemberka. Měla na sobě noční oděv, přes který si přehodila široký modrý plášť lemovaný liščí kožešinou. Světlé vlasy měla rozpuštěné a v bohatých vlnách jí padaly na ramena. Byla trochu pobledlá a velice jí to slušelo.

„Zjistil jsi konečně, jak to bylo?“ optala se pokorně, když došla až ke krbu. Shýbla se a do skomírajících plamenů přihodila dvě buková polena. Pak se posadila do křesla proti manželovi a zimomřivě natáhla dlaně k plamenům.

Oldřich z Chlumu zavrtěl hlavou. Byl rozmrzelý a nechtělo se mu s nikým o podivných zločinech mluvit. S něčím podobným se nesetkal za dlouhou dobu, kdy hájil spravedlnost v českém království. Jako by se kvůli vraždě knížete Václava vznášelo nad vším podivné prokletí. Dávné vraždy přinášely téměř hmatatelné zlo. I když prostudoval vše, co v kryptě našel, nerozuměl tomu o mnoho víc, než když se do krypty vloupal. A kvůli tomu

dokonce zabíjel na posvěceném místě! Měl zlost a modlil se, aby z něho Bůh sejmul tu strašnou odpovědnost. Jistě věděl jen jedno. Na světě bylo snad ještě méně spravedlnosti a dobra, než doufal.

Ludmila z Vartemberka zatím seděla tiše v křesle a pozorovala ho. Znala svého muže. Když nevěděl, jak dál, bylo lepši jít mu z očí. Jenže dneska to nějak nedokázala. Na rozdíl od jiných případů měla v tomhle svou roli a měla pocit, že má právo dozvědět se víc. Mlčela a čekala.

„Co bych ti měl povídat," řekl konečně královský prokurátor, natáhl ruku a zvedl konvici, aby oběma nalil do pohárů víno. Konvice byla prázdná. Rozmrzele ji vrátil zpátky. „O tom, co se stalo, víš stejně jako já. A že to nedává ani za mák smysl, víš také. Tak co bys ještě chtěla?"

„Co je v těch listinách?"

„Nic, sakra!" rozzlobil se a udeřil pěstí do opěradla křesla, až dřevo zapraštělo. Chvíli mlčel a pak o něco klidněji dodal: „Nic, co by mi pomohlo. Jak to vypadá, hned po smrti knížete Václava vzniklo jakési tajné bratrstvo, které se staralo o jeho syna Zbraslava. Oženilo ho a staralo se i o jeho děti a děti těch dětí. Tak to jde až dodneška. Ludmila z Tajné, z té, co byla vypálena, má skutečně krev českého knížete. Protože bratrstvo se bálo, aby se některý z knížat nechtěl zmocnit potomků svatého Václava, založilo několik dvorců, všechny se jmenují Tajná. A vždycky sehnalo děti, které byly zhruba stejného věku jako ty Václavovy. Jen zasvěcení věděli, v kterém dvorci je skutečný potomek s knížecí krví. Všechny děti dostávaly stejná jména. Chlapci Václav a dívky Ludmila. To je všechno. Víc v těch listinách nenajdeš, kromě spousty různých svědectví z dávných let o tom, kde se narodily děti jménem Václav či Ludmila, kdo je vychoval, s kým je bratrstvo oženilo a provdalo a kam je po smrti pochovalo. Je tam celá kronika života potomků svatého Václava. Ale není tam vůbec nic, co by

vysvětlovalo, proč se dneska vraždí. Proč se unášejí lidé. Proč se pálí tvrze. A proč chtěli zabít i mne.“

„Víš jistě, že jsi něco nepřehlédl?“ podotkla nesměle Ludmila. Vzápětí se přikrčila, protože očekávala výbuch hněvu. Měla na sebe zlost pro tu hloupou poznámku.

Oldřich z Chlumu se však nerozzlobil. Jen zavrtěl hlavou a tiše řekl: „Protože netuším, proč se to všechno stalo, netuším ani, jak ochránit tebe a naše dítě. Ale jedno vím jistě. Všem nám hrozí smrt. Tohle tajné bratrstvo je mocné. A drží krále v hrsti. Určitě se nezastaví před ničím.“

XXVI. KAPITOLA

Král Přemysl II. Otakar býval velice netrpělivý, pokud mu na něčem záleželo. V takovém případě vstával časně, jako by chtěl mít celou věc rychle za sebou. Jakmile se objevil před bránami Bezdězu pouze pár hodin po svítání, věděl Oldřich z Chlumu, že to není dobré znamení. Netrpělivý král dělával zbrklá rozhodnutí. Co mu však přidělalo ještě větší vrásky na čele, byl fakt, že panovníka doprovázel pražský biskup Jan z Dražic. Bylo to neobvyklé, neboť král měl v severních Čechách vyřídit jen běžné záležitosti. Jeho přítomnost znamenala jediné, staroboleslavský kanovník Mladota měl záštitu v samotné hlavě české církve. To bylo zlé.

Přemysl II. Otakar rychle obešel celý hrad, aby se podíval, jak daleko pokročila výstavba opevnění. Přijal hold tří tuctů manů, kteří se na Bezdězu shromáždili, jak jim přikazovala povinnost. Během té doby se na Oldřicha z Chlumu ani jednou neusmál. Spíše to vypadalo, jako by se vyhýbal pohledu na něj. Královský prokurátor si toho všiml a věděl, že teď půjde o všechno.

Sotva se český král usadil na trůnu v slavnostní komnatě, zaklenuté žebrovaným stropem, rezolutním gestem vyhnal všechny členy svého doprovodu. Zůstal jen kancléř Bruno, biskup Jan z Dražic a Oldřich z Chlumu. Chvíli bylo ticho, pak si panovník odkašlal a zlostně se rozkřikl, co to všechno má znamenat.

„Odpusťte, můj králi, ale netuším, co vyvolalo váš hněv," odpověděl Oldřich z Chlumu s údivem, i když bylo jasné, o co asi panovníkovi jde.

„Nebudu ti vyčítat všechny nedostatky, které jsem viděl," přerušil ho netrpělivě král. „Chci vědět jen jedno. Proč se nestaráš o kraj, který jsem ti svěřil?"

„Najdete jen málo míst v českém království, která by stála tak věrně za vaším královským majestátem jako severní Čechy," opáčil královský prokurátor. „Když jsem začal Bezděz pro Vaši Milost stavět, bylo to tady úplně jiné…"

„Nepopírám," přikývl Přemysl II. Otakar smířlivě. „Ale svět žije přítomností, ne minulostí. Jak ses mohl opovážit zasahovat do vyšetřování boleslavského popravce? Kdo ti dal k tomu právo? Jsi snad král, abys rozhodoval?"

„Jistě jsem někdy příliš horlivý, abych vám dokázal svou věrnost," odpověděl Oldřich z Chlumu. „Nikdy však nedělám nic ze zlé vůle. V tomto bodě mi křivdíte, Milosti."

„Myslíš, že když boleslavský popravce nešťastnou náhodou zahynul a nemůže se hájit, na tvou drzost se zapomene?" vstoupil do rozhovoru biskup Jan z Dražic. „Kvůli tvé neschopnosti unikl zločinec, který spálil tvrz v Tajné. Pokud vím, boleslavský popravce byl zločinci na stopě, ale ty jsi všechno zhatil. Neseš plnou odpovědnost za vše, co se stalo. Žádám, abys byl potrestán."

Oldřich z Chlumu mlčky přikývl, pak sáhl pod halenu a vylovil svinutý pergamen. Uklonil se a podal ho králi.

„Co to je?" zabručel zlostně Přemysl II. Otakar a listinu podal svému kancléři, aby mu ji přečetl.

Královský prokurátor klidně pokračoval: „Je to plná moc, kterou mi vystavil boleslavský popravce Jaroslav z Hruštice. Mýlíte se, biskupská Milosti, on si s tím případem nevěděl vůbec rady. Protože stopy zločinců vedly do severních Čech, požádal mne jako zkušenějšího o pomoc. Zcela v souladu se zemským právem."

Kancléř Bruno pergamen rychle přelétl pohledem a mlčky přikývl na znamení, že to je opravdu plná moc. Král se zamračil a vstal. Ruku výhrůžně položil na jílec meče a rozkřikl se: „Když je to tak, co jsi tedy zjistil, pane z Chlumu? Kdo vypálil Tajnou? Kde je dcera vladyky Burjana?"

„Kdo se dopustil svatokrádeže ve Staré Boleslavi a zabil služebníky boží přímo v kostele?“ dodal výhrůžně biskup Jan z Dražic. V jeho tváři se dalo číst hluboké rozčarování. Měl zlostně stažené obočí a samovolně mu cukal koutek masitých poživačných rtů.

„Zjistil jsem dost,“ odpověděl Oldřich z Chlumu. Stál se vzpřímenou hlavou a pevně se díval do očí svého krále. „Nevím sice úplně všechno, ale vím bezpečně, kdo stál na počátku všech těch ohavných zločinů. Staroboleslavský kanovník Mladota…“

„Jen zbabělec obviňuje mrtvé,“ skočil mu do řeči biskup, který se stěží ovládal. Pak se obrátil na krále a chvatně začal vysvětlovat, že právě nebohý kanovník Mladota je mezi těmi, které kdosi zavraždil v kostele svatého Kosmy a Damiána. A má všechny důvody domnívat se, že to udělal Oldřich z Chlumu. Přitom po něm vrhl potměšilý pohled, jako by očekával, že se podřekne a začne bránit, že v kryptě mezi zabitými kanovník nebyl. Ale královský prokurátor se tak naivním trikem nachytat nedal.

Pokrčil rameny, jako by netušil, o čem je řeč. V duchu však horečně přemýšlel, zda je to jen trik, jak ho nachytat, či zda kanovník Mladota opravdu zemřel. Skoro okamžitě se přiklonil k druhé možnosti. Někdo ho musel zavraždit bezprostředně po jeho odchodu ze Staré Boleslavi, aby na něho mohl svést jeho smrt. Jenže kdo by to udělal? Ale hlavně, proč? Čím se stal staroboleslavský kanovník nepohodlný? Příliš věděl, nebo se jeho jméno objevovalo v souvislosti s podivnými zločiny podezřele často?

Také král vypadal trochu zaraženě. Oldřich z Chlumu pochopil, že i on ho znal. Ostatně podle toho, co si přečetl v listinách z krypty, to nebylo nic divného. I Přemysl II. Otakar platil nemalé částky tajemnému bratrstvu. Pak se panovník věcně biskupa optal: „Je Mladota opravdu mrtvý? Co bude dál?“

„Jen to, že je nezbytné konečně potrestat Oldřicha z Chlumu. Ale nejdříve nám musí vydat pannu Ludmilu.“

„Já myslel, že vás bude zajímat spíše to, co ukryl vladyka Burjan,“ ušklíbl se s hranou převahou v hlase královský prokurátor. Věděl, že hraje vysokou a nebezpečnou hru. Jenže nic jiného mu nezbývalo. Biskup sebou trhl, jako by ho uštkla zmije. Oldřich z Chlumu si znovu potvrdil, že kanovník Mladota byl jen figurkou v rukách církve. Stejně jako jeho předchůdci. Podivné bratrstvo dávalo moc především do rukou pražskému biskupovi. To bylo zřejmé, ale stále chyběl hlavní důkaz. Co bratrstvo vědělo, aby mohlo krále vydírat? Jednou věcí si však byl jistý. Sama existence panny Ludmily to nebyla.

Král usilovně přemýšlel a přitom pozoroval biskupa Jana z Dražic. Teprve po chvíli se obrátil na Oldřicha z Chlumu: „Pane královský prokurátore, rozhodl jsem se, že přihlédnu k tvým minulým zásluhám. Dávám ti týden. Do té doby chci důkaz tvé neviny. Buď zjistíš, co se v Tajné stalo, a přineseš mi o tom nezvratné svědectví, nebo budeš o hlavu kratší. A kromě toho chci hovořit s pannou Ludmilou. Je zřejmé, že víš, kde se ukrývá. Proto ji tu chci mít do večera. Vezmu ji s sebou na Pražský hrad. Tam bude v bezpečí. Pokud ji nepřivedeš, budu to považovat za zradu. Slyšení je skončeno!“

Během slavnostního oběda, uspořádaného na počest českého krále, se k Oldřichovi z Chlumu přitočil kancléř Bruno. Odvedl ho stranou, aby je nikdo neslyšel. Pak tiše oznámil, že král si přeje, aby mu pannu Ludmilu přivedl až v noci. Ale tak, aby o tom nikdo nevěděl. Vzápětí se otočil a spokojeně se vrátil k tabuli.

Královský prokurátor neměl čas o tomhle sdělení příliš uvažovat. Měl jako hostitel spoustu povinností a v celém případu začínal pociťovat jednu nepříjemnou věc, na kterou nebyl zvyklý. Události běžely rychleji, než si stačil promyslet další kroky. Nedostatek času ho pomalu

svíral jako smrtící krunýř. Jedno mu však bylo jasné i bez složitého uvažování. V celé hře plují král a biskup na jedné lodi, ale současně se oba snaží toho druhého ošidit. To by ještě nebylo nic neobvyklého, neboť na téhle zásadě byla založena moc většiny křesťanských panovníků a zbožných prelátů, ale tady to mělo zjevně ještě jakýsi hrozivý podtón, jemuž Oldřich z Chlumu nerozuměl. Pokud při vyšetřování něco nedokázal pochopit, byl nervózní a měl strach. Ne o sebe, ale o ty, jež měl chránit. Pokud člověk viděl nepřítele před sebou, dokázal se bránit mnohem snáz než proti šípu, vystřelenému zákeřně ze skrytu lesa. Pokud by se měl stát tím zákeřným střelcem sám král nebo pražský biskup, jaké šance měl královský úředník?

Oldřich z Chlumu pokynul Divišově ženě Martě, aby nechala ze sklepa přinést to nejsilnější pivo, jaké měli. Dal také donést vědro medoviny, nádherně voňavé a nesmírně silné, kterou měl uloženou ve sklepení už déle než dva roky. Předpokládal správně. Hosté byli záhy odpoledne opilí namol. Někteří se odpotáceli sami, jiní se svalili pod stůl, odkud se stále silněji ozývalo chrápání zmožených rytířů. Konečně vstal Přemysl II. Otakar a ztěžklým jazykem poděkoval za pohoštění, opřel se o svého kancléře a nechal se na nejistých nohách odvést. Přitom polohlasně Brunovi nařizoval, aby mu hned přivedl tu černovlasou holku, která krájela maso, že se s ní potěší.

Jeden z mála, kdo se během hostiny neopil, byl pražský biskup Jan z Dražic, který byl známý svou střídmostí. Zlé jazyky ovšem tvrdily, že příčinou není jeho zbožnost, ale vředy na žaludku. Zcela střízlivý zůstal i Bohemund, který seděl mezi rytíři a více sledoval dění kolem, než by se bavil. Jakmile král vstal, vyskočil z lavice, na níž seděl už skoro sám, a rychle zmizel.

Po skončení hostiny se Oldřich z Chlumu vydal na druhé nádvoří do manského paláce. Jak předpokládal, Ludmila z křivoklátské Tajné byla sama a měla mizernou

náladu. Na královského prokurátora se zamračila a oznámila, že není zvyklá, aby ji zavírali jako nějakou ovci. Tohle by jí otec nikdy neudělal, zvláště pokud by přijel král. Byla zvědavá, jak vypadá, protože ho nikdy neviděla. Ale místo toho musí sedět zavřená v komnatě.

„Když jsem přijel do vašeho dvorce, také tě tvůj otec nechtěl ukázat," upozornil dobromyslně Oldřich z Chlumu, ale Ludmila okamžitě odsekla, že to je něco jiného, protože on není král, a proto ji nezajímal.

„S tebou je to děvče těžké. Ale abys neřekla, uvidíš krále. Dneska večer. Dokonce tě odvedu přímo do jeho ložnice," oznámil a nedokázal zakrýt stín pobavené ironie, když sebou Ludmila trhla. Pak rozmarně dodal, aby se nebála, že král po ní nebude chtít to, co si jistě schovává pro Bohemunda. Protože Ludmila zrudla a začala hlasitě protestovat, zarazil ji rezolutním gestem ruky.

„Byl bych ovšem klidnější, pokud by našemu milostivému králi šlo o tvé nesporné půvaby," pokračoval s povzdechem. Už se neusmíval. „Hraje se tu jakási špinavá hra. Její součástí byl i tvůj otec, a proto zemřel. Ti lidé ho použili jako nástroj, kterým chtěli připravit o život mne. Ale to sem teď nepatří. Ta hra je strašně nebezpečná. Pro každého. A pokud tě do ní vtáhnu, i pro tebe. Může skončit špatně. Vlastně nevím, jestli tě vůbec mám takovému nebezpečí vystavovat…"

„Jestli chcete, abych vám někdy odpustila, opovažte se mne z toho vynechat," vyhrkla nedočkavě Ludmila. Oči jí svítily jako kočce na lovu. Její znuděná rozmrzelost byla pryč.

„Tak dobře," přikývl Oldřich z Chlumu a vytáhl stříbrný medailon. Šperk byl zdobený filigránem, nesl písmena B-S-W-Z a kdysi patřil kanovníkovi vyšehradské kapituly kronikáři Kosmovi. Pověsil ho Ludmile kolem krku a přitom vysvětloval, že jedině s ním se dostane ke králi.

„Jak jste k němu přišel?“ optala se Ludmila zvědavě, medailon uchopila do dlaně a zvedla proti očím, aby si ho mohla prohlédnout. „Takový mají jen zasvěcení.“

„Co o tom víš?“

„Nic moc. Jen že stejný má staroboleslavský kanovník Mladota. Několikrát ho ukazoval mému otci. Já mu ho jako holka strašně záviděla a modlila se, abych měla stejný.“

„Mladota je mrtvý,“ suše konstatoval Oldřich z Chlumu.

„Tak to je jeho medailon? Vy jste ho zabil?“

„Není jeho. A netuším, kdo ho zavraždil. Navíc to teď není nejdůležitější. Podstatná je jiná věc. Musíš králi říci, že jsi Ludmila, tvůj otec byl Burjan a žila jsi v Tajné. Ale vyhni se tomu, že ta Tajná leží v křivoklátských lesích. Potřebuji, aby si alespoň chvíli myslel, že jsi žila ve dvorci tady u Boleslavi.“

„Tak já mu to povím rovnou. Lhala jsem vám, proč bych nelhala i králi?“

„Chraň tě ruka Páně! To by sis později podepsala ortel smrti,“ vykřikl zděšeně Oldřich z Chlumu. „Já jen potřebuji trochu času. Je naopak důležité, aby si král nebyl jistý, která z mnoha Ludmil ve skutečnosti jsi. Tvař se hloupě, že netušíš, kde leží Tajná, v níž jsi žila. Svět je přece tak veliký a všechny vesnice jsou stejné. Rozumíš?“

„Já bych mu raději vyškrábala oči, než dělala hloupou,“ odporovala Ludmila, ale jen tolik, aby si nezadala.

„Přemysl II. Otakar je rytíř, jak se patří. Levou rukou by tě zkrotil jako neposlušné dítě. Na takové řeči zapomeň, děvče! A ještě něco. Je také pěkný chlap. Pokud bys mu chtěla vyškrábat oči, tak jedině proto, abys bránila svou počestnost.“

„Ta počká na Bohemunda…,“ vyhrkla Ludmila okamžitě, ale vzápětí zrudla a otočila se ke královskému prokurátorovi zády. Rozzlobila se, proč hovoří se

svobodnou dívkou nestoudně a kde nechal rytířské chování. Oldřich z Chlumu čekal, až ji hněv přejde. Musel ji obdivovat, protože měla v těle oheň, ale současně se o ni bál, zda to dopadne tak, jak by si přál. Jenže neměl na vybranou. Pokud chtěl chránit svou Ludmilu a také tu z rodu svatého Václava, musel riskovat nejen svůj život, ale i téhle dívky.

Teprve když se Ludmila k němu otočila zpátky, začal vysvětlovat svůj plán. I když se dívka tvářila nasupeně, už ho nepřerušovala a jen poslouchala. Jakmile skončil, přikývla, a i když bylo vidět, jak se tomu brání, pousmála se a slíbila, že se na ni může spolehnout. Zdálo se, že se na úkol nesmírně těší.

Teprve když Oldřich z Chlumu odcházel, optal se Ludmily, kde je vlastně Bohemund. Ale dívka se zamračila a odsekla, že ho nehlídá a je jí bez něj mnohem lépe. Později se od velitele Diviše dozvěděl, že Bohemund si osedlal koně a chvatně opustil Bezděz. Své rytíře tu zanechal. Oldřich z Chlumu oba zahlédl, jak sedí na kamenné obrubni zásobní nádrže s vodou, která byla vytesaná do skály, a líně sledují čeleď. Pomalu se stmívalo.

XXVII. KAPITOLA

„Je tu nějaká dívka a hledá vás," probudil panoše Otu čeledín, který sloužil v lékárně paní Adalberty. „Je těhotná a strašně vyděšená. Mám takový dojem, že o její návštěvě by naše paní neměla vědět, mám pravdu?"

„Pitomče, hned ji přiveď," rozkřikl se Ota a vyskočil z lůžka. Bylo záhy po svítání. Hned mu bylo jasné, že se muselo něco stát, jinak by přece Ludmila neriskovala a neopustila zájezdní šenk v lese, kde byla víc než spolehlivě ukrytá. Rychle se oblékl, připjal k opasku meč, z truhlice vytáhl váček s penězi a plášť. Něco mu říkalo, že za chvíli už bude na útěku. Musel se na cestu připravit.

„Mám strach," vyhrkla bez pozdravu Ludmila, sotva ji čeledín uvedl do komnaty.

„Ale kvůli tomu jsi určitě nepřišla, viď?" konejšil ji panoš Ota. Uchopil dívku za ruku a donutil ji, aby se posadila do křesla. Nalil do poháru víno, počkal, až ho vypije, a pak se optal: „Co se vlastně stalo?"

„Viděla jsem ho. Toho muže, který byl kdysi na mystériu v podzemní kryptě staroboleslavského kostela. Vyprávěla jsem o něm tvému pánovi. Našel pán z Chlumu cestu dolů? Objevil v kryptě něco?"

„Nevím," pokrčil rozmrzele rameny panoš Ota. „Zatím se nevrátil a nemám žádné zprávy. Ale určitě se mu to povedlo. Je strašně chytrý, skoro jako já," dodal, když si všiml, jak se Ludmila tváří. Chtěl ji alespoň něčím pobavit. Ale nad jeho poznámkou se neusmála. Pouze nezúčastněně přikývla a pak do sebe obrátila zbytek vína. Začala vykládat, že si tehdy v tom sklepení všimla rytíře, který neměl přes hlavu kápi a seděl v čele na jednom z křesel. Předevčírem ho zahlédla znovu. Proslýchalo se, že lesem pojede družina českého krále.

Byla zvědavá, jak Přemysl II. Otakar vypadá. Proto se s ostatními vydala k cestě a čekala, až se jezdci objeví. Tam ho zahlédla. Muž z krypty byl český král.

„Přemysl II. Otakar?“ nedůvěřivě se optal panoš Ota. „Jaký by to dávalo smysl? Aby stál v čele bratrstva, které chrání tajemství namířené proti němu samotnému?“

„To já nevím. Ale kvůli tomu bych sem nepřišla. Stalo se ještě něco. Včera pozdě večer přijel do šenku cizí rytíř. Vysoký, urostlý a krásný. Hned jsem tušila, že to není samo sebou. A také ne. Vyptával se na tebe, jako by si byl jistý, že jsi v Mělníce. A pak i na mě. Nikdo mu samozřejmě nic neprozradil. Jenže pak se zmínil o paní Adalbertě a nakonec poznamenal, že budu určitě někde poblíž, ale asi v převleku. Vzápětí se začal hostů vyptávat, zda si nevšimli v okolí Mělníka u někoho nové děvečky. Šenkýři to samozřejmě došlo hned, a tak mu pověděl, aby mi dal čas, že pokud ví, novou služebnou mají v šenku U Zeleného věnce na mělnickém předměstí. Ten rytíř vypadal moc spokojeně a dal mu celý stříbrňák spropitného. Pak si šel lehnout. Utekla jsem hned, jak se otevřely městské brány, a teď jsem tady.“

„To je zlé,“ souhlasil panoš Ota. „Něco ví, ale neměli bychom hned ztrácet hlavu. Možná je toho méně, než to na první pohled vypadá. Jak by se o nás dozvěděl?“

„Svět není tak veliký. A moc peněz je příliš veliká,“ namítla Ludmila trpce. „Proč vypálili naši Tajnou? Nakonec se mé tajemství prozradilo. Teď mě štvou jako jelena.“

„Spíše laň. A moc krásnou,“ opravil ji galantně panoš Ota. „Neboj se, to zvládneme.“

„Do hostince se vrátit nemohu. A černovlasou těhotnou holku už také hrát nebudu,“ oznámila rezolutně. Strhla z hlavy paruku a vytáhla polštářek, který měla pod oděvem. S odporem ho hodila do kouta komnaty. „Jakmile ten cizí rytíř na předměstí zjistí, že tam žádná nová děvečka neslouží, vrátí se do zájezdního hostince paní Adalberty. Moc bych za to nedala, že bude pořádně

naštvaný. A šenkýř nemá sklony k mučednictví. Musíme zmizet.“

„Šenkýř přece neví skoro nic. Vůbec netuší, kdo jsi. Ví jen, že paní Adalberta potřebovala ukrýt jakousi těhotnou holku,“ uklidňoval ji. „Ale máš pravdu, zůstat tu nemůžeme.“

Panoš Ota si bleskurychle sbalil věci a seběhl do přízemí, aby se rozloučil s Vojtkou. Našel ji v kuchyni, kde připravovala snídani. Rychle jí pověděl, co se stalo. Lékárnice věcně přikývla, pak do kusu plátna zabalila několik placek a veliký kus uzeného masa. Panoše Otu políbila a přitom mu pošeptala, aby na ni myslel, protože možná už nosí pod srdcem jeho dítě.

„To přece nemůžeš tak rychle poznat,“ bránil se vyděšeně.

„Takovou věc žena cítí okamžitě,“ vysvětlovala přesvědčeně. „Takže na sebe dej pozor! Pokud by šlo opravdu o život, byla bych raději, kdybys to přežil ty a ne ta holka. Slib mi, že budeš rozumný.“

„Jsem rytíř,“ vyhnul se odpovědi.

„Pokud by tě hledal tvůj pán, co mu mám povědět?“

„Řekni mu, že pod svícnem bývá tma.“

„Hm… a neřekneš to ani mně?“

„Ne, Vojtko.“ Objal ji a chvíli se jí díval zblízka do očí. Pak s nepatrným ruměncem na tváři řekl, že ji má moc rád. Vzápětí se otočil a vyběhl na ulici, kde už čekala Ludmila se dvěma osedlanými koňmi. Nasedli a vyrazili k Pražské bráně. Pokud by do města mířil onen cizí rytíř, přijel by z opačné strany. Proto podle panošova názoru nehrozilo nebezpečí, že by ho potkali. Sotva však přejeli po mostě přes městský příkop a ocitli se před hradbami, objevil se Bohemund. Seděl na koni a v ruce držel tasený meč. Panoše Otu poznal hned. Již jednou se potkal i na turnaji, ale zatím se nikdy nestřetli se zbraní v ruce. Také panoš Ota Bohemunda poznal. Tiše sykl na Ludmilu, aby zůstala stát, tasil meč a vyjel mu vstříc.

„Já věděl, že tě tu najdu," ušklíbl se Bohemund. „Tak tamhleta plavovláska je ona?"

„Je to má snoubenka," opáčil chladně panoš Ota. „A tobě radím, jdi si po svých."

„To bych udělal strašně rád. Jenže náš král je jiného názoru. Měl bys mne poslechnout. Jednám jeho jménem!"

„Ukaž mi pověřovací listiny."

„Hlupáku," rozzlobil se Bohemund. „Osobně mi nařídil, abych vypátral pannu Ludmilu a přivedl mu ji."

„Tak ji najdi. Má snoubenka se jmenuje Jadwiga a je Polka. Proto ji necháš na pokoji. Pokud nemáš žádnou listinu, nech nás jít."

„Nenechám," odsekl naštvaný Bohemund a s mečem připraveným k boji vyrazil proti Otovi. Stráž u městské hradby vyšla na most, aby lépe viděla. To celé slibovalo zajímavé divadlo.

Panoš Ota věděl, že boj nesmí dlouho protahovat. Byla jen otázka času, kdy se objeví městští biřicové, a dobře věděl, že vysvětlit cokoli rychtáři Arnulfovi by bylo hodně těžké. V jeho případě nemohl doufat ve shovívavost vůči dívce, po které pátral sám král.

I když byl menší než Bohemund, nemínil se bránit. Patami popohnal koně a vyrazil do útoku. Byl zkušený bojovník a nebál se nikoho. Navíc věděl, že ho sleduje Ludmila. Kdykoli bojoval kvůli krásné dívce, připadalo mu, že je mnohem silnější než obvykle. Jeho první výpad Bohemund sice odrazil, ale ve tváři se mu mihlo překvapení, protože Otův útok byl mnohem razantnější, než očekával. Ještě si to nestačil v hlavě srovnat, když panoš Ota zaútočil znovu. Bohemund se zmohl pouze na to, aby odrážel prudké rány. Ostří mečů řinčela o sebe, až odletovaly jiskry. Panoš Ota obratně střídal výpady na tělo s útoky na Bohemundovu hlavu. Byl rychlý a jeho ruka měla neuvěřitelnou sílu. Při jednom z mnoha rychlých výpadů se mu podařilo Bohemunda lehce zranit na předloktí a vzápětí mu vyrazil meč z ruky. Králův rytíř

musel couvnout. Teď měl prázdné ruce. Panoš Ota seskočil z koně a sebral jeho meč. S klidem ho zavěsil k sedlu, vyšvihl se zpátky na hřbet koně a přátelsky řekl: „Vidíš, Bůh je na mé straně. To proto, že pravdu mám já. A teď zmiz!“

„Ještě se potkáme,“ zlostně zabručel Bohemund, pak přitáhl svému koni otěže a prudce vyrazil k městské bráně.

„Rychle pryč,“ křikl panoš Ota na Ludmilu. „Za chvíli si přivede z hradu posilu.“

Jak Ota předpokládal, Bohemund vyrazil rychle po jejich stopě. Měli sice slušný náskok, ale Ludmila nebyla žádný vynikající jezdec, a tak náskok postupně ztráceli. Naštěstí brzy dorazili do nepřehledných skalnatých údolí kolem Kokořína. Tam se nedalo jet tryskem, protože koně by si mohli polámat nohy a jezdci vaz. Navíc tu byla spousta stezek a odboček do postranních údolíček, takže Bohemund musel postupovat se svými jezdci pomalu a neustále sledovat stopu, aby Otu s Ludmilou neztratil.

„Stejně jim neunikneme,“ naříkala Ludmila, když ji už poněkolikáté švihla větev do tváře.

„Raději sleduj cestu a nefňukej,“ zlobil se Ota. „Jestli nás doženou, ujížděj dál, já se je pokusím zdržet.“

„Nechci, aby tě zabili. Jestli nás dostihnou, vzdám se jim. Ostatně, za všechno mohu já.“

„Za všechno může svatý Václav a jeho milovaný bratr kníže Boleslav,“ ušklíbl se panoš Ota. Ukázal k vysoké rozeklané pískovcové skále, která čněla nad cestou. „Za ní seskočíš a vyškrábeš se nahoru. Tvého koně si nechám. Vezmu ho za otěže a odvedu pryč. Ty za námi trochu povodím v tomhle skalním bludišti. Odpočiň si, vrátím se pro tebe.“

„Ale…“

„Ticho, nebo ti nařežu na holou,“ rozzlobil se naoko přísně. „Znám to tady. Na tu skalní věž se dostaneš

snadno a nahoře je hluboký otvor, takže tě nikdo nemůže uvidět, i kdyby se tu Bohemund rozhlížel a měl oči jako sokol. Ale o tom pochybuji. Když ohař chytne stopu, běží jako slepý.“

Ludmila u skály sklouzla ze sedla a rychle se začala škrábat mělkou rozsedlinou mezi skalními stěnami nahoru. Pískovec byl drsný a plný drobných výčnělků, za které se dalo přidržet nebo na ně stoupnout. Byla obratná a nahoru šplhala rychle. Panoš Ota ji spokojeně sledoval, protože pružnost ženského těla ho vždycky dokázala potěšit. Teprve když zmizela, vyrazil dál.

Zamířil ke Mšenu, ale hned prvním údolím odbočil na opačnou stranu k Vojtěchovu a velikým obloukem se vracel ke Kokořínu. Kličkoval mezi skalami jako zajíc a byl v duchu vděčný Vojtce, že ho sem občas brávala a ukázala mu různé skryté průchody a rozsedliny, kterých by si poutník ani nevšiml. Pomáhal jí sbírat léčivé byliny pro apotéku, a pokud měla manžela doma, milovali se tu. Všude rostl hebký mech a mezi skalními stěnami vládlo nádherné ticho, které rušili jen ptáci a tiché šumění vody v mělkých potůčcích. Ano, Vojtce vděčil za spoustu krásných okamžiků. Na okamžik se zasnil a skoro zapomněl na nebezpečí, které číhalo někde za ním.

Mezi kokořínskými skalami jezdil asi dvě hodiny, až si byl jistý, že ti za ním už musejí být do ruda rozpálení zlostí a musí se jim točit hlava, jak je vodí pořád dokola. Pak odbočil do rokle, o níž věděl, že z ní nevede žádná cesta kromě otvoru při zemi pod jednou ze skal. Jenže ten průlez byl chytře zamaskovaný křovím a ještě na něm byl navalený veliký plochý kámen.

Zastavil, koně nechal pást na mýtině, vzal si brašnu, kterou měl připevněnou k sedlu, a rozběhl se ke křovinám. Dával pozor, aby za sebou nezanechal žádnou stopu, která by Bohemundovi prozradila, kudy unikl pryč.

Po čtyřech vlezl do otvoru a pečlivě za sebou přiklopil kámen. Pak se obratně plížil temnou chodbou,

která se pomalu svažovala dolů. Za chvíli byl v údolí za hřebenem skal. Kdyby sem měl Bohemund jet na koni, trvalo by mu to z druhé strany nejméně půl hodiny. Panoš Ota se rozběhl, aby byl co nejdříve u Ludmily. Chvíli klusal, chvíli šel, aby nabral síly a hlavně dech na další běh. Sotva doběhl pod skalní věž, objevila se nad okrajem skály Ludmilina hlava. Vypadala vyděšeně a hned se ptala, kde má koně a proč utíká.

„Všechno je v pořádku," vysvětloval přerývaně. „Ale musíme hned dál. Pěšky."

Ludmila přikývla a začala opatrně sestupovat ze skalního úkrytu. Dolů to šlo mnohem hůř než nahoru. Panoš Ota popolezl kousek rozsedlinou, aby jí pomohl. Ludmila zatím balancovala na úzké římse, a ať se snažila sebevíc, nemohla dál. Panoš se dostal až pod ni a nakonec mu musela Ludmila stoupnout jednou nohou na rameno, než dosáhla na širokou skalní kapsu, kde se chytila a bezpečně se spustila dolů. Ota sestupoval neustále krok pod ní, aby jí pomohl, kdyby měla potíže. Ale zdálo se, že už to dolů půjde dobře. Proto zrychlil a přesně ve chvíli, kdy se postavil do mechu pod skalní stěnou, Ludmila vykřikla, protože se s ní utrhl mělký výčnělek. Nebylo to vysoko a padla Otovi přímo do náruče. Protože na to nebyl připravený, svalil se i s ní na zem.

Ludmila se po předchozím napětí uvolněně rozesmála. Pomalu se sbírala ze země a pobaveně řekla: „Já myslela, že jako rytíř vydržíš víc." Ale panoš Ota dívky znal a uměl číst v tónech hlasu i v očích.

„Musíme rychle zmizet," zabručel naoko rozmrzele, vyskočil a smetl si jehličí z pláště.

„Půjdeme pěšky? Na Bezděz je to pořádný kus cesty."

„Tam nemůžeme. Na hradě je král. A on je ten poslední, koho bychom měli potkat. Musíme si na pár dní najít něco bezpečnějšího."

„Tak zůstaneme tady," navrhla Ludmila.

„Ne, Bohemund tyhle skály prohledá píď po pídi. Určitě si přivede psy a před těmi se neschováme. Je jediné místo, kde budeme v bezpečí. V Tajné…“

„Ale…,“ zajíkla se Ludmila, než pochopila, co má panoš Ota na mysli. Sklopila hlavu a rezignovaně souhlasila, i když se jí do rodného dvorce moc nechtělo.

Vyhořelá tvrz byla na první pohled stejně děsivá a odpudivá, jako když ji Ludmila opustila. I když se už ve vzduchu nevznášel kyselý pach požáru, připomínala stále utrpení a bolest, kterou tu její obyvatelé prožili. Jedna ze zdí obytného stavení se mezitím zřítila a kdosi začal odvážet ohořelé trámy, aby je rozštípal na topení.

Desku na místě, kde kdysi stával krb, našli snadno. Panoš Ota ji zvedl a dolů sestoupil první. Prohlédl sklepení, dolů odnesl brašnu s věcmi, nanosil z nedalekého lesíku chvojí a na podlaze upravil pohodlné široké lůžko. Nakonec ještě přinesl ze studánky vodu ve džberu, který našel v jednom z opuštěných statků. Pak kamennou desku přiklopil a rázem se ocitli ve tmě.

„V noci, když to půjde, budeme chodit ven nadýchat se čerstvého vzduchu,“ vysvětloval. „Ale jinak budeme žít jako krtci. Mám tu sice pár voskovic, ale raději je nebudeme zapalovat. Jednak by se nám hůře dýchalo, ale hlavně by nás mohly prozradit. Jsem si jistý, že Bohemund se tu dříve nebo později objeví.“

Ludmila ve tmě nahmatala jeho ruku a uchopila ji. „Už se nebojím,“ řekla tiše. „A Věnka mám pořád strašně ráda, ale…“ Zadrhl se jí hlas a odmlčela se.

„Jsme na tom stejně,“ odpověděl měkce panoš Ota. „Já mám tu hubatou mělnickou lékárnici taky hrozně moc rád. Ale stejně se mi moc líbíš.“ Pak se naklonil, chvíli trvalo, než našel ve tmě její ústa, a políbil je. V tom gestu nebyla ani vášeň, ani smyslná touha, ale cosi konejšivého, co potřebuje každý pronásledovaný tvor. Ludmila mu ovinula paže kolem ramen a polibek vděčně opětovala.

XXVIII. KAPITOLA

Sotva odvedl Oldřich z Chlumu Ludmilu ke králi Přemyslu II. Otakarovi, vrátil se do své komnaty. Věděl, že teď musí trpělivě čekat a nesmí usnout. Ještě jednou probíral v duchu celý plán, zda neudělal chybu. Dalo se sice předpokládat, že biskup Jan z Dražic zná skutečnou Ludmilu, jenže královský prokurátor si byl jistý, že český král mu tuhle neukáže. A tak se nedozví, že ta, co mu královský prokurátor přivedl, není potomkem knížete svatého Václava, ale že přišla z křivoklátských lesů a s královským rodem nemá nic společného. Ošálit českého krále bylo pro tuto chvíli nesmírně důležité.

Oldřich z Chlumu se posadil do křesla u krbu, nalil do číše trochu medoviny a upil. Zlatavá medovina chutnala hořce a voněla nádherně po lipovém medu. Kdyby tak vše hořké, co přinášel lidský život, bylo současně tak sladké a čisté jako tenhle nápoj, napadlo ho smutně. Jenže Bůh dal duši lidem, ne medovině. A v tom byl právě ten problém. Každý, kdo měl duši, si v sobě nesl nepatrný zlomek prvotního hříchu, kvůli kterému vyhnal Bůh Adama s Evou z ráje. Čisté, nevinné a sladké mohlo být jen to, co duši nemělo. Zavrtěl hlavou a ironicky se nad svou úvahou ušklíbl. „Pěkná hloupost," zabručel a pohodlně natáhl nohy k plamenům v krbu.

Na stolku vedle křesla ještě stále ležel svazek pergamenů, které přinesl z krypty kostela svatého Kosmy a Damiána. Sebral vrchní a lhostejně si ho prohlížel. Zbývala ještě spousta času a nic lepšího na práci neměl. Jakmile list dočetl, sebral další. Už ho chtěl odložit k prvnímu, když ho najednou něco upoutalo. Trhl sebou a strnul. Nebyl si úplně jistý, co to bylo, ale intuice mu napovídala, že v listině je ukryto mnohem víc, než se na

první pohled zdálo. Na intuici se mohl vždycky spolehnout.

Znovu začal pročítat text pomalu slovo za slovem. Podle data pocházel z časů vlády druhého českého krále Vladislava. V Odolene Vodě žila světlovlasá dívka, kterou bratrstvo vybralo jako jednu z mnoha Ludmil, ale rodiče ji nechtěli bratrstvu svěřit. Nakonec ji unesl jeden z členů, jakýsi zeman jménem Vrbata. Měl však smůlu a dívčin otec jej začal pronásledovat. Byla zima a Vrbata zabloudil, protože to v kraji neznal, až mu jakási stará žena poradila, aby přešel přes vltavský brod a pak pokračoval západním směrem kolem Tyrovy mohyly v Tursku na Budeč. Vrbata ji poslechl a dívku do opevněného hradiska bezpečně dopravil. Žila pak v Tajné u Klatov až do smrti jako Ludmila.

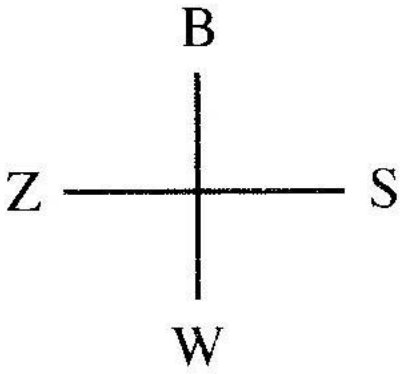
Oldřich z Chlumu listinu odložil a přemýšlel.

Těsně před smrtí Burjan z Tajné vypáčil dvířka v kryptě pod kostelem svatého Kosmy a Damiána, za nimiž bylo uloženo jakési tajemství mimořádného významu. Pak si opatřil sochor a rýč a někam odjel. Možná navštívil své bratry, kteří žili v tom samém kraji, o kterém vyprávěla listina. Jenže ke kterému tehdy jel? V Zeměchách žil vladyka Pavel a ve Statěvnici nejstarší Adam. Někde ukryl truhličku, kterou odnesl z krypty staroboleslavského kostela. Zdůraznil to i Ludmile na smrtelném loži. Panoš Ota se při vyšetřování vraždy mělnického purkrabího Jaroše v Zeměchách dozvěděl, že už před ním navštívili oba dvorce Mladotovi lidé a pečlivě je prohledali. Kdyby tam Burjan z Tajné cokoli ukryl, určitě by to našli.

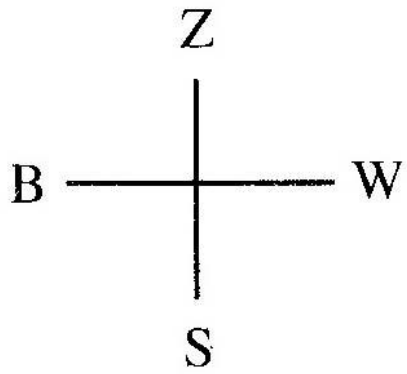
Oldřich z Chlumu vraštil čelo a polohlasně si opakoval: „Jak to řekl Burjan Ludmile? Že to nejdůležitější ukryl pod křížem.“

Bezděčně napsal kryptogram B-S-W-Z. Ta písmena zřejmě připomínala tajemství, které bratrstvo střežilo. Ale co když je Burjan z Tajné použil ještě jinak? Chvatně

napsal ta písmena znovu, tentokrát nikoli v řadě, nýbrž do kříže:

Rukou si hladil černé vousy, aby se soustředil. Stáhl obočí a uvažoval. Jak je to v tom listě? Stařena poradila Ludmilinu únosci, aby šel od Vltavy západním směrem přímo na Budeč. W by mohla být Vltava a B pak Budeč. Rychle písmena přepsal, aby odpovídala směru, kde vycházelo a zapadalo slunce:

Natáhl se pro číši s medovinou a chtěl se napít, ale prudce ji postavil zpět na stolek, až zlatavý nápoj vyšplíchl. S a Z, to přece byla první písmena vesnic, kde stály dvorce Burjanových bratrů – Zeměchy a Statěvnice!

Přesně to odpovídalo. Statěvnice na polední straně a Zeměchy na severní. Ta čtyři místa jako by tvořila špičky ramen velkého kříže. A protínala se někde v okolí Turska. Tam, kde se nacházela mohyla dávného českého hrdiny Tyra.

Tyr si podle Kosmy oblékl v rozhodující bitvě s Lučany zbroj zbabělého knížete Neklana a vedl Čechy do vítězného boje, v němž sám padl. O tom všem vyprávěl Kosmas naprosto nelogicky v souvislosti s vládou knížete Bořivoje, i když se to vše mělo stát mnohem dříve než události, které v oné kapitole popisoval. „Co může mít Lucká válka a Tyr s tím vším společného?“ uvažoval dychtivě. Odpověď neznal, ale právě v ní se možná skrývalo vysvětlení pradávného tajemství. Ale ať to bylo jakkoli, jedním si byl jistý. Truhlička, kterou Burjan z Tajné odnesl z krypty staroboleslavského kostela a již se snaží bratrstvo i král získat, je ukrytá v Tursku. Přímo pod křížem.

Ulehčeně si oddechl a teprve pak se napil. Medovina mu chutnala mnohem víc, než když se ke krbu posadil. Dobře věděl proč. Konečně našel klíč k podivnému případu. Problémem teď už nebylo odhalit vrahy, protože do věci byla zapletena spousta lidí, ale najít pravdu o pravé Ludmile. Neboť jen ten, kdo bude znát pravdu a bude ji moci dokázat, zvítězí. Oldřich z Chlumu nebyl naivní a věděl, že jedině tak zachrání život sobě a své rodině.

Najednou ho z přemýšlení vytrhl tichý zvuk na chodbě. Vzápětí se otevřely dveře a do místnosti vklouzla Ludmila. Ta, kterou přivedl z křivoklátských lesů a představil českému králi. Na sobě měla cestovní plášť, na několika místech zakrvácený. Dveře za sebou opatrně zavřela, pak se na královského prokurátora usmála a trochu unaveně oznámila, že se to povedlo. Plášť shodila na zem a rychle si upravovala vlasy.

„Jsi šikovná,“ přikývl uznale a rukou ukázal na volné křeslo u krbu, kde obvykle sedávala jeho manželka. Do

číše nalil medovinu a podal ji dívce. Pak ji pobídl, aby vyprávěla.

„Bylo to přesně, jak jste předpokládal," začala a jen obtížně skrývala ve svém hlase ješitnou pýchu. „Král chtěl nejdříve vidět ten stříbrný přívěsek a pak se mě dokola vyptával, zda jsem opravdu Ludmila z Tajné a náš dvorec ležel poblíž Jizery. Opakovala jsem mu, jak jste si přál, že skutečně pocházím z Tajné, ale otec mne nepouštěl ven z tvrze samotnou, a tak netuším, kde přesně se náš dvorec nacházel. Ale že poblíž nějaká velká řeka byla. A souhlasila jsem i s tím, že náš dvorec vypálili. Lhala jsem. Kvůli vám, pane královský prokurátore."

„Lhala jsi kvůli spravedlnosti," usmál se Oldřich z Chlumu. „A pak, cosi mi dlužíš. Už se nepamatuješ?"

„V boji se nepřátelé zabíjejí, na tom není nic špatného," namítla, protože nerada vzpomínala, jak se jí nepovedlo královského prokurátora zabít. Smrt otce mu stále nemohla odpustit, ale uměla si spočítat, že je pro ni výhodnější stát v tuhle chvíli na jeho straně. I když si to nepřiznala, roli v tom hrál také rytíř Bohemund.

„Teď se nebudeme přít o slova, ale někdy se k tomu vrátíme," souhlasil Oldřich z Chlumu. „Chci, abys pochopila, že je něco jiného bojovat ve válce a něco jiného zabíjet v míru."

„Jistě, vrátíme se k téhle věci. Můj otec je mrtvý. Zemřel v době míru. Podle mne byste si měl v téhle věci udělat jasno především vy sám. Mrtví jsou totiž i služebníci českého krále, kteří mne doprovázeli. Vy sám jste mi radil, abych je zabila, pokud to nepůjde jinak."

„Máš možná pravdu," souhlasil tiše a v jeho tváři se zračil tak hluboký smutek, že Ludmila natáhla ruku a položila mu ji na rameno, jako by ho chtěla konejšit. V tom gestu, bezděčně ženském a přitom veskrze mužském, bylo víc než jen pochopení. Čím lépe poznávala Ludmila tohoto muže, tím více chápala, že svět je příliš složitý na to, aby mohla ona sama kohokoli soudit. Žila daleko od

lidí a vše, co poznala, byl jejich dvorec s několika služebníky a otec, který sám neměl čisté svědomí. Neměla ho proto o nic méně ráda než dříve, ale současně si uvědomovala, že nemá právo trestat či se mstít.

Oldřich z Chlumu seděl mlčky, dlaně sepjaté v klíně a oči sklopené k podlaze. Teprve po chvíli ji polohlasně požádal, aby pokračovala, jak to bylo dál.

Ludmila se znovu napila a začala: „Král se mne ptal ještě na spoustu dalších věcí. Třeba na to, zda jsem někdy byla v podzemní kryptě, kde byla spousta mužů v kápích. Očividně ho potěšilo, když jsem souhlasila. Nakonec oznámil, že se rozhodl odvézt mne na Pražský hrad. Protože se na Bezdězu zdrží, pojedu prý napřed. Pak si zavolal nějakého velmože, kterého oslovoval jako Bruna. Řekl, aby vypravil do Prahy dva spolehlivé rytíře, kteří mne ještě dneska odvezou. Podotkl, že oni už budou vědět, co se mnou. Ještě dodal, že mu kancléř ručí za to, že se o tom nedozví pražský biskup. Nu, a pak už to bylo snadné. Ten tesák, který jste mi dal, jsem měla dobře ukrytý pod pláštěm, ale nikoho nenapadlo prohledávat mne. Jakmile jsme projeli vesnicí pod hradem a byli dost daleko, aby nás stráže z hradeb neviděly, přitočila jsem se k rytířovi, který jel přede mnou, a vrazila jsem mu tesák do boku. Přitom jsem mu vytáhla z pochvy meč a hned jsem se vrhla na toho druhého. Byl tak překvapený, že ani nestačil tasit. Sice by mne to bavilo víc, kdyby se alespoň chvíli bránil, ale…“

„To nebyl turnaj pro zábavu,“ přerušil ji Oldřich z Chlumu a pokřižoval se. Samotného ho trápily výčitky svědomí. Ještě nikdy nic podobného neudělal, jenže v životě se také nesetkal s tak nebezpečnými intrikami. Kdyby šlo jen o jeho život a život oněch Ludmil, které žily v Tajných po celém českém království, asi by váhal více. Jenže šlo také o život jeho manželky a syna. V určitých situacích prostě nedokázalo boží přikázání a lidské právo člověka ochránit. Každý měl právo bránit se. Jako soudce se vždy odpovídal výhradně svému svědomí

a srdci. Měl povinnost dělat i bolestivá rozhodnutí, pokud je považoval za správná. Jistě, ti dva rytíři neodpovídali za zločiny staroboleslavského bratrstva. Ale jednou věcí si byl jistý. Ludmilu by do Prahy živou nedovezli. Měli za úkol zabít ji. Pokud chce člověk žít, musí zemřít protivník. Unaveně si povzdechl: „Bůh ví, že zabíjet by měl člověk jen tehdy, pokud je to nezbytné. A jestliže už to musí udělat, měl by toho litovat."

„Ale já oba lituji," bránila se dívka. „Zvláště ten druhý byl docela pohledný. Nechala jsem je ležet na cestě. Pak jsem obrátila koně a hnala se k hradu. U malé branky čekal váš velitel Diviš, a tak jsem zpátky u vás."

„Král bude zuřit. Musím tě ukrýt. Nemyslím, že by nechal prohledat Bezděz, spíše pošle své muže pátrat v okolí. Ale přesto musíme být opatrní. Než to celé skončí, zůstaneš v mé komnatě. A nevytáhneš odtud paty. I kdyby král nechal Bezděz obrátit vzhůru nohama, sem nikdo nepřijde."

„Mohu se optat, zda budete tuhle komnatu i se mnou nadále sdílet?" optala se pobaveně.

„Občas," odpověděl jí stejně pobaveně. „Jak by to vypadalo, kdybych se najednou začal své ložnici vyhýbat?"

„Věříte, že to je dobrý nápad? Jak jsem poznala paní z Vartemberka, měl byste se bát spíše jí než krále."

„Ví o mém plánu. Raději uvažuj, co by tomu řekl Bohemund, až se o tom dozví."

„Mám vám neustále opakovat, že mi do něho nic není?"

„Jistě. Ale co když mu na tobě přece jen záleží?"

„Je protivný a nafoukaný… I když musím přiznat, že jako rytíř je vynikající. Muži ženám vždycky slibují, aby se s nimi mohli potěšit, ale nikdy to nemyslí upřímně. Proč bych měla věřit zrovna jemu?"

„Za pár dní ho postavím před těžkou volbu. Buď si vybere tvou lásku, nebo věrnost českému králi."

„Bohemund je čestný rytíř," rychle mu skočila do řeči a na očích jí bylo vidět, že je jí to líto. Oldřich z Chlumu však rezolutně zavrtěl hlavou a vysvětloval, že čest rytíře zavazuje nejen k věrnosti svému pánovi, ale také k tomu, aby pro lásku k paní svého srdce zemřel, pokud to je třeba.

„Kde berete jistotu, že paní jeho srdce jsem já?" namítla dychtivě Ludmila.

„Protože jsi jediná žena, která se ho pokusila zabít," odpověděl se smíchem. „Hodit po někom kopí je ovšem trochu neobvyklý způsob, jak projevit své city."

„Nedělejte si legraci. Co se stalo, že máte najednou tak dobrou náladu? Odpoledne, když jste za mnou přišel, abych vám pomohla, jste vypadal jako neštěstí samo. Jinak bych vás samozřejmě neposlechla. Ale bylo mi vás líto. Teď už jste zase protivný, jako býváte jindy."

„Myslím, že to celé brzy skončí. Proto tvrdím, že Bohemund zvolí tvou lásku a nikoli vděčnost českého krále."

Ludmila to už nevydržela, vyskočila a objala ho. V tu chvíli se ode dveří ozval hlas Ludmily z Vartemberka. Byl odměřený a přísný. „Souhlasila jsem, aby se tahle dívka ukrývala po nějakou dobu v tvé komnatě, jestliže to je nezbytné. Ale že by měla konat i jiné služby, o tom nepadlo, Oldřichu, ani slovo."

Ludmila pustila královského prokurátora a ve tváři rudá studem se otočila: „Odpusťte, urozená paní. Tady nešlo o vašeho manžela, ale o rytíře Bohemunda…"

„Pokud hledáš někoho, kdo tě naučí určitým věcem, které mají muži na ženách rádi, pak doporučuji spíše panoše Otu."

„Jenom jestli mne trochu nepodceňuješ," ozval se Oldřich z Chlumu vesele. Náladu si nedal zkazit ani tím, co se právě stalo.

Ludmila z Vartemberka se na něho dlouze zadívala, pak se lehce usmála a opáčila: „Nakonec, proč bych se

měla zlobit? Pokud se můj manžel něčemu přiučí, vydělám na tom i já.“ Pak se otočila a vyšla ven.

„Asi jsem něco zkazila,“ omlouvala se Ludmila a způsobně se posadila zpátky do křesla. „Budete mít potíže?“

„Vůbec ne,“ zasmál se Oldřich z Chlumu, protáhl se a vstal. „Má žena rozumí žertu. Ale pro jistotu za ní zajdu. Tobě radím, až ti někdy Bohemund provede něco podobného, ne aby ses na něho vrhla s mečem v ruce!“

„Jeho bych stejně nepřemohla,“ odvětila Ludmila hrdě. „Nesnesla bych vedle sebe muže, který by byl slabší než já.“

„V tom případě moc na výběr nemáš.“

„Vás bych také nepřemohla,“ usmála se Ludmila. Pak sundala z krku starobylý stříbrný přívěsek s kryptogramem B-S-W-Z a vrátila ho královskému prokurátorovi.

„Mne už přemohla jiná Ludmila. A jí jsem se vzdal opravdu rád,“ souhlasil Oldřich z Chlumu a snažil se skrýt stín ješitnosti. Pak zamířil ke dveřím. Na prahu se zastavil a popřál Ludmile dobrou noc. „Je už pozdě. Vrátím se až ráno.“

XXIX. KAPITOLA

Záhy po ranní mši si český král nechal Oldřicha z Chlumu přivést do své komnaty. Před chvílí vstal z lůžka a měl na sobě dosud noční oděv. Takhle rozzuřeného ho královský prokurátor ještě neviděl.

„Hraješ nebezpečnou hru," rozkřikl se ihned, sotva ho kancléř Bruno přivedl. Stál u okna a v ruce držel dýku. „To tě bude stát hlavu!"

„Netuším, co tak rozlítilo Vaši královskou Milost," uklonil se Oldřich z Chlumu zdvořile. „Ale věřím, že dokážu svou chybu napravit, pokud jsem se nějaké dopustil. Co se vlastně stalo?"

„Kde je Ludmila?"

„Ptáte se na mou ženu, nebo tu dívku, kterou jsem vám včera přivedl?"

„Co je mi do tvé manželky?" vybuchl zlostně český král. Na krku mu naběhla žíla a to bylo pro všechny jeho služebníky varování, že jde opravdu o život. Přemysl II. Otakar byl popudlivý a vznětlivý. Když dostal zlost, neovládal se. Vyprávělo se, že jednou probodl při slyšení svého komořího.

„Ale o té dívce já opravdu nic nevím," pokrčil královský prokurátor rameny a tvářil se jako nevinnost sama. „Přivedl jsem ji sem a šel spát. Můžete si to ověřit."

Český král vrhl krátký pohled na svého kancléře a ten mlčky přikývl. Pak se obrátil zpět na Oldřicha z Chlumu, který klečel na zemi s hlavou pokorně skloněnou, a rozkřikl se: „Tak kdo ji unesl?" Chvíli se mračil a pak začal o poznání klidněji vysvětlovat, že chtěl včera v noci tu dívku dopravit do Prahy. Poslal s ní dva spolehlivé

rytíře, ale pod Bezdězem je někdo přepadl, jeho služebníky zabil a Ludmila zmizela.

„Tak vidíte, můj králi, že s tím nemám nic společného," upozornil klidně Oldřich z Chlumu. „O tom, že jste poslal pannu Ludmilu pryč z hradu, jsem přece nevěděl. Nemohl jsem ji tedy unést."

„To je pravda," zabručel smířlivě český král, dýku odložil na víko truhlice a posadil se do křesla. „Jenže o mém rozhodnutí nevěděl vůbec nikdo. Kromě kancléře Bruna. Ty jsi můj nejlepší vyšetřovatel. Co si o tom myslíš?"

Oldřich z Chlumu se ohlédl na kancléře, který stál u dveří a tvářil se důležitě. Pak se ho se špatně skrývanou jízlivostí optal, zda v únosu nemá v tom případě prsty on. Bruno zrudl zlostí a začal křičet, že si podobné urážky vyprošuje a jako rytíř dokáže královskému prokurátorovi, že to je hanebná lež.

„Zní to ovšem logicky," zarazil ho zamyšleně český král. „Nikdo jiný přece o panně Ludmile nevěděl."

„Napadá mne, že o ní mohla vědět i Jeho biskupská Milost," ozval se Oldřich z Chlumu a vraštil čelo, jako by usilovně přemýšlel. „Když jsem vedl Ludmilu k vám, potkal jsem Jana z Dražic."

„Proč jsi mi to neřekl?" rozzlobil se Přemysl II. Otakar a zlostně udeřil pěstí do opěradla křesla.

„Copak to bylo tajemství? Sám jste se na ni ptal před ním. Určitě ji poznal. Alespoň podle toho, jak se na ni usmál, když nás zahlédl," vysvětloval Oldřich z Chlumu.

„Stráže u brány přísahají, že kromě té dívky a obou rytířů hrad nikdo neopustil," ozval se chladně kancléř Bruno. Přitom se díval na Oldřicha z Chlumu neobyčejně nelaskavě, aby bylo zřejmé, že tohle mu jednou oplatí.

„Pod kaplí je malá branka," upozornil Oldřich z Chlumu nevinně. „Už brzy ji necháme zazdít, kameníci ji používali, když se opravovala hlavní brána. Skoro nikdo o ní neví. Ale bezdězský děkan určitě."

„To znamená, že i Jan z Dražic," stiskl hněvivě rty český král. „Takže vše zůstane při starém…"

„Pokud bych věděl, o čem královská Milost hovoří, možná bych se mohl pokusit vypátrat, kdo ten hanebný zločin spáchal," navrhl Oldřich z Chlumu klidně a pevně se díval českému králi do očí.

Přemysl II. Otakar zavrtěl rezolutně hlavou. „Není nutné, abych se ti zpovídal. Pokud si ale vzpomínám, dostal jsi týden na to, abys zjistil, co se v Tajné stalo, a přinesl důkaz své neviny. Jinak skončíš na popravišti. Budu však k tobě shovívavý. Stačí, když mi přivedeš zpátky unesenou Ludmilu. Pokud to dokážeš, vrátím ti svou královskou milost."

Oldřich z Chlumu se uklonil a zdvořile se optal, zda by mohl v tom případě opustit Bezděz, i kdyby tu chtěla královská Milost ještě zůstat. Musí začít pátrat.

„Co bych tu ještě dělal?" rozzlobil se český král. „Tebe nepotřebuji. Vidět tě chci jen v případě, že přivedeš Ludmilu. Nebo jak kráčíš na popraviště."

I když kancléř Bruno roznesl po celém Bezdězu důvěrnou zprávu, že Přemysl II. Otakar zbavil Oldřicha z Chlumu úřadu královského prokurátora, s Ludmilou z Vartemberka se český král rozloučil laskavě a ani náznakem nedal najevo, že by měla z hradu odejít. Dokonce poznamenal, že věří ve schopnosti jejího muže a doufá, že ho nezklame. S celým doprovodem pak zamířil za Hynkem Berkou z Dubé. Jindy by ho určitě Oldřich z Chlumu doprovázel, ale tentokrát se k jeho družině nepřipojil. Všem to samozřejmě vrtalo hlavou. I nezasvěcený musel pochopit, že královský prokurátor upadl v nemilost a že je otázkou času, kdy se ho český král zbaví navždycky.

Oldřich z Chlumu se tím netrápil. V době, kdy družina českého krále sjížděla s rozvinutými zástavami po svahu z návrší, na němž se majestátně tyčil Bezděz, cválal na koni k Mělníku. Pospíchal, protože ho tlačil čas.

Měl však po delší době opět dobrou náladu, protože si byl jistý, že opět drží svůj osud pevně v rukách.

Těsně za ním cválal na koni velitel Diviš a s ním tři vojáci z hradní posádky. Tentokrát bez zástav českého krále. Do Mělníka dorazili před polednem. Oldřich z Chlumu ihned zamířil na rynek do domu lékárnice Adalberty. Když se dozvěděl, že jeho panoš musel s Ludmilou město v chvatu opustit a ještě svedl souboj s královským rytířem přímo před hradbami, starostlivě si povzdechl. Nicméně si byl jistý, že to pro panoše Otu dopadlo dobře.

Nepochyboval, že tím cizím rytířem byl Bohemund. Nechápal, jak se mohl o Ludmilině úkrytu dozvědět, ale pomalu si začal zvykat, že tenhle tajemný muž uměl mnohem víc než se jen ohánět mečem. Ač si to nepřiznal, potěšil ho fakt, že jeho panoš Bohemunda v souboji porazil. A před očima mělnických strážných. Co by tomu asi řekla křivoklátská Ludmila? „Odjel i s ní?“ optal se Adalberty. Byl si jistý, že mu panoš nechal vzkaz, kam se ukryje. Potřeboval se na to půvabné lékárnice nenápadně vyptat.

„Chlapa si ženská nikdy neudrží,“ opáčila rozmrzele. „Ale pokud vám jde o to, kam jel, tak mi řekl, abych vám vyřídila, že pod svícnem bývá tma. Je to sice lotr, ale určitě to není hlupák. Vy asi víte, co tím chtěl říci.“

„Jistě,“ usmál se královský prokurátor. „Ani já nejsem hlupák. Navíc dokonce ani lotr.“

„To se rozumí samo sebou,“ přikývla dvorně lékárnice Adalberta. Už se zase spokojeně usmívala. „Jste přece královský úředník. Náš milostivý panovník by do svých služeb lotra nepřijal.“

„To myslíš vážně?“ optal se Oldřich z Chlumu.

Dívka se na chvíli zarazila a zadívala se královskému prokurátorovi do očí, jako by zkoumala, jakou má náladu a co si může dovolit. Pak se rozesmála a dodala, že od mužů se očekává, že budou lichotit ženám, jak jsou

krásné, a od poddaných, že budou velebit statečnost rytířů a moudrost úředníků.

„Nu, abych se téhle představě příliš nevymykal, musím ti říci, Vojtko, že ti to dneska mimořádně sluší," opáčil pobaveně Oldřich z Chlumu. „Jsi určitě krásnější než ta dívka, o kterou pečuje můj panoš Ota. A tak můžeš být klidná." V duchu se sám sobě divil, že se nakonec ještě naučí skládat poklony. Nejen své Ludmile, ale dokonce cizím ženám. Jak dokáže člověka jeden takový složitý případ změnit.

„Měla bych se potěšeně zachichotat, zapýřit a skromně se bránit takové lichotce," namítla lékárnice vážně. „Jenže bohužel netuším, jaká míra ženské krásy by toho vašeho lotra přiměla, aby zůstal věrný."

„Nu, nejde snad jen o vzhled," odpověděl Oldřich z Chlumu, a ač nechtěl Adalbertu poučovat či ji dokonce kárat, musel jí to říci. „Jde také o to, že zachovávat věrnost ženám, které jsou vdané za jiného muže, je trochu neobvyklé."

„Skutečný rytíř by tohle nikdy neřekl. Pouze královský úředník," opáčila chladně, uklonila se a odešla. Oldřich z Chlumu zamyšleně sledoval její záda, která pomalu mizela v šeru mázhauzu, a bylo mu jí tak trochu líto. Jenže křesťanský svět se neřídil tužbami srdce, ale desaterem a zákony.

Diviše s vojáky našel v šenku U Zrzavé lišky na předměstí. Seděli u stolu, popíjeli pivo a sousedům vyprávěli historky z vojenského života. Oldřich z Chlumu je všechny znal a věděl, že ani jedna není pravdivá. „Dopijte, mám pro vás práci," oznámil jim přísně hned ode dveří. Sám za ně zaplatil útratu a vyšel na dvůr. U stáje se posadil na špalek a čekal. Diviš i vojáci se objevili skoro hned. Jeden z nich si ještě hřbetem ruky otíral ústa.

„Jde o panoše Otu," oznámil. Když si všiml potěšeného výrazu ve tváři svého velitele Diviše, který jako by říkal, že už se těší, až bude moci Otu zachránit,

aby mu to pak mohl neustále předhazovat, dodal ještě, že Otovi naštěstí bezprostřední nebezpečí nehrozí. Dokonce má pocit, že by byl dost otrávený, pokud by ho Diviš zachraňoval. Na vysvětlenou dodal: „Je ve společnosti krásné dívky. Navíc jsem si jistý, že byste ho neobjevili, i kdybyste se snažili sebevíc. Jenže teď mi nejde přímo o něj. Pátrá po něm Bohemund. Vzpomínáš si na něho, Diviši?“

„Aby ne. Namyšlený hromotluk, který se uměl vytahovat jen na tu plavovlasou dívku, na kterou jsem čekal u bran…“

„Přesně ten,“ zarazil ho ostře Oldřich z Chlumu a přísně si ho změřil. Diviš se schoulil a jizva na jeho tváři vypadala najednou spíše provinile než hrozivě. Věděl samozřejmě, že má o té noční příhodě mlčet, jenže se prořekl. Naštěstí si toho ani jeden z vojáků nevšiml, protože o tom, co se stalo na Bezdězu během pobytu českého krále, neměli ani zdání.

„Bohemund si vzal z mělnického hradu deset mužů a pročesává kraj,“ pokračoval královský prokurátor. „Musíte ho najít a vyřídit mu, aby všeho nechal. Řekni mu, Diviši, že s ním potřebuji mluvit, protože jde o tu dívku, která s ním přišla. Víc mu neříkej. Pokud by však pátrání nezanechal, poznamenej ještě, že by se měl v tom případě pokusit zjistit, co se jeho Ludmile stalo poté, co tak neočekávaně opustil Bezděz.“

„Myslíte, že kvůli té holce nechá pátrání?“ bručel nerozhodně Diviš. „Kdyby s sebou neměl tolik vojáků, přivedl bych vám ho snadno. Rána mečem je obvykle lepší než spousta zbytečných řečí.“

„V tomhle případě nikoli,“ zvedl Oldřich z Chlumu káravě obočí. „Důrazně vás všechny čtyři varuji. Žádné násilí! Najděte ho rychle. Závisí na tom všechno. Přiveďte ho sem do Mělníka a tady na mě počkejte. Vrátím se za dva nebo tři dny.“

Pozdě večer téhož dne dorazil Oldřich z Chlumu do Turska. O hrdinném Tyrovi nejen četl v Kosmově kronice, ale o Lucké válce mu jako dítěti vyprávěl farář, který ho naučil číst a psát. Nikdy v Tursku nebyl a netušil, kde mohyla leží. Ve většině usedlostí už byla tma, bylo po žních a lidé chodívali spát se západem slunce. I šenk byl zavřený a všude panovalo ticho.

„V magdeburské klášterní škole jsem zaslechl výrok nějakého antického filozofa," napadlo ho rozmrzele. „Spěchej pomalu. Sám v té tmě mohylu nenajdu. A nakonec budu ještě spát venku jako tulák." Pak si všiml, že ve výstavném domě za kostelem se ještě svítí. Ihned ho napadlo, že to stavení by mohla být fara. Přitáhl koni otěže a zamířil tam.

Ani jeho hnědákovi se už nechtělo chodit. Neustále se ohlížel, jako by se svého pána ptal, kdy ho uváže ke žlabu s obrokem. I když Oldřichův kůň nebyl věčně hladový jako většina jiných, na dobré krmení si potrpěl. A uměl být pěkně tvrdohlavý, pokud ho jeho pán v tomhle ohledu zanedbával. Pohodil velikou hlavou a do nočního ticha zaržál, jako by chtěl upozornit, že dojde ještě k tomu osvětlenému domu, ale dál už ani krok.

Naštěstí se ukázalo, že osvětlený dvorec je skutečně fara. Duchovní pastýř, který v Tursku žil, byl dobromyslně vypadající muž středního věku s řídkými kudrnatými vlasy a chytrýma očima. Jakmile se mu Oldřich z Chlumu představil, zdvořile se uklonil a pozval ho do domu. Pak vzbudil čeledína a nařídil, aby se postaral o koně. Zvědavě se optal: „Projíždíte tudy a zastihla vás noc?"

„Budete se divit, ale jedu sem, do Turska. Rád bych navštívil Tyrovu mohylu."

„Máte k té cestě nějaký zvláštní důvod?" optal se stále zdvořile, i když královský prokurátor postřehl v jeho hlase ostražitost. Napadlo ho, že by měl být před každým prelátem opatrný na to, co poví. Jenže hrál o čas a opatrnost znamenala sice bezpečí, ale také zdržení.

Usmál se a klidně pokračoval: „Jistě. Mám k cestě sem víc než vážný důvod, otče.“

„Odpusťte nehodnému služebníkovi božímu jeho zvědavost, ale smím znát ten důvod?“

„Vyšetřuji jakýsi zločin. Potřeboval bych se podívat k Tyrově mohyle. Je to k ní daleko?“

„Není, leží u rozcestí hned za humny.“

„Dneska je příjemná noc, svítí měsíc a určitě by krátká procházka neuškodila. Doprovodil byste mne k ní, otče?“

„Ten zločin, který vyšetřujete, musí asi hodně sžírat vaši duši, že jste tak netrpělivý,“ pokrčil lhostejně rameny prelát. „Jsem vám k službám, synu. Mé jméno je Eustach.“

Z fary vyšli mlčky a pokračovali podél zdi, která ohrazovala nevelký venkovský hřbitov. Za vsí se cesta stáčela ke skupině vzrostlých buků, které ve tmě vypadaly jako obří chochol na přilbě rytíře. Když došli k nim, ukázal farář na nevelkou, ale strmou mohylu porostlou trávou.

„To je ona,“ řekl prostě a zbožně se pokřižoval. „Je smutné, že dnešním křesťanům není svaté nic. Neváží si už ani mrtvých.“ Rukou ukázal k mohyle.

Teprve teď si Oldřich z Chlumu všiml, že ji nedávno kdosi rozkopal. Pocítil, jak ho polil studený pot hrůzy. Jestliže v mohyle ukryl své tajemství Burjan z Tajné, někdo jiný se ho zmocnil před ním. V tom případě by Oldřich z Chlumu ztratil naději na záchranu. Bezděčně se pokřižoval a tiše řekl: „Bože, stůj při mně!“

„Vidím, že vás ohavnost duší hříšných lidí zdrtila,“ řekl tiše farář, když se tmou vraceli do Turska.

„Kdo to mohl udělat? Ale hlavně, proč?“

„Pokud chce ďábel škodit křesťanům, nehledá důvod. Jakmile nakazí lidskou duši, je to jako mor. Ten také zabíjí a je mu jedno, zda si vezme život nevinného dítěte, či zbožné vdovy.“

„Jistě, otče,“ souhlasil Oldřich z Chlumu. „Ale za touhle hanebností nestojí ďábel. Pokud ovšem není hlavou jednoho bratrstva.“

„Myslíte svatováclavské bratrstvo?“ optal se nevzrušeně kněz.

Královský prokurátor se prudce zastavil, chytil faráře Eustacha za lem pláště a přísně nařídil, aby pověděl, co o tom vlastně ví.

„Znal jsem dobře urozeného vladyku Burjana z Tajné,“ odpověděl klidně. „On a jeho bratři jsou patrony našeho kostela.“

„A dál?“

„Nic,“ podivil se dobromyslně kněz. Vymanil se z Oldřichova sevření a řekl: „Je už pozdě, ráno sloužím mši. Měli bychom jít spát.“

XXX. KAPITOLA

V noci nemohl Oldřich z Chlumu usnout. Převaloval se na lůžku a uvažoval. Bylo zřejmé, že Tyrovu mohylu rozkopali služebníci staroboleslavského kanovníka Mladoty. Slídili v okolí a hledali, kde Burjan před smrtí ukryl truhličku, kterou odnesl z krypty kostela svatého Kosmy a Damiána. Našli ji v mohyle? Asi ne, protože jinak by od nich měl Oldřich z Chlumu pokoj.

Před smrtí navštívil vladyka Burjan své bratry. Ale u nich se nic nenašlo. Přitom služebníci bratrstva přesně věděli, co hledají. Znali vladyku a mohli snáze odhadnout, co udělá. Oldřich z Chlumu se mohl jen dohadovat. Pak ho napadlo, že přece jen ví víc než oni. Ludmile řekl, když umíral, že to ukryl pod křížem. O tom neměli členové bratrstva ani ponětí. Přesto prokopali Tyrovu mohylu. Ale to mohla být náhoda.

Oldřich z Chlumu nehádal. Tohle místo našel na základě kombinace písmen z kryptogramu na přívěsku, který nosili zasvěcení. Burjan z Tajné si zřejmě v hádankách liboval. To, jak označil Tursko, bylo opravdu důmyslné. Že truhličku ukryl sem, o tom královský prokurátor nepochyboval. Najednou ho cosi napadlo.

Burjan z Tajné přece řekl, že to ukryl pod křížem. Kombinace písmen do kříže označovala Tursko. Ale Tyr možná křesťanem nebyl. Řekl by vladyka Burjan o jeho mohyle, že to je místo pod křížem? Těžko! Spolu s bratry však byl patronem místního kostela. Jaké jiné místo by se dalo nazvat pod křížem než oltář v kostele? Tohle je správné místo! V kostele určitě služebníci kanovníka Mladoty nehledali, protože vladykovu poznámku o kříži neslyšeli.

Když dospěl Oldřich z Chlumu ve svých úvahách až sem, posadil se na lůžku a dlaněmi si promnul oči. Rychle přes sebe přehodil oděv, připnul si k opasku meč a tiše se plížil z fary. Vedle stáje si všiml okovaných vah, jimiž se k vozu zapřahal potah. Vzal je s sebou, kdyby potřeboval něco těžkého nadzvednout či páčit.

Malý venkovský kostelík byl otevřený. Uvnitř bylo ticho, které uklidňovalo rozjitřenou mysl. Zvědavě se rozhlédl. Na stěnách si všiml barevných maleb, které zobrazovaly scény ze života Krista a také jeho utrpení, jímž chtěl vykoupit hříchy lidstva. Triumfální oblouk, za nímž se otevíral úzký presbytář, zdobily zlaté hvězdy a postavy archandělů. Pomalu došel k masivní kamenné menze s nízkým dřevěným oltářem. Na jeho vrchu byl prostý dřevěný kříž. Zastavil se a bezděčně pokřižoval. Byl si jistý, že je na správném místě.

V lodi kostela vládlo šero, ale do presbytáře padalo štíhlými okny sinavé měsíční světlo. Pomalu obcházel kamennou menzu a snažil se najít stopy, že ji Burjan z Tajné před dvěma týdny odsunul a pod ní ukryl truhličku, kvůli níž zemřelo tolik lidí. Na zemi ležel prach a spáry mezi dlaždicemi podlahy a kamenným kvádrem výmluvně svědčily, že menzou nikdo už desetiletí nepohnul. Přesto se Oldřich z Chlumu do kvádru opřel a vší silou začal tlačit. Těžce oddechoval, ale jeho snažení bylo zbytečné. Zlostně se narovnal a setřel si pot z čela. Určitě byl na správném místě. Ale pod menzou nic ukryté nebylo. Pokud si vzpomínal, před cestou sem si Burjan z Tajné koupil rýč a sochor. Nač, pokud nechtěl kopat v mohyle? Nebo to chtěl ukrýt v zemi, ale pak si to rozmyslel?

Oldřich z Chlumu si všiml, že u zdi presbytáře stojí starobylý kamenný trůn, jaký býval v nejstarších knížecích kostelech. Jeho opěradlo zdobily vytesané umně propletené stonky s listy, které se na vrchu spojovaly do tvaru miniaturního kříže. S nadějí se k trůnu vrhl, ale ani tam nenašel žádnou stopu, že by jím někdo v

posledních týdnech pohnul. Posadil se, rukou si začal hladit vousy na bradě a uvažoval.

Kříž, rýč a sochor. Křížem byl zakončen masivní dřevěný oltář. Jenže co s rýčem? Pak Oldřicha z Chlumu napadlo, že Burjan z Tajné chtěl za sebou zahladit všechny stopy. Svést pronásledovatele jinam. Co když rýčem vyryl jámu v Tyrově mohyle a pak ji zase zaházel? Jen proto, kdyby někdo v Tursku hledal, aby si myslel, že úkryt je tam. Ale sochor, ten si určitě koupil z jiného důvodu. Vstal z trůnu a vrátil se ke kamenné menze. Pečlivě začal zkoumat spodek dřevěného oltáře. Nedalo mu ani příliš práce, aby v jednom rohu našel ostré škrábance, které nemohly být staré. Usmál se a sám sebe pokáral. Že ho to nenapadlo hned. Byl slepý. Vchod do krypty pod kostelem svatého Kosmy a Damiána byl pod kamennou menzou, a tak považoval za samozřejmé, že tady to bude stejné. Když se Ludmila zmiňovala o tom, že vladyka Burjan měl rád hádanky, mělo ho napadnout, že nesmí dát na obvyklá a na první pohled jasná řešení.

Zvedl váhy od vozu a jejich okraj opatrně vsunul pod masivní dřevěný podstavec oltáře. Opřel se do nich, jako by to byla páka, a bez větší námahy posunul oltář ke středu menzy. Všiml si, že v kamenném kvádru je vytesaný obdélníkový otvor, který oltář zakrýval. Pak uslyšel ostrý hlas: „To by snad stačilo, nemyslíte?“

Pustil váhy a otočil se. Na kraji presbytáře stál farář Eustach a v ruce držel kuši. Byla natažená a hrot šipky výhrůžně mířil na královského prokurátora. „Jak se vůbec opovažujete?“ horlil kněz. Dobromyslná laskavost z jeho tváře zmizela.

„Vladyka Burjan z Tajné si vzal něco, co mu nepatřilo,“ oznámil Oldřich z Chlumu úsečně. „Ohrozil tím spoustu lidí. Kromě jiného i pannu Ludmilu. A také mne a mou rodinu. Já se teď snažím napravit, co se jen dá. Stačí?“

„Chcete krást ve stánku božím,“ zavrtěl nepřátelsky hlavou prelát. Stále mířil na královského prokurátora

výhrůžně kuší. Stál od něho několik kroků a jakýkoli pokus vrhnout se na něj byl předem odsouzený k nezdaru.

Oldřicha z Chlumu napadlo, že farář Eustach by třeba mohl mít nějaké vojenské zkušenosti. Církev ráda přijímala do svých řad napravené hříšníky. Pokrčil rameny a ruce zkřížil na hrudi. Neodpověděl.

„Myslím, že se přísnému trestu od našeho milostivého biskupa nevyhnete," pokračoval kněz ostře. „Kdo vám o tom úkrytu pověděl?"

„Bylo to poslední přání zemřelého vladyky Burjana. Myslím, že byste ho měl respektovat. Copak není patronem vašeho kostela?"

„Vy jste byl u jeho smrtelného lože? V tom případě jste vy onen násilník, který vypálil jeho tvrz. O důvod víc, proč vás potrestat."

„Ten den jsem byl u pána z Dubé. Ale když umíral, byl s ním někdo jiný. Pro vás snad důvěryhodnější než já. Poslední přání pověděl panně Ludmile, své dceři."

„Zmizela. Jak vám mám věřit?"

„Nezmizela. Starám se o ni a chtěl bych jí pomoci, aby vše přežila ve zdraví. K tomu potřebuji to, co zde vladyka Burjan ukryl."

„Zůstaňte stát," rozkřikl se přísně farář Eustach, protože Oldřich z Chlumu popošel o nepatrný kousek dopředu. „Falešnými řečmi mne neošálíte."

„Jsme v chrámu Páně. A já před jeho tváří přísahám, že mluvím pravdu," řekl klidně královský prokurátor a pokřižoval se.

„Kdo vnikne do stánku božího a chce loupit, ten se snadno dopustí i křivopřísežnictví. Vaše slova nic neznamenají."

„V tom případě mne asi budete muset zabít. Přímo před oltářem. Je to sice smrtelný hřích a tohle místo znesvětíte, ale můžete mít dobrý pocit, že jste křesťanský svět zbavil hnusného lotra," opáčil ironicky Oldřich z Chlumu a pomalu se vydal k prelátovi s kuší. Přitom

pokračoval: „Pokud se ovšem mýlíte a já hříšník nejsem, možná mne církev uzná za mučedníka.“

„Stůjte!“ rozkřikl se nervózně farář Eustach a ruka s kuší se mu nepatrně zachvěla. To Oldřicha z Chlumu přesvědčilo, že tenhle muž ve vojsku nesloužil. Zabít protivníka, jemuž se člověk mohl dívat do očí, bylo obtížné i pro zkušeného rytíře, natož pro necvičeného duchovního. Byl si skoro jistý, že prelát nevystřelí. Pomalu kráčel presbytářem s rukama zkříženýma na hrudi na znamení mírumilovných úmyslů.

„Řekl jsem, abyste zůstal stát,“ téměř už prosil farář Eustach a začal pomalu ustupovat. Nakonec mu ruka s kuší klesla.

Oldřich z Chlumu došel až k němu a zbraň mu bez obtíží sebral. Odložil ji na lavici a pak řekl měkce: „Odpusťte, otče, já opravdu nechci krást. Jsem upřímný křesťan stejně jako vy. Ale proto, abych mohl splnit vůli boží, potřebuji to, co je ukryté pod oltářem. Pomůžete mi?“

Kněz mlčky přikývl a jako první se vydal do presbytáře. Společně odsunuli těžký oltář ještě o kousek a Oldřich z Chlumu vyňal z otvoru vysekaného do kamenné menzy prastarou truhličku okovanou železnými pláty. Podle velikosti odhadoval, že by se přesně vešla do výklenku s vypáčenými dvířky v kryptě pod kostelem svatého Kosmy a Damiána. Společnými silami pak vrátili oltář na původní místo.

Farář Eustach Oldřichovi z Chlumu požehnal.

„Věřím, že jste nelhal. Ale pokud ano, pamatujte si, že Bůh vás zatratí a skončíte v ohni pekelném. Jestliže potkáte pannu Ludmilu, vyřiďte jí ode mě, aby byla šťastná. Víte, já ji křtil a mám ji moc rád… Opravdu jí s pomocí té truhličky pomůžete?“

„Určitě,“ přikývl královský prokurátor spokojeně. Pak vyšel z kostela do jasné noci. Došel si do stáje pro hnědáka, osedlal ho a okamžitě Tursko opustil. Nechtěl riskovat, když už byl tak blízko cíli. Zpátky nezamířil ke

kralupskému brodu. Volil okliku kolem Levého Hradce, kde přebrodil Vltavu, a zastavil se teprve nedaleko hradiska v Klecanech. Našel si mělký dolík, který byl zarostlý křovinami. Koně uvázal k nízké bříze, sám se zabalil do pláště a lehl si do vysoké trávy, aby se do rána ještě trochu prospal. Než usnul, tasil meč a i ve spánku ho držel pro jistotu v ruce.

Probudil se záhy. Lehce mžilo a ve vltavské kotlině se válely cáry mlhy. Celé tělo měl ztuhlé a ruka, v níž držel meč, ho brněla. Zastrčil zbraň do pochvy a chvíli si rozcvičoval prsty. Byla mu zima a měl hlad. Jeho hnědák stál opodál a pásl se. Vypadal velice spokojeně.

Oldřich z Chlumu věděl, že v nedalekých Klíčanech je vynikající zájezdní hostinec. Byl veliký a neustále plný kupců s vozy, kteří mířili po zemské cestě z Litoměřic do Prahy. Protože na sobě neměl barvy českého krále, byl si jistý, že si ho nikdo nevšimne. Mezi tolika hosty se snadno ztratí. Vyskočil do sedla a cvalem vyrazil přes travnaté návrší kolem pečlivě sklizených políček k vesnici, jejíž střechy viděl na obzoru.

Najedl se v šenku, aby nebudil zbytečně pozornost. Pak si od zámožně vyhlížejícího šenkýře pronajal chudobnou komoru v rozlehlém přízemním stavení za hostincem. Omlouval se, že po cestě ze Staré Boleslavi zabloudil a skoro celou noc nespal. Slíbil, že hned jak si odpočine, bude pokračovat dál. Hospodský chápavě souhlasil a sám navrhl, že mu sleví, pokud místnost uvolní do odpoledne, protože v tom případě ji bude moci na noc znovu pronajmout některému z pocestných, který se tu navečer objeví. Dohodli se rychle.

Sotva za Oldřichem z Chlumu zapadly dveře, tasil dýku a urazil malý zámek, jímž byla truhlička uzavřená. Dychtivě ji otevřel. Jak předpokládal, uvnitř byla spousta listin. Pod nimi na dně nalezl pečetní typář, zlatý prsten a malou zlatou schránku s několika snítkami uschlých chrp. Pečetidlo ho nezajímalo. Byl na něm jakýsi složitý znak a

text, který velebil zbožnost svatováclavského bratrstva. Zlatý prsten byl neobyčejně starý. Podle velikosti musel patřit urostlému muži. Na obvodu bylo trochu setřenými písmeny staroslověnsky napsáno požehnání jeho nositeli, knížeti Václavovi. Schránka se snítkami chrp, které se stářím drolily v prach, byla ze všech věcí nejdojemnější. Ale nic bližšího se o ní nedalo zjistit, protože kromě složitých ornamentů neobsahovala žádný nápis.

Zvědavě rozbalil svazek pergamenových listin a začetl se do nich. Četl dlouho, mnohokrát se vracel, aby si ověřil některá fakta. Listiny byly hodně staré, ale nepocházely z pera jednoho písaře. Našel dokumenty ještě z časů, než na český knížecí stolec nastoupil Bořivoj. Několik pergamenů pocházelo přímo z doby vlády knížete Václava a jeho bratra Boleslava. Objevil také několik pergamenů z počátku 12. století. Jak posléze zjistil, jednalo se o zlomek kroniky vyšehradského kanovníka Kosmy. O neznámou část, která měla zůstat navždy ukrytá před zraky nepovolaných. A našel i tři listiny, jež podle vročení vznikly ve skriptoriu řezenského biskupství. Pečlivě dokumenty studoval a srovnával, jako by nemohl textům na pergamenech uvěřit. Informace, které obsahovaly, ho totiž zdrtily. Ale nakonec musel uznat, že v těch listinách je obsažena pravda. Pravda o původu českých králů. Pravda, kvůli níž se vraždilo a kvůli které čeští panovníci pravidelně platili obrovské částky svatováclavskému bratrstvu, aby si zajistili mlčenlivost zasvěcených.

Oldřich z Chlumu se pomalu probíral jednotlivými listinami a přemýšlel. Čekal snad vše, jen tohle ne. Jenže právě to, co listiny uváděly, dávalo jediné smysl. Nakonec je pečlivě složil zpátky do truhličky. Jenže necítil vůbec ulehčení. I když přišel dávné záhadě na kloub, nejtěžší ho teprve čekalo.

Přehodil přes sebe plášť a opustil zatuchlou komoru. Vrátil se do šenku a spokojeně se usmíval. Šenkýři pověděl, že prospat se před obědem je snad ta nejlepší

věc v křesťanském světě. Snědl misku hrachové kaše s jitrnicí, zaplatil a při odchodu se ještě hospodského pečlivě vyptal na cestu do Kobylis. „To víte, nerad bych zase zabloudil," vysvětloval přátelsky.

Sotva zmizel z dohledu, otočil koně a vyrazil k Mělníku. Povolil hnědákovi otěže, protože neměl času nazbyt, a popohnal ho do cvalu. Plánoval se ještě zastavit pro panoše Otu, neboť přesně rozuměl vzkazu, který mu zanechal. Věděl, že se blíží rozuzlení, ale klid mu to nevrátilo.

XXXI. KAPITOLA

„Tak vám ho vedu,“ hlásil spokojeně velitel družiny Diviš, když vstoupil do komnaty v patře domu mělnické lékárnice Adalberty, v níž se Oldřich z Chlumu prozatím ubytoval. Pak se obrátil ke schodišti a přátelsky křikl na Bohemunda, kde se zase zdržel. Diviš byl voják tělem i duší a s rytířem si výtečně rozuměl. Vzápětí se za jeho zády objevila urostlá postava zamračeného muže v plášti s erbem českého krále.

Bohemund vstoupil, nepatrně se uklonil a zdvořile pozdravil. Jeho oči si ale ostražitě prohlížely královského prokurátora. Ruku měl mimoděk položenou na jílci meče. I Oldřich z Chlumu mlčel, dlaní si zamyšleně hladil vousy na bradě a vraštil čelo. Teprve po chvíli Bohemunda vyzval, aby se posadil. Diviš před něj postavil na stůl číši a sám do ní nalil víno.

„Neměl jste tak rychle opustit Bezděz, všechno by bylo jednodušší,“ řekl stroze Oldřich z Chlumu a zvedl svou číši, aby rytíři připil. Bohemund přípitek opětoval a stejně chladně odpověděl, že o jeho krocích rozhoduje český král a ne jeho prokurátor.

I když rytířova poznámka nebyla zdvořilá, Oldřich z Chlumu se usmál: „Jistě, ale ani král není Bůh. A pak, jsou situace, kdy je lepší přidržet se vlastního rozumu.“

„Vaše slova by se dala vykládat jako zrada,“ odsekl Bohemund. Seděl vzpřímeně, napjatý, jako by chtěl každou chvíli vyskočit a tasit meč. I když se to snažil skrýt, byl hodně nervózní.

„Zatím jméno našeho milostivého krále nepadlo. Hovoříme přece obecně. A to zrada není. Protože i já jsem věrný služebník Přemysla II. Otakara a snažím se dělat vše, aby jeho království vzkvétalo na věčné časy.“

„Skoro bych dodal amen," ironicky odsekl Bohemund. „Proč jste si mne pozval?"

„Musíme konečně vyřešit náš problém s Ludmilami."

„To je snad váš problém. Můj ne. Vydejte mi svého panoše a tu dívku, která ho doprovází, a můžeme se rozejít jako věrní služebníci českého krále."

„Náš král touží po Ludmile, ale vy také," pokrčil s hranou nechápavostí ve tváři Oldřich z Chlumu. „Co je vám do té dívky, s níž je můj panoš? Přemysl II. Otakar přece hledá jinou Ludmilu. Tu, co jsme přivedli z Tajné v křivoklátských lesích."

„Ta přece není pravá," rozzlobil se Bohemund a zlostně dopil víno. Pak natáhl ruku s číší k Divišovi, aby mu dolil, ale ten zabručel, že není jeho panoš. Jizva na jeho tváři vypadala najednou zlověstněji.

„Co znamená pravá?" ušklíbl se Oldřich z Chlumu a dopil rovněž. Diviš okamžitě popadl džbán s vínem a ochotně mu dolil. „Obě jsou Ludmily, obě jsou z Tajné, otec obou se jmenoval Burjan. Jak chcete určit, které je pravá a která nepravá?"

„Král nařídil, že chce, abych přivedl tu, která žila ve dvorci poblíž Jizery. Pokud znám české království, Jizera křivoklátskými hvozdy neteče," jízlivě připomněl Bohemund, natáhl se pro džbán, dolil si číši a pak prázdný džbán postavil zpátky na stůl před Diviše.

„To je zajímavé," vrtěl hlavou Oldřich z Chlumu. „Proč by ta od Jizery byla jiná než ta od Berounky?"

„To nevím a je mi to jedno. Tak vydáte mi ji nebo ne?"

„Ale přitom byl náš král velice spokojený, když jsem mu přivedl tu druhou. Vůbec mu nevadilo, že je od Berounky."

„Jak jste se mohl opovážit," vykřikl hněvivě Bohemund a vyskočil od stolu. Pokusil se tasit meč, ale Diviš ho popadl za ruku a donutil, aby si sedl zpět na lavici. Teď už se na rytíře netvářil jako na dobrého přítele. Přísně procedil mezi rty, že jestli ho nechce

naštvat ještě víc, bude se v přítomnosti královského prokurátora chovat, jak se sluší podle zemského práva.

„Každý hájí svou pravdu," klidně vysvětloval Oldřich z Chlumu. „Neptejte se jak, ale Přemysl II. Otakar v tuto chvíli neví, kde je vaše Ludmila…"

„Není moje," mračil se Bohemund, ale uklidnil se a pozorně poslouchal.

„Nějak ty Ludmily musím rozlišit. Dohodněme se, že ta křivoklátská bude vaše a tu z Tajné u Jizery budu označovat jako první."

„A proč ne vaši?"

„Protože ta má je z Vartemberka. A nemá s těmi dvěma nic společného," usmál se Oldřich z Chlumu. „Tak tedy vaše Ludmila králi uprchla a já jí poskytl úkryt. Stejně jako té první. A teď se vás ptám, proč bych měl vydat tu první a ne tu vaši, když mi král výslovně nařídil, že chce tu, s níž se setkal na Bezdězu?"

„Protože ona není ta pravá," rozzlobil se Bohemund.

„Pro našeho krále je."

„Co když ji nechá zabít?"

„Tím spíše mu vydám tu vaši. Ta první mi nijak neublížila, ale vaše na mne poslala bandu hrdlořezů. A po vás hodila kopí, stěží jste uhnul, vzpomínáte?"

Bohemund se opřel lokty o stůl a sepjal ruce. Palci si podepřel bradu a mračil se. „Vy jste ale protivný chlap," řekl po chvíli uvažování. „Mou Ludmilu králi nedám."

„Ani já tu první."

„Jenže nějakou dostat musí."

„Tak mu ji opatříme."

„Pokud umím počítat, ta třetí je vaše manželka," ironicky připomněl Bohemund.

„Řekl bych, že v křesťanském světě najdete více plavovlasých dívek než jen ty tři, o kterých se tu stále zbytečně hádáme a ztrácíme tak čas," řekl Oldřich z Chlumu. Pak hlasitě křikl na kohosi ve vedlejší místnosti, aby přinesl další džbán vína. Vzápětí se ve dveřích objevil panoš Ota.

„Nebude ti vadit, Bohemunde, že jsem to víno přinesl já?“ optal se s provokativní dobromyslností.

Rytíř hrubě zaklel, ale pak zvedl prázdný pohár, aby mu Ota dolil.

Oldřich z Chlumu prošel bránou v masivním kamenném opevnění vyšehradské citadely a zamířil k starobylé budově, v níž sídlila kapitula. Správce bibliotéky bratra Hibernata našel ve skriptoriu. Stál u pulpitu a opisoval jakýsi dávný rukopis.

„Tentokrát jsem pro změnu přišel já za vámi,“ oznámil přátelsky. „Myslím, že si zasloužíte vědět, jak mé pátrání dopadlo.“

Kanovník spokojeně přikývl a rukou si začal upravovat řídké zrzavé vlasy, které mu neustále padaly do čela. Dopsal řádku a pak odložil husí brk. Pečlivě zavřel malou keramickou lahvičku, v níž měl duběnkový inkoust, otřel si ruce o hábit a navrhl, že půjdou raději na nádvoří. „Je hezký slunečný den. Od rána mhouřím oči nad tímhle rukopisem, rád si na chvíli odpočinu. A pak… tam nás nikdo neuslyší.“

Oldřich z Chlumu chápavě přikývl a vyšel ven. Bratr Hibernatus mu kráčel v patách. Obešli budovu konventu a zastavili se až u nízké bašty, která byla postavená na okraji strmé skály nad Vltavou. Ve výklenku s úzkou střílnou byla dvě pohodlná sedátka.

„Celou dobu se modlím,“ řekl s povzdechem starý knihovník. „Za vás i za to, aby nepadl ani stín pochybnosti na bratra Kosmu.“

„Pak vaše modlitby vyslyšel Bůh jen zčásti,“ poznamenal s omluvou v hlase královský prokurátor. „Já všem nástrahám naštěstí unikl. Ale o vašem slovutném kronikáři to s čistým svědomím povědět nemohu.“

„Já to tušil,“ zhrozil se bratr Hibernatus a rychle se pokřižoval.

„Jako královský prokurátor vlastně nemám, koho bych potrestal. Téměř všichni, kteří byli do toho případu

zapleteni, jsou mrtví. Některé zabili ostatní členové onoho podivného bratrstva, jiné si zřejmě vzal Bůh sám. Ale to teď není důležité. Případ už nespadá do mé soudní pravomoci, protože se většina z toho neudála v severních Čechách. Je na našem milostivém králi, aby posoudil, zde bude někoho trestat, až mu předložím všechna fakta.“

„A bratr Kosmas?“

„Vzpomínáte na přívěsek s kryptogramem B-S-W-Z?“

„Aby ne,“ vykřikl starý bibliotékář. „Pořád mi nejde z hlavy. Ale i když o těch písmenech přemýšlím skoro neustále, nepřišel jsem na nic, co by dávalo smysl.“

„Právě v nich se skrývá tajemství svatováclavského bratrstva,“ začal vysvětlovat Oldřich z Chlumu. „Jde o začáteční písmena jmen. Kníže Bořivoj, Spytihněv, Václav a jeho syn Zbraslav.“

„Musím přiznat, že mne to také napadlo. Ale stále mi to nedává smysl. Proč Spytihněv?“

„Proč? Protože Václavův otec nebyl kníže Vratislav, ale Spytihněv!“

„Nesmysl!“ ozval se hned bratr Hibernatus. „Zemřel podle kronikáře Kosmy mnohem dřív, než se narodil Václavův bratr Boleslav.“

„Tahle námitka by byla oprávněná jen v případě, že by byl Boleslav skutečně Václavovým bratrem,“ pokračoval Oldřich z Chlumu. „Jenže listiny, které jsem objevil, dokazují opak. Vratislavovým synem byl pouze Boleslav. Proto si nedělal výčitky svědomí, když Václava zavraždil. Nebyl jeho krve. Ostatně, pokud srovnáte data, kdy se narodil kníže Boleslav, s věkem jeho matky Drahomíry, zjistíte, že jí muselo být nějakých šest nebo sedm let v roce, kdy se narodil starší Václav. Ona tedy jeho matkou nebyla! Chápete?“

„Kronikář Kosmas to věděl?“

Oldřich z Chlumu přikývl. „Proto v patnácté kapitole své kroniky přešel celou tu dobu jen několika větami. Ale pravdu samozřejmě znal. Objevil jsem jeho rukopis. Jde

o původní verzi kapitol dvanáct až šestnáct. A v nich píše něco úplně jiného, než je v kronice, kterou máte tady na Vyšehradě. Byl totiž členem svatováclavského bratrstva. Anebo se jím stal za odměnu, že svou kroniku změnil. To se už asi nikdy nedozvíme.“

Bratr Hibernatus mlčel, jen nervózně pomrkával očima. Teprve po delší době se trochu chraptivým hlasem optal, co s tím vším královský prokurátor udělá.

„Král Přemysl II. Otakar mi dal do dnešního odpoledne lhůtu, abych celý případ vyřešil,“ odpověděl unaveně Oldřich z Chlumu. „Chce znát pravdu a chce, abych přivedl dívku, která je potomkem svatého Václava a jeho syna Zbraslava. Jsem úředník a věrný služebník našeho panovníka. Udělám to.“

„Našemu králi se určitě vaše závěry líbit nebudou. A církvi samozřejmě také ne.“

„Mám na vybranou?“

„Jsem služebník boží, ne soudce. Ale měl byste myslet na to, že máte rodinu. Říci králi pravdu je jedna věc, ale předat mu nalezený rukopis bratra Kosmy, to je věc jiná. Dokud ho budete mít ve své moci, jste v bezpečí. Alespoň se budu za vás modlit.“

„Jistě máte pravdu,“ souhlasil živě Oldřich z Chlumu. „Mám ty listiny tady s sebou. Jenže nevím, kam je ukrýt. Své ženě jsem je nechtěl svěřit. Abych ještě ohrozil ji!“

Bratr Hibernatus neodpověděl, jen se dlouze zadíval do tváře královského prokurátora. Kolem rtů se mu usadil mírný úsměv, jako by chtěl něco povědět, ale netroufal si.

„Kdybych tak znal někoho spolehlivého, komu bych je mohl svěřit,“ pokračoval Oldřich z Chlumu starostlivě. „Pokud by mne král uvěznil, rozumíte? Pak by mne mohl za ty listiny vyměnit. Nechtěl bych dožít v žaláři.“

„Bylo by tu snad řešení,“ ozval se nesměle starý kanovník.

Královský prokurátor se na něho překvapeně podíval, jako by si teprve teď uvědomil, co mu chce vyšehradský bibliotékář naznačit. Pak lehce přikývl: „Jistě, spolu jsme

na tajemství kronikáře Kosmy přišli. Kdyby se ty listiny dostaly do rukou někoho hrabivého, mohl by na nich zbohatnout. Ale vy jste prelát. U vás tohle nebezpečí nehrozí…“

„Jsem na tomhle božím světě sám,“ měkce upozornil bratr Hibernatus. „Jediné, čeho se mohu obávat, je trest boží. Ne, já se českého krále nebojím.“

„Máte pravdu,“ přikývl vděčně královský prokurátor. Ještě chvíli uvažoval, pak sáhl do kapsy, všité na vnitřní straně svého pláště, a vylovil objemný balíček převázaný hedvábnou tkanicí a zapečetěný jeho vlastní pečetí. Podal ho vyšehradskému kanovníkovi a dodal, aby byl opatrný, protože mu odevzdává klíč ke svému osudu.

„Udělám, co je potřeba, to přísahám,“ odpověděl stařičký bibliotékář a balíček rychle ukryl. „Už kvůli bratru Kosmovi. Jděte s Bohem. A věřte v boží spravedlnost!“

„Odpoledne mám audienci u krále. Pokud se tu do nešpor neobjevím, znamená to, že musíte být ve střehu. Ale nebojte se, já vaše jméno neprozradím.“

XXXII. KAPITOLA

Král Přemysl II. Otakar přijal Oldřicha z Chlumu ve své komnatě. Seděl v křesle a za jeho zády stál kancléř Bruno.

„Nuže, co mi neseš? Máš vůbec něco, čím bys zachránil svou hlavu? Našel jsi pannu Ludmilu?“ začal dychtivě český král.

„Po té dívce jako by se země slehla. Ale zjistil jsem konečně, proč po té Ludmile tak toužíte, můj králi. Vy i Jeho biskupská Milost. Kromě toho vím, jaké tajemství ochraňovalo svatováclavské bratrstvo ve Staré Boleslavi a proč jste mu vy i jiní čeští panovníci dávali tak štědré dary.“

„Jsi nejchytřejší z mých úředníků, to jsem si vždycky myslel,“ přikývl trochu unyle Přemysl II. Otakar. „Ale přesto jsem si jistý, že tohle dávné tajemství nemůže nikdo pochopit. Ani nejchytřejší královský prokurátor. Nuže, pověz, co vlastně víš!“

Klid, s jakým hovořil, musel varovat každého, kdo ho znal. Přesto Oldřich z Chlumu ani na okamžik nezaváhal. Rychle zopakoval, co už pověděl vyšehradskému kanovníku Hibernatovi.

Český král pozorně poslouchal, a když královský prokurátor skončil, ironicky se ušklíbl. „Vážně si myslíš, že by se čeští panovníci obávali jakéhosi podivného bratrstva jen proto, že kníže svatý Václav a Boleslav nebyli bratři? A že žije jakási Ludmila, která má v sobě Václavovu krev?“

„Víc v tajném rukopise kronikáře Kosmy opravdu není,“ souhlasil Oldřich z Chlumu. „Existují však ještě jiné dokumenty. Listiny, které mnohé vysvětlují. Nikomu jsem o nich zatím neřekl ani slovo. Ale nevím, zda by vám bylo příjemné, abych o nich hovořil před vaším kancléřem.“

„Bruno umí být hluchý a slepý," oznámil Přemysl II. Otakar a netrpělivě Oldřicha vyzval, aby nezdržoval královský majestát a pověděl, co ještě ví.

„Není to zábavná historka. Mohla by být i nebezpečná," upozornil královský prokurátor, jako by váhal. Ale český král pokynul vznešeně rukou na znamení, že dává souhlas, aby hovořil.

„Jak si přejete, můj pane. Tak tedy, kdysi dávno, v časech, které kronikář Kosmas označuje jako dobu bájí, o níž se dochovala jen vyprávění starců, byla svedena válka mezi českým knížetem a vládcem kraje Lučanů. Vojsko Lučanů vedl proti českému knížeti muž jménem Vlastislav."

„To přece ví každý," skočil mu zlostně do řeči český král. Už nevypadal tak klidně.

„Jistě, ví to každý, neboť tak to napsal Kosmas. Jenže on jméno luckého knížete změnil. Nejmenoval se Vlastislav, ale Vratislav. A v té bájné válce české oddíly Lučany neporazily. Boj nakonec dopadl smírem. Jednak proto, že Lučané bojovali statečně, a pak, padl přece Tyr, který českým oddílům velel. Ovšem tenhle Tyr nebyl žádný vladyka, jak vyprávějí báje. Byl to nejstarší syn knížete. Knížete Bořivoje. Lucká válka se totiž odehrála mnohem později, než se snažil své čtenáře přesvědčit Kosmas. Ostatně, byl to on sám, kdo vyprávění o ní vsunul do kapitoly, kde vypráví o vládě knížete Bořivoje a jeho synů. Nejde o žádnou báji, ale skutečnou událost. A to, co bylo po válce, Kosmas zcela zatajil. Kníže Bořivoj zápasil v té době s mocnými moravskými knížaty, jimž odmítl dále odvádět poplatek za mír. Aby si zajistil podporu Lučanů, přijal spojenectví luckého knížete Vratislava. Adoptoval ho, jak bývalo tehdy zvykem, za svého syna a tím mu zajistil dědické právo na český knížecí stolec v případě, že by jeho vlastní druhorozený syn Spytihněv zemřel. Starší Tyr byl v té době už mrtvý. Po Bořivojově smrti se vlády nad českým knížectvím skutečně ujal jeho syn Spytihněv. Když

poměrně záhy zemřel, na knížecí stolec usedl podle starých úmluv lucký kníže Vratislav. Jenže neměl čas zbavit se Spytihněvova dědice, mladého Václava, jehož střežila s oddílem českých vojáků babička Ludmila. Musel totiž okamžitě vytáhnout proti Maďarům, kteří v té době drancovali okolní země a také hranice českého knížectví. V boji s nimi padl. Zbytek už znáte, můj králi. Vládu v oslabené zemi si rozdělili oba dědicové. Spytihněvův syn Václav si podržel střed země s Prahou a Vratislavův syn Boleslav rodný kraj – Lucko. Nakonec se ale Boleslavovi podařilo svého soupeře Václava zavraždit a sjednotil obě části země. Schopnější a krutější zvítězil. Boleslavovi dědicové vládnou dosud. Má to ovšem háček. Lucký Vratislav, jeho syn Boleslav a ani jeho potomci neměli krev knížete Přemysla. A nemáte ji tím pádem ani vy, můj vznešený králi. Původem jste Lučan, ne Přemyslovec. Jediným skutečným dědicem, kterému koluje v žilách přemyslovská krev, je právě Ludmila, která žila v Tajné. A kterou se teď všichni snaží najít.“

„Jsi opravdu nesmírně chytrý,“ souhlasil Přemysl II. Otakar. Měl přísně stažené obočí a tvářil se chladně. „To všechno jsi vyčetl z těch starých listin? Kde je vlastně máš?“

„Tady,“ řekl Oldřich z Chlumu a podal mu svazek pergamenů. „Ale jsou to jen opisy, které jsem osobně pořídil. Originální listiny jsou u spolehlivého člověka.“

„Vážně si myslíš, při své chytrosti, že tě nechám odejít z Pražského hradu živého po tom všem, co jsi mi řekl?“ vrtěl shovívavě hlavou Přemysl II. Otakar.

„Věrnost jsem vám prokazoval vždy,“ chvatně namítl Oldřich z Chlumu. „Z mé strany vám žádné nebezpečí nehrozí. Určitě menší než od toho zločinného bratrstva, které vás díky těm listinám vydíralo. S jeho mocí je konec. A já umím mlčet!“

„Možná,“ souhlasil český král. „Ale v životě to chodí jinak. Pokud může nějaké nebezpečí zcela odstranit, pak to každý dobrý král udělá. Hned a bez zaváhání. I kdybys

mi slíbil cokoli, zůstaneš nebezpečný. Vážil jsem si tvých služeb, ale jistě chápeš, že tě nemohu nechat žít.“

„Stalo se to před dvěma sty padesáti lety. V čem vám je, můj králi, tahle historka nebezpečná?“

„V čem? Především v tom, že vládnout mají jen ti, které Bůh na trůn předurčil. Ti, kteří v sobě mají královskou krev. Myslíš, že bych se mohl ucházet o titul římského císaře, kdyby se tohle někdo dozvěděl? Povím ti jednu historku. Možná ji znáš, protože jsi vzdělanější než většina prelátů. Po smrti posledního císaře Oty usilovali o říšskou korunu dva mocní muži. Míšeňský markrabě Ekkehard byl bohatý, ovládal obrovské území a byl proslulý svou statečností. Přesto při volbě prohrál a jeden z velmožů mu později řekl: ‚Nevidíš, že ti chybí čtvrté kolo? Vládce má být nejen bohatý, mocný a udatný, ale hlavně má mít královskou krev.‘ “

„Znám ten příběh,“ souhlasil Oldřich z Chlumu. „Ale přece jen…“

„Odpusť, neber to osobně,“ pokrčil rameny český král. „Rozhodl jsem.“

„Rozhodl jste špatně, můj králi. Pokud zemřu, všechny listiny, o kterých jsme hovořili, dostane do rukou váš úhlavní sok Rudolf Habsburský. Mou smrtí nic nezískáte, naopak.“

„A kdo by mu je asi tak dal?“

„Jsou v rukách spolehlivého člověka. Už jednou jsem vám to pověděl,“ vysvětloval Oldřich z Chlumu. Český král se ironicky ušklíbl a zatleskal. Vzápětí strážný do jeho komnaty přivedl vyšehradského kanovníka Hibernata. Bibliotékář kráčel se vztyčenou hlavou a v ruce nesl zapečetěný balíček, který mu ráno svěřil královský prokurátor. Uklonil se a podal ho panovníkovi.

„Pamatuj si, že český král své rozhodnutí nemění!“ poznamenal Přemysl II. Otakar vítězoslavně.

„Uvidíme,“ neuctivě odporoval Oldřich z Chlumu. „Věděl jsem, že v českých zemích žije jen málo prelátů, kteří slouží Bohu. Slouží buď pražskému biskupovi, nebo

českému králi. Prosím, můj králi, podívejte se do toho balíčku.“

Král rychle rozlomil pečeť, nedočkavě strhl hedvábnou tkanici a vytáhl svazek pergamenů. Podal je svému kancléři, aby mu přečetl, co je na nich napsáno. Kancléř Bruno je chvíli prohlížel a pak se vztekle obrátil na Oldřicha z Chlumu: „Co to má být?“

„Vy snad číst umíte,“ opáčil pobaveně královský prokurátor. „Řekněte našemu milostivému králi, co to je.“

Kancléř Bruno se zamračil a na krku mu poskočil ohryzek, jak těžce polkl. Pak se začal servilně omlouvat, že on za to nemůže, ale tyhle listiny nejsou určitě ty, o nichž před chvílí vznešený král hovořil s tím odporným zločincem.

„Abyste rozuměl, můj pane, jsou to účty,“ přerušil ho Oldřich z Chlumu. „Soupis výdajů, kolik stála v letošním roce výstavba vašeho Bezdězu. A také přehled příjmů z cel a mýta. Jak se můžete přesvědčit, hospodařil jsem dobře, do královské pokladnice odvedu…“

„Jak se to sem dostalo?“ rozkřikl se král. „Děláš si ze mne legraci?“

„Minulý týden, když jste navštívil Bezděz, jste žádal, abych urychleně předložil počty z hospodaření. I když ještě není konec roku. Předpokládal jsem, že tímto způsobem se vám účty dostanou do rukou velice rychle.“

„A kde jsou listiny svatováclavského bratrstva?“

„Jak jsem řekl. Ve spolehlivých rukách.“

„Zahráváš si, pane z Chlumu. Jak se vůbec můžeš opovážit říci takovou drzost do očí svému králi? Kat umí rozvázat jazyk i zatvrzelejším zločincům.“

„Není třeba vyhrožovat torturou. Já vám to povím dobrovolně, protože vím, že jste spravedlivý panovník,“ odpověděl klidně Oldřich z Chlumu. „Jsou u té, které opravdu patří. Má je Ludmila.“

„Předpokládám, že nemíníš svou ženu, ale tu holku z Tajné,“ usmál se zlomyslně Přemysl II. Otakar. Zlostným

gestem propustil bibliotékáře Hibernata, který omluvně koktal, jak je mu líto, že v balíčku není to, co král chtěl. Ale ten ho neposlouchal. Obrátil se na kancléře: „Bruno, už ji mají? Našli to u ní?“

„Je mrtvá, jak jste přikázal,“ potvrdil rychle kancléř. „Ale pokud mne informovali, nenašli u ní nic. Dám její věci ještě jednou prohledat.“

Král se obrátil povýšeně na Oldřicha a pokrčil rameny. Podotkl, že je mu opravdu líto, ale snad si pán z Chlumu nemyslel, že je chytřejší než jeho pán.

„Ne, vznešený králi. To mi ani na okamžik nepřišlo na mysl,“ potvrdil Oldřich z Chlumu klidně. „Ale žena, kterou jste nechal zabít někde na cestě z Mělníka do Prahy, to nebyla Ludmila.“

„A kdo by to byl?“ vyhrkl nepřátelsky kancléř Bruno. Pak se obrátil na českého krále a začal vysvětlovat, že ten lotr jen zdržuje a pořád se vykrucuje. Ať mu ho na hodinu půjčí, že z něj dostane pravdu.

„Počkej,“ zarazil ho velitelsky český král. „Neříkám to rád, ale musím spravedlivě uznat, že můj prokurátor byl vždycky obratnější než ty. Pane z Chlumu, kdo tedy podle tebe zemřel, pokud to nebyla panna Ludmila?“

„Ta žena, kterou jste nechal zabít, se jmenovala Lazara. Byla to vdova po mělnickém purkrabím Jarošovi. Jen pro úplnost dodávám, že současně byla sestrou pražského biskupa Jana z Dražic.“

„Pitomče, ty jsi nechal zabít sestru našeho biskupa?“ rozzlobil se král na svého kancléře. „Copak nemáš ani kapku rozumu?“

„Ale pro ni vás nemusí svědomí trápit,“ pokračoval Oldřich z Chlumu nevzrušeně. „Zavraždila svého manžela jedem. Těžko by se to sice dokazovalo, ale je to tak. Zasloužila smrt.“

„Tak to vysvětli Janovi z Dražic,“ odsekl král. Pak se znovu obrátil na kancléře Bruna a zlostně se optal, jak k té záměně vůbec mohlo dojít.

„Za to může Bohemund," vyhrkl okamžitě kancléř. „Vzkázal mi, že do Prahy posílá Ludmilu…"

„Nevymlouvejte se na Bohemunda," přerušil ho Oldřich z Chlumu. „Možná si myslel, že to je ta pravá. Jenže víte, kolik je v českém království krásných mladých žen s plavými vlasy? On tu pravou Ludmilu nikdy neviděl. Jak by si mohl být jistý? Řekl bych, že jeho vzkaz zněl jinak. Neposílal ji sem spíše proto, aby se na ni podíval někdo, kdo ji opravdu znal? Ukvapil jste se."

„V tom máš stejně prsty ty," pokáral Oldřicha z Chlumu český král. V jeho tváři se dala číst krutá touha zabíjet. „Takže ptám se naposledy: Kde je pravá Ludmila? A jestli se budeš zase vykrucovat, tak…"

„Šetřete výhrůžkami, můj králi," uklonil se zdvořile Oldřich z Chlumu, i když panovníka nezdvořile přerušil. „Ta pravá Ludmila, jíž koluje v žilách přemyslovská krev, je už za hranicemi českého království. Díky truhlicím svatováclavského bratrstva má dost, aby si mohla koupit dvorec a tam spokojeně žila i se svým manželem. Je s ní rytíř Věnek z Doubravičky. Ale kde si dvorec koupí, to netuším. Vím však něco jiného. Má u sebe originály listin, jejichž opisy leží tamhle na lavici. Každé tři měsíce bude posílat do českého království spolehlivého člověka. Ne proto, aby mne vyhledal. Pouze zjistí, zda ještě žiji. Já i má rodina. Pokud by se její posel nevrátil či přinesl zprávu o mé smrti, listiny předá Rudolfovi Habsburskému nebo jinému mocnému velmoži, který by usiloval o titul římského krále."

„Pojistil jsi se chytře," přikývl zamyšleně Přemysl II. Otakar. Z výrazu jeho obličeje bylo zřejmé, že má neuvěřitelnou zlost. Byl tak blízko cíli skončit to jednou provždy, a najednou mu všechno proklouzlo mezi prsty. Byl však nejen král, ale především rytíř a miloval vzrušení a hru. Uměl hrát a dokázal také prohrát, pokud byl protivník chytřejší. Nebylo to často, a když tak o tom uvažoval, takhle ho ještě nikdo nepřechytračil. Pochopil

okamžitě, že teď nemůže dělat vůbec nic. Jediné, co šlo udělat, bylo pojistit si věrnost Oldřicha z Chlumu.

Vstal, pomalu došel až k němu a milostivě mu pokynul, že už nemusí klečet. Objal ho kolem ramen a řekl: „Vlastně jsem rád, že tě nemusím nechat popravit. Bylo by mi bez tebe smutno. A navíc, kde bych sehnal nového prokurátora, který by byl alespoň trochu chytrý? Vidíš, jakými hlupáky jsem obklopen," řekl zklamaně a rukou ukázal na kancléře Bruna. Ten se ochotně uklonil.

„Slíbil jsem, že neprozradím nikomu ani slovo z toho, co tu zaznělo," řekl Oldřich z Chlumu zdvořile. „I když jste mne chtěl předat katovi, vážím si vás a jsem rád, že vám mohu sloužit. A slibuji, že na vše zapomenu, sotva opustím Pražský hrad."

„I já na tenhle hovor zapomenu," souhlasil spokojeně český král. „Ale musím ti prozradit ještě něco, co nevíš. Aby sis nemyslel, že jedině ty musíš mít pravdu. Existuje totiž fakt, o němž se v listinách mlčí, ale od nepaměti se traduje v našem rodě. I když tu zprávu nemohu doložit napsanou na pergamenu, je pravdivá. Bořivoj a lucký Vratislav byli nepřátelé o to nesmiřitelnější, že byli bratranci. I lucký Vratislav měl v sobě krev praotce Přemysla, abys věděl. Jinak by ho Češi nikdy po Spytihněvově smrti nepřijali za knížete."

„To je dobře," bezděčně vyklouzlo z úst Oldřicha z Chlumu. Pak se ale nedůvěřivě zamračil a optal se, proč tedy čeští panovníci platili svatováclavskému bratrstvu.

„Kdysi pradávno se tohle bratrstvo staralo o Václavovy potomky a peníze dostávalo jen na jejich vychování. Teprve později, snad právě v časech kronikáře Kosmy, shromáždilo listiny, které jsi objevil. S jejich pomocí si začalo klást vlastní požadavky. Mělo písemné důkazy, zatímco moji urození předkové jen své knížecí slovo. A za hranicemi čekal císař ochotný kdykoli vtrhnout do našich zemí. Levnější bylo platit bratrstvu než válčit s císařem. Nakonec se z toho stala jakási tradice."

„Takže je asi načase slyšení ukončit," navrhl smířlivě Oldřich z Chlumu.

„Nu, snad bych měl ještě něco," zavrtěl nesouhlasně hlavou český král. „Doneslo se mi, že tvá žena mi často vyčítá, že ty pro mne nasazuješ krk a já pak odměňuji své nepřátele, abych si udržel jejich poslušnost. A že na své věrné zapomínám, především pak na tebe. Po svatováclavském bratrstvu zůstal značný majetek, a protože pochází z truhlic mého rodu, považuji za spravedlivé vzít si ho zpět."

Oldřich z Chlumu se zamračil, ale uctivě poslouchal.

„A protože nepočítám, že bych v nejbližších dnech odměnil svého kancléře nebo pražského biskupa, měl bych s tím majetkem nějak rozumně naložit," pokračoval Přemysl II. Otakar pobaveně. „Zvláště proto, že ho třeba ještě rozmnožím. Určitě se budu muset zamyslet nad dalším osudem členů svatováclavského bratrstva. Vždyť mne vlastně zradili! I když už nemají své listiny, nerad bych, aby šířili lživé pomluvy. Ale s tím si jistě kancléř Bruno poradí. S čím si ale určitě neporadí, je spousta dvorců, které se jmenují Tajná. Jsou tvé."

„Ale můj králi…"

„Pod podmínkou, že jediná Ludmila, o které v budoucnu uslyším, bude ta tvá. Ale je tu ještě něco, co mi působí starost. Co kdyby se ti opravdu něco stalo? Bez mého přičinění?"

„Nesmí se mi nic stát," usmál se Oldřich z Chlumu. „Možná byste mi měl nechat Bohemunda, aby na mne dál dával pozor. Ostatně, jednou už mi život zachránil."

„Biskup Jan z Dražic určitě ocení, pokud ode dvora zapudím rytíře, který poslal do Prahy jeho sestru a nepostaral se o ozbrojený doprovod, takže ji mohli přepadnout lupiči a připravit ji o život," přikývl Přemysl II. Otakar. „Ale jinak bude Bohemund placen z mé pokladnice, aby o tebe svědomitě pečoval. Určitě mne bude moci kdykoli vyhledat, aby mi přátelsky pověděl, jak se daří jemu a také tobě."

„Bohemund by se rád oženil. Dáte mu souhlas?“ podotkl spokojeně Oldřich z Chlumu.

„Ten?“ podivil se český král. „Netušil jsem, že ho zajímá něco jiného než turnaje. Znám tu dívku?“

„Velice dobře.“

„Kdo to je?“

„Můžete zkusit hádat, můj vznešený králi,“ rozesmál se uvolněně Oldřich z Chlumu. „Přece Ludmila.“

Bezděz bylo vidět už zdálky. Hrad čněl hrdě nad nekonečným zeleným mořem lesů. To, z čeho měl Oldřich z Chlumu jindy radost a cítil pýchu, že je součástí něčeho tak vznešeného, jako je upevňování královské moci v severních Čechách, mu teď působilo starost. Družinu poslal napřed, aby jeho ženě vyřídila, že to v Praze dopadlo dobře. Jel pomalu a přemýšlel. Pokaždé, když vyřešil nějaký složitý případ, cítil zvláštní otupělost.

Spravedlivý byl jedině Bůh, člověk mohl dělat pouze rozhodnutí. Správná, nebo špatná. Logika a důkazy byly v lidských rukách jen nedostatečnou náhražkou toho, že Bůh věděl vše. Jenže ani vševědoucí Pán nemohl být nekonečně spravedlivý. Zastavil se a vraštil čelo. Neustále se mu vracela podivná otázka: Co je vlastně spravedlnost?

Český král, který ho kdysi jako bezvýznamného zemana povýšil mezi vlivné zemské úředníky, ho chtěl zabít. Nikomu z lidí se nechtělo zemřít. Ani jemu ne. Unikl jen o vlásek. Zvláštní ale bylo, že přesto nezačal Přemysla II. Otakara nenávidět. Ač nechtěl, neustále slyšel jeho slova, jimiž se mu omlouval. I když to všechno bylo proti božímu přikázání, rozuměl mu. V podivném a často krutém lidském světě existovalo totiž něco mnohem vznešenějšího a důležitějšího než život jednoho královského prokurátora. České království, jehož sláva nebyla jen okázalým pozlátkem v rukách Přemyslovců.

Lidem se žilo dobře. Už desetiletí nepřekročila nepřátelská vojska zemské hranice. Vznikala nová města a rychle bohatla. Bezzemci klučili lesy a na mýtinách zakládali vesnice. Prudce stoupala těžba stříbra a zemi křižovalo stále více kupeckých povozů. Řadu let nepostihl české království hladomor ani epidemie. Jedině silný král mohl chránit své poddané. Ano, co znamenal život Oldřicha z Chlumu proti všem těm šťastným lidem? Žádný král se nemohl zavděčit všem. Takový byl svět a každý člověk se bránil, jinak by v něm nemohl žít.

Tohle všechno věděl a mrzela ho jediná věc. Proč mu Přemysl II. Otakar nevěřil? Po tom všem, co pro něho udělal. Jenže krále jeho nejbližší už tolikrát zradili, proč by se měl spoléhat na věrnost kohokoli ze svých služebníků? Naivní panovník byl špatným panovníkem. Ovšem stejně tak by byl naivní prokurátor špatným soudcem. Oldřich z Chlumu nebyl špatný soudce.

Potěšilo ho, že král tohle oceňoval. Dokonce mu řekl, že je nejchytřejší v jeho království. Tohle neříkal ze zdvořilosti. Chtěl ho zabít a neměl důvod lhát. Oldřich z Chlumu svému králi dokázal, že se v něm nemýlí. Byl opravdu chytřejší a nakonec zvítězil. Zachoval si život a dokonce získal majetek. Ne, neměl důvod nenávidět svého krále. Rytíř po skončení boje nikdy nenávidí svého nepřítele. Pouze cítí hrdost, pokud zvítězí, či respekt, pokud podlehne.

Na cestě před sebou zahlédl malého chlapce, který si ho vyděšeně prohlížel. Překvapeně se zastavil a křikl, co se stalo, že je sám v lese.

„Zabloudil jsem," špitl chlapec a ustupoval krok za krokem, aby se mohl otočit a rychle uprchnout.

„Odvezu tě domů," navrhl Oldřich z Chlumu a seskočil z koně. Pohyboval se pomalu, aby ho nevyděsil.

Chlapec váhal a pak se zeptal, zda je opravdu služebníkem českého krále. „Znám královský erb," vysvětloval důležitě. „Můj otec býval kdysi vojákem."

„Jistě, jsem služebník českého krále," potvrdil Oldřich z Chlumu a usmál se. „Dokonce patřím mezi jeho oblíbence."

„To je dobře," přikývl chlapec spokojeně. Zjevně ho to uklidnilo a nedočkavě se k němu vydal. Počkal, až ho zvedne na hřbet hnědáka, a pak plačtivě poprosil, zda nemá něco k jídlu, protože se ztratil už včera a jedl jen borůvky.

„Mám jen kus staré placky," omlouval se Oldřich z Chlumu, sáhl do brašny a podal mu ji. Pak vyskočil do sedla a popohnal koně. Už se těšil domů. Na svou ženu Ludmilu a hlavně na svého syna. Dokázal je ochránit a to bylo hlavní. Byl si jistý, že Přemysl II. Otakar splní své slovo, dokonce doufal v jeho vděčnost. Zbavil ho hrozby tajemného svatováclavského bratrstva. Nešlo tu jen o peníze, které čeští panovníci platili. Tím, co udělal, oslabil vliv církve. A to nebylo zanedbatelné. Až tohle český král pochopí, bude spokojený, neboť vlastně zvítězil i on.

Pak Oldřicha z Chlumu pobaveně napadlo, co řekne jeho žena, až jí poví, že se sice zbavil obou Ludmil, které mu neustále jízlivě připomínala, ale místo nich získal tři nové. Nepochyboval, že ve všech pěti dvorcích Tajná žily dívky toho jména.

Popohnal koně do cvalu.

„Co se děje?" ošil se znepokojeně chlapec.

„Nic. Mám jen radost ze života."

Chlapec se očividně uklidnil a dodal: „To já také. Víte, už jsem se bál, že v lese umřu hlady. Ještě že jste jel kolem. Bůh ochraňuj našeho krále!"

„Amen," potvrdil Oldřich z Chlumu.

PÁR POZNÁMEK MÍSTO DOSLOVU

Nebývá zvykem, aby autor detektivky vysvětloval, proč příběh napsal právě tak. V tomto případě udělám výjimku, protože bych nechtěl čtenáře klamat. Román je vždycky literární fikce, ale často pracuje s určitými skutečnými fakty. V případě vraždy knížete svatého Václava je to ovšem dost obtížné. Na toto téma už byly vydány desítky a možná stovky knih, které se náhledem na celou událost navzájem liší. To proto, že původní historické prameny, které se dochovaly, jsou v převážné míře pouze církevní legendy. A protože mnozí historici mají tendenci vykládat život a smrt svatého Václava výhradně na základě těchto legend, dochází ke značným rozporům. Legendy nebyly ve středověku psány jako historická kronika. Šlo o oslavný text, který měl vylíčit čistotu světce a jeho zázraky. Proto nelze legendy brát doslova. Je to stejné, jako kdyby historici za tisíc let popisovali naši dobu třeba podle reklam.

V případě románu Strážce boleslavského mystéria jsem vycházel z posledních výzkumů. I když si někdy navzájem odporují, je nesporné, že to s knížetem Václavem a jeho bratrem Boleslavem bylo jinak, než se učí ve škole. Antropologické výzkumy kosterních pozůstatků i nová interpretace dochovaných zpráv ukazují, že věk obou bratrů byl jiný, než uvádějí legendy. Kníže Václav byl ve skutečnosti mnohem starší, v době smrti mu bylo určitě více než 40 let. Pokud se ovšem jeho věk srovná s věkem údajné matky Drahomíry, pak by jí muselo být v době, kdy se narodil, asi 7 let. Z toho autoři antropologických průzkumů odvozují, že Drahomíra nemohla být matkou knížete Václava. Byla zřejmě druhou manželkou knížete Vratislava (a matkou knížete Boleslava). Kníže Vratislav mohl mít první ženu a ta byla matkou knížete Václava. To by také lépe vysvětlovalo, proč Ludmila vychovávala jen Václava, ale ne Boleslava, a proč došlo mezi oběma ženami k boji o moc. Motiv

zápasu pohanství a křesťanství, uváděný v legendách, je méně pravděpodobný. Nejspíše šlo výhradně o vládu. Je logické, že se Drahomíra postavila proti Václavovi, protože nebyl jejím synem.

Obdobně nejasné je to i s Luckou válkou, která se mohla podle zpráv udát skutečně v době vlády knížete Bořivoje. Svědčí o tom dokonce písemné prameny. Jedna německá kronika zmiňuje domácí válku v Čechách, kterou roku 895 ukončil smír mezi soupeři – knížetem Bořivojem a Vitislavem. Tohoto Vitislava někteří historici spojují právě s osobou luckého knížete Vlastislava.

Oba tyto motivy jsem si vypůjčil a použil v románu. Netvrdím, že to bylo tak, jak odhalil Oldřich z Chlumu. Ale na druhou stranu, co je v historii opravdu jisté?